

**UNIVERSITATEA DE STAT „A. RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ**

Alexandru BUDIȘTEANU

OMAGIU la 80 de ani

Bălți, 2008

CZU 016[72+929]
A39

Alexandru Budişteanu : Omagiu la 80 de ani / Univ. de Stat „Alec Russo”, Bibl. Şt. ; red.-coord. : E. Harconiţa; alcăt. : M. Fotescu, E. Scurtu ; trad. în lb. engleză : L. Alexanchin ; red. lit. : G. Mostovic ; red. bibliogr. : L. Mihaluşa ; design/copertă : S. Ciobanu ; tehored. A. Cebotari. – Bălţi : Bibl. Şt., 2008. – 367 p. – (Doctor Honoris Causa).

Redactor-coordonator:	Elena Harconiţa
Alcătuitori:	Maria Fotescu Elena Scurtu
Traducere în engleză:	Lidia Alexanchin
Redactor literar:	Galina Mostovic
Redactor bibliografic:	Lina Mihaluşa
Design/copertă:	Silvia Ciobanu
Tehnoredactare computerizată:	Artiom Cebotari

Exprimăm profundă recunoştinţă Dlui **A. Budişteanu**
pentru materialele prezentate

© Biblioteca Ştiinţifică, Bălţi, 2008
<http://libruniv.usb.md>

ISBN 978-9975-931-19-9

Cu zestrea genetică prin timp și spațiu

„Consider că este de dorit ca, după ce te realizezi undeva în lume, să nu-i uiți pe ai tăi și să te întorci acasă, contribuind la ridicarea materială și spirituală a celor din mijlocul cărora ai plecat. Nu am uitat niciodată, oriunde m-am găsit sau trăit, că sunt basarabean, moldovean și român”, susține doctorul-arhitect Alexandru Budișteanu.

În vara anului 2008, la 11 august, domnul Alexandru Budișteanu a împlinit frumoasa vârstă de 80 de ani, o vârstă care înseamnă împliniri, viață activă, muncă pasionată și mari năzuințe.

Se spune că un om adevărat este valoarea faptelor sale, rezultatul a tot ceea ce a creat el cu mintea, inima și vrerea, rezultatul a ceea ce spune și, mai cu seamă, a ce poate să facă bine, cu discernământ și până la capăt.

Prin prezenta *Biobibliografie*, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți inaugurează o nouă colecție: DOCTOR HONORIS CAUSA al Universității bălțene. Ajunsă la a 16-a publicație de acest gen, aceasta se adaugă la cele apărute până acum în colecțiile *Personalități universitare bălțene*, *Universitari bălțeni*, *Scriitori universitari bălțeni*, *Promotori ai Culturii*, grație unei susținute colaborări cu ambasadorul nostru pe mapamond de talia doctorului-arhitect Alexandru Budișteanu, propunem cititorilor această lucrare complexă, cu text în limba română și engleză, despre viața și activitatea unui Om cu caracter puternic, onest, generos, care a întreprins un șir de acțiuni culturale, istorice, civice și caritabile.

Alexandru Budișteanu este una dintre personalitățile notorii ale Țării. Dumnealui s-a remarcat prin viziune și competență, prin continuitate și rigoare, prin încredere și generozitate. A traversat perioada tragică de război, destinul fiindu-i ulterior, contorsionat dramatic de evoluțiile istorice când oamenii erau obsedați mereu de pierderea libertății și identității. Născut în Pârlița-Iași (actualmente raionul Ungheni), a locuit cu părinții la Bălți și a învățat la Liceul de băieți „Ion Creangă”, de unde a plecat în anul 1944 constrâns de vicisitudinile timpurilor. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, candidat în științe al Institutului de Arhitectură din Moscova și doctor arhitect în 1965, timp de 5 ani, până în 1972 a fost funcționar internațional la ONU, New York. În

anul 1977 a devenit Arhitect-Şef al Bucureştiului timp de şase ani, iar după 1989 a îndeplinit funcţia de expert parlamentar al Camerei Deputaţilor. A lucrat în calitate de Consilier al Ministrului şi consultant la Camera de Comerţ şi Industrie a României, a fost Preşedinte al Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză din România (2001–2006), iar în 2007, la Tokyo – Japonia, a fost ales Preşedinte al Consiliului Internaţional al ESU – Uniunea vorbitorilor de limbă engleză din 53 de ţări ale lumii. „*Pe linie oficială şi pe linie particulară am vizitat toate ţările din Europa, America de Nord, Centrală (cu trei excepţii: Costa Rica, Nicaragua şi Honduras) şi cea de Sud, Australia, precum şi majoritatea ţărilor din Asia şi Africa*”, ne mărturiseşte protagonistul acestei lucrări, vorbitor al limbilor engleză, franceză, rusă, spaniolă, germană şi italiană.

Pentru meritele deosebite în edificarea şi promovarea imagini polisemnificative a României în lume, pentru aporturi strălucite în ştiinţele arhitecturale şi pentru susţinerea în reînfiinţarea Liceului „Ion Creangă”, în anul 2000, doctor arhitect Alexandru Budişteanu devine Doctor Honoris Causa al Universităţii de Stat „Alec Russo”, susţinând în Senat un memorabil discurs academic de instituire. Este inclus: în dicţionarul *The Contemporary Who's Who*, editat de Institutul Biografic American din Raleigh, (ediţia din 2002-2003); în 2000 în *Dicţionarul Constructorilor Români*; Centrul Biografic Internaţional din Cambridge, Marea Britanie, îl menţionează printre cei 2000 de oameni de ştiinţă remarcabili din sec. XX şi XXI (ediţiile din 2000 şi 2002); este deţinător al Ordinului Naţional al României *Serviciul credincios* în grad de Ofiţer, al medaliei comemorative „Alec Russo” din Republica Moldova.

Cu zestrea genetică de la Pârliţa, cultivată la Bălţi, Ploieşti, Bucureşti şi în zeci de ţări de pe glob, îndemnat de gânduri nobile şi mare dragoste faţă de neam, Alexandru Budişteanu revine la Bălţi în anul 1995 şi contribuie în cea mai mare măsură la reînfiinţarea Liceului Teoretic „Ion Creangă”, care şi-a marcat în 2006 cu mult fast a suta aniversare. *Premiul Alexandru Budişteanu*, instituit de el acum 13 ani, s-a decernat până în prezent la 16 dintre cei mai buni elevi ai Liceului de la profilul real şi umanist. Având inima şi gândul pline de generozitate, astăzi îi ajută şi îi călăuzeşte pe cei mai buni învăţăcei, în care are deplina încredere în privinţa dezvoltării lor ca cetăţeni de nădejde ai Ţării în care s-au născut. Este cel mai mare reanimator şi susţinător al revistei *Crenguţa*, pe care o editau liceenii înainte de război şi care a revenit acasă în anul 2006.

Domnul Alexandru Budișteanu este un exemplu strălucit prin modul și calitatea, în care a abordat și a realizat serviciile profesionale, acțiunile civice și patriotice. Cu o deosebită vocație a cercetării, disponibilitate intelectuală pentru abordarea problemelor de orice natură, dl Al. Budișteanu, a înțeles dimensiunea sistemică a relațiilor din perimetrul arhitectural, coborând spre rădăcinile profesiei, spre structurile și orizonturile construcțiilor moderne. Modul deosebit de a construi argumentele, legăturile și realitățile, competențele psihologice si-au permis să stabilească un tip special de comunicare cu organele ierarhice și cu subalternii. Acestea rezonau profund, impuneau și motivau demersuri superioare. A adus o mare contribuție și la organizarea procesului didactic (despre meritele dlui în acest domeniu a se vedea capitolul *Bibliografie*).

Domnul Alexandru Budișteanu excelează în multe domenii ale vieții, inclusiv în cel al cunoașterii cărților. Cartea pentru Dumnealui este nu altceva, decât un simbol al legilor care guvernează materia, legi în care transpare prezența Adevărului, Puterii și care sânt însuși Dumnezeu. Cărțile l-au inspirat și i-au modelat viața pe care o trăiește cu mare destoinicie, aflându-se sub protecția spirituală a volumelor de importanță inestimabilă din propria Bibliotecă - una dintre rafinatele și bogatele Biblioteci particulare din România.

Are o privire limpede, pătrunzătoare, un zâmbet binevoitor, uneori ironic, gesturi cumpătate, limbaj de o identitate inconfundabilă, posedă o elegantă diplomatie. Lupta cu necazurile produse de tot felul de adversități i-au adăugat forțe, o mare dragoste de viață și optimism cu care îi molipsește pe toți cei care îl cunosc.

Vă invităm, stimați cititori, să Vă contaminați de optimism și noblețe sufletească, citind acest volum, care se vrea un omagiu de recunoștință și deosebită prețuire a doctorului arhitect Alexandru Budișteanu din partea bibliotecarilor universitari bălțeni.

Editând această lucrare, aducem și pe această cale sincere mulțumiri domnului Alexandru Budișteanu pentru prețioasele materiale, pe care ni le-a oferit cu discernământ.

Elena Harconița

Together with his heritage through time and space

“I think that - after reaching personal fulfilment and accomplishments – one should remember one’s roots and return home to share both material and spiritual achievements with those amidst whom one grew up. Wherever I travelled or lived I never forgot that I am a Bessarabian, a Moldavian and a Romanian”, says Doctor Architect Alexandru Budişteanu.

On the 11th of August 2008 Alexandru Budişteanu turned 80. This is a beautiful age that means achievements, an active life, passionate work and great aspirations.

It is said that a true man is confirmed by the value of his deeds, by the results of everything he has created with his mind, heart and will as well as by the results of what he says and especially by what he was able to do well, using his critical thinking abilities and carrying his actions until their very end.

Through this Biobibliography, the Scientific Library of the “Alec Russo” State University of Bălţi inaugurates a new series entitled: DOCTOR HONORIS CAUSA. The present book is the 16th of its kind to be added to the already existing University series “*Bălţi University Personalities*”, “*Bălţi University Members*”, “*Bălţi University Writers*” and “*Culture Promoters*”. Thanks to our sustained co-operation with Alexandru Budişteanu, our ambassador to the world, we are able to offer our readers this complex work written in Romanian and English about the life and the activity of a Man of strong character, honest and generous who engaged in a great variety of cultural, historical, civic and charitable activities.

Alexandru Budişteanu is one of the outstanding personalities of our Country. He distinguished himself through vision and competence, through continuity and rigor, through trust and generosity. He lived through the tragic war period, his destiny being affected in a dramatic way by the evolutions of history when men were permanently threatened with losing their liberty and identity. He was born in Pârlița-Iași (currently in the Ungheni district), lived with his parents in the town of Bălţi and studied at the local “Ion Creangă” secondary school for boys until 1944 when he was forced to leave Bălţi. He graduated from the “Ion Mincu” Bucharest University of Architecture, obtained a Degree of Candidate of Science from the Moscow University of Architecture, became a

Doctor Architect in Bucharest in 1965 and worked for five years until 1972 as an International Civil Servant at the United Nations Headquarters in New York. In 1977 he was appointed Chief-Architect of the City of Bucharest, position which he held for six years. After 1989 he became a Parliamentary Expert with the Chamber of Deputies of the Romanian Parliament, then Minister Adviser and Consultant with the Chamber of Commerce and Industry of Romania. From 2001 to 2006 he was the Chairman of the Romanian Branch of the International English-Speaking Union and in 2007 in Tokyo he was elected President of this International body represented in 53 countries of the world. *“Travelling on official duty or privately I have visited all the countries of Europe, North America, Central America (with three exceptions: Costa Rica, Nicaragua and Honduras), South America, Australia, as well as most of the countries of Asia and Africa”*, confesses the protagonist of this book, who speaks English, French, Russian, Spanish, German and Italian.

In 2000 for his special merits in establishing and promoting the manifold image of Romania worldwide, for his brilliant contribution to the progress of architectural sciences as well as for his support in re-establishing the “Ion Creangă” highschool, Alexandru Budişteanu was awarded the title of Doctor Honoris Causa of the Bălţi “Alec Russo” State University. On that occasion he delivered a memorable academic acceptance speech. He is included in the 2002-2003 edition of *“The Contemporary Who’s Who”* edited by the American Biographical Institute of Raleigh, North Carolina; then in 2000 in the Dictionary of the Romanian Constructors; he is declared one of *“The 2000 outstanding scholars of the 20th Century”* and of *“The 2000 outstanding scholars of the 21th Century”* by the International Biographical Centre of Cambridge, England; in 2000 he becomes an Officer of the Romanian National Order of the Faithful Service and also receives the “Alec Russo” commemorative medal of Moldova.

With his heritage from Pârlița and enriched in Bălți, Ploiești, Bucharest and tens of countries over the world, animated by noble strivings and a strong love for his nation, Alexandru Budişteanu returns to Bălți in 1995 and largely contributes to the reestablishment of the Theoretical Highschool “Ion Creangă”, which celebrated in 2006 its Centenary. *The Alexandru Budişteanu Award* created by him 13 years ago has been bestowed until today to 16 of the best students of the Scientific and Humanities Sections of this highschool. With

his generous heart and mind he is helping and guiding at present the best pupils who hopefully will become good and reliable citizens of their motherland. He is also the most important supporter of the “Crenguța” journal which was edited by the students before the war and restarted in 2006.

Alexandru Budișteanu is a brilliant example of success and of sharing his expertise through the professional assistance he offered and the civic and patriotic activities he undertook. Being endowed with a special vocation for research and an intellectual availability in dealing with all kind of problems Alexandru Budișteanu has understood the systemic dimensions of the existing inner connections in the field of architecture and delved deep into the roots of this profession, orienting himself towards the inner framework and the horizons of modern structures. His peculiar way of formulating his arguments, of defining the connections and the realities, as well as his psychological competence have allowed him to establish a special type of communication with the higher hierarchical bodies and with his subordinates. This approach engendered a deep resonance, determining and producing a high level response. He also greatly contributed to the organization of the teaching process (his merits in this field are specified in the chapter *Bibliography*).

Alexandru Budișteanu excels in many realms of life, including that of books knowledge. For him the Book is nothing else than a symbol of the laws governing the matter, laws through which the presence of Truth and Power transcends since they embody God. Books inspired him and modelled his life which he lives worthily, under the spiritual protection of the books that make up his valuable Library – one of the refined and rich private Libraries in Romania.

He has a clear and penetrating way of looking, a benevolent smile - sometimes ironical, a measured demeanour, a language of an unmistakable identity displaying also an elegant diplomacy. His fight with mishaps produced by various adversities enhanced his force and increased his lust for life and optimism, in a contagious way for all those who know him.

We invite you, dear readers, to become contaminated by optimism and spiritual nobility reading this book which is meant to be - on behalf of the librarians of the Bălți University - a homage full of gratitude and special appreciation to Doctor Architect Alexandru Budișteanu.

On this occasion we also take the opportunity to express our sincere thanks to Mr. Alexandru Budişteanu for the valuable items he offered to our Library.

Elena Harconița

Felicitări

*Permanent Mission of
Romania to the United
Nations New York*

*Mission permanente de la
Roumanie auprès de
l'Organisation des
Nations Unies New York*

HAPPY ANNIVERSARY, ESU!

I remember with great pleasure the day when I was visited at the Cotroceni Palace by the ESU representatives, during my mandate of foreign policy advisor to the President of Romania, who, by tradition, is the honorary president of ESU-Romania. It was a wonderful moment and, since then, I became a very enthusiastic supporter of this organization. This is because they operate with a fundamental concept – Language! As we all know, language is a vital tool. Not only is it a means of communicating thoughts and ideas, but it forges friendships, cultural ties, and economic relationships. It shapes thoughts and emotions, determining one's perception of reality. John Stuart Mill said that "Language is the light of the mind."

I would like to praise the ESU for having been actively promoting, within the last 90 years, a language that attracts ever more people, because of the wealth of literature and knowledge enshrined in it. The ESU promotes the English language that we all use to develop ourselves culturally and materially, so that we can compete with the best in the world of mind and matter. Due also to the ESU, English language is the window to the world for ever more people. It is an immensely varied language, having absorbed material from many other tongues. It is spoken by more than 300 million native speakers, and between 400 and 800 million foreign users. It is the official language of air transport and shipping; the leading language of science, technology, computers, and commerce; a major medium of education, publishing, and international negotiation; a

main instrument in literature, in the arts and music, which transcend all traditional barriers, as well as in public speaking, discussion and debate.

What a noble and ambitious objective to promote global understanding through the use of English! What a perseverance, courage and determination to have spread to more than 50 countries including most recently several in Asia, and many of the nations of Central and Eastern Europe, Africa and Latin America!

In this moment of joy and celebration, I highly commend the vitality of the ESU, and I wish them ever more successes in their wonderful endeavors! Happy 90th birthday and many, many returns!

I cannot forget to highlight on this occasion its chairman emeritus, a distinguished Romanian architect and professor, who gave his touch of intellectual grace, elegance, constructive energy and hard work to the ESU activity over the years: Happy 80th birthday, Dr. Alexandru Budisteanu!

Extraordinary organizations such as the ESU and wonderfully enthusiastic people such as Dr. Budisteanu give me a lot of hope for the future while reminding me of what one of the former ESU chairmen, Winston Churchill, used to say: „The empires of the future will be the empires of the mind!” In such empires, the ESU and Dr. Budisteanu will be inspiring leaders! They already are!

Ambassador Simona-Mirela Miculescu
New York, August 2008

LA MULȚI ANI, ESU !

Îmi aduc aminte cu mare plăcere de ziua, când am fost vizitată la Palatul Cotroceni de reprezentanți ai ESU, în perioada mandatului meu de Consilier pe Problemele de Politică Externă al Președintelui României, care prin tradiție este Președintele de Onoare al lui ESU-România. A fost un moment minunat și de atunci am devenit un sprijinitor entuziast al acestei organizații. Iar aceasta se datorează faptului că dânsii operează cu un concept fundamental – Limbajul.

După cum știm cu toții, limbajul este un instrument vital. El este nu numai un mijloc de comunicare al gândurilor și ideilor, dar de asemenea făurește prietenii, legături culturale și relații economice. El dă formă gândurilor și emoțiilor, determinând percepția asupra realității. John Stuart Mill spunea: „Limbajul este lumina minții”.

În ceea ce mă privește aș dori să laud ESU pentru că a promovat în mod activ, în decursul ultimilor 90 de ani, o limbă, care atrage mereu tot mai mulți oameni, datorită bogăției de scrieri literare și cunoștințe pe care le conține. ESU promovează limba engleză, pe care noi o folosim cu toții, pentru a ne dezvolta din punct de vedere cultural și material, astfel încât să ne putem măsura cu oamenii cei mai buni din lumea spirituală și materială. De asemenea datorită lui ESU, limba engleză este o fereastră deschisă către lume pentru tot mai mulți oameni. Este o limbă de o imensă varietate, întrucât a absorbit substanță din multe alte limbi și este vorbită ca limbă maternă de mai mult de 300 de milioane de persoane, precum și între 400 și 800 de milioane de persoane, care o folosesc drept limbă străină. Ea este limba oficială folosită în transporturile aeriene și cele navale, este limba dominantă în știință, tehnologie, folosirea calculatoarelor și comerț, este un mediu major în educație, publicitate și în negocierile internaționale, precum și un instrument principal în literatură, arte și muzică, depășind toate barierele tradiționale, inclusiv în discurs public, conversație și dezbateri.

Ce obiectiv nobil și ambițios este acela de a promova înțelegerea pe plan global prin folosirea limbii engleze! Câtă perseverență, curaj și hotărâre în a fi reușit să o răspândești în peste 50 de țări, incluzând recent câteva țări din Asia, precum și multe alte

națiuni din Europa Centrală și de Răsărit, din Africa și din America Latină!

În acest moment de bucurie și sărbătorire, eu dau o înaltă apreciere vitalității ESU și le urez celor din cadrul său succese și mai mari în activitatea lor minunată! La Mulți Ani la cea de a 90-a aniversare și mulți, mulți ani de viață în continuare!

Cu acest prilej nu pot omite să-l menționez pe Președintele Emerit, un distins arhitect și profesor român, care și-a pus amprenta de intelectual de marcă, plin de distincție, energie și muncă susținută, supra activității ESU în decursul anilor. La Mulți Ani cu prilejul celei de a 80-a Dv. aniversări, domnule Doctor Alexandru Budișteanu!

Organizații extraordinare, precum ESU și entuziaști minunați ca Dr. Budișteanu îmi oferă o mare doză de speranță, în ceea ce privește viitorul, dându-mi în același timp prilejul să-mi aduc aminte, ceea ce avea obiceiul să spună unul dintre foștii președinți ai ESU, Winston Churchill: „Imperiile viitorului vor fi imperii ale minții! În cadrul unor asemenea imperii ESU și Dr. Budișteanu vor fi lideri inspirați! Ei sunt deja!

*Ambasador Simona-Mirela Miculescu
New York, August 2008
Misiunea Permanentă a României pe lângă
Organizația Națiunilor Unite – New York*

THE ENGLISH-SPEAKING UNION

Creating global understanding through English

Patron: Her Majesty The Queen
President: HRH The Prince Philip Duke of Edinburgh KG KT

Chairman: The Rt Hon The Lord Hunt of Wirral MBE PC
Deputy Chairman: Mr Edward Gould

Dr. Alexandru Budişteanu is a well-known member of the English-Speaking Union-Romania who was elected in 2007 as Chairman of the International Council of the English-Speaking Union. This election came in recognition of his meaningful involvement with the endeavours of his own branch in Bucharest, as well as with his support for the international development of the ESU worldwide.

Dr Budişteanu's pleasant personality, his never ending stories and anecdotes from all over the world, as well as his sense of humour, make him a true ambassador not only of his country, Romania, but also of the aim of the ESU in general in promoting global understanding and friendship through English and reaching out to people worldwide.

It is a pleasure to send Alex Budişteanu my best wishes and regards for his own anniversary which adds value to the spirit of international friendship and understanding that made the ESU what it is today: an organization that values diversity and honours traditions.

The Rt Hon The Lord Hunt of Wirral MBE
Chairman

Director-General: Mrs Valerie Mitchell OBE
Dartmouth House, 37 Charles Street, London W1J 5ED Telephone: 020 7529 1550 Fax: 020 7495 6108
Email: esu@esu.org Website: <http://www.esu.org>

The English-Speaking Union of the Commonwealth, incorporated by Royal Charter, is a Registered Charity No. 273136

Uniunea Vorbitorilor de Limba Engleză

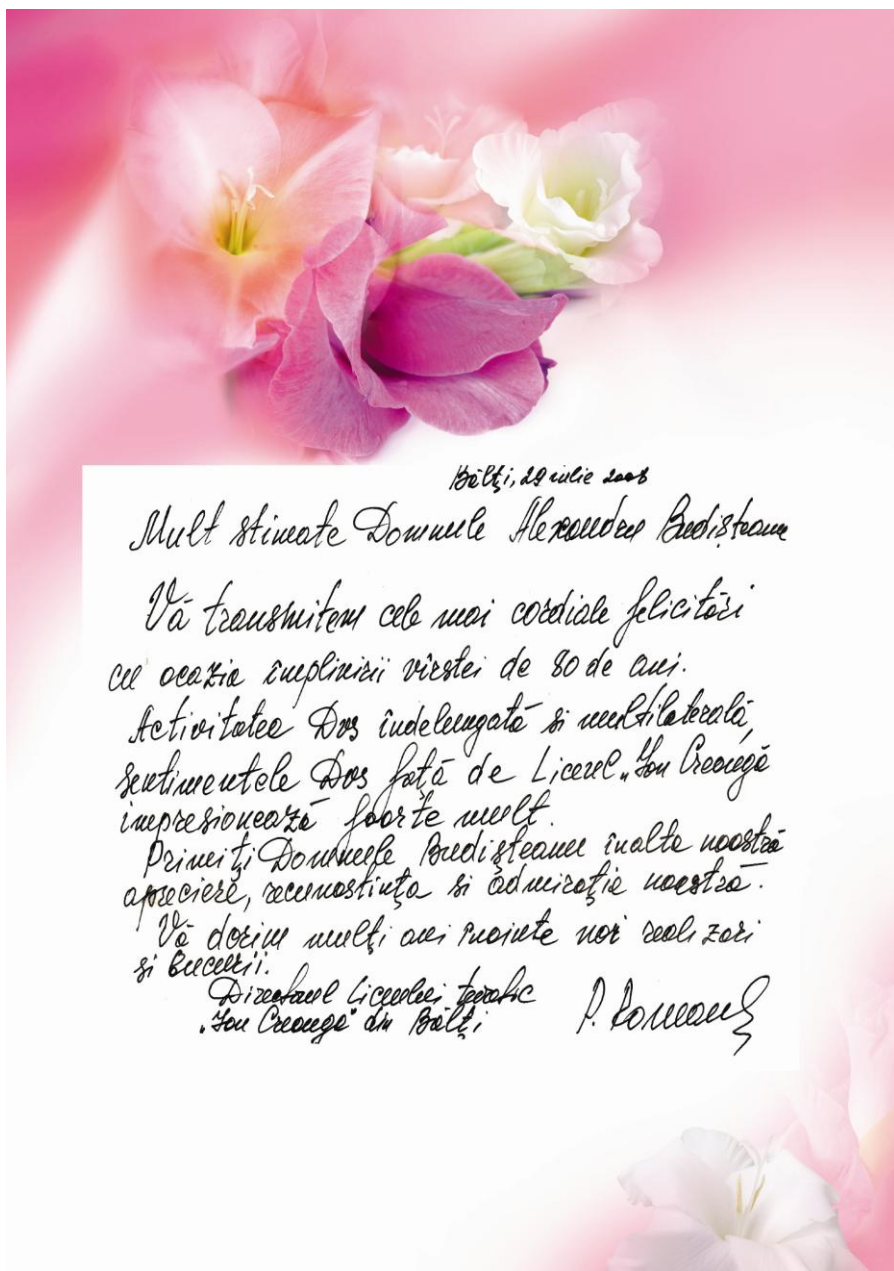
Dr. Alexandru Budișteanu este un membru bine cunoscut al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză din România, care a fost ales în anul 2007 Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză. Această alegere s-a produs ca o recunoaștere a implicării sale eficiente în activitatea filialei sale din București, din care face parte, precum și pentru contribuția sa la dezvoltarea ESU pe plan mondial.

Dr. Budișteanu este o personalitate agreabilă, iar istorisirile sale foarte numeroase, precum și anecdotele sale, referitoare la întreaga lume, îl fac să fie un adevărat ambasador nu numai al țării sale - România, dar și al obiectivului general al ESU, acela de a promova înțelegerea pe plan global și prietenia prin limba engleză, precum și prin contactarea oamenilor din toată lumea.

Îmi face plăcere să-i transmit lui Alex Budișteanu urările și salutările mele cele mai bune, cu prilejul aniversării sale, care contribuie la creșterea valorii spiritului de prietenie și înțelegere, care au determinat ESU să fie ceea ce este astăzi: o organizație care pune preț pe diversitate și care onorează tradițiile.

Cu stimă, David Hunt
The Rt Hon The Lord Hunt of Wirral MBE
Președinte

Bălți, 22 iulie 2008

Mult stimată Doamnă Alexandra Budișteanu

Vă transmitem cele mai cordiale felicitări
cu ocazia împlinirii vîrstei de 80 de ani.

Activitatea Dvs îndelungată și multilaterală,
sentimentele Dvs față de Liceul „Ion Creangă”
impressionează foarte mult.

Primiți Doamnelor Budișteanu mulțumiri noastre
apreciere, recunoștință și admirație necerută.

Vă dorim mulți ani frumoși noi zile,
sărbători și bucurii.

Directorul Liceului „Ion Creangă” din Bălți

P. Roman

Mult stimate Domnule Doctor-Arhitect

Alexandru Budișteanu,

cu prilejul celei de a 80-a aniversare permiteți-ne să Vă adresăm cele mai calde felicitări și sincere urări de sănătate, fericire și prosperitate.

În această deosebită zi, ne exprimăm recunoștința și înaltele noastre considerațiuni pentru întreaga Dumneavoastră activitate profesională, socială și culturală, care, cu adevărat, reprezintă un model de deplină dăruire țării și neamului nostru.

Avem toată certitudinea că veți rămâne și mai departe același om pe care l-am cunoscut până acum: tânăr, optimist, inteligent, receptiv la tot ce este frumos, bun și măreț.

Vă dorim un izvor nesecat de sănătate, lumină în casă și în suflet, mulți ani doldora de bunăstare, realizări și satisfacții spirituale. Să fiți înconjurat mereu de căldura celor dragi, iar buna dispoziție și bucuria multor împliniri să nu Vă părăsească nicicând.

***Cu profund respect, Elena Harconița
și toți bibliotecarii universitari bălțeni***

Alexandru Budișteanu – veritabil ctitor al neamului

După schimbările care au survenit în societatea moldovenească în anii 90 ai deja trecutului secol XX, în Basarabia reveneau tot mai des cei care, cu decenii în urmă, au fost nevoiți să apuce drumurile refugiului. Unii veneau să-și vadă rudele și să-și aducă aminte de anii copilăriei, alții ca să-și etaleze realizările împlinite pe acolo pe unde i-a purtat destinul, dar puțini au fost acei plecați, care s-au întors cu gândul să-și ajute neamul și meleagul, de unde au pornit în drumul lung al vieții.

Alexandru Budișteanu, doctor în arhitectură, a fost unul dintre acei, pe care nu doar nostalgia după anii de copilărie l-au adus la Bălți, ci, poate chiar în primul rând, marea dorință de a întinde o mână de ajutor confrăților săi de aici. Nu e vorba de sume mari de bani, căci, e știut lucru, un intelectual nici odată nu a fost într-atât de bogat, ca să-și permită luxul unor donații de milioane. Totuși binefacerile domniei sale sânt deosebit de semnificative.

Prin anii 90 a contribuit la editarea a două publicații de limba română, aici la Bălți: Curierul de Nord și Cugetul. În 1995 devine membru fondator al Fundației „Biserica Oaselor din Bălți”, care își propunea ca obiectiv ridicarea unui complex bisericesc și memorialistic, în amintirea prizonierilor de război, exterminați de sovietici aici la Bălți, în lunca Răutului. Apoi, în 1995, a contribuit semnificativ la reînființarea Liceului Teoretic „Ion Creangă”, instituind și un premiu special pentru cei mai buni absolvenți ai anului de studii. În 2002 sprijină înființarea muzeului „Memoria Neamului” de la Chișinău.

Și această listă ar putea fi continuată. Dar aproape nimic nu se compară cu una din cele mai frumoase și nobile intenții ale generosului basarabean, moldovean și român, de a dona biblioteca personală, deosebit de prețioasă, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Ce înseamnă pentru un om de mare cultură, un ilustru bibliofil să se despartă de această avere spirituală, adunată pe parcursul unei vieți, o pot ști doar cei, care au făcut astfel de gesturi mărețe.

Prin această donație, Domnul Budișteanu va demonstra că este un veritabil ctitor al neamului și al locului de baștină, un spirit protector, care se îngrijește, în primul rând, de cugetul și sufletul compatrioților săi, or, nu trăim doar cu pâinea cea de toate zilele.

Personal, l-am cunoscut pe domnul Alexandru Budișteanu când i-a fost conferit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo”, în anul 2000. M-a impresionat acest bărbat robust, cu o expresie a feței mereu binevoitoare, prin cultura și erudiția sa enciclopedică. Desigur, viața i-a oferit șanse pentru a se cultiva, dar un loc deosebit printre aceste șanse revine și fostului liceu de băieți „Ion Creangă”, din Bălți, în care a fost pusă temelia personalității acestui ilustru om. Spun cuvântul ilustru nu doar ca un atribut oarecare, ci cu argumente forte. Acest drept i-a fost recunoscut domnului Budișteanu de către Centrul Biografic Internațional de la Cambridge, Anglia, în 2000, când a fost declarat unul din cei 2000 de Oameni de Știință Remarcabili ai secolului XX.

Comunicarea cu Domnul Alexandru Budișteanu e o adevărată plăcere intelectuală, e un festin al sufletului. Te molipsești de dragostea de viață a acestui om, cunoști adevăratul sens al cuvântului intelectual. Întreaga sa ființă exprimă atâta generozitate, încât te face să te simți bine în preajma domniei sale.

Îmi exprim sincera satisfacție de a-l cunoaște, dorindu-i și în continuare forță de muncă, prosperare și sănătate.

Vreau să-l asigur de tot respectul și să-i mărturisesc ca e mereu binevenit aici, la Bălți, la Universitate, la Liceu, la Biblioteca Științifică.

*Dr. Eugeniu Plohotniuc,
Rectorul Universității de Stat „Alec Russo”*

Etalon de performanță profesională

Port în suflet un sentiment de admirație sui generis față de patru fii ai Basarabiei: Bogdan Petriceicu Hașdeu, Constantin Stere, Antonie Plămădeală și Alexandru Budișteanu. Din motive diferite, desigur. Pentru mine aceste mari personalități reprezintă un etalon de performanță profesională. Un model de integrare a creativității basarabene în structura civilizației românești și universale.

Ori de câte ori am fericita ocazie să-l văd, să-l ascult pe Alexandru Budișteanu, îmi întărește convingerea: iată un fenomen excepțional! Un diplomat autentic, la propriu și la figurat. Un

cunoscător perfect de limbi străine. Un arhitect excelent și inginer vizionar. Un om de știință și cultură. Un potențial lider politic. E poate unica personalitate, pe care am cunoscut-o în viața mea fără să-i detectez o cât de mică lacună comportamentală sau profesională. De invidiat! Sincer și frumos.

Spațiul nu-mi permite să-mi ilustrez afirmațiile. De aceea le sugerez tinerilor basarabeni, porniți pe lungul și extenuatul drum al cunoașterii, să facă rost de un Curriculum Vitae al domnului Alexandru Budișteanu, să-l studieze atent pentru a se convinge că poți fi mereu învingător în lupta vieții, debarasându-te de complexele noastre regionale.

Alexandru Budișteanu, contemporanul nostru, va marca, în august 2008, o frumoasă aniversare. Mi-aș dori ca în următorii zece ani ai vieții sale să devină doctor Honoris Causa al tuturor universităților din ținutul dintre Nistru și Prut, Președinte al Academiei și, la cererea noastră, a basarabenilor, Președinte de Țară la Chișinău. Ar avea de câștigat doar Basarabia noastră eternă...

Mircea Druc,

*Ex-prim-ministru al Republicii Moldova,
București, 2008*

O istorie imposibil de scris

Nu poți vorbi de domnul Alexandru Budișteanu fără să amintești de Basarabia, pentru că viața distinsului arhitect se suprapune și a fost profund marcată de istoria însăși a Basarabiei.

Ca să pătrunzi în sufletul unui basarabean obligat să se refugieze cu toată familia din fața unei armate, care reprezenta un mod de viață total diferit de cel democratic, ca să nu mai amintim de abandonarea întregii avuții din moși și strămoși, cu hrisoave pecetluite de divane și domnitori, este o mare încercare, plină de durere.

Ce era în sufletul elevului de la Liceul „Ion Creangă” din Bălți, când a fost nevoit să plece cu ghiozdanul în spate, împreună cu majoritatea colegilor de bancă și clasă? Poate șocul de adaptare la un nou liceu a fost atenuat de utilizarea aceleiași limbi românești, dar frica de a fi expedit din nou în Basarabia și mai departe în Gulagul siberian a terorizat ani la rând această categorie de români refugiați.

Și totuși calitatea învățământului bălțean și cu precădere cea a Liceelor și Școlilor Normale, deosebit de apreciate de un distins academician din Basarabia, a dat posibilitatea unor acumulări substanțiale, care au făcut posibil ca acești tineri să urmeze cu succes cursurile universitare și să obțină și supremul titlu științific de Doctor Honoris Causa.

Cu toate dificultățile întâmpinate, dar cu perseverență și ambiție, tânărul basarabean se distinge cu merite deosebite și alege una din cele mai nobile profesii, cea de arhitect, la intersecția inginerului constructor și artistului plastic. Poliglot, cunoscător a cinci limbi europene de largă circulație, se perfecționează, nu într-o limbă de origine latină, cum am putea crede, ci alege, cu o uimitoare intuiție, limba engleză, care va deveni ulterior limba dominantă în toate sferile de activitate. Putem face aici o legătură cu faptul, că tânărul era originar din Basarabia? Putem presupune intuitiv faptul că a realizat de timpuriu avantajul de a cunoaște limba rusă din perioada când a locuit la Bălți și, cu siguranță, a avut unele avantaje în perioada anilor 50. Dar de la această presupunere, până la performanța de a ajunge actualmente **Președintele Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză**, este o cale foarte lungă.

Talentul și seriozitatea cu care-și trata statutul de arhitect, cu siguranță, au determinat pe cei care decideau posturile să-l numească într-o funcție administrativă de mare responsabilitate: aceea de Arhitect-Șef al Orașului București. Câte confruntări dificile a întâmpinat proaspătul Arhitect-Șef în anul 1977, este greu de intuit, cu toate că anumite mărturisiri au fost făcute de dânsul chiar la televiziune, dar, cu siguranță, numărul clădirilor și bisericilor programate să fie dărâmate și care au fost salvate, în ultimă instanță, prin diplomație și profesionalism, este greu de spus. Avem doar o singură șansă: să citim memoriile domnului Alexandru Budișteanu, la care lucrează acum distinsul arhitect.

Dar bunul Dumnezeu aranjează în așa fel lucrurile, încât toate sacrificiile și suferințele unui neam să fie recompensate și acordă o șansă unuia din ei: să devină expert ONU pe probleme de locuire, construcții și urbanism. De fapt, toate meritele acumulate în timp îl recomandau, ca fiind cel mai nimerit: un arhitect cu viziune de abordare a problemelor marilor metropole, poliglot, cu o bibliotecă enciclopedică care oferea o informare complexă, dar și cu o

disponibilitate de sinteză a unei viziuni globale și particulare a noțiunilor de urbanism și amenajare a teritoriului.

Cine vizitează „casa muzeu” a domnului Alexandru Budișteanu, poate intui, cu explicațiile de rigoare, un traseu al nenumăratelor expertize efectuate în America de Nord și de Sud, Africa, Asia, Australia și, evident, Europa. Ce impresionează cel mai mult, vizitând în ansamblu toate camerele, este armonia și discreția amplasării acestor obiecte și nu este de mirare, dacă ținem cont, că avem drept gazdă un super-arhitect cu rafinament și foarte mult bun gust în alegerea și amplasarea obiectelor. Bineînțeles, fiecare obiect cum ar fi: mobila, covoarele, vasele de ceramică, porțelanurile, argintăria, șemineul, armele feudale, obiectele de cult, cărțile, etc., fiecare are o istorie interesantă, pentru care merită a fi scris un roman.

Un capitol aparte îl constituie biblioteca, cea care reflectă cum era și normal, pasiunile proprietarului. Regăsim literatură rusă de cea mai bună calitate, care, cu siguranță, citită în limba autorului este altfel percepută de cititorul cunoscător al limbii ruse. Dar domeniul albumelor de artă impresionează prin diversificare și calitatea reproducerilor. Un loc aparte este rezervat dicționarilor enciclopedice, care fără îndoială, au fost intens utilizate în cariera atât de zburciumată a domnului Alexandru Budișteanu. Este ușor de remarcat în bibliotecă echilibrul între literatura română și literatura universală, atât în domeniul beletristicii, cât și în domeniul istoriei, filozofiei, criticii literare, etc. Spuneam că este dificil să pătrundem în sufletul unui basarabean, dar mai ales în cel al unui refugiat, ca să înțelegem ce instinct l-a determinat pe domnul Alexandru Budișteanu să-și doneze cărțile Bibliotecii Universitare „Alecu Russo” din Bălți. Eu spun, nimic surprinzător pentru cineva care-l cunoaște bine pe domnul Alexandru Budișteanu. Poate nu atât nostalgia locurilor natale, sau dorința de a fi pomenit în veci de cei care gestionează această donație de preț, cât conștiința de a transmite unei generații de tineri basarabeni sursele de informare, dându-le astfel o șansă suplimentară în viață. Eu vedeam locul acestei biblioteci în cadrul unui *Muzeu memorial Alexandru Budișteanu*, care să reflecte viața, suferințele, șansele, afirmările, succesele unui basarabean autentic din Bălți, dar administrat tot de Universitate. Să nu cerem însă mai mult, decât este posibil în acest moment. De fapt, gestul contează, iar eficiența cu care este valorificată informația primează în fața formelor de administrare.

Șansa de a-l cunoaște pe domnul Alexandru Budișteanu a fost prilejuită de festivitatea de acordare, în cadrul liceului renăscut „Ion Creangă” din Bălți, a premiului reînființat de dânsul, acela de „Premiant de Onoare”, în amintirea timpului când el era cel evidențiat. Acest premiu este acordat în fiecare an, cu regularitate din anul 1996. Acest lucru m-a inspirat și sunt foarte recunoscător domnului Alexandru Budișteanu pentru modelul practicat, având șansa să inițiez o festivitate de premiere în colaborare cu Universitatea „Alec Russo” din Bălți, cea a *Șefilor de Promoție* de la cele șapte (mai târziu opt) facultăți ale Universității respective.

Acest prilej mi-a dat posibilitatea, an de an, să mă întâlnesc cu *mentorul* meu în acest domeniu, să ne cunoaștem mai bine, dar mai ales să ne sincronizăm acțiunile. Trebuie să remarc amploarea, care a fost dată acestei festivități de către Senatul Universitar, dar și delicatetea, dublată de pasiune a domnului Academician Nicolae Filip, care a intuit un bun prilej de a face cunoscută performanța indubitabilă a universitarilor bălțeni în lumea academică și diplomatică.

Dacă revenim la sufletul greu de pătruns al unui basarabean, trebuie să luăm în considerare și dorința acestuia de a-și reconstitui strămoșii, cu alte cuvinte, arborele genealogic pe bază de documente. Este remarcabilă noua generație de istorici din Basarabia actuală, care se afirmă pe plan internațional în acest domeniu. Am avut șansa să dezvolt acest subiect cu domnul Alexandru Budișteanu, care a fost imediat de acord să devină membru al Institutului Național de Genealogie și Heraldică cu sediul la Iași. Mai mult, a cercetat și a reușit să-și găsească descendenții pe linie directă din sec. XVIII-lea, beneficiind de un superb arbore genealogic al familiei Budișteanu. Bucuria de a ne întâlni la Congresele Internaționale și Naționale de Genealogie este pentru mine un privilegiu și un bun prilej de a discuta despre pasiunile care ne macină pe amândoi.

Și cum marii colecționari se adună și colaborează, nu este de mirare faptul că domnul Alexandru Budișteanu are o relație specială de amicitie de lungă durată cu domnul Dan Nasta, cel care a donat obiecte de artă medievală și a organizat Muzeul Brâncovenesc de la Mogoșoaia. Și cum marii oameni sunt, de regulă, generoși, am beneficiat de amabilitatea domnului Alexandru Budișteanu pentru a vizita, nu odată, *casa muzeu* a distinsului artist, regizor și mare colecționar de artă, domnul Dan Nasta, care a fost tânăr militar la Bălți în anul 1937.

Un om cu o asemenea anvergură culturală știe însă să abordeze cu mult umor și subtilitate orice conversație, oricât de banală ar părea ea. Zâmbetul, vocea cu intonație adecvată, privirea și întreaga ținută fizică impresionează pe cel care are bucuria să-l întâlnească măcar odată în viață pe domnul Alexandru Budișteanu. Eu sunt un privilegiat al soartei.

Doresc din toată inima un **LA MULTI ANI!** domnului Alexandru Budișteanu, acum cu prilejul împlinirii în luna august a anului 2008, a vârstei de 80 de ani.

Cu plecăciune și mult respect.

Ing. Radu Moțoc,
Membru de Onoare al Senatului
USBălți, secretar al Asociației Pro
Basarabia și Bucovina **Costache Negri** din
Galați

Arhitectul doctor Alexandru Budișteanu

În ampla galerie a personalităților proeminente bălțene un loc de cinste îi revine Domnului Alexandru Budișteanu, Doctor-Arhitect, actualmente Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză (The English-Speaking Union – ESU), membru al Uniunii Arhitecților din România. Activitatea profesională, socială și științifică a Domnului Alexandru Budișteanu este atât de vastă și multilaterală, încât este imposibil să fie cuprinsă integral într-un succint material.

Domnul Alexandru Budișteanu s-a născut la 11 august 1928, în comuna Pârlița-Târg, județul Bălți (atunci Iași), într-o familie de intelectuali. Din 1933, părinții Zenovie și Lidia Budișteanu, ambii originari din Basarabia, s-au mutat cu traiul la Bălți. Aici, după terminarea școlii primare, Domnul Alexandru Budișteanu își va face studiile în anii 1938-1940 și 1941-1944 la prestigiosul Liceu „Ion Creangă”, avându-i ca dascăli pe Marc Valuță, Petru Stati, Simion Vărzaru, Gheorghe Brun, Leon Panteleev și alții – toți profesori de excepție.

Reocuparea Basarabiei în 1944 a determinat familia Budișteanu să se refugieze în luna martie în adâncul Țării. În situația nou creată Alexandru Budișteanu și-a continuat studiile la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia (1944-1945 – clasa VI), la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești (1945-1946 – clasele VI-VII) și la Liceul „Nicolae Iorga”, tot din Ploiești (1946-1947 - clasa VIII). În toți anii de școală el s-a remarcat ca un elev deosebit. În clasele primare a fost premiant, iar în clasele de liceu – Premiant de Onoare.

Între anii 1948-1954 își face studiile la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București. Obține Diploma de Arhitect, în specialitatea *Construcția orașelor (urbanism)* cu calificativul maxim *foarte bine*.

Își începe activitatea în calitate de arhitect proiectant la Institutul Central pentru Sistemizarea Orașelor din București (între anii 1954-1956).

Din 1956 până în 1960 și-a făcut aspirantura la Institutul de Arhitectură din Moscova, obținând Diploma de Candidat în Științe, titlu echivalat în 1965 în România, cu cel de Doctor Arhitect.

Până în anul 1967 a îndeplinit funcția de arhitect principal la Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare (CSCAS) din România, după care a devenit funcționar internațional în Centrul ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism (CLCU) din New York (în perioada 1967-1972).

Între anii 1967-1968 a fost în cadrul acestui Centru, Șeful Secției de Cercetare și Dezvoltare, iar în perioada 1968-1971 - Consilier Tehnic Special, participând la elaborarea unui număr mare de proiecte de arhitectură, urbanism și amenajarea teritoriului, oferind de asemenea asistență tehnică de specialitate în domeniile menționate pentru țările în curs de dezvoltare. Între anii 1971-1972 a îndeplinit funcția de Șef al Secției de Asistență Tehnică pentru Africa și America Latină a Centrului ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism.

După revenirea în Țară, a activat în anii 1972-1973 în calitate de arhitect principal gradul I la Comitetul de Stat pentru Economie și Administrația Locală (CSEAL), iar în perioada 1973-1977 a fost Șef al Secției de Sistemizare din cadrul Institutului de Stat de Cercetare și Proiectare pentru Locuințe și Gospodărie Comunală (ISLGC).

La 11 iulie 1977 Domnul Alexandru Budișteanu a fost numit Arhitect-Șef al Municipiului București, funcție pe care a deținut-o până la 19 august 1983. În această calitate a coordonat activitatea

Secției de Arhitectură și Sistemizare a Consiliului Popular al Municipiului București, contribuind la elaborarea proiectelor de urbanism și construcție din capitala României și a județului Ilfov, precum și la coordonarea acestor activități specifice.

Între anii 1983-1990 revine în cadrul ISLGC în postul de Șef al Centrului Național de Sistemizare.

Aflându-se în funcțiile menționate, Domnul Alexandru Budișteanu a elaborat în același timp o serie de proiecte și lucrări de arhitectură, studii de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și lucrări de cercetare științifică. A publicat de asemenea zeci și zeci de articole, precum și traduceri de specialitate. Concomitent, distinsul arhitect a desfășurat o importantă activitate didactică în cadrul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” și al Universității Populare din București, iar în perioada șederii în Statele Unite a predat urbanismul la *The New York City University*.

După Revoluția din 1989, Domnul Alexandru Budișteanu devine expert parlamentar pe lângă Comisia pentru Administrația Publică, Amenajarea Teritoriului și Echilibru Ecologic a Camerei Deputaților din Parlamentul României. Deține această funcție timp de 10 ani până în anul 2000.

Domnul Alexandru Budișteanu a participat activ în decursul anilor, la diverse sesiuni, reuniuni și congrese internaționale în probleme de arhitectură și a întreprins o serie de călătorii de serviciu peste hotare. Deosebit de prestigioasă a fost activitatea sa internațională în calitate de expert parlamentar la Camera Deputaților a Parlamentului României. De exemplu în patru ani (1993-1997) a participat la 35 de reuniuni, sesiuni și conferințe internaționale, desfășurate în circa 20 de țări din lume.

Cunoscând la perfecție limba engleză, precum și bine alte trei limbi (rusa, franceza și spaniola) Domnul Alexandru Budișteanu s-a consacrat plener în plan social activității în cadrul Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză (ESU) din România, al cărei Președinte de Onoare este Președintele României. În anul 1997 domnul Alexandru Budișteanu a fost numit Secretar Executiv al acestei asociații, iar în anul 2001 a fost ales Președinte al asociației. În anul 2005 a devenit Președintele său Emerit, iar la 9 octombrie 2007 este ales Președinte al Consiliului Internațional al ESU, Asociație reprezentată în prezent în 53 de țări ale lumii.

Pe linia activității sale în cadrul ESU, Dl Alexandru Budișteanu a efectuat între anii 1997-2008 peste 30 de călătorii în străinătate,

participând la diverse întruniri: conferințe, reuniuni, seminare al ESU, precum și la inaugurarea a noi filiale ale ESU în Lituania, Letonia, Liban, Mongolia, Coreea de Sud, Republica Moldova, Estonia.

Oriunde s-ar fi aflat Domnul Alexandru Budișteanu, a fost și este mereu cu gândul la Basarabia, la Bălți, la Liceul său drag. Or, anume de aici el și-a luat zborul în lume.

La hotarul baștinei, comuna Pârlița-Târg (raionul Ungheni, Republica Moldova)

Una din străduințele sale de-o viață, care vizau Basarabia, a fost reînființarea Liceului „Ion Creangă” din Bălți. Visul său se realizează la 24 august 1995, când prin Ordinul Nr. 314, Ministerul Științei și Învățământului al Republicii Moldova a reînființat Liceul „Ion Creangă” din Bălți, în cadrul Universității de Stat „Alecă Russo” din acest oraș. Decizia respectivă a fost luată la inițiativa Rectorului de atunci, Academicianul Profesor Universitar, Doctor Docent Nicolae Filip.

Domnul Alexandru Budișteanu a instituit începând din anul 1995 Premiul *Alexandru Budișteanu* (format dintr-o Diplomă și o sumă inițială de 150 dolari) pentru cel mai bun elev al Liceului „Ion Creangă”, respectiv Premiul de Onoare. Actualmente Premiul reprezintă 200 euro, acordat pentru doi Premianți (la profilul Umanist și cel Real). Premiile sunt înmânate personal de către Dl. Alexandru Budișteanu la finele fiecărui an școlar.

La inițiativa subsemnatului, în incinta Liceului a fost inaugurată Clasa Omagială *Alexandru Budișteanu*, realizată cu participarea Directorului Liceului Domnul Petru Roman și a profesorilor liceului. Inaugurarea Clasei Omagiale a avut loc la 26 mai 2000. Este o clasă unică, prezentând mărturiile documentare despre viața și realizările Domnului Alexandru Budișteanu.

Meritele Domnului Alexandru Budișteanu (unele cu adevărat excepționale) au beneficiat de o înaltă apreciere în Țară și peste hotare. Din lista distincțiilor menționăm doar câteva:

- Conferirea Ordinului *Serviciul Credincios al României*, în grad de ofițer (în anul 2000):

- Conferirea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți (în anul 2000).

- A fost numit una din cele mai remarcabile personalități ale Secolului XXI (în ediția britanică a publicației „*Who's who in the XXI Century*” (2002), precum și în ediția americană „*The Contemporary Who's Who*” (2002/2003).

- Centrul Biografic Internațional din Cambridge, Marea Britanie, îl menționează printre cei 2000 de *oameni de știință remarcabili din sec. XX și XXI* (edițiile din 2000 și 2002)

- A fost cuprins în anul 2000 în *Dicționarul Constructorilor Români*.

Prin acest material am încercat să conturez doar unele crâmpoie din activitatea multilaterală a Domnului Doctor Arhitect Alexandru Budișteanu. Dealtfel despre realizările Domniei Sale s-a scris în repetate rânduri în multe publicații.

Și la cei 80 de ani ai săi, Domnul Alexandru Budișteanu continuă să fie în plină forță creatoare în slujba Țării și neamului. LA MULȚI ANI!

Nicolae Cazacu,

*Doctor în Istorie, Conferențiar la Catedra
Discipline Socio-umaniste, Universitatea de Stat din Bălți*

CALEA VIETII
SI AFIRMĂRII

Curriculum vitae

Numele: **Budișteanu**

Prenumele: **Alexandru**

Inițiala conform numelui tatălui: **Z**

Data și locul nașterii: 11 august 1928, comuna Pârlița-Târg, județul Iași (apoi Bălți), România (în prezent raionul Ungheni din Republica Moldova).

Tatăl: Prima persoană cunoscută din genealogia Budișteanu este Vasile Budișteanu, născut în anul 1729 în satul Căinari, voievodatul Moldova. Au urmat: Teodor (n.1800), Ioachim (n.1829) și Samoilă (n.1844). Tatăl, **Budișteanu Zenovie**, s-a născut la 26 octombrie 1896, în același sat ca și strămoșii săi, țărani mazili. Pe vremea aceea satul făcea parte din județul Bender, Gubernia Basarabia, Rusia. Satul a devenit ulterior comuna Căinari, din județul Tighina, România.

Român. Ortodox.

Pe mama sa a chemat-o Olga Поциноц.

Zenovie Budișteanu, tatăl

A urmat cursurile Liceului Real de la Tighina și Școala de ofițeri de artilerie de la Odessa. Revoluția din Octombrie l-a găsit la Moscova ca ofițer în armata țaristă. În această calitate a purtat titlul individual de nobil. S-a întors în același an acasă.

1916. Zenovie Budișteanu (în picioare), elev la liceul real din Tighina cu colegul său Igor Dobândă.

După unirea Basarabiei cu România, a lucrat pe lângă Comisia de aplicare a Reformei Agrare în Basarabia, participând la aplicarea acesteia.

Profesorul Zenovie Budișteanu în Laboratorul de Fizică și Chimie al Gimnaziului mixt din Pârlița-Târg).

Apoi s-a înscris la Universitatea din Iași, luându-și licența în științele fizico-chimice. A predat fizica și chimia, începând cu anul 1923, la gimnaziul din Pârlița, unde a cunoscut-o pe mama care predă acolo franceza. S-au căsătorit în anul 1926. În 1930 s-au mutat la Bălți. Aici Zenovie Budișteanu a lucrat doi ani de zile în învățământul mediu tehnic ca profesor la Școala de Aplicații pe lângă Școala Normală, iar apoi la Școala de Meserii. În anul 1932 a dat examen la Ministerul Finanțelor și a devenit Controlor Tehnic la Administrația Financiară a sectorului Negru (actualmente 2) din București. După un an s-a transferat cu aceeași funcție la Administrația Financiară a județului Bălți, ocupându-se de unitățile industriei alimentare din orașul Bălți și județ. În 1940 a rămas pe loc (împreună cu familia).

Sub sovietici a schimbat trei servicii în cadrul cooperăției de consum. Din 1941 până în 1944 este reîncadrat pe postul său, mai întâi un an la Administrația Financiară a județului Dorohoi, iar apoi pe vechiul său post la Administrația Financiară a județului Bălți.

În 1944 se refugiază la Alba Iulia. Pentru a evita repatrierea în URSS, în 1945 se mută cu serviciul (împreună cu familia) la Ploiești, unde va rămâne până la sfârșitul vieții.

Zenovie Budișteanu (rândul întâi - al doilea din stânga) împreună cu colegii de serviciu de la Administrația Financiară a județului Bălți

S-a pensionat în 1956. Nu a fost niciodată membru al vreunui partid politic. Avera familiei Budișteanu în Basarabia au fost trei terenuri de casă în cartierul Pământenii din Bălți.

Zenovie Budișteanu a decedat, având 83 de ani, la 20 februarie 1980.

Mama: Homutov (devenită **Homutescu** prin schimbarea numelui de familie) **Lidia**, născută la 13 ianuarie 1902, în satul Zăbriceni, județul Bălți, Gubernia Basarabia, Rusia; satul a devenit ulterior comuna Zăbriceni, județul Bălți, România.

Lidia Homutov, mama

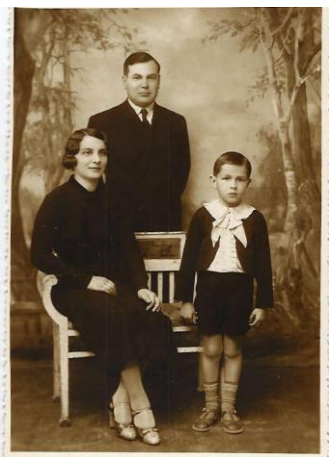
Ortodoxă. Rusoaică după tată (Condrat) și româncă după mamă (Olimpiada Spoială). Părinții Lidiei Homutov au fost învățători. După școala din Zăbriceni, unde tatăl ei era director, Lidia a urmat cursurile liceale la Bălți, iar apoi la Universitatea din Iași – Facultatea de Limbi Străine (Secția Franceză), pe care a terminat-o, fără să-și susțină licența. A predat franceza la gimnaziul din Pârlița, unde l-a cunoscut pe Zenovie Budișteanu, cu care s-a căsătorit. După ce familia se mută la Bălți în anul 1930, a funcționat ca învățătoare până în 1944.

Învățătoarea Lidia Budișteanu, în mijlocul copiilor

După refugiul din 1944 are aceeași activitate la Alba-Iulia și apoi la Ploiești. În anul 1948 a devenit profesoară de liceu, predând limba rusă, tot la Ploiești, după ce a absolvit Institutul „Maxim Gorki” din București. În anul 1957 s-a pensionat. S-a înscris în anul 1946 în Partidul Social-Democrat ca mulți profesori. La fuziunea acestui partid cu Partidul Muncitoresc Român (PMR) a devenit membră PMR până în anul 1949, când a fost exclusă cu calificativul „greșit încadrată”. Acest calificativ se aplica basarabenilor, care se retrăseseră din fața armatei sovietice, considerându-i implicit cetățeni sovietici trădători. (Totuși conform înțelegerii stabilite la 6 martie 1944 între Guvernul Petru Groza și Guvernul URSS, Uniunea Sovietică a renunțat să-i mai oblige să se repatrieze pe basarabeni refugiați în România).

Lidia Budișteanu a decedat în vârstă de 77 de ani, la 24 mai 1979.

Anii 1935-1936. Tata: Zenovie Budișteanu, mama: Lidia Budișteanu, Alexandru, elev la școala primară.

Bunicii după mamă, înainte de 1900 la Zăbriceni în fostul județ Bălți, actualmente raionul Edineț.

... Neamul Budișteanu din Basarabia

Comunicarea lui Alexandru Budișteanu prezentată la primul Colocviu cu tema „Genealogia – aplicații și metode moderne”

Iași, 2008

Consider că această comunicare se înscrie în deviza Congresului Național de Genealogie și Heraldică de la Iași: „Genealogie pentru toți – un arbore genealogic pentru fiecare”.

Comunicarea urmărește două teme majore. **Prima are un caracter teoretic și constituie explicarea și justificarea necesității de abordare și studiere a unei genealogii personale, urmărind aplicarea principiului de cunoaștere a propriului trecut biologic și social, în vederea atingerii unui scop personal și social obiectiv.**

Astfel, consider, că această cunoaștere generalizată a propriului trecut duce la o conștientizare și sporire a rolului fiecărui individ în cadrul comunității și societății din care face parte. În acest mod încetăm să mai fim niște persoane fără trecut, care, în mod implicit, au o înțelegere diminuată a rolului, pe care ele îl joacă în mod conștient sau inconștient în lumea în care trăiesc. Cunoscându-ți trecutul, poți înțelege mai bine prezentul în care trăiești și de asemenea te poți angrena mai ușor și mai firesc în făurirea propriului viitor, la care practic fiecare se gândește și eventual, pe care poate să îl și influențeze, dacă posedă informațiile necesare din propriul prezent, dar și în special din trecut.

În perioada actuală a globalizării lumii noastre, există tentația, dar și pericolul, ca să devenim cetățeni ai universului, care se simt bine oriunde, aplicând exclusiv principiul „ubi bene, ibi patria”. Bine înțeles, schimbul nu numai de informații, dar și de activități și energii creatoare, pentru asigurarea unui progres național, dar și transnațional, este bine venit. Este normal să nu ne izolăm și să nu milităm pentru un progres miop și orientat, numai către bunăstarea locală sau strictă a unei comunități mai mari sau mai mici, dar limitată în spațiu și timp.

De asemenea, bine înțeles, nu ne putem opune tendinței firești, în special a tinerilor și nu numai, de a descoperi noi orizonturi și de a dori să se afirme acolo, unde au șanse reale și eventual superioare. Suntem firesc mândri, aflând despre succesele compatrioților noștri pe diferite meridiane ale globului. Dar această dorință de afirmare devine tristă, dacă este însoțită de tendința de asimilare necondiționată în cadrul unei noi comunități sau patrii, fără nici o

privire în urmă, către locul în care te-ai născut și format biologic și educat social. Cred că nici băștinașii nu-i privesc cu respect pe cei, care sosesc printre ei, grăbiți să-și lepede personalitatea lor inițială, națională și să se topească într-o nouă lume, indiferent cât de diferită. Consider că este de dorit ca, după ce te realizezi undeva în lume, să nu-i uiți pe ai tăi și să te întorci acasă, contribuind la ridicarea materială și spirituală a celor din mijlocul cărora ai plecat. Iar dacă nu poți face acest lucru din varii motive, atunci cel puțin ajută-i, fără a-i uita vreodată, pe cei de un neam cu tine.

Deci comunicarea prezentată în fața dumneavoastră își propune să fie o pledoarie pentru dezvoltarea și afirmarea fiecărui cetățean al universului, drept un element component al unei lumi plină de înțelegere și armonie, dar bazată pe o diversitate multilaterală, care relevă și confirmă specificul fiecăruia, contribuind în același timp la asigurarea unei calități ridicate de formă și fond a unui întreg valoros, lipsit însă de monotonie și care să fie în stare să elimine pericolul dispariției personalității umane și comunitare a fiecărui element component al său. Iar genealogia, cu toate componentele sale oferă prin cunoașterea originilor și trecutului fiecărei persoane, tocmai caracteristicile identitare, care te pot singulariza la scara națională și internațională, în contextul social, care te înconjoară.

Cea de a doua temă abordată în cadrul comunicării, are un caracter practic și se referă, în urma acceptării necesității de definire și păstrare a personalității fiecărui membru al societății, la rezolvarea unei probleme concrete, legate de asigurarea aceluia prim specific al fiecărui individ, determinat de **cunoașterea trecutului familiei proprii, precum și a legăturilor de sânge cu alte familii**. În mod concret aceasta înseamnă construirea arborelui genealogic personal, cu un grad de complexitate sporită, în funcție de metodele și posibilitățile de investigație folosite.

În ceea ce privește acest obiectiv, este normală folosirea unei investigații bazate pe cunoașterea unor materiale păstrate în familie sau existente în posesia unor persoane înrudite sau cunoscute, precum și studierea unor materiale arhivistice privind genealogia proprie. În funcție de exigența persoanei, care își investighează trecutul, apare și necesitatea de a apela la serviciile unor specialiști în genealogie, pentru efectuarea unei cercetări științifice cât mai competente și complexe.

Aceasta a fost metodologia folosită la elaborarea comunicării de față, care a urmărit, ca exemplificare, în urma acceptării

principiului enunțat în prima parte a studiului, cunoașterea propriului meu trecut.

Această cunoaștere s-a desfășurat pe două planuri. **Primul s-a referit la cunoașterea trecutului meu în calitate de basarabean, un trecut considerat la nivelul familiei mele.** Astfel, am trecut la investigarea și cunoașterea antecedentelor familiei mele, pe linie paternă.

Cel de al doilea plan a avut în vedere studierea datelor biologice ale familiilor constituind neamul Budișteanu din Basarabia, format din comunitatea persoanelor, care au purtat în decursul timpului și continuă să poarte acest nume de familie.

Desfășurarea studiului s-a făcut în ambele sale aspecte prin încadrarea sa într-o anumită parte a arealului locuit de români și anume Basarabia. Este vorba despre accepția pe care a căpătat-o acest teritoriu, după anul 1812, adică atunci când a devenit jumătatea răsăriteană a Moldovei.

În mod concret am trecut la culegerea și consultarea materialelor relevante, în cazul meu din Basarabia, provincia mea de naștere, actualmente Republica Moldova și Ucraina. **Primul obiectiv a fost stabilirea propriului meu arbore genealogic, pe linie paternă. Obiectivul a fost îndeplinit, identificându-mi-se arborele genealogic până în anul de debut 1729.** Acest rezultat al cercetării genealogice efectuate se prezintă în Anexa 1 a Comunicării. În cadrul activității genealogice desfășurate, deosebit de importantă a fost studierea fondului de documente din Arhiva Națională a Republicii Moldova.

Conform arborelui genealogic pe care vi-l prezint, se relevă aspectele mele familiale, începând cu perioada anterioară anexării teritoriului denumit ulterior Basarabia, de către Imperiul Rus. Deci perioada incipientă a arborelui meu genealogic corespunde timpului, când spațiul dintre Prut și Nistru era parte integrantă a statului independent Țara Moldovei. Domnitor era atunci, la 1729, Grigore al II-lea Ghica.

Arborele meu genealogic evidențiază faptul, că zona prioritară unde apar familiile derivând din primul Budișteanu cunoscut, respectiv Vasile Budișteanu și care constituie tulpina sau mai bine zis, rădăcina mea biologică, corespunde cu acea parte a sudului Basarabiei, care încă înainte de 1812 purta acest nume, fiind istoric puternic legată etnic și administrativ de Țara Românească. Ca element geografic fundamental al originii mai apropiate a familiei

mele este satul Căinari, locul de naștere al tatălui meu, Zenovie Budișteanu, din fostul județ Tighina, situat în apropiere de baștina lui Alexe Mateevici. În ceea ce mă privește, m-am născut în localitatea Pârlița-Târg, unde a mai locuit un alt Budișteanu, respectiv Ignatie Budișteanu, deputat în Sfatul Țării, care printr-o interesantă caracteristică, nu era aparent rudă cu noi.

Conform celui de al doilea obiectiv din cadrul temei și folosind aceeași metodologie, am trecut la stabilirea legăturilor de sânge cu alte familii, având același nume, din același areal geografic și învecinat. **Acest obiectiv al studiului genealogic a fost acela de a determina existența familiilor cu aceeași denumire, respectiv neamul Budișteanu, începând cu locul meu de naștere - Basarabia, urmărind descoperirea unei eventuale legături în spațiu și timp cu familii, având același glotonim, din spațiul românesc, în acest caz din Basarabia.**

Rezultatul studiului a fost stabilirea perioadei inițiale de constatare a existenței unor familii cu același apelativ, respectiv Budișteanu (inclusiv familii cu denumiri suferind unele modificări fonetice minore), care în Basarabia, corespund tot cu începutul secolului XVIII. Legături mai vechi nu au fost stabilite. În ansamblul său studiul efectuat confirmă existența de atunci și până în prezent în continuare, a numelui respectiv de familie, constant și frecvent, în Basarabia. Familia Budișteanu de care aparțin, deocamdată apare, ca fiind cea mai veche cu acest nume din Basarabia.

Modificările fonetice ale numelui Budișteanu, la care m-am referit apar uneori și sunt următoarele: Budeșteanu, Budiștean, Bodișteanu și Buduștean. Explicația modificărilor se explică în general, prin tendința funcționarilor care făceau înregistrările și care fie din neatenție, fie din incultură sau apartenență la alte naționalități, scriau intenționat sau neintenționat, greșit numele, care li se spunea. Este interesant de relevat faptul, că aceste modificări uneori dispar în decursul timpului, revenindu-se la forma inițială, care în toate cazurile este „Budișteanu”. Un exemplu concret este cel al tatălui meu, care în perioada cât a fost ofițer în armata țaristă, deși și-a menționat foarte clar numele de familie „Budișteanu”, era trecut în evidențele militare ruse cu numele de familie „Buduștean”.

Cu ocazia acestui studiu s-a constatat în mod suplimentar, existența numelui Budișteanu și în Moldova de dincoace de Prut, în județul Dorohoi și Iași, precum și într-un caz izolat, chiar și în Transnistria.

Comunicarea nu și-a propus amplificarea studierii originii numelui de familie „Budișteanu”, care poate face obiectul unei comunicări independente, existând de altfel diferite materiale elaborate în acest sens.

Și în cadrul activității genealogice desfășurate privind acest al doilea aspect, deosebit de importantă a fost de asemenea studierea fondului de documente din Arhiva Națională a Republicii Moldova.

Pornind de la studierea tuturor familiilor cu numele de Budișteanu, ce au putut fi identificate în Basarabia, începând cu secolul XVIII și până în prezent, în Anexa 2 se prezintă localitățile unde s-au identificat aceste familii. Este interesant de remarcat, că localizarea ariei de apariție a numelui de familie Budișteanu, începe și în acest caz, din punct de vedere cronologic, tot cu sudul Basarabiei, sau mai exact cu zona denumită inițial Basarabia și care aparținea administrativ de Țara Românească. Această constatare vine în întâmpinarea argumentului, că numele de Budișteanu provine din acea zonă geografică.

Dealtfel apare evident din punct de vedere geografic, că diseminarea primordială a numelui Budișteanu în Basarabia nu se face nici dinspre Nord, nici dinspre Est, ci numai dinspre Sud, iar aparițiile cele mai recente, respectiv în secolul XX, ale numelui de familie Budișteanu au loc ca o consecință, în partea de Centru și în special de Nord a Basarabiei.

Concluziile comunicării:

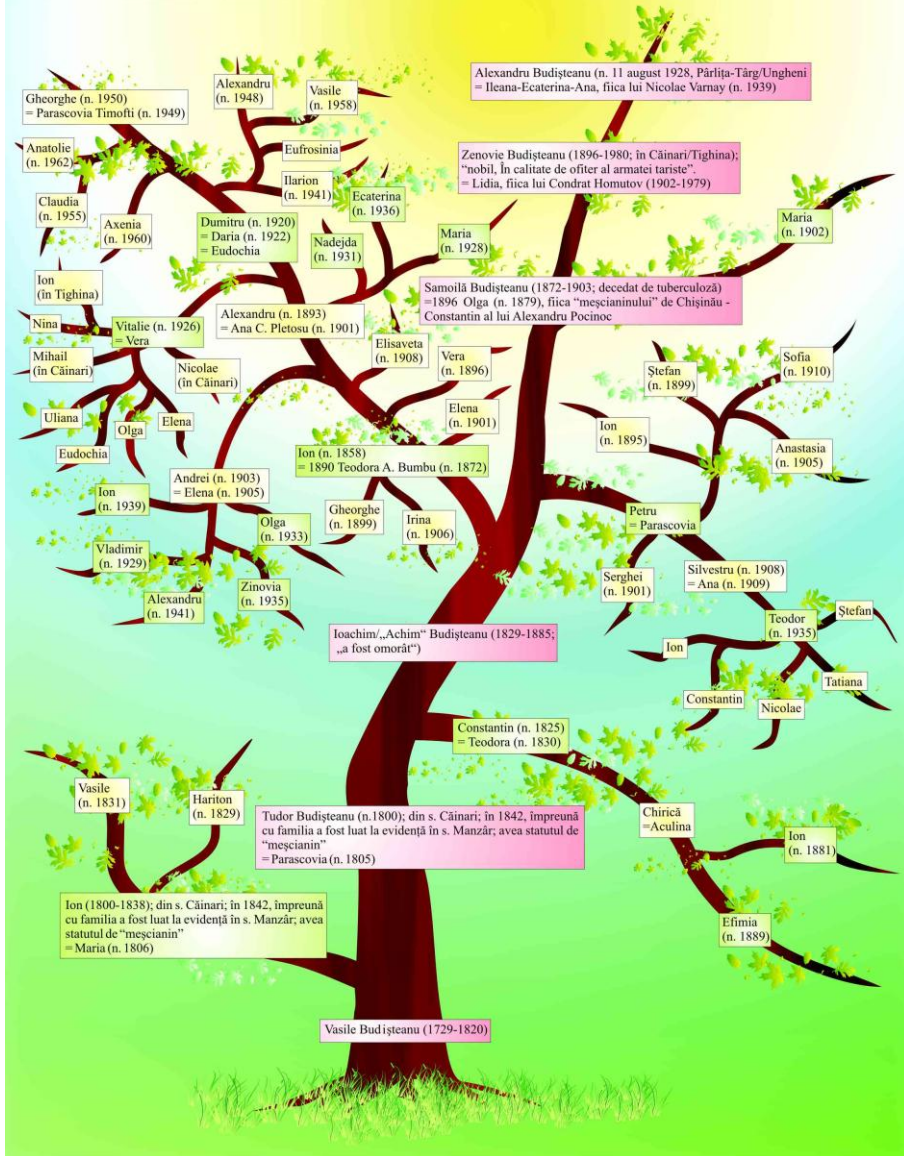
Pe baza surselor studiate pentru elaborarea acestei comunicări, nu s-au găsit mărturii arhivistice, care să confirme conexiuni familiale, cu alte zone geografice românești și în special cu Țara Românească, unde numele de familie Budișteanu este mai frecvent și are o vechime atestată documentar anterior.

Este însă greu de presupus, că numele de Budișteanu putea să apară independent, în această parte a Moldovei.

Considerăm, ca o concluzie importantă a comunicării, faptul, că există o conexiune logică și demonstrată ca amplasare geografică a numelui de familie Budișteanu, învecinată cu cealaltă zonă de bază a existenței acestui nume, respectiv Țara Românească. Este drept însă că momentul conexiunii temporale nu a putut fi stabilit.

Pentru a putea determina această perioadă, apreciem că este necesară continuarea cercetării efectuate, extinzând aria de investigare în timp și spațiu.

Arborele genealogic al lui Alexandru Z. Budișteanu (linie paternă)

**CONTINUARE CURRICULUM VITAE ALEXANDRU
BUDIȘTEANU**

Cetățenia: Română

Naționalitatea: Română

Religia: Ortodoxă

Starea civilă: Căsătorit în perioada 1961 – 1963 cu Inna Martânova, rusoaică, cetățeană sovietică, profesoară de gimnastică și patinatoare pe gheață. Tatăl ei era agronom, iar mama casnică. După divorț Inna Martânova s-a întors în URSS.

Căsătorit a doua oară, în perioada 1966 – 1974, cu Victoria Tănăsescu, româncă, ortodoxă, chimistă, născută la Brașov, în România. Tatăl Victoriei a fost colonel de grăniceri, iar mama casnică.

La 21 iulie 1979, se recăsătorește cu **Ileana Budișteanu** ungueroaică, născută Varnay, la 14 mai 1939, la Arad, România.

Alexandru și Ileana Budisteanu în anul 1985

De religie reformată. Tatăl (reformat) a fost avocat, iar mama (catolică) era contabilă. Decedați amândoi. Ileana Budișteanu este Doctor Arhitect, Urbanistă, specializată în amenajarea teritoriului, dezvoltare regională și politica locuirii. În perioada 1991 - 2001, a fost Director Științific la Institutul Național de Cercetare și Proiectare „Urbanproiect” din București. În prezent este Conferențiar la Universitatea „Spiru Haret” din București.

Studii (instituția, anii de studiu sau anul absolvirii, premii):

Școala primară din cartierul Pământeni din Bălți. Clasa I-a.
Premiul II. Învățător: Grădinaru. 1934-1935;

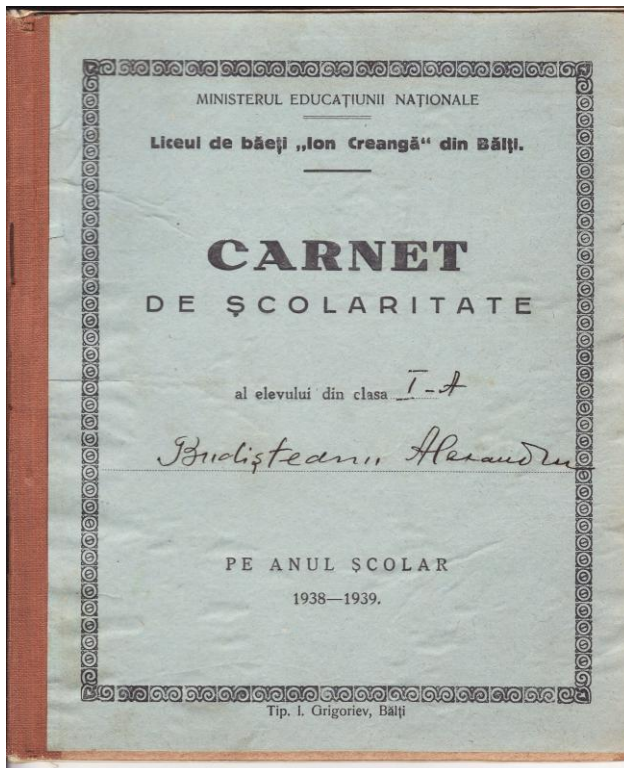
Elev în clasele I-a și a II-a de liceu în anii 1938-1940.

Școala primară de pe strada George Coșbuc din Bălți. Clasele II, III și IV. Premiul I în toți cei trei ani. Învățător: Directorul Grigore Trelea. 1935-1938;

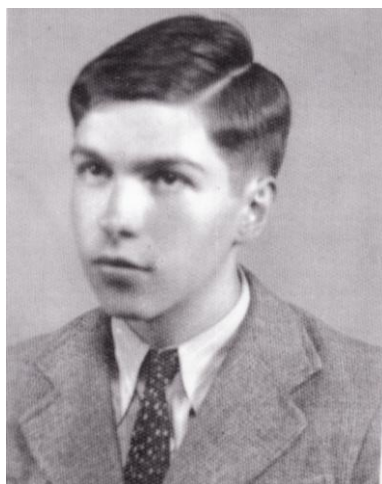
1937. Grigore Trelea, directorul școlii primare nr.1 din Bălți împreună cu elevii clasei a IV-a, Al Budișteanu primul din dreapta, în rândul doi.

Liceul Ion Creangă din Bălți. 1938-1940. Premiant de onoare în cei doi ani școlari;

Școala medie de zece ani Nr. 10 de la Bălți (care a funcționat în actuala clădire a rectoratului Universității de Stat *Alecu Russo*, respectiv fostul liceu de fete *Domnița Ileana*). A absolvit clasa a VI-a în anul școlar 1940-1941, cu calificativul maxim *Otlicinik*.

Liceul Ion Creangă din Bălți. Clasele III – V. 1941-1944. Premiant de onoare în toți anii;

Elev la Liceul „Ion Creangă” in anii 1941-1944.

MATRICOLA ȘCOLARĂ

ANUL ȘCOLAR 1942/1943

CLASA IV^a (parțial)

Elevul Brădășteanu I. Alexandru, născut în anul 1928,
 luna August, ziua 11, în comuna Parluta,
 Județul Galți, fiu al Dnului Leucare Brădășteanu
 a fost înscris și a frecventat cursurile clasei a IV-a (parțial) acestei licei în anul școlar
 1942/1943 și la sfârșitul anului a obținut următoarea situație:

Religie	media <u>9⁵⁰ (nouăzeci și cinci)</u>	Științe Fizico-Matematice	<u>9 (nouă)</u>
Română	<u>10 (zece)</u>	Științe Naturale	media <u>10 (zece)</u>
Leftina	<u>10 (zece)</u>	Higiena	"
Elim	"	Muzică	<u>10 (zece)</u>
Franceză	<u>8⁵⁰ (optzeci și cinci)</u>	Desenul	<u>8 (opt)</u>
Germană	<u>8⁵⁰ (optzeci și cinci)</u>	Logica	"
Italiană	"	Gimnastica	<u>10 (zece)</u>
Istoria	<u>7⁵⁰ (saptezeci și cinci)</u>	Arta	<u>10 (zece)</u>
Geografia	<u>8⁵⁰ (optzeci și cinci)</u>	Recenzarea	<u>8 regulată</u>
Filosofia	"	Absențe întârziate	<u>10</u>
Dreptul	<u>9 (nouă)</u>	Absențe venite înainte	"
Matematici	<u>8⁵⁰ (optzeci și cinci)</u>	Media anului	<u>9,04 (nouă și patru zecimi)</u>

Situația de fine de an: promovat

Această foaie matricolă li se eliberează potrivit ordinii nr. 1000 din 1942.

Nr. 68.292 - B. - 1943

Director,
S. Vărzaru

Brădășteanu

Secretar,
S. Crovacheștii
Migănescu

Nr. matr. MS
 1943, luna Februarie

Liceul „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia. Clasa VI. (Parțial.)
 1944- 1945;

Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești. Clasele VI-VII.
 1945-1946. Premiant de onoare în toți anii;

Liceul „Nicolae Iorga” din Ploiești. Clasa VIII. 1946-1947.
Premiant de onoare;

Diplomă de bacalaureat (secția reală); eliberată la Ploiești cu nr. 1194 din 25 septembrie 1947, cu nr. 46996 al Inspectoratului Școlar București și cu nr. 55784 al Ministerului Educației Naționale din România;

1948-1955. Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București.

A obținut **Diploma de Arhitect**
în specialitatea Construcția
Orașelor (Urbanist) cu calificativul
maxim “foarte bine”. (Nr.12615/17
iulie 1955) Subiectul lucrării de
diplomă a fost “Sistematizarea
stațiunii Eforie Nord și amenajarea
falezii sale” (la Marea Neagră).

Diploma de Arhitect-Urbanist și proiectul de Diplomă.

*Institutul de arhitectură din Moscova. 1956-1960; studii de aspirantură, obținând diploma de **Candidat în Științe** (MAX No. 000018/19 noiembrie 1960), după susținerea unei teze în domeniul amenajării teritoriului (planificării spațiale). Titlul tezei a fost : *Amenajarea zonelor de cură, odihnă și turism pe teritoriul preorășenesc al marilor orașe (studiind cazul orașului București)*. Titlul a fost echivalat în anul 1965 de Ministerul Educației și Învățământului din România, cu cel de **Doctor-Arhitect**.*

Aspirant la Moscova – 1958

Diploma de candidat în știință

Limbi străine cunoscute:

- Certificat de traducător Nr. 600/28.09.1960 pentru și din limbile *engleză, franceză și rusă*, emis de Institutul de Lingvistică al Academiei RPR;
- Certificate de traducător emise de Secretariatul ONU din New York pentru limbile *franceză, rusă și spaniolă*, în iunie 1971;
- Certificat de traducător emis de Secretariatul ONU din New York pentru limba *engleză*, în iunie 1972

Organisation des Nations Unies

CERTIFICAT D'APTITUDES LINGUISTIQUES

Le Directeur du personnel de l'Organisation des Nations Unies, sur l'avis du jury d'examen du programme de formation linguistique du Secrétariat, atteste que

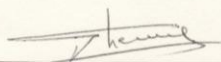
Alexandru BUDISTEANU

a subi avec succès les épreuves de l'examen
d'aptitudes linguistiques en

français

Juin 1971

DATE,
SIÈGE DE L'ONU, NEW YORK

DIRECTEUR DU PERSONNEL

United Nations

LANGUAGE PROFICIENCY CERTIFICATE

The Director of Personnel of the United Nations,
upon the recommendation of the Board of Examiners
of the Secretariat language training programme,
certifies that

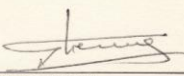
Alexandru BUDISTEANU

has successfully passed the United Nations
language proficiency examination in

Russian

June 1971

DATE
HEADQUARTERS, N.Y.

DIRECTOR OF PERSONNEL

United Nations

LANGUAGE PROFICIENCY CERTIFICATE

The Director of Personnel of the United Nations,
upon the recommendation of the Board of Examiners
of the Secretariat language training programme,
certifies that

Alexandru BUDISTEANU

has successfully passed the United Nations
language proficiency examination in

Spanish

June 1971

DATE
HEADQUARTERS, N.Y.

[Signature]
DIRECTOR OF PERSONNEL

United Nations

LANGUAGE PROFICIENCY CERTIFICATE

The Director of Personnel of the United Nations,
upon the recommendation of the Board of Examiners
of the Secretariat language training programme,
certifies that

ALEXANDRU BUDISTEANU

has successfully passed the United Nations
language proficiency examination in

ENGLISH

January 1972

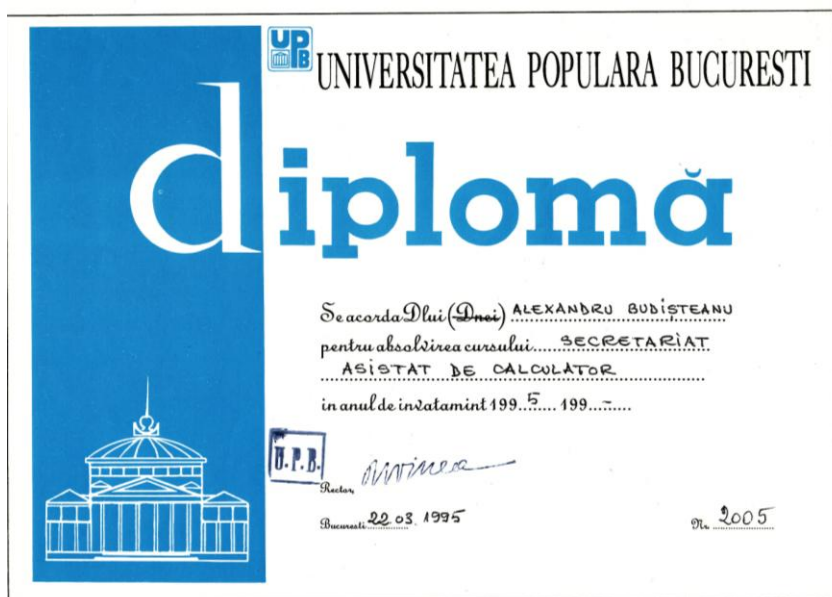
DATE
HEADQUARTERS, N.Y.

DIRECTOR OF PERSONNEL

- Cunoștințe avansate de limbă *germană* și *italiană*.

Cunoștințe suplimentare:

- Absolvent al unui curs de citire rapidă la ONU în anul 1971;
- Absolvent al cursului *Secretariat asistat de calculator* din cadrul Universității de pe lângă Fundația Ioan Dalles din București, în 1995;

Diploma pentru cursul de secretariat asistat de calculator în 1995

- Participant la *Cursurile privind cercetarea și analiza în activitatea de expertiză parlamentară* organizate de Congresul American pentru personalul Camerei Deputaților a Parlamentului României, în perioada 1-5 iulie 1996.

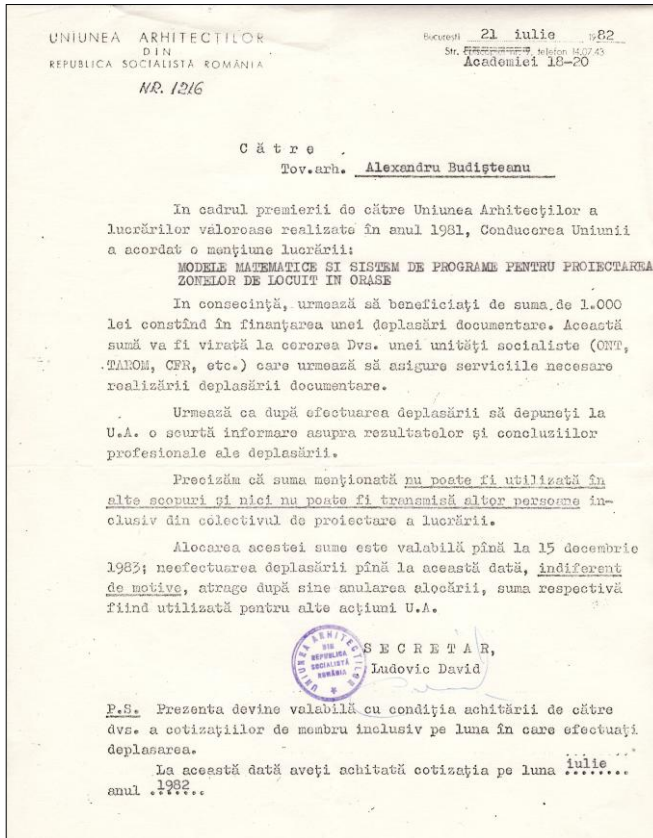
- Absolvent al seminarului privind *Cultura Americană*, organizat de Uniunea Vorbitoarelor de Limbă Engleză din SUA, la Orlando în Florida în perioada 10-16 ianuarie 1999.

Călătorii: Pe linie oficială sau pe linie particulară a vizitat toate țările din Europa, America de Nord, Centrală (cu trei excepții: Costa Rica, Nicaragua și Honduras) și cea de Sud, Australia, precum și majoritatea țărilor din Asia și Africa.

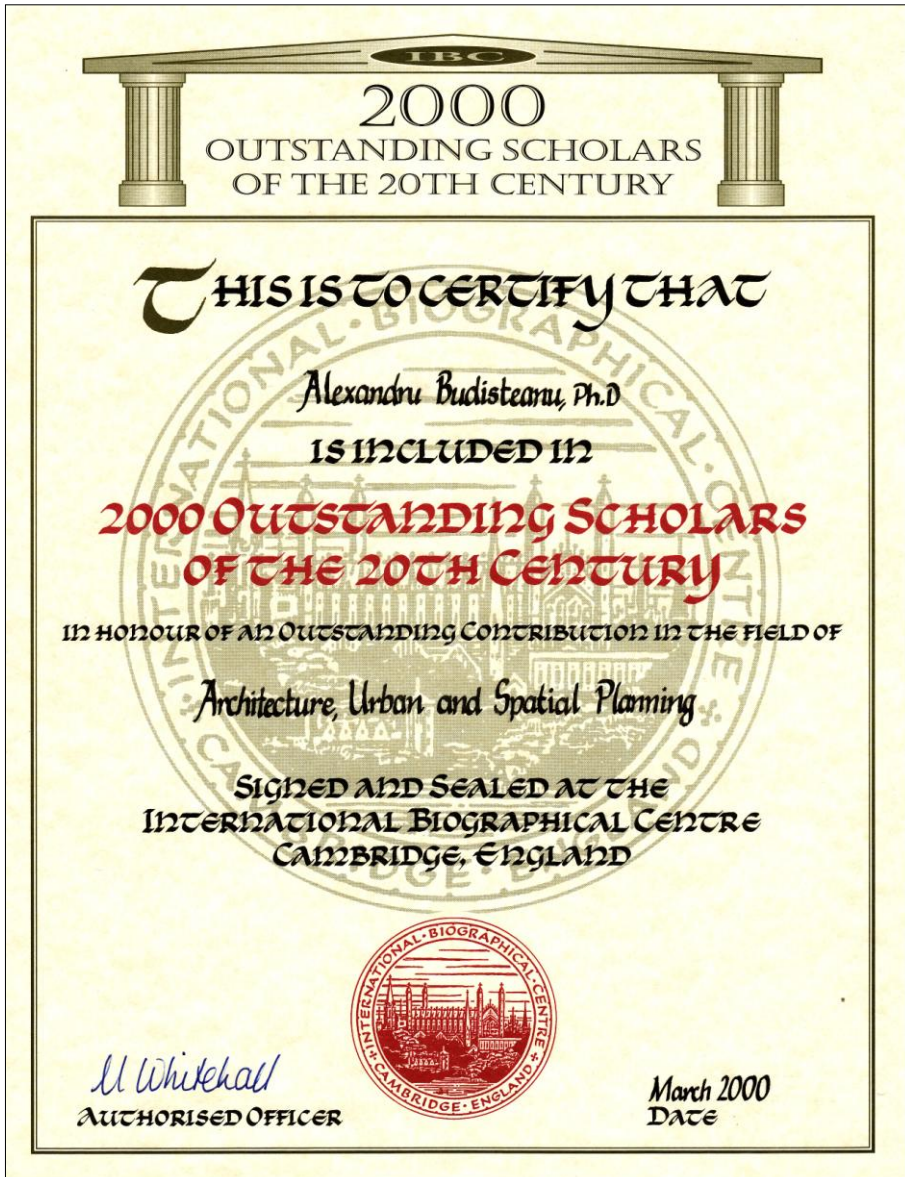
Recunoașteri de merite, conferiri de titluri, decorații:

- Medalia „A XXX-a aniversare a eliberării Patriei”. 1977;
- Medalia Muncii (de două ori);

- Mențiune, în cadrul premiilor acordate de Uniunea Arhitecților din România pentru cele mai valoroase lucrări realizate în anul 1981, în calitate de coautor al lucrării: *Modele matematice și sistem de programe pentru proiectarea zonelor de locuit în orașe*, 1982;

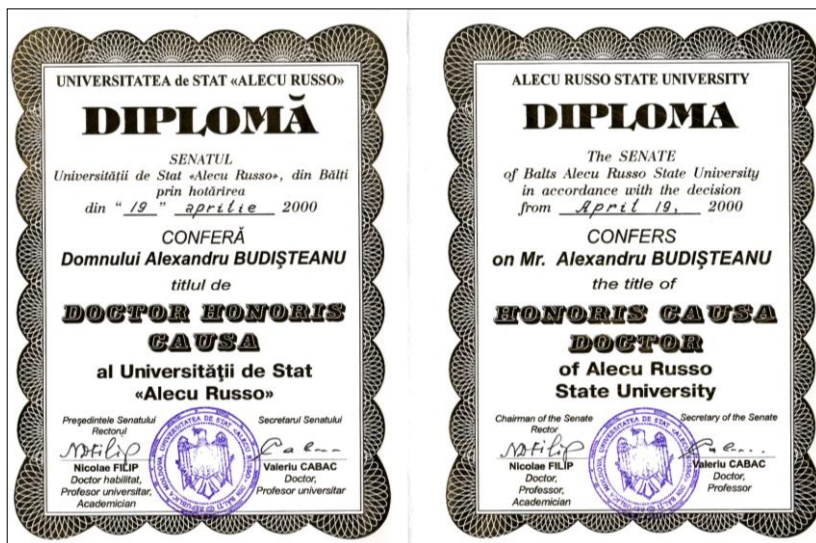

- Laureat al cotidianului *Moldova Suverană* din Chișinău pentru anul 1992 (informație în ziarul din 29 decembrie 1992);
- Declararea în mai 2000 drept „Unul dintre cei 2000 de Oameni de Știință Remarcabili ai Secolului XX” de către Centrul Biografic Internațional de la Cambridge, Anglia;

Certificat de includere printre cei 2000 de savanți ai secolului 20

- Includerea în „Dicționarul Constructorilor Români” elaborat de Centrul de Documentare în Construcții, Arhitectură, Urbanism și Amenajarea teritoriului (C.D.C.A.S.) din București. 2000;
- Decernarea Titlului de Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova la 25 mai 2000.

Diploma de Doctor Honoris Causa acordata de Universitatea de Stat "Alec Russo" la 19 aprilie 2000

- Inaugurarea la 26 mai 2000 a clasei omagiale *Alexandru Budișteanu*, la Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Bălți, Republica Moldova.

- Decernarea medaliei comemorative *Bustul lui Alecu Russo*. 2000;
- CONFERIREA LA 1 DECEMBRIE 2000 A ORDINULUI NAȚIONAL AL ROMÂNIEI „SERVICIUL CREDINCIOS” ÎN GRAD DE OFIȚER;
- Conferirea Diplomei Jubiliare cu prilejul aniversării unui deceniu de la înființarea Asociației Naționale „Cultul Eroilor”. 2001.
- Includerea în anul 2000 în publicația *Who's Who in the 21st Century*” (*Personalitățile Secolului XXI*), de către Centrul Biografic Internațional din Cambridge, Anglia;
- Declararea în anul 2002 drept unul dintre cei „2000 de Oameni de Știință Remarcabili ai Secolului XX”, de către Centrul Biografic Internațional din Cambridge, Anglia. 2002;
- Conferirea unei Diplome cu Fotografie pentru realizări și distincție (A Pictorial Statement of Achievement and

Distinction has been granted) de către Centrul Biografic Internațional din Cambridge, Anglia; (august 2002);

- Conferirea de către Societatea „*Spiritualitatea Românească din Moldova*” din orașul Bălți a Diplomei „*Pentru participare activă și menținerea spiritului românesc în spațiul basarabean*”, 2003;
- Includerea în ediția 2002 – 2003 a publicației *The Contemporary Who's Who (Personalitățile Contemporane)*, de către Institutul Biografic American din Raleigh, Carolina de Nord, SUA, 2003.
- Conferirea Diplomei de Onoare de către Muzeul Neamului din cadrul Centrului Cultural Memoria Neamului din Chișinău (2005).

- Declararea la 18 august 2008 drept ***Omul anului reprezentând România - pentru contribuții remarcabile în folosul țării sale***, de către Institutul Biografic American din Raleigh, Carolina de Nord, SUA.

Preocupări suplimentare (hobiuri):

Călătorii, lecturi, cinema, istorie, filologie, bibliofilie, colecționare obiecte de artă.

*Prima ieșire în străinătate. 1956,
Varșovia*

Momente de relaxare

Adresă domiciliu: str. Louis Pasteur,12 ap.2 Sector 5 București
050533 ROMANIA

Telefon : (+40 21) 410 92 32

Telefon mobil : (004) 0745 093 008

Poștă electronică :

Budisteanu@clicknet.ro; alexandru.budisteanu@gmail.com

Semnătura:

CURRICULUM VITAE

Last name: BUDIȘTEANU

Given name: ALEXANDRU

Middle initial: Z

Date and place of birth: 11 August 1928, Pârlița, county of Iași,
ROMANIA (Bessarabia)

Father: The first person known from the Budișteanu genealogical tree, is Vasile Budișteanu born in 1729 in Căinari village, Principality of Moldova. Teodor (b. 1800), Ioachim (b. 1829) and Samoilă (1844-1904) followed. Alexander's father, Budișteanu Zenovie, was born on October 26, 1896, in the same village as his ancestors who were free peasants. The village was part of the county of Bender, province of Bessarabia, Russia. The village later became the commune of Căinari, in the county Tighina, Romania. He was a Romanian, of Orthodox religion and his mother's name was Olga Pocinoc. He attended the High School of Tighina and the School of „Artillery Officers of Odessa. The October Revolution found him in Moscow, as an officer of the Czarist army. He came back home the same year. After the union of Basarabia with Romania he worked with the Committee for the Implementation of the Agrarian Reform in Bessarabia. Then he became a student at the Iași University in Physical-Chemical Sciences. He taught physics and chemistry, as of 1923 at the gymnasium of Pârlița where he met Lidia, my mother, who taught French there. They got married in 1926. In 1930 they moved to Bălți. Here Zenovie Budișteanu worked for two years as a teacher at the School of Application and later at the Crafts School. In 1932 he passed an exam at the Ministry of Finance becoming a Technical Controller at the Financial Administration Office of district 2 Negru in Bucharest. After a year he moved to the Financial Administration Office for the city and country of Bălți. In 1944 the whole family took refuge to Alba Iulia. In order to avoid repatriation to the USSR, he moved to Ploiești in 1945, where Zenovie and his wife Lidia remained for the rest of their lives. He retired in 1956. He never belonged to any political party. The Budișteanus' properties in Bessarabia consisted of three housing plots in the neighborhood Pământeni in Bălți. Zenovie Budișteanu died at the age of 83, on February 20, 1980.

Mother: Lidia Homutov (she became Homutescu by her father changing his surname) born on January 13, 1902, in village Zăbriceni, county of Bălți, province Bessarabia, Russia; the village became later the commune Zăbriceni, county of Bălți, Romania. She was Orthodox by religion. Her father Homutov, later Homutescu, was of Russian origin, while her mother Olimpiada Spoială was Romanian. They were both teachers. After finishing school in Zăbriceni, where her father was the Principal of the school, Lidia attended the High School in Bălți, and then became a student at the Iași University, the Faculty of Foreign Languages. She taught French at the gymnasium of Pârlița where she met Zenovie Budișteanu whom she married. When the family moved to Bălți in 1930, where she was teacher until 1944. After the refuge in 1944 she maintained the same position in Alba Iulia and later in Ploiești. In 1948 she started teaching Russian in High School, after having graduated from the Institute „Maxim Gorki” in Bucharest. In 1957 she retired. Like many teachers she joined the Social-Democratic party in 1946. She belonged to Romanian Labour Party till 1949. She was a member of the Romanian Labour Party until 1949, when she was expelled under the formula „mistakenly enrolled”. The above formula was applied to the Bessarabians who fled the Soviet Army, being implicitly considered as Soviet traitors. Lidia Budișteanu died at 77, on May 24, 1979.

Citizenship: Romanian

Nationality: Romanian

Religion: Orthodox

Marital status: married to Inna Martânova (1961 – 1963), Russian, Soviet citizen, a gymnastics trainer and ice-skater. Her father was an agronomist and her mother a housewife. After the divorce Inna Martânova went back to the USSR.

Married the second time (1966 – 1974) to Victoria Tănăsescu, Romanian, orthodox, chemist, born in Brașov, Romania. Victoria's father was frontier-guard colonel and her mother a housewife.

On July 21, 1979 I married **Ileana Budișteanu**, Hungarian, born on 14 May 1939, in Arad, (Romania). Calvinist by religion. Her father (a Calvinist) was a lawyer, her mother (a Catholic) was a chief accountant. They both died. **Ileana Budișteanu** is an Architect and Town Planner, former Director of Research at the National. Design and Research Institute URBANPROIECT in Bucharest. Currently she is an Associate Professor at the Faculty of Architecture of the

University “Spiru Haret” in Bucharest and a Scientific Advisor at CDCAS (The Research Centre for Building, Architecture, Urban and Regional Planning) in Bucharest, Romania.

Education: Studies and degrees:

- The Primary school, district Pământenii, Bălți. The first grade, obtaining the Second Prize (1934-1935);
- The Primary school, on George Coșbuc Street, Bălți. The 2nd, 3rd and 4th grades, obtaining the First Prize during all three years (1935-1938).
- The „Ion Creangă” highschool, Bălți. Winner of the Honorary Prize of the Best Student of the school every year, for the First and the Second Grades (1938-1940).
- The Soviet Secondary School №10, of Bălți (which was located in the present rector’s building of the State University „Alecă Russo” respectively the former Romanian highschool for girls „Domnița Ileana”). The 6th grade. Obtained the “Oțlicinik” title (the maximum rating) (1940-1941).
- The „Ion Creangă” highschool, Bălți. Winner of the Honorary Prize of the Best Student of the school for the Third and Fourth grades (1941-1944).
- The „Mihai Viteazul” highschool, Alba-Iulia. The 6th grade (partially) (1944-1945).
- The „Saints Peter and Paul” highschool, Ploiești. The 6th and 7th grades. Winner of the Honorary Prize of the Best Student of the school (1945-1946).
- The „Nicolae Iorga” highschool, Ploiești . The 8th grade. Winner of the Honorary Prize of the school (1946-1947).
- **Bacalaureat Diploma** awarded in Ploiești under Nr.1194, September 25, 1947; Nr. 46996 of Bucharest School Inspectorate and Nr. 55784 of the National Ministry of Education of Romania;
- The Institute (University) of Architecture of Bucharest „Ion Mincu” (1948-1955), obtaining a **M.Sc. degree (a Diploma) in Architecture and Town-planning**, with the highest marks (Nr.12615/17 July,1955).
- The Moscow Institute of Architecture (1956-1960), obtaining the **Degree of Candidate of Sciences in Architecture (Regional Planning and Development)** (MAX Nr. 000018/19 November, 1960. The title of the thesis was

“Planning of the healthcare and tourist zones in the peri-urban areas of large cities (case study for the city of Bucharest)”. In 1965 the Candidat’s title became equivalent with the title of **Ph.D. in Architecture and Town-Planning**, in Romania.

Knowledge of foreign languages

Translator’s Certificate Nr. 600/28.09.1960 for the English, French and Russian languages, issued by the Institute of Linguistics of Romanian Academy.

- Translator’s Certificate issued by the United Nations, New York for the knowledge of French, Russian and Spanish in 1971.

- Translator’s Certificate issued by the United Nations, New York for the knowledge of English”, Ploiești.

- German and Italian (advanced knowledge)

Additional training:

- A course of rapid reading in 1971 while working with the United Nations.

- A course in 1995, obtaining a Diploma in Computer Operation, issued by the People’s University of Bucharest.

- Participation in the Conference on Research and Analysis (July 1-5, 1996) sponsored by the U.S. House of Representatives and the Congressional Research Service (CRS) in Bucharest.

- Participation in the Seminar on U.S. Culture (January 10-16 1999) organized by the English-Speaking Union of the U.S., in Orlando, Florida;

Travels

Alexandru Budișteanu has visited on official or private trips all the countries of Europe and the Americas (North, Central - with the exception of Costa Rica, Nicaragua and Honduras - and South) edited Australia and most of the countries of Asia and Africa.

Awards and distinctions:

- The Medal of the XXX-th Anniversary of the Liberation of the Fatherland (1977);

- The Medals of Work (1975, 1982);

- Laureate of the „Moldova Suverană” daily from Chişinău for the year 1992 (information published in the newspaper dated December 29, 1992);
- **Declared one of the „2000 Outstanding Scholars of the 20-th Century”**, published by the International Biographical Centre of Cambridge, England (2000).
- **Inclusion of Alexander Budişteanu in the Dictionary of Romanian Builders** edited by CDCAS (The Research Center for Building, Architecture, Urban and Regional Planning) in Bucharest, Romania (2000).
- **GRANTING OF THE TITLE OF „DOCTOR HONORIS CAUSA” CONFERRED BY THE STATE UNIVERSITY „ALECU RUSSO” OF BĂLŢI, REPUBLIC OF MOLDOVA (19 April 2000);**
- **Inauguration of the „Alexandru Budişteanu” Class of Honor at the „Ion Creangă” College, in Bălţi, Republic of Moldova (26 May 2000);**
- Memorial Medal „The Bust of Alecu Russo”(2000);
- **NOMINATION AS AN OFFICER OF THE ORDER OF THE FAITHFUL SERVICE OF ROMANIA (2000);**
- Jubilee Diploma on the occasion of the tenth anniversary of the establishment of the National Association „The Cult of the Heroes” (2001).
- **Included in the „Who’s Who in the 21st Century”** published by the International Biographical Centre of Cambridge, England (2002).
- **Declared one of the „2000 Outstanding Scholars of the 21-st Century”** by the International Biographical Centre of Cambridge, England (2002);
- Granted a „Pictorial Statement of Achievement and Distinction” by the International Biographical Centre of Cambridge, England (2002).
- Granted a Diploma by the Society „The Romanian Spirituality in Moldova” (Bălţi) „For active participation and for maintaining the Romanian spirit in the Bessarabian space” (2003).
- Inclusion in „**The Contemporary Who’s Who**”, published by the American Biographical Institute, Raleigh, North Caroline, USA (2003).

- Granted a Honorary Diploma by the Museum of the Nation of the Cultural Centre of the Nation's Memory, Chişinău (2005).

Hobbies: Travelling, reading, cinema, history, philology, bibliophily, collecting art objects.

Home address: 12 Louis Pasteur street, apt. 2 Sector 5, Bucharest
050533, Romania

Home telephone : (+40 21) 410 92 32

Mobile phone: (004) 0745-093-008.

Email:

Budisteanu@clicknet.ro;

alexandru.budisteanu@gmail.com

Signature

Activitatea profesională

Funcțiuni și activități

1954-1956 Arhitect proiectant la Institutul Central pentru Sistemizarea Orașelor (ICSOR) din București; Întocmitor și șef de proiect pentru lucrări de arhitectură și urbanism, în special în cadrul atelierelor Galați și Constanța;

1960-1967 Arhitect principal la Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Construcții (CSCAS). În această calitate s-a ocupat de îndrumarea activității de sistematizare și de avizare a unor proiecte, în special pentru regiunile Hunedoara, Timișoara și Constanța;

1964 A însoțit și prezentat prima Expoziție de arhitectură și urbanism din România în Detroit (Statele Unite).

Conferința de presă ținută la Detroit de cei trei specialiști care au însoțit Expoziția în Statele Unite. (Vorbește domnul Alexandru Budișteanu)

La Washington cu vizitatori ai expoziției din Statele Unite (al doilea din stânga).

1966 Secretar al Colocviului privind Locuințele organizat de Uniunea Internațională a Arhitecților la București.

1967-1972 Funcționar internațional la Centrul ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism (LCU) de la New York. :

- 1967-1968 – Șef al Secției de Cercetare și Dezvoltare din cadrul Centrului ONU pentru LCU. A fost responsabil pentru culegerea, sistematizarea și diseminarea informațiilor privind cercetarea, formarea de cadre și organizarea acțiunilor de informare în domeniul activităților privind locuințele, construcțiile și urbanismul. A creat și dirijat un Centru specializat de documentare și referință în cadrul Centrului ONU pentru LCU. A coordonat activitatea a 4 persoane.
- 1968-1971 - Consilier Tehnic Special în cadrul Centrului ONU pentru LCU. În această calitate a oferit asistență tehnică de specialitate și a evaluat modul de desfășurare a asistenței tehnice oferite de Fondul Special al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea (PNUD) țărilor în curs de dezvoltare, în domeniile corespunzând specificului Centrului

ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism. În această calitate a fost responsabil pentru inițierea, organizarea, întocmirea și evaluarea desfășurării unor proiecte cum ar fi:

- Stabilirea unui Centru de Cercetare și Studii în domeniul Activității de Planificare Fizică (Sistematizare)”, în Irlanda;
- Amenajarea Teritoriului Național al statului Singapore;
- Realizarea de locuințe ieftine în Coasta-de-Fildeș;
- Amenajarea Teritoriului Național și Dezvoltarea Așezărilor Omenești în Venezuela;

Consilier tehnic al ONU la Maracay (Venezuela), 1969

- Amenajarea Teritoriului Național al Statului Jamaica și Planul General de Urbanism al Capitalei sale - orașul Kingston;
- Amenajarea Teritoriului și Formarea de Cadre Specializate în zona Insulelor Caraibe Orientale;
- Sistematizarea și Reconstrucția Orașelor Distruse de Cutremur din Peru, etc.

Era responsabil, de asemenea, pentru desfășurarea proiectelor de asistență tehnică din cadrul Programelor Obișnuite ale PNUD al ONU pentru întreaga zonă a Americii Latine. Activitatea presupunea desfășurarea de negocieri duse personal, în numele Națiunilor Unite, cu

reprezentanții guvernelor țărilor din zonele care beneficiau de sprijinul Națiunilor Unite. Asistența acordată guvernelor în cauză se referea la redactarea cererilor de asistență tehnică, evaluarea candidaților pentru posturile internaționale din cadrul proiectelor de asistență tehnică, elaborarea de rapoarte pe parcursul desfășurării proiectelor, precum și evaluarea pe parcurs și în final a asistenței de specialitate oferită de Națiunile Unite etc.

- 1971-1972 – Șef al Secției de Asistență Tehnică pentru Africa și America Latină a Centrului ONU pentru LCU. În această capacitate a îndrumat toată activitatea de acordare a asistenței tehnice de specialitate în domeniul locuințelor, construcțiilor și urbanismului pentru țările din zona geografică respectivă. În această funcție a coordonat activitatea a 10 persoane (specialiști cu studii superioare inclusiv consilieri tehnici speciali, tehnicieni și personal administrativ).

1972-1973 Arhitect principal gradul I, la Comitetul de Stat pentru Economia și Administrația Locală (CSEAL) devenit apoi Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare (CPCP). În această calitate a participat la elaborarea unor acte normative, cum ar fi *Cadrul conținut al documentațiilor de sistematizare* etc. și a oferit asistență

tehnică, avizând de asemenea lucrări, în special pentru județele Vaslui și Iași.

1973-1977 Șeful Secției de Sistematizare și începând cu anul 1975 **Șeful Centrului Național de Sistematizare** din cadrul Institutului de Cercetare și Proiectare pentru Sistematizare, Locuințe și Gospodărie Comunală (ISLGC) din București. În această calitate a răspuns de activitatea de cercetare și proiectare la nivel național, desfășurată în domeniul sistematizării (respectiv urbanism și amenajarea teritoriului) și de organizarea asistenței tehnice de specialitate oferită județelor țării. Concepția de ansamblu, liniile generale și strategia activității de sistematizare erau trasate personal de dictatorul României. A coordonat activitatea a circa 120 de persoane (specialiști cu studii superioare, tehnicieni, desenatori, personal de secretariat etc.).

1973-1983 A prezentat o serie de conferințe la Uniunea Arhitecților din România cu impresii de călătorie.

1974 Promovează conferința „Realizări arhitecturale în unele țări din Africa” (ciclul „Actualitatea în arhitectură și urbanism”) la Universitatea Populară București.

1977-1983 **Arhitect-Șef al Municipiului București** de la 11 iulie 1977 până la 19 august 1983. În această calitate a coordonat activitatea Secției de Arhitectură și Sistematizare (SAS) de pe lângă Consiliul Popular al Municipiului București (CPMB), răspunzând de problemele de elaborare și urmărire a proiectelor de construcție și sistematizare din cadrul municipiului București și al localităților de pe teritoriul Sectorului Agricol Ilfov (SAI), de sistematizarea și coordonarea dezvoltării platformelor industriale ale Capitalei, de elaborarea avizelor de principiu, a acordurilor unice și a autorizațiilor de construcții, de controlul și disciplina în construcții, precum și de problemele de cadastru ale Capitalei, inclusiv de pe teritoriul Sectorului Agricol Ilfov. A condus ședințele Comisiei de Urbanism a Municipiului București pentru avizarea din punct de vedere urbanistic a proiectelor și investițiilor privind Municipiul București și Sectorul Agricol Ilfov. Deciziile principale, ca și politica și strategia de dezvoltare urbanistică și de urbanism a Capitalei erau, de fapt, hotărâte de dictatorul care conducea țara. A coordonat activitatea a

circa 80 de persoane (specialiști cu studii superioare, tehnicieni, desenatori, personal de secretariat etc.).

*Întâlnire cu delegația Adunării Naționale Franceze, București, 1977
(primul din stânga)*

*Întâlnire cu Președintele Parlamentului din Bangladesh, București, 1979
(primul din dreapta).*

Primirea lui Blas Roca Caldero, Președintele Adunării Naționale din Cuba, 1979 (primul din dreapta).

Primirea lui Iang Shangkun, Președinte și Secretar General al Comitetului Permanent al Adunării Naționale a R. P. Chineze, 1981 (al doilea din dreapta).

Împreună cu o delegație din Somalia, 1982 (primul din dreapta).

„Credea că e în competiție cu Dumnezeu”

Mărturii – Arhitectul lui Ceaușescu

*A dialogat Toma Roman, Jr
Jurnalul Național [București]
2008, 11 febr, p. 8-9;*

Doctorul Alexandru Budișteanu a fost arhitect-șef al capitalei între 1977 și 1983, perioadă în care domnul dictator era lovit de entuziasme urbanistice. Cu un simț acut al observației a surprins foarte bine cum se degrada anturajul „geniului”, ca și persoana acestui șef suprem. Acum,

domnul Budișteanu se ocupă cu promovarea limbii și culturii engleze, principalul mijloc de comunicare al „dușmanilor capitaliști” de atunci. Este Președintele Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză.

- **E adevărat că Nicolae Ceaușescu avea impresia că Bucureștiul e jocul lui personal de Lego? Muta cum îl tăia capul clădirile pe machete?**
- **Alexandru Budișteanu:** Da. Pentru el și soția sa era un fel de joc de societate atunci când vedeau planuri de construcție, de urbanism. Era un joc cu două personaje principale, ei doi și restul, cu rol secundar, care trebuiau să-și exprime admirația și adeziunea pentru ce le trecea prin cap „conducătorilor”. Nimeni nu avea curajul să-i contrazică, să le spună că vorbesc aiureli... El nu putea să citească planuri, îi trebuiau machete, eventual la scara 1/1, făcute din butaforie. După ce aproba o machetă, peste câteva zile, îi spunea primarului orașului „Ți-am aprobat macheta. De ce nu ai început lucrul?” În consecință, se puneau excavatori să sape și atunci tovarășul spunea „Bravo”, iar proiectarea propriuzisă începea în mare viteză.
- **Nici măcar nu li se putea sugera că e imposibil ce vor?**
 - Nu, din contră... Activiștii din jurul lui începeau să-i mulțumească pentru fiecare adesea gogomănie, ba chiar îi spuneau că vorbele lui i-au iluminat brusc. Eu eram exasperat, dar găsisem o tactică. Ziceam și eu „Da, da, foarte bine”, dar completam: „Nu e bine să vă mai prezentăm o variantă?” El devenea curios și mă

întreba despre ce e vorba și începeam un fel de jonglerie, din care să rezulte că ideea fezabilă tehnic pe care o aveam îi venise, de fapt, chiar lui. Trebuia să-i induc asta. Dacă îi spuneai că e vorba de sacrificii umane și financiare inutile, că se demolează monumente, clădiri vechi, devenea brusc suspicios: „Tovarăși, cine are interes să nu se demoleze clădirea asta?” Orice cerere, când era vorba de planuri de investiții sau altceva, trebuia să înceapă cu mulțumiri și laude. Când aveam prezentări și venea cu alaiul, noi stăteam pregătiți cu machetele. Dacă avea o zi proastă și era nervos, câte un ministru beneficiar strângea repede totul înaintea venirii sale, ca într-un film mut. Dacă era întors pe dos și vedea machetele respective, se putea alege praful de tot.

- **Avea noțiunea de monument istoric?**

- Foarte vag. Unii pretind că ar fi crezut în Dumnezeu. Eu spun că se credea în rivalitate cu el. Îl deranjau foarte tare bisericile, nu voia să le vadă. Le voia fie mutate, fie demolate, dar să nu le vadă. Inițial, fusese zgârcit, nu voia demolări, construcții prea mari, prefera trotuarele înguste. Văzuse în SUA clădiri înalte cu densități mari și trotuare înguste și a vrut și el la fel. Marile lui avânturi ale demolatorii au venit însă după cutremurul din 1977. Constatase că puteau să dispară brusc case și cartiere și a hotărât să facă și el la fel. Dacă putuse Dumnezeu, el de ce nu? Astfel, după 1977, a început să prefere construcțiile la nivel demiurgic.

Voia palate

- **Călătoriile în China și Coreea de Nord, din anii '70, l-au influențat?**

- Și ele, parțial. El de la bun început era partizanul unei arhitecturi neoclasice monumentale, practicate în perioada interbelică, apropiată de stilul eclectic, dar și mussolinian. Îi plăceau coloanele, ne dădea drept exemplu niște blocuri decorate, făcute în perioada interbelică de arhitectul Petre Antonescu. Și-ar fi dorit palate gen Versailles sau Trianon, pe care România, datorită circumstanțelor istorice, nu le avea. Așa a apărut Casa Poporului. Apropo, ea a fost făcută ilegal, fără autorizație de construire. Eu eram arhitectul-șef al Capitalei și nu mi-a cerut nimeni vreo autorizație, conform legislației. S-a început la un simplu ordin al lui Ceaușescu. Între ea și un palat țigănesc ridicat aiurea într-o mahala nu e, juridic, nici o diferență. Cât eram de arhitect-șef, aveam interdicție de intrare pe două șantiere: Casa Poporului și Cotroceni.

Nimeni nu știa (cu excepția Gospodăriei de Partid) cât se cheltuiește acolo, ce forță de muncă e utilizată. Când am vrut o dată să intru să văd ce e în zona Casei Poporului, a apărut un militar care m-a trimis la plimbare.

- **Deci avea boala construcțiilor mărețe...**

- Voia, de exemplu, un turn de televiziune mai mare decât cel de la Ostankino din URSS, care să fie amplasat undeva în locul crematoriului uman de la stația Tineretului. S-a făcut macheta, a aprobat-o. Puțin mai târziu după un an, a văzut o altă machetă mai amplă, cu Palatul Pionierilor, în care se vedea și turnul propus. A smuls brusc turnul și l-a rupt. Din ziua aia, nimeni nu a mai adus vorba despre vreun turn de televiziune. Spuneți de Coreea de Nord și China... Mai mulți oameni care lucram în anturajul lui am fost într-o delegație la Phenian și Pekin, special ca să învățăm cum trebuie iubit un conducător. Între el și Kim-Ir-Sen era o permanentă competiție. Dacă șeful Coreei comuniste scotea pe străzi la vizita lui Ceaușescu 15.000 de oameni, la București trebuiau scoși la vizita lui Kim 30.000. Urma o vizită la Phenian unde se scoteau 50.000. Și așa mai departe. La noi, în ciuda eforturilor, nu s-a ajuns însă niciodată la performanțele „coregrafice” ale coreenilor, care făceau spectacole imense cu „roboți” dresați să facă aceleași gesturi în același timp. Tot din Coreea îi venise ideea să facă un arc de triumf mai mare decât cel al lui Kim. Așa apăruse macheta aia de lemn, pe care au incendiat-o niște tipografi organizați într-un grup de rezistență. A venit 1989 și am scăpat de arc.

Viclean și brutal

- **Să înțeleg că nu avea memorie?**

- Avea, dar pur și simplu nu i-a mai plăcut turnul și l-a rupt, ca într-un joc. De fapt cred că nu mai erau bani pentru așa ceva. Era viclean, deștept nativ, brutal, neîncrezător în oameni, incult, dar patriot în felul lui și voia să facă bine românilor cu forța. Credea că se pricepe la toate și lingușeala generală îi întărea senzația asta. La o prezentare la care am asistat era nevoie de vreo 30 de kilometri de conductă pentru alimentarea cu apă a unei localități. El a spus sec „20 vă ajunge!”, și toți au izbucnit în urale și mulțumiri. Era o nebunie, ce să facă ăia cu 20? Așa că se recurgea la tot felul de cârpeli. Unii îl mai păcăleau, cereau mult, ca să rămână cu ce le trebuia. Dacă voiai un pod peste un râu, trebuia să ceri două. Avea mentalitate de țaran precupeț, care negociază cu șmecheri. Când stăteam lângă el și unii se angajau să depășească nu știu ce plan, „O

să facem, o să dregem”, îl auzeam mormăind „Faceți pe dracu”. De fapt, nu avea încredere în nimeni.

- **E adevărat că voia să demoleze și Patriarhia?**

- Pentru el conta doar ce avea în cap, doar edificiile pe care le voia. Nu se împiedica să demoleze ceva, dacă avea ideea că trebuie să fie un edificiu al lui într-un anumit loc. Nu se opunea nici mutării unor clădiri, dar voia cu orice preț să se întâmple ce-și dorise în locul ales. Considera Patriarhia mult prea aproape de centrul său politico-administrativ, de Casa Poporului. Voia să scape de ea de acolo. Voia să-i mute pe preoți eventual undeva la Văcărești, într-o improvizație. E interesant că nu-l deranjau doar monumentele religioase sau autoritatea ecleziastică. Era alergic la mai tot ce nu făcuse chiar el. Îl enerva și mausoleul comunist din Parcul Carol. Eram cu el în zona Sălii Polivalente, când a ridicat capul, s-a uitat la mausoleu și a spus: „Acolo să puneți un rând de blocuri!” Nu voia să vadă ceva făcut pe vremea lui Dej, atunci când venea la Polivalentă. Totul începea cu el și nu exista noțiunea de „după mine”. Cred că se considera etern.

Ea se băga

- **Se băga și ea direct în probleme de arhitectură?**

- Din păcate, da! Ea avea un grad de incultură și mai mare, dublat de răutate. E simptomatic că nici în ziua de azi nimeni nu o vorbește de bine. Să vă dau un exemplu. Când apărea și ea la prezentări, dacă vedea o femeie mai cochetă, venea la mine și-mi spunea: „Cine-i asta care face pe tinerica? Etete la ea, un' se crede?” Se dădea peste cap toată prezentarea, doar fiindcă ea se credea la ea la țară, după gard și avea chef de bărfă. El nu-i spunea nimic. Aveau o relație interesantă, el era topit după ea. Eventual, când ea făcea mai urât, Ceaușescu spunea duios-rugător: „Hai dhraghă, nu te supăra...”. Era impresionant să vezi cum un șef de stat se lasă dominat astfel de o femeie. Era și o parte bună, fiindcă nu înțelegea nimic din arhitectură, se plictisea și pleca din când în când. Atunci lucrurile mergeau ceva mai ușor. Era un fel de piazză-rea. Când am prezentat planurile Pieței Victoriei, a declarat „Ați făcut o piață ca un ceain!” și a plecat scârbită. Era un ritual întreg atunci când apărea. Trebuia să i se țină haina și să fie complimentată. Dacă nu se întâmpla așa, se făcea foc și el, care nu voia să o știe supărată, devenea irascibil.

- **Cum vi se adresau? Cu tovarășe, cu bă?**

- El, în mod normal, cu „dhraghă” și „te rogh”...

- **Hitler îl avea pe Albert Speer drept arhitect favorit. Ceaușescu, pe cine?**

- Teoretic, eu ar fi trebuit să joc rolul ăsta. Vorbind cinic, nouă, arhitecților, ne sunt convenabili dictatorii. Nu te mai încurci cu tot felul de particulari, ai fonduri aproape nelimitate, forță de muncă... Asta dacă îl faci pe dictator să te înțeleagă și să-ți aprobe proiectele. Crezusem cu bună credință că voi putea aplica ideile mele privind dezvoltarea Capitalei. Din păcate, n-a fost așa și de la un punct în sus, după vreo doi-trei ani de la numirea mea, Ceaușescu nu mai ținea cont de nimeni, de nici un specialist. Am fost naiv, crezând că aș putea să-mi impun niște puncte de vedere. Am făcut un pact prost cu diavolul. Pe parcursul celor 6 ani cât am fost arhitect-șef, am văzut cum îi evoluează boala psihică. Dacă la început întreba: „Ce părere ahre Arhitectul-Șef?”, ulterior nu mai cerea sfatul nimănui, avea nevoie doar de simpli executanți. Trecuse, în cei 6 ani cât am lucrat cu el, printr-un proces de alienare. I se intensificase megalomania, cred, atât datorită unei degradări fizice și psihice, cât și corului de lingăi, care-l făceau să se creadă Superman. Mi-am dat seama că mă compromiteam girând activități contrare intereselor orașului și locuitorilor săi. Cum să ieși dintr-o asemenea situație? Nu puteai decât ori să fii dat afară, ori să fii promovată, ceea ce era puțin probabil. Am sperat să pot pleca din motive de sănătate. În anul 1983 m-am internat la Elias cu această speranță, am făcut un control general și mi-au găsit vezica biliară plină de pietre. M-am operat pe loc, aveam 123 de pietricele și am putut să plec. În plus, și el era cam sătul de mine, se plictisea repede de oameni. Postul a rămas vacant câteva luni. Un nou arhitect-șef a fost numit în urma unui episod anecdotic. Era într-o vizită cu tovarășul Pană prin oraș și a văzut că pe o clădire scrie CAAC. S-a enervat rău când a văzut inscripția. Era sediul liniilor aeriene chineze (Civil Aviation Authority of China). Nimeni n-a știut sau nu a avut curajul să-i spună ce înseamnă asta. Ceaușescu a ordonat imediat numirea unui nou arhitect-șef. În viziunea lui, arhitectul-șef ajunsese cineva care trebuia să se ocupe de ce scrie pe firme, pe pereți și dacă stâlpii stau dreupți. Așa a fost numit urmașul meu, arhitectul Paul Focșa de la Proiect-București.

- **Ce l-a atras la proiectul Ancăi Petrescu, pentru Casa Poporului? Știi că au fost mai multe în competiție...**

- L-a atras proiectul, dar și faptul că ea era foarte ascultătoare. Participau mari nume ale arhitecturii din România, cine lua proiectul intra în Cartea Recordurilor, intra într-un fel sau altul în istorie. Toți participanții doreau din tot sufletul să câștige. Ea conducea un colectiv de tineri, și zicea da la orice, în timp ce profesioniștii mai bătrâni voiau să păstreze niște rigori. Din câte consider eu, exteriorul e ratat, scăpat de sub control. Fațada nu are o tratare unitară. De exemplu, arhitecții Cezar Lăzărescu, Octav Doicescu, Gipsi Porumbescu sau Ascanio Damian, participând și ei în concurs, mergeau pe soluții clasice, mai ponderate. Anca Petrescu a cedat dorințelor lui Ceaușescu de măreție, grandomanie și a avut câștig de cauză. Dictatorul se distra enervându-i pe arhitecții mai în vârstă, spunându-le: „Văd că tinehretul luhrează mai bine”. În interior, lucrurile au stat însă mai bine. Colectivele de arhitecți care au lucrat în cadrul proiectului au realizat interioare impresionante, contribuind la crearea unui palat grandios, aparținând unei alte epoci. Visul lui Ceaușescu s-a materializat. Trebuie să recunosc că Anca Petrescu este ambițioasă și o bună organizatoare. La Casa Poporului toate materialele trebuiau să fie românești. Clădirea trebuia să aibă trei funcții majore: aceea de Parlament (Marea Adunare Națională), CC al PCR și sediu al guvernului. În afară de marea clădire, actualmente Palatul Parlamentului, s-au organizat și alte concursuri pentru obiective importante din zona centrului reconstruit. Un arhitect de valoare, care a vrut să realizeze prin concurs Bulevardul Victoria Socialismului a fost Dinu Patriciu. Făcuse un proiect grandios, de bun gust, cu coloane monumentale, care însă nu i-a plăcut lui Ceaușescu.

Antirusism

- **Chiar avea boală pe ruși și tot ce venea din URSS?**

- Da, făcea alergii până și când auzea nume de străzi precum Tolstoi sau Cehov. De exemplu, a mutat monumentul ostașului sovietic din Piața Victoriei, din rațiuni strict politice, fiind încântat, când la prezentarea machetei Pieței Victoriei și întrebându-mă, de ce nu se face ieșirea din metrou în zona dintre Șosea și Bulevardul Aviatorilor, i-am spus că aceasta nu este posibil, pentru că acolo se găsește monumentul cu pricina. El s-a luminat la față și mi-a spus: „Ocupă-te, dhragă, de ieșirea din metrou, că de monument mă ocup eu!” Monumentul a dispărut de acolo în scurt timp, dar în locul lui nu s-a făcut nici o ieșire de metrou. Când am fost numit

arhitect-șef, am fost sfătuit să nu-i spun sub nici o formă că-s basarabean, născut în județul Bălți, nici că am făcut studii în URSS. Devenea bănuitor și puteam fi suspectat că-s agent sovietic sau mai știu eu ce.

Toapa și mitocanca

- **Chiar... Cum ați ajuns arhitect-șef? Pe ce criterii?**

- Lucrurile au început așa. Eu am fost ajutat în anii de deschidere ai lui Ceaușescu, de ministrul și acum academicianul Mircea Malița să ajung funcționar internațional în SUA, la Centrul ONU pentru Locuințe și Urbanism, din New York. Teoretic, trebuia să ținem legătura numai cu ONU, dar în fiecare sâmbătă de dimineață aveam ședință cu ambasadorul, unde ni se citeau directive de la București. Se știa clar cine e securist și cine e diplomat de carieră, chiar dacă erau teoretic cu toții diplomați. Aștia de la DIE chiar se mai scăpau și se salutau între ei cu „Să trăiți tov. comandant!” În fiecare sâmbătă aveam obligația să raportăm ambasadorului ce am aflat, ce se știe, etc., chiar dacă eram funcționari internaționali, corp tehnic. Primeam indicații să facem lobby. Eram priviți cu simpatie de americani, fiind perioada de distanțare a lui Ceaușescu față de ruși. În 1970, Ceaușescu a făcut o vizită oficială în SUA. La New York a locuit la misiunea noastră diplomatică de acolo, împreună cu Elena. A fost o tevatură groaznică. Știu de la personal, că ea verifica dacă-s bine întinse cearșafurile, aruncând o monedă. Dacă aia nu sărea, era vai și amar de cameriste. Veniseră și cu mâncare de acasă. Eu, ca arhitect și urbanist, trebuia să le prezint orașul. Când a fost ziua plimbării, am fost anunțat că el nu mai vine, trebuie să o conduc doar pe ea. O așteptam în holul misiunii. A coborât scara monumentală cu mâinile încrucișate în față, în ipostaza aceea clasică. M-a ignorat total. Am urcat într-o mașină. În față erau un șofer și un securist, iar ea stătea pe locul din spate în stânga, nimeni nu o învățase, de la protocol că locul de onoare e în dreapta, unde m-am așezat eu. Am luat-o pe Fifth Avenue, pe la Central Park. Eu tot explicam istoria orașului și a străzilor, stilul arhitectonic, iar ea nici nu mă băga în seamă. Am ajuns în dreptul Muzeului Metropolitan de Artă, unde eu am început să fac niște comparații cu Luvru, Prado, British Museum. Și atunci a vorbit „Da de Iermitaj ai uitat?!”. Vezi doamne, mi-a dat peste nas, că se pricepe și ea. Când am trecut pe lângă o clădire în care era Oficiul românesc de turism și i-am spus ce e acolo a izbucnit : „Ie-te na! Așa să face turism?! Etete!” Eu am

crezut că a doua zi ăia își vor face bagajele, dar din fericire, nu s-a întâmplat nimic. Nu i-am mai spus nimic, de frică să nu se întâmple cine știe ce dezastru. În scurt timp am primit ordin, prin stația de pe mașină, să ne întoarcem. A ieșit din mașină la misiunea noastră fără un cuvânt, la revedere sau mulțumesc. Mi-am dat seama că e o combinație de mitocănie și impolitețe, o țoapă. La misiune i-a terorizat pe toți, cât au mai stat acolo, pe motiv că diplomații locuiesc în prea multe camere sau că femeile de acolo arată nu știu cum. În general, ea nu râdea niciodată, tot timpul era încruntată și nemulțumită, acră. De exemplu, la Snagov, la vila lor, ea trăgea de limbă țărani cine are porc, cine face țuică, ca să dea peste nas șefului de post. Se interesa cine cu cine se culcă. El era mai uman. Țin minte că-l distra scamatorul Iosefini, care era directorul cercului de stat. Lui i-a aprobat la o prezentare rapid macheta cercului, după ce acela a făcut nu știu ce banc și Ceaușescu a râs cu poftă. Revenind la întrebare, în 1972 eu m-am întors în țară cu o mare tinichea de coadă. Soția mea de atunci fugise în SUA. Noi ne despărțiserăm amiabil, dar la Securitate am zis că nu bănuisem nimic. Oricum mi-au reproșat că nu am fost vigilent, m-au anchetat. Nu m-au mai lăsat să ies nici măcar în Bulgaria, până la Ruse. Lucram la Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare. În 1977, imediat după cutremur, la fostul Palat Regal, Ceaușescu a convocat o mare ședință cu cei mai importanți constructori și arhitecți. Era de față și tovarășa. El a prezentat un plan de urbanism cu o idee a restructurării centrului. Nici până în ziua de azi nu se știe cine a făcut acel plan inițial, sunt doar simple supoziții. La ședința aceea am luat și eu cuvântul, am spus că e normal să se facă niște lucrări după cutremur, să se sistematizeze orașul după principii noi. Atunci, tovarășa i-a dat un cot lui și i-a spus ceva. Iată, pe mine mă recunoscuse, pe restul nu știu dacă-i mai văzuse. După două zile mă cheamă tovarășul Uglar, care era șeful meu direct, un ungur relativ la locul lui și mi-a spus că mă cheamă Ceaușescu la el. Uglar era îngrijorat, fiindcă urma o întâlnire cu tovarășul și nu se știa ce aș fi putut spune eu acolo despre el și despre activitatea sa. Am fost la Ceaușescu la birou după-amiaza, în fostul Palat Regal, când el se odihnea. M-a condus un ofițer în uniformă, am așteptat cam jumătate de oră. Am stat de vorbă vreo 40 de minute, părea rezonabil. Păream doi provinciali care iubeau Bucureștiul și atât. El își aducea aminte de perioada interbelică, de Zavaidoc, părea uman. Mi-a făcut o impresie bună.

Zicea că vrea să modernizeze Capitala, folosind situația creată de cutremur și ținând seama de cerințele obiective ale dezvoltării orașului. Mi-a propus să fiu arhitect-șef al Capitalei și am acceptat.

- **Cine era atunci primar?**

- Ion Dincă. Îl iubea sincer pe Ceușescu și era foarte dur, dar pus pe treabă. Țin minte că se lumina tot, și zicea satisfăcut „Tovarăsului o să-i placă!”, atunci când ieșea ceva bine. Pe mine mă asculta, fiindcă fusesem numit direct de Ceaușescu. După Dincă a venit Pană, de o factură mai joasă decât Dincă. Ștefan Andrei răspundea de noua acțiune de sistematizare a Capitalei, inclusiv de numirea noului arhitect-șef. El m-a ajutat când cu numirea, fără să mă cunoască. Îi păstrez o amintire pozitivă. Era un om cult și bine intenționat. Este interesant de menționat că în momentul numirii mele, cei de la Securitate l-au informat pe tovarășul că nu corespund, pentru că am soția rămasă în SUA. La aceasta, tovarășul a răspuns: „Ce aveți cu el? El s-a întors!” Iar tovarășii, în mod surprinzător, au fost de acord cu el...După ce nu am mai fost arhitect-șef, iar am avut probleme pe chestia asta. Eram invitat în concediu în Egipt și nu îmi dădea drumul ofițerul de obiectiv de la institutul de proiectare unde ajunsesem, pe motiv, de data asta, că de ce am plecat de la primărie !?. Iarăși nu mai prezentam încredere. Am avut noroc că la Interne ajunsese ministru adjunct Romus Dima, care mă cunoștea de la Primărie. Am mers la el în audiență și am reușit să plec în Egipt, dar eu, separat, într-o tranșă și soția în alta.

- **Ideea cu sistematizarea rurală cum i-a venit?**

- Problema asta a căzut tot pe capul meu. După ce am plecat de la primărie, am revenit în funcția de șef al Centrului Național de Sistematizare. Ceaușescu avea o idee utopică, să investim în așa-zisele centre de dezvoltare economico-socială, care să devină în scurt timp orașe. Voia să facem blocuri cu apă, canalizare și curent și să abandonăm satele răspândite, cu casele mici. El voia să se întâmple asta peste noapte, să fie oamenii luați cu forța, să-și abandoneze casele și gospodăriile. Din nou voia să facă bine cu de-a sila, erau sate care trebuiau să dispară, unele chiar s-au dus. El voia să facă totul brutal și rapid peste noapte. Era contra caselor doar cu parter, voia urbanizare și dezvoltare pe înălțime. Ideea în sine nu era rea, doar că ea trebuia să vină invers, de la oameni. Era o utopie, nu știu cine l-a făcut să creadă că poate să forțeze jumătate din țară să renunțe la grădini, la case și vite și să se mute la bloc cu

apă și w.c. Dar cum nu suporta să fie contrazis în public, nimeni nu i-a spus că e o aiureală. Puteai să-i dai o idee bună, doar dacă îl sugestionai că a fost a lui.

- **Erau agramați... Cum înțelegeți ce voiau de fapt?**

- Ea zicea în loc de robinet, „ribinet”. Îmi aduc aminte că eram în jurul unei machete și el a spus că vrea ceva „rătund”. Am făcut acolo un bloc rotund, și la următoarea întrevvedere tot el s-a supărat: „Vreau rătund, nu rotund!” Apoi am aflat că „rătund”, în limbajul lui, însemna „armonios”.

- **Ce s-a întâmplat cu Teatrul Național? De ce a tot schimbat proiectul după ce a ars?**

- A luat foc de la neglijența unor paznici care au uitat să coboare complet în fața scenei un sistem de siguranță, numit „cortina de fier”. A urmat o vizită de lucru la teatru cu el și cu ea. Prima directivă a fost să mărim numărul de locuri. (Și Sala Palatului i se părea prea mică și acolo voia mai multe locuri care s-au și adăugat). A văzut fosa orchestrei, a întrebat ce-i aia și a ordonat să fie desființată, să se pună scaune acolo, că orchestra nu are de ce să stea ascunsă! La un moment dat, s-a spus că trebuie păstrat spațiu pentru „cortina de fier”. Ea a sărit imediat supărată cu gura, pe motiv că o cortină trebuie să fie moale, din mătase sau postav, cum văzuse ea. Se minuna de prostia celor care voiau să facă o cortină metalică. La rândul său, el s-a încruntat și ne-a cerut să nu ne băgăm în politică. „Cortina de fier este o noțiune politică!” a zis el. Probabil că auzise de undeva de celebrul discurs al lui Churchill. Și atunci s-a auzit o voce eroică, nu știu a cui, care a spus „Pompierii cer o cortină de fier!” Răspunsul tovarășului a fost aiuritor: „Nu avem nevoie de astfel de pompieri!” În momentul acela am avut confirmarea deplină a situației penibile în care mă găseam, respectiv, într-o turmă de oameni care acceptau culmea inculturii și arbitrariului, practicat de cuplul care conducea România. Atunci m-am hotărât să părăsesc cu orice preț funcția în care mă găseam.

- **În prezent, cu ce vă ocupați?**

- Sunt pensionar, dar am și alte activități. Înainte de venirea comuniștilor am activat în organizația YMCA, o asociație umanitară de tineret de sorginte britanică și iubeam limba engleză. După Revoluție am fost expert parlamentar 10 ani, iar apoi m-am implicat în propagarea limbii engleze în România, ca element care contribuie la promovarea înțelegerii pe plan global. Am ajuns președinte Emerit

al Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză din România și, din toamna lui 2007, Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii, care grupează 53 de organizații naționale. Președinte de onoare al Filialei din România este Președintele României.

Alte funcții și activități (continuare)

1977-1983 Vicepreședinte al Comisiei de arhitectură și sistematizare a municipiului București.

1977-1983 Vicepreședinte al Consiliului tehnico-economic al Consiliului Popular al Municipiului București (CPMB).

1977-1983 Secretar al Comisiei Municipale a CPMB pentru denumiri.

1977-1983 Președinte al Subcomisiei pentru problemele funcționale și de arhitectură din cadrul comisiei Guvernamentale de recepție a lucrărilor de construcție a Metroului din Capitală.

1977-1986 Președinte al Secției de sistematizare și gospodărie comunală de pe lângă Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor (CNIT).

1977-1989 Membru al Consiliului de conducere al revistei *Arhitectura*.

1983-1990 Șeful Centrului Național de Sistematizare din ISLGC. Caracteristicile activității au corespuns cu cele desfășurate în perioada 1973-1977.

1984- 1989 Membru al Consiliului tehnico-economic de pe lângă Biroul Executiv al Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare (C.P.C.P.).

1987-1989 Membru în conducerea Uniunii Arhitecților (U.A.R.) din România.

1990-1992 Expert parlamentar pe lângă Comisia pentru Administrație Centrală și Locală, Amenajarea Teritoriului și Urbanism a Camerei Deputaților din Parlamentul României. În această calitate analiza proiectele de acte normative, care se discutau în Comisie, înainte de a fi supuse discuției plenului Camerei Deputaților. Informa și oferea consultanță deputaților membri ai Comisiei asupra aspectelor tehnice și juridice relevante, prezentând reglementările din domeniile de activitate abordate, asemănătoare, din trecut și din prezent din țară, precum și situațiile comparabile din străinătate;

1992-2000 Expert parlamentar pe lângă Comisia pentru Administrație Publică, Amenajarea Teritoriului și Echilibru Ecologic a Camerei Deputaților din Parlamentul României (Comisia își schimbase titulatura). Pensionat la 1 ianuarie 1996.

1998-2000 Secretar al Comisiei Permanente pentru Locuințe Suficiente și Adecvate a Consiliului Regional pentru Europa a Organizației Interparlamentare Parlamentarii Lumii pentru Habitat.

2000-2001 Consilier al Ministrului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, precum și (la reorganizarea ministerului) al Ministrului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului

2000 Membru în Consiliul de Administrație al Autorității Aeronautice Române

2002 Membru în Consiliul de Administrație al Autorității Aeronautice Române.

*În sala ședințelor plenare a
Camerei Deputaților din
Parlamentul României*

REGISTRUL URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

CERTIFICAT

În baza Hotărârii nr 34 din 20.02.2007
Consiliul Superior al Registrului Urbașiștilor din România,
acordă

Dr. Arhitect

ALEXANDRU Z. BUDIȘTEANU

dreptul de semnătură pentru
coordonarea elaborării următoarelor documentații de amenajare
a teritoriului și de urbanism :

«A» *Planul de amenajarea teritoriului național*

Președinte

prof. univ. dr. arh.
ALEXANDRU M. SANDU

Seria A nr. 0015

Data emiterii

02.03.2007

Certificat RUR pentru amenajarea teritoriului național

REGISTRUL URBAŢIŞTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

CERTIFICAT

În baza Hotărârii nr 34 din 20.02.2007
Consiliul Superior al Registrului UrbaŢiştilor din România,
acordă

Dr. Arhitect

ALEXANDRU Z. BUDIŞTEANU

dreptul de semnătură pentru
coordonarea elaborării următoarelor documentaţii de amenajare
a teritoriului şi de urbanism :

«B» *Planurile de amenajarea teritoriului judeţean, planurile de
amenajarea teritoriului regional, planurile de amenajarea teritoriului
interjudeţean şi planurile de amenajarea teritoriului frontalier*

Preşedinte

prof. univ. dr. arh.
ALEXANDRU M. SANDU

Seria B nr. 0143

Data emiterii

02.03.2007

Certificat RUR pentru teritoriul judeţean etc.

REGISTRUL URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

CERTIFICAT

În baza Hotărârii nr 37 din 19.04.2007
Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România,
acordă

Dr. arhitect

ALEXANDRU Z. BUDIȘTEANU

dreptul de semnătură pentru
coordonarea elaborării următoarelor documentații de amenajare
a teritoriului și de urbanism :

«C» *Planurile de amenajarea teritoriului interorășenesc sau
intercomunal, planurile de amenajarea teritoriului metropolitan
și planurile de amenajarea teritoriului periurban al principalelor
municipii și orașe*

Președinte

prof. univ. dr. arh.
ALEXANDRU M. SANDU

Seria C nr. 0183

Data emiterii

24.04.2007

Certificat RUR pentru teritoriul interorășenesc etc.

REGISTRUL URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

CERTIFICAT

În baza Hotărârii nr 34 din 20.02.2007
Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România,
acordă

Dr. arhitect

ALEXANDRU Z. BUDIȘTEANU

dreptul de semnătură pentru
coordonarea elaborării următoarelor documentații de amenajare
a teritoriului și de urbanism :

«D» *Planurile urbanistice generale și planurile urbanistice zonale
împreună cu regulamentele locale aferente acestora*

Președinte

prof. univ. dr. arh.
ALEXANDRU M. SANDU

Seria D nr. 0987

Data emiterii
02.03.2007

Certificat RUR pentru PUG si PUZ.

REGISTRUL URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

CERTIFICAT

În baza Hotărârii nr 34 din 20.02.2007
Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România,
acordă

Dr. arhitect

ALEXANDRU Z. BUDIȘTEANU

dreptul de semnătură pentru
coordonarea elaborării următoarelor documentații de amenajare
a teritoriului și de urbanism :

«E» *Planurile urbanistice de detaliu*

Președinte

prof. univ. dr. arh.
ALEXANDRU M. SANDU

Seria E nr. 1070

Data emiterii

02.03.2007

Certificat RUR pentru PUD.

Autor de proiecte și lucrări de arhitectură și urbanism

- Amenajarea falezei din stațiunea Eforie Nord: sarcină de proiectare și proiect de execuție. Șef de proiect în cadrul ICSOR. 1955-1956.
- Schițe de sistematizare pentru orașele Galați, Sulina și Tulcea. Întocmitor. ICSOR. 1955-1956.
- Studii de amplasament pentru locuințe în orașul Caracal. Șef de proiect. ICSOR. 1955-1956.
- Detaliu de sistematizare pentru Centrul civic al municipiului Galați. Întocmitor. ICSOR. 1956.
- Extinderea complexului balnear din stațiunea Eforie Nord: sarcină de proiectare. Șef de proiect. ICSOR. 1956.
- Depozit de apă potabilă în portul Constanța: sarcină de proiectare. Șef de proiect. ICSOR. 1956.
- Case unifamiliale la Caracal: proiecte de execuție. Șef de proiect ICSOR. 1956.
- Organizarea zonei de cură, odihnă și turism de pe teritoriul preorașenesc al Municipiului București. Autor. 1960.
- Îndrumător științific al Cercului de Urbanism în cadrul programului celei de a 8-a Sesiuni a Cercurilor Științifice ale Institutului de Arhitectură *Ion Mincu* din București. 1963.
- Planul de urbanism al orașului Kingston, Jamaica. Coordonator științific. New York. 1970.
- Amenajarea teritoriului național al insulei Jamaica. Coordonator științific. ONU New York, 1971.
- Dezvoltarea rețelei de localități urbane din Venezuela. Coordonator științific. ONU New York, 1971.

- Organizarea rețelei de localități din Coasta de Fildeș. Coordonator științific. ONU New York, 1971.
- Organizarea rețelei de localități din Irlanda. Coordonator științific. ONU New York, 1971.
- Planul de urbanism al orașului Caracas, Venezuela. Coordonator științific. New York. 1971.
- Planul de urbanism al orașului Singapore. Coordonator științific. New York, 1971.
- Amenajarea unui parc al comunității românești, precum și amplasarea monumentului lui George Enescu, inclusiv proiectarea soclului monumentului. Proiect de execuție. Cleveland, în SUA. 1971-1972.
- Amenajarea și dezvoltarea localităților din zona Chimbote din Peru, ca urmare a seismului survenit în anul 1971. Coordonator științific. ONU New York, 1972.
- Planul de urbanism al orașului Chimbote din Peru. Coordonator științific. New York. 1972.
- Studiul profilării rețelei de localități din România. Șef de proiect. Institutul pentru Sistematizare, Locuințe și Gospodărie Comunală (ISLGC). București, 1975.
- Studiu de sinteză privind sistematizarea teritorială a județelor țării și a municipiului București. Etapele I, II și III. Șef de proiect. ISLGC. București, 1976.
- Schița de sistematizare a municipiului București: reactualizare. Coautor. Institutul Proiect București (IPB). 1983.
- București – Capitală europeană de anvergură : Studiu prospectiv și de strategie. Partea I-a, elaborat de Camera de Comerț și Industrie a României și a Municipiului București (CCIRB). Coautor. 2002.

*Urbanismul oferă arhitectului o dimensiune
suplimentară : Interviu cu arhitectul Alexandru
Budișteanu*

*realizat de Ghenadie Ivașenco
Moldova urbană. – 2006. – Aprilie.*

- **Dle Budișteanu, nu pot să nu-mi exprim chiar de la început tot respectul și admirația pentru un basarabean care, în pofida cataclismelor istoriei, s-a impus într-un mod de excepție ca profesionist, patriot și Om cu literă mare...**
- Vă mulțumesc pentru frumoasele cuvinte pe care mi le adresați, precum și pentru părerea pe care o aveți despre mine. Având în vedere vârsta pe care o am, sunt la ceasul bilanțurilor și trebuie să mă uit în urmă. Vreau să vă spun de la bun început că, pe tot parcursul vieții mele, elementul esențial, care m-a însoțit totdeauna, a fost dragostea față de pământul unde m-am născut. Nu am uitat niciodată, oriunde m-am găsit sau trăit, că sunt basarabean, moldovean și român.
- **Ați făcut o carieră de invidiat în domeniul urbanismului, atât în România, cât și pe plan internațional. După părerea Dv., care au fost factorii care v-au marcat și ajutat cel mai mult?**
- Opțiunea mea pentru urbanism s-a manifestat încă din facultate, atunci când mi-am ales subiectul de diplomă, care a fost „Sistematizarea stațiunii Eforie Nord” de pe litoralul Mării Negre. A urmat apoi specializarea în domeniul amenajării teritoriului. De la bun început mi s-a părut că urbanismul și, respectiv, planificarea fizică, îi oferă unui arhitect o dimensiune suplimentară. Este frumos și îți oferă mari satisfacții actul creator, care are ca rezultat zămislirea și materializarea unei viziuni asupra unui obiect, care se construiește. Dar parcă și mai cuprinzător este

actul prin care gândești și hotărăști organizarea unui spațiu, care cuprinde mai mult decât un singur element spațial.

Un urbanist are satisfacția de a ordona în mod creator un ansamblu întreg, care poate fi un grup de clădiri mai mare sau mai mic, mergând până la un întreg cartier sau chiar un oraș. Indiscutabil că acest proces de creație este mult diferit de cel prin care realizezi o clădire. Desigur că este poate mai spectaculos să poți arăta o construcție și să spui: „Este opera mea”. Mai ales dacă pe aceasta se găsește și o placă purtând numele arhitectului autor. Ansamblurile și cartierele, ca să nu mai vorbim de orașe, necesită un timp mai îndelungat, uneori chiar foarte îndelungat de realizare, precum și, în mod obligatoriu, existența unei echipe multidisciplinare de lucru. Deci este vorba despre un proces de creație substanțial diferit de cel al unui arhitect în accepția clasică a cuvântului. Urbanismul devine de aceea „planificare urbană”.

Cu atât mai complicate devin lucrurile, atunci când gândirea ordonatoare se referă la un spațiu, cuprinzând localități și un teritoriu, a cărui amploare poate crește, ajungându-se la unități administrative sau chiar teritoriul unei țări întregi. Nu întâmplător în acest caz se folosesc alți termeni care depășesc cuvintele „urbanism” sau „planificare urbană”, considerate insuficiente, fiind vorba acum de „planificare fizică” sau „spațială”, inclusiv de „amenajarea teritoriului”.

Deci un arhitect implicat și confruntat cu specificul activităților mai sus menționate trebuie să opteze pentru tipul de activitate care corespunde cu preferințele sale și, bineînțeles, și cu gradul său de pregătire profesională specializată. În ceea ce mă privește, m-am simțit atras de gradul sporit de complexitate, pe care îl presupun treptele enumerate, mergând până la planificarea spațială a unor teritorii mai ample.

- **Ați cunoscut de aproape planificarea urbană în sistemele socialist și „capitalist”. Care erau părțile pozitive și negative ale acestor sisteme? Ce era comun între ele?**
- Într-adevăr, am avut posibilitatea să trăiesc și să muncesc în cele două sisteme sociale de bază diferite și, datorită vârstei, să fiu martor la o serie de evenimente, cu implicații istorice pentru noi toți. În ceea ce privește activitatea de urbanism, respectiv planificare urbană și spațială desfășurată în contextul sistemelor respective, deși obiectivele erau aparent aceleași (organizarea unui

cadru adecvat de viață), diferențele reflectau întocmai diferența între sisteme.

Diferențele se refereau, în special, la modalitățile de implementare a planurilor. În țările capitaliste, respectiv cele democratice, se pornea de la necesitatea rezolvării de ansamblu a obiectivelor unei planificări urbane și teritoriale, în general, de calitate, pe baza posibilității de a găsi soluții complexe și aplicabile. În momentul implementării planurilor respective, apăreau în mod logic dificultățile legate de necesitatea respectării drepturilor de proprietate și de găsire a unor soluții judicioase, care să aplice principiul corelării intereselor comunitare fără a încălca însă drepturile imprescriptibile ale fiecărui cetățean. Apărea adesea situația când planuri, corecte în ansamblul lor, nu puteau fi aplicate, deoarece erau lezate interesele dominante ale unor cetățeni, iar interesele comunității nu erau suficient de evidente pentru a putea fi impuse. Aceasta este, de altfel, problema exproprierii pentru utilitate publică, așa cum se manifestă ea acum și în România de după anul 1989. Iar în anumite situații planurile, în special cele cu implicare teritorială amplă, rămâneau pe hârtie, deși aplicarea lor pe termen lung, în mod evident, ar fi fost benefică.

În opoziție cu această situație, în țările socialiste, a se citi cu regim politic forte, respectiv dictatorial, planurile se puteau implementa rapid, deoarece interesele cetățenilor erau ignorate, fără prea multe probleme. Din acest punct de vedere, planurile, atât cele de urbanism, cât și cele de amenajare a teritoriului, nu mai erau niște utopii care să ofere satisfacții numai autorilor acestora.

Îmi aduc aminte de situația paradoxală când eram invidiat de colegi de meserie din țări capitaliste, care se plâneau, că munca lor rămâne pe hârtie, sub forma unor imagini nerealizate, în timp ce propunerile noastre, ale celor din țările socialiste, se materializau efectiv. În funcție de posibilitatea de a fi sincer cu ei (atunci când exista încrederea necesară), îmi permiteam să le spun că avantajul aplicării planurilor de urbanism sau de planificare spațială era uneori foarte scump plătit, chiar de către cei care urmau să beneficieze de acele planuri, deoarece la baza lor stăteau nenumărate sacrificii de interese personale, care fuseseră uneori ignorate cu brutalitate.

- **După părerea Dv., unde se simțea mai „confortabil” un arhitect-șef de oraș, în România ori în SUA?**

- De la bun început trebuie subliniat că este foarte greu să realizezi o comparație efectivă între cele două funcții, în regimuri atât de diferite. Gradul de „confort” diferea, bineînțeles, după poziția morală pe care o adopta cel în cauză. Dacă erai o persoană doritoare de prestigiu profesional și social cu orice preț, atunci, într-un regim socialist dictatorial, profitând de protecția dispozițiilor pe linie de partid și administrativă, puteai să te pretezi și să ignori orice alt considerent, decât cel profesional, ignorând punctul de vedere al oamenilor cărora li se aplicau propunerile de sistematizare.

Acesta este poate și motivul pentru care, în România, de exemplu, termenul de „sistematizare” nu mai este folosit, tocmai pentru a sublinia diferența dintre procedurile anterioare, când sistematizarea era, pe drept cuvânt, adesea considerată și, în special, resimțită drept o măsură în primul rând coercitivă și numai în al doilea rând drept o măsură de organizare a spațiului de viață. Era chiar și o vorbă care devenise de uz comun, spunându-se adesea chiar serios, în chip de amenințare: „lovi-te-ar sistematizarea!”.

Dacă erai însă conștient de caracterul uneori inuman al hotărârilor dictate în domeniul sistematizării forțate, atunci era greu să ai un sentiment de confort, deoarece îți dădeai seama că ești, de fapt, încă un instrument din panoplia de abuzuri.

Același lucru se putea întâmpla, într-o anumită măsură și în cazul unui planificator-șef din SUA. Desigur că diferența era mare, deoarece este greu de presupus că presiunile de acolo puteau să fie atât de mari și de dure, iar ignorarea drepturilor cetățenești atât de absolută, ca într-un sistem așa zis socialist. Gradul de lipsă de confort a echivalentului unui arhitect-șef din SUA putea să provină din sentimentul că ești privat de instrumentele de aplicare a viziunii tale urbanistice, dar bunul simț trebuia să te facă să-ți dai seama că aplicarea oarbă a unei propuneri urbanistice nu-ți face cinste și este inumană.

- **Care, în viziunea Dv., au fost provocările cele mai mari, cu care s-au confruntat orașele socialiste în perioada tranziției la economia de piață și democrație?**

- Întocmai ca și societățile din țările foste „socialiste” din fostul lagăr socialist, care au fost confruntate cu schimbări radicale, nici dezvoltarea orașelor, în calitate de cadru major de viață al cetățenilor, nu a putut rămâne în afara transformărilor care s-au produs în mod inevitabil. Având în vedere premisele comune ale evoluției dezvoltării orașelor din aceste țări, există elemente comparabile, diferențele depinzând numai de zona istorico-geografică în care ele sunt situate, inclusiv gradul de tradiție și evoluție culturală a țării respective.

Provocările principale s-au referit la adaptarea cadrului urban construit și al celui social pentru a corespunde necesităților unei societăți bazate acum pe apariția și existența statului de drept, implicit a exercitării drepturilor democratice și a aplicării principiilor economiei de piață.

Altfel se dezvoltă și altfel se face planificarea urbană a unui oraș care este deschis dezvoltării, dar unde locuitorii sunt liberi să plece sau să sosească, fără să mai fie controlați dacă depășesc sau nu un anumit număr, și fără să trebuiască să ceară voie de a locui în cadrul său. Urbaniștii pierd dreptul de a hotărî, pe baza planificării economice centralizate, care nu se mai aplică, mărimea populației orașului respectiv. Dimpotrivă, urbaniștii trebuie să învețe să ia în calcul mecanismele economice și sociale noi, adesea imprezvizibile, pentru a evalua totuși, cât mai realist, perspectivele de evoluție a populației urbane și implicit a dimensiunii orașului.

Urbaniștii trebuie să poată face față acum conceptelor noi privind dreptul de proprietate asupra terenurilor și clădirilor, care nu mai pot justifica limite teritoriale rigide, care să se transforme în frâne în calea dezvoltării localității respective. Pe de altă parte, un oraș nu are voie să devină un organism cu o dezvoltare anarhică. Era ușor pe vremea „socialismului” să aplici niște norme bătute în cuie, privind densitatea și numărul locuitorilor, cunoscând, în același timp, dezvoltarea economică stabilită de la centru și să hotărâști suprafața orașului, pe ansamblu și pe zone funcționale componente. Acum e nevoie de mult mai multă pricepere profesională, ca să stabilești perspectivele de dezvoltare teritorială și funcțională a unui oraș, luând în calcul conceptele noi și ipotezele posibile de dezvoltare economică și socială, care depind de un număr foarte mare de variabile.

Pe lângă problemele determinate de trecerea în țările noastre, de la un regim social și economic, la altul diferit, suntem confrunțați și cu trecerea de la o dezvoltare modernă, la una post-modernă. Într-o societate în care locul industriilor grele din sau de pe lângă orașe a fost luat, în special, de industrii ale serviciilor, în care proliferarea mașinilor ridică serioase probleme ecologice, s-a modificat concepția dezvoltării urbane și modul de creare a spațiilor urbanizate. A sporit rolul IMM, respectiv al întreprinderilor mici și mijlocii. De aceea s-a și renunțat la zonificarea rigidă și la separarea, adesea artificială, între locurile de muncă, locuințe și dotări, și servicii; noile dezvoltări urbane caută să realizeze un „mix” al acestor funcțiuni, în cadrul unor ansambluri multifuncționale. La crearea acestor ansambluri se urmărește realizarea unui mediu convivial și prietenos, în care locuitorii să găsească deopotrivă locurile de muncă, locuințele și serviciile de care au nevoie. În locul viziunii, care se subordona existenței unui „centru” al orașului, acum se preferă o „structură urbană policentrică”. Spațiul urban public capătă un rol major nou. Se înregistrează, de asemenea, o cerere sporită față de trecut, de a se trăi în locuințe unifamiliale, ceea ce generează un tip nou de ansambluri de locuințe în defavoarea blocurilor mari de locuințe. Noțiunile de „microraión,” și de „unitate de vecinătate” își pierd sensul. Apar însă și unele aspecte mai puțin cunoscute anterior, cum ar fi acum faptul că noile tendințe de dezvoltare duc la pericolul unei creșteri urbane adesea impetuoase, care nu trebuie să devină necontrolată. Cunoașterea impactului pe care dezvoltarea urbană o poate avea asupra mediului înconjurător și asigurarea unui cadru sănătos și sustenabil de viață sunt mai importante ca oricând. Se constată și o problemă legată de necesitatea de a gospodări cât mai chibzuit teritoriul, care devine un bun tot mai prețios, pe măsură ce se reduce cantitativ. Dacă s-a înregistrat un timp tendința de părăsire a zonelor urbane centrale, însoțită de „suburbanizare”, în prezent, se poate spune că asistăm la redescoperirea orașului ca vatră permanentă de progres și civilizație.

În ansamblu, putem vorbi în urbanism de principiul de bază al necesității acceptate, de *a aplica o strategie urbană*, formulată pe baza adoptării unei forme urbane de ansamblu bine definite și a unui sistem de transport adecvat, a creării unor cartiere auto-suficiente și sustenabile social, a regenerării urbane și a

revalorificării zonelor industriale degradate și/sau abandonate, a punerii în valoare a patrimoniului cultural și istoric, precum și încadrarea, în final, într-o tipologie urbană, cu păstrarea nealterată a ecosistemelor. Această strategie necesită în același timp stabilirea preliminară de reglementări urbanistice și de politici de folosire a terenurilor, bazate pe formularea de politici în domeniul finanțelor publice și a investițiilor private.

În general, în același timp, prevederile planurilor de amenajare urbană nu se mai acceptă să fie rezolvate necorespunzător, întrucât nu mai există, cel puțin în fostele țări socialiste, scuza unor „indicații” de la centru. Crește, de asemenea, necesitatea consultării populației beneficiare.

- **Ultimul recensământ din România a arătat că țara se dezurbanizează. Care sunt cauzele? Ce urmări poate avea acest fenomen? Și ce este de făcut?**
- Dacă prin *dezurbanizare* înțelegeți scăderea populației urbane răspunsul este nu. Datele statistice trebuie analizate cu mare atenție:
 - este adevărat că ponderea populației urbane în totalul populației României a scăzut de la 54,3% în 1992, la 52,7% în 2002;
 - în 2003 însă, ponderea populației urbane a început din nou să crească, ajungând la 53,4 %;
 - în cifre absolute, între 1992-2002 populația totală a țării a scăzut cu 1,077 milioane locuitori. Din aceasta, scăderea populației în mediul urban a fost de 793.000 locuitori (puțin mai mare decât ponderea acestei populații în totalul populației);
 - dacă analizăm structura fluxurilor de migrație, constatăm că migrația rural-urban a fost de 71.928 persoane, iar cea din urban în rural de 96.624 persoane, deci diferența este de numai 24.696 persoane în favoarea ruralului.

Dacă prin *dezurbanizare* înțelegeți fenomenul de *dispersie urbană în afara limitelor orașului*, putem afirma că acest fenomen – manifest în toate țările europene – începe să apară și la noi în România. Este vorba fie de cei care își construiesc locuințe în satele apropiate marilor orașe, fie de noile ansambluri rezidențiale, care adesea sunt construite în afara intravilanului orașelor (a se vedea Cluj, Târgu Mureș, chiar și București – cartierele Pipera,

Tunari). Acest fenomen poate explica, de altfel, diferența de cca. 25.000 persoane de mai sus.

- **Referitor la dezurbanizare, în Republica Moldova ultimul recensământ al populației a arătat că Moldova a devenit cel mai rural stat european (46% populație urbană în 1989 și 39% în 2004), iar supraconcentrarea resurselor în Chișinău capătă proporții alarmante. Cum ați putea caracteriza situația, rezultând din experiența Dv.?**
- Dacă termenul de dezurbanizare se poate aplica în condițiile Republicii Moldova, înseamnă că are loc un fenomen negativ de plecare la țară al oamenilor, datorită condițiilor de viață dificile de la oraș, oamenii preferând să se mute la sat, unde nu au confort urban, dar unde condițiile de trai sunt mai ușoare.

Concentrarea populației în capitala unei țări este un fenomen tipic pentru țările lumii a treia, dar nu numai (de ex. în Ungaria peste 25% din populația țării trăiește la Budapesta și exemplele pot continua). Lipsa unor perspective de viață în localitățile de baștină, face ca să se înregistreze o creștere anormală a populației din principalul oraș din țara respectivă, deoarece, de bine de rău, în acel oraș mare există incomparabil mai multe perspective și posibilități de câștig, decât oriunde în altă localitate din țara în cauză. În acel oraș mare există servicii și alte activități specifice, care necesită o forță de muncă mai numeroasă. În lipsa unor posibilități de dezvoltare, repartizate mai uniforme pe teritoriul Republicii Moldova, este greu de presupus că acest fenomen va scădea sau va rămâne măcar staționar, capitala Chișinău continuând să funcționeze ca un magnet puternic.

- **Cunoașteți Basarabia și ca băștinaș, și prin faptul că veniți des „acasă”. Dar, ca profesionist, cum vedeți principalele puncte tari și slabe ale rețelei de localități basarabene?**
- Să nu uităm că Republica Moldova, în ciuda fluxului puternic de emigrație din țară pe care îl cunoaște, rămâne una din zonele cu densitate de populație mare din Europa. Pe de o parte, avem o rețea de localități numeroase, care ar putea constitui nuclee de dezvoltare și realizare a unor condiții de trai și confort urban bune. Pe de altă parte, aceste localități, în majoritatea lor, sunt departe de a asigura un nivel într-adevăr urban de viață.

Spre deosebire de țările occidentale dezvoltate, unde a trăi la țară înseamnă, de fapt, același confort ca la oraș, prezentând în

același timp avantajul unor condiții de viață mai sănătoase ca la oraș, în Republica Moldova, de altfel ca și în România, a trăi la țară înseamnă, în primul rând, lipsă de confort urban, din punct de vedere atât al rețelelor edilitare, cât și al dotărilor și serviciilor care există la oraș. În occident s-a ajuns ca diferența între localitățile urbane și cele rurale să se măsoare adesea numai în numărul de locuitori și importanța administrativă a localității respective, în timp ce confortul să fie practic același.

Până când în Republica Moldova, ca de altfel și în România, nu se va asigura un nivel de confort ridicat în toate localitățile, atât rurale, cât și cele urbane, comparația cu rețelele de localități din țările capitaliste avansate nu va fi posibilă, iar regulile de dezvoltare a localităților din spațiul nostru vor fi diferite față de cele de la ei și vor fi influențate de situația existentă constatată la noi.

- **Din punctul Dv. de vedere, care va fi impactul asupra dezvoltării Chișinăului al stabilirii graniței UE pe Prut peste câteva luni?**

- Cred că va trebui să ne referim la acest impact foarte important nu numai asupra Chișinăului, ci și asupra tuturor localităților din Republica Moldova, de fapt, asupra întregii Dv. țări. România va fi parte a Uniunii Europene, respectiv orice cetățean român va putea călători fără viză și, ceea ce este și mai important, va putea lucra în spațiul Uniunii Europene.

În acest mod, diferența între modul de viață din Republica Moldova și cel din România se va accentua, astfel încât intrarea României în Uniunea Europeană va amplifica diferențele dintre țările noastre, diferențe care se vor manifesta în toate domeniile de activitate economică și socială. Deci din punct de vedere al comparației și apropierii dintre statele noastre, în fapt se va accentua separarea dintre ele, care, inevitabil, va crește. Să nu uităm că România va deveni o țară de graniță a Uniunii Europene, având și obligația de a o păzi.

E drept că va apare un element nou, și anume: cetățenia română va deveni un element foarte atrăgător. El va conferi posesorilor săi care locuiesc în Basarabia istorică un statut net superior celor care nu o au. Deci, implicit, România își va întări atractivitatea.

- **În final, care ar fi mesajul Dv. către comunitatea urbaniştilor basarabeni?**
- Mesajul meu pentru urbanişti basarabeni este un gând de prietenie și de solidaritate profesională, având în vedere că ne unesc preocupări comune și sarcini de rezolvat asemănătoare. Facem parte dintr-un areal cu trăsături comune mult mai numeroase, decât cele care ne diferențiază.
În consecință, colaborarea între noi se impune, ea având rădăcini istorice comune, o situație concretă actuală, comparabilă în mare măsură, precum și obiective care ne unesc într-o perspectivă largă, chiar dacă în prezent există diferențieri care nu pot fi ignorate.
- **Vă mulțumim mult pentru interviu și sperăm, din tot sufletul, la colaborări fructuoase cu Dvs. Sunteți cunoscut în Chișinău și Bălți ca basarabean ce nu și-a uitat baștina. Suntem siguri că în scurt timp vă veți remarca la noi și ca urbanist.**

Activitate didactică universitară

1960-1967 Asistent universitar și lector la Catedra de Urbanism și Amenajarea Teritoriului a Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București;

1970-1972 Lector la Facultatea de Arhitectură a Universității Orașului New York (New York City University). A ținut prelegeri de prezentare a activității de urbanism din țările Europei de Răsărit;

1972-1976 Conferențiar la Catedra de Urbanism și Amenajarea Teritoriului a Institutului (actualmente Universitatea) de Arhitectură „Ion Mincu” din București. Titular al cursului la alegere pentru anul V “Tendințe actuale în sistematizare”;

1974 Lector la Universitatea Populară București. Prelegeri în cadrul cursului “Realizări arhitecturale și urbanistice în lume”.

1977-1983 Membru al Consiliului Profesor al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București

Reprezentări și participări oficiale la reuniuni internaționale

Reprezentant al României

1964 Șef al delegației de trei persoane, care au însoțit în Statele Unite prima expoziția românească de arhitectură și urbanism, care a fost prezentată la Washington, Detroit și New York (iulie – septembrie)

*Vedere parțială a expoziției. Expoziția a fost deschisă la Washington și a fost prezentată și la Detroit (statul Michigan) și New York.
(în centru Alexandru Budișteanu)*

1965 Șef de delegație, fiind ales Prim-Vicepreședinte al Comisiei (mondiale) ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistematzare (Urbanism), la cea de a III-a sesiune a acesteia de la New York A fost ales de asemenea Președinte al Comitetului ONU de experți pentru evaluarea activității de amenajare complexă a teritoriului.

Alegerea lui A. Budișteanu ca Prim-Vicepreședinte al Comisiei ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistematzare (Urbanism) la cea de a III-a Sesiune a acesteia la New York, 1965.

Prim-Vicepreședinte al Comisiei ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistematzare (Urbanism), New York, 1965.

1966 Participare ca Președinte al Comitetului ONU de experți pentru evaluarea activității de amenajare complexă a teritoriului, New York, ianuarie 1966.

Alexandru Budișteanu în mijloc

1966 Șef de delegație, fiind ales Președinte al Comisiei (mondiale) ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistemizare (Urbanism) la cea de a IV-a sesiune a sa de la Geneva.

Membri al delegației României în:

1962-1967 La Secția pentru urbanism și amenajarea teritoriului din cadrul Comisiei pentru Construcții a Consiliului pentru Ajutor Economic Reciproc (CAER); (reuniuni la Budapesta, Berlin și Varna);

1963-1967 La Comitetul pentru Locuințe, Construcții și Sistemizare (Urbanism) al Comisiei Economice Europene (CEE) ONU, (sesiunile anuale ale Comisiei și lucrările unor grupe de lucru de la Geneva);

Membbru al delegației României la o Sesiune a Comisiei pentru locuințe, construcții și sistematizare din cadrul Comisiei Europene a ONU de la Geneva, 1964

În dreapta lui Alexandru Budișteanu, Președintele Comisiei Mondiale ONU în 1966, se găsește Robert Joe Crooks, Directorul Centrului ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism din Cadrul Secretariatului ONU de la New York. Ca urmare a prestației lui A. Budișteanu de la New York și Geneva, peste un an, în 1967, i s-a propus să devină funcționar internațional, în cadrul acestui organism internațional.

1964-1967 La Comisia pentru Construcții a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (CAER) (Berlin, RDG);

1983-1989 La Grupa de urbanism a Comisiei Permanente pentru Construcții a CAER; (reuniuni la Moscova, Kalinin și Varșovia).

Reprezentant al Secretarului General ONU:

1968 La lucrările Congresului Federației Internaționale pentru Locuințe, Urbanism și Amenajarea Teritoriului (FIHUAT), Philadelphia, SUA;

1968 La lucrările Centrului Internațional pentru Construcții (CIB), Ottawa, Canada.

Șef de misiune în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) privind:

1967 Organizarea activității de cercetare științifică și formarea cadrelor în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, în Israel;

1984 Evaluarea activității de creare a noii Capitale a Tanzaniei la Dodoma. 18 septembrie – 3 octombrie;

1987-1988 Elaborarea unei strategii de dezvoltare urbană, în Senegal. 28 noiembrie – 3 ianuarie.

Deplasări în străinătate în calitate de Arhitect-Șef al Municipiului București

1978 Membru al delegației Consiliului Popular al Municipiului București, care a vizitat orașele Belgrad și Dubrovnik din Iugoslavia;

1978 Membru al delegației Consiliului popular al Municipiului București, care a vizitat Republica Populară Democrată Coreeană și Republica Populară Chineză. 20 august – 6 septembrie;

1981 Participant la Reuniunea arhitecților-șefi ai capitalelor țărilor socialiste, Moscova. 12 – 17 octombrie.

La Reuniunea Arhitecților-Șefi ai capitalelor țărilor socialiste, Moscova, 1981

Membru al unei delegații guvernamentale române

1990 Membru al delegației Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, Elveția. 11 – 14 noiembrie.

Membru al delegației Institutului pentru Sistematizare, Locuințe și Gospodărie Comunală (ISLGC) din București, în programe de colaborare bilaterală în probleme de urbanism și amenajarea teritoriului:

1983-1989 Cu institute centrale din Budapesta, Chișinău, Kiev, Praga, Sofia și Varșovia. Pe linia CAER, în cadrul Comisiei Permanente pentru Construcții aveau loc întâlniri anuale, precum și la nevoie mai des, pe probleme de specialitate între reprezentanții institutelor centrale de cercetare și proiectare în domeniul, construcțiilor și urbanismului din țările membre CAER și republicile unionale sovietice.

Membru al delegației Camerei Deputaților al Parlamentului României sau reprezentând acest for la:

1993 Reuniunea I-a a Comitetului Pregător al Conferinței ONU la nivel înalt HABITAT II, 1 – 11 martie, New York și Sesiunea a XIV-a a Comisiei pentru Așezări Omenești a ONU, 24 aprilie – 9 mai, Nairobi, Kenya;

1994 Conferința Organizației Europene pentru Cercetare în domeniul Locuirii, 28 august–1022septembrie,Glasgow, Marea Britanie;

1995 Sesiunea a XV-a a Comisiei pentru Așezări Omenești a ONU, Nairobi, Kenya și Reuniunea a II-a a Comitetului Pregătitor al Conferinței ONU la nivel înalt HABITAT II, 22 aprilie – 7 mai, Nairobi, Kenya.;

1995 Seminar internațional privind „Căile de cooperare între organizațiile cetățenești și organele administrației publice locale privind asigurarea cu locuințe”, 14 - 21 mai, Moscova, Federația Rusă;

1995 Conferința internațională privind „Fragmentarea Habitatului și infrastructurile tehnice”, 17-24 septembrie, Maastricht și Haga, Olanda;

1995 Conferința internațională pregătitoare a Conferinței la nivel înalt ONU HABITAT II, cu tema: „Cele mai bune realizări practice în domeniul activităților comunitare și al infrastructurilor tehnico-edilitare”, 17 – 26 noiembrie, Dubai, Emiratele Arabe Unite;

1996 Reuniunea a III-a a Comitetului Pregătitor al Conferinței ONU la nivel înalt HABITAT II, 4 – 17 februarie, New York.;

Alexandru Budișteanu (reprezentând Parlamentul României) cu soția sa Ileana Budișteanu (reprezentând Guvernul României) în 1996 la New York, alături de Reprezentantul Republicii Moldova

1996 Conferința internațională „Metropole pentru oameni”, 21 – 30 aprilie, Tokyo;

*La Reuniunea Internațională „Metropole pentru oameni”
Tokyo, Japonia, 1996*

1996 Conferința ONU la nivel înalt HABITAT II, 9 – 14 iulie, Istanbul, Turcia.

*A. Budișteanu reprezentant al României în calitate de expert al
Parlamentului Camerei Deputaților la Conferința ONU Habitat-II,
Istanbul 1996*

1996 Prima Conferință Interparlamentară privind protecția mediului înconjurător în regiunea Mării Negre, 9 – 14 iulie, Istanbul, Turcia;

1997 Reuniunea Partenerilor ONU privind implementarea hotărârilor Conferinței la nivel înalt ONU HABITAT II, 30 ianuarie-2 – februarie. Geneva, Elveția;

1997 Conferința delegațiilor reprezentând Comisiile pentru Protecția mediului înconjurător ale Parlamentelor din Austria, Iugoslavia, România, Slovacia, Ucraina și Ungaria, 20 – 23 mai, Szentendre, Ungaria.

Participare la Lucrările Organizației Interparlamentare „Parlamentarii Lumii pentru Habitat” (PLPH):

1995 A 10-a Reuniune Internațională a Organizației PLPH, 22 aprilie – 7 mai, Nairobi, Kenya;

1996 A 11-a Reuniune Internațională a Organizației PLPH, la Istanbul, 9 – 14 iulie, Istanbul, Turcia;

1996 Primul Forum Mondial al Organizației PLPH, 9 – 14 iulie, Istanbul, Turcia;

1996 I-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 14 – 20 octombrie, Bonn, Germania;

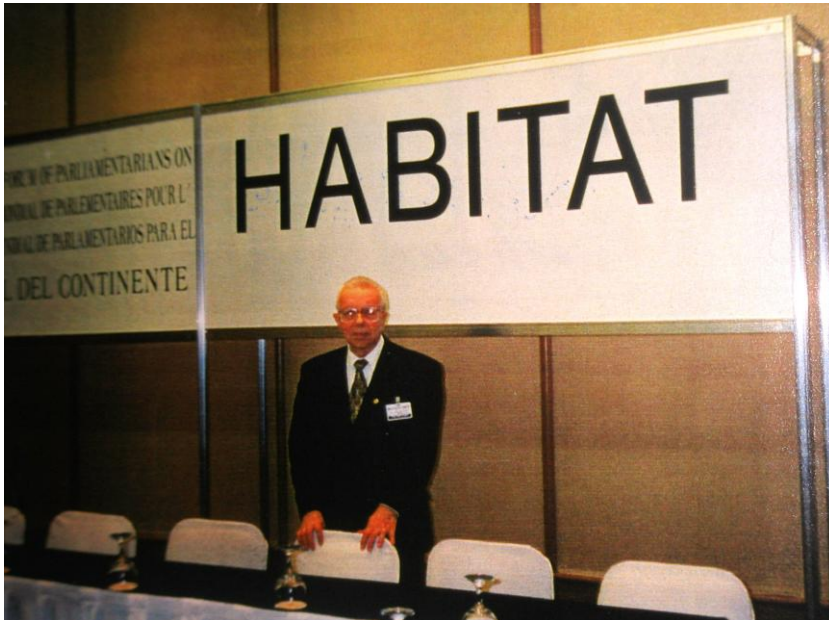
1997 A II-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 15 – 19 februarie, Haga, Olanda;

1997 A III-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, iulie, Bruxelles, Belgia;

1997 A IV-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 30 august – 4 septembrie, Helsinki, Finlanda;

1998 Al II-lea Forum Mondial al Organizației PLPH, 25 ianuarie-2 februarie, Cancun, Mexic;

1998 A 12-a Reuniune Internațională a Organizației PLPH, 25 ianuarie – 2 februarie, Cancun, Mexic;

La al II-lea Forum Mondial al Parlamentarilor lumii pentru Habitat, Mexic 1998

1998 A VII-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 25 ianuarie – 2 februarie, Cancun, Mexic;

1998 A VIII-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 15 – 17 iulie. București, România;

1998 A IX-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 30 noiembrie – 6 decembrie, Torino, Italia;

1999 A X-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 30 ianuarie – 4 februarie, Zagreb, Croația;

1999 Al II-lea Forum European al Organizației PLPH, 30 ianuarie - 4 februarie, Zagreb, Croația;

1999 Reuniune de lucru cu organe ale Comisiei Europene, 20 – 24 martie, Bruxelles, Belgia;

1999 A XI-a Reuniune a Consiliului Director pentru Europa al Organizației PLPH, 11 – 13 octombrie, Berlin, Germania;

2000 A XII-a Reuniune a Consiliului Director al Organizației pentru Europa a PLPH, 22 – 25 februarie, Vilnius, Lituania;

La cel de al III-lea Forum Regional European al Parlamentarilor Lumii pentru Habitat, Helsinki, 2000

2000 A XIII-a Reuniune a Consiliului Director al Organizației pentru Europa a PLPH , Helsinki, Finlanda;

2000 Cel de al III-lea Forum European al PLPH, 21 – 30 martie, Helsinki, Finlanda;

2000 A XIV-a Reuniune a Consiliului Director al PLPH, 4 – 14 mai, Nairobi, Kenia.

2000 A II Reuniune Pregătitoare a Conferinței ONU HABITAT + 5, 4 – 14 mai, Nairobi, Kenia.

Participare la alte reuniuni profesionale internaționale

1969 Seminarul Internațional ONU în domeniul sistematizării, septembrie-octombrie, București (Secretar al seminarului);

1989 Reuniunea Uniunilor de Arhitecți din Țările Socialiste, 9 – 19 decembrie, Havana, Cuba;

1995 Reuniunea a II a Grupului de lucru privind „Perspectivele și strategiile de dezvoltare spațială în Europa Centrală și Spațiul Dunărean” în cadrul proiectului “Vision Planet” al Uniunii Europene, București;

În Palatul Cotroceni, sediul Președinției României

1995 Conferința Internațională Adriatică privind probleme regionale de planificare spațială și cooperare în cadrul proiectului „Vision Planet” al Uniunii Europene, Trieste, Italia.

Activitatea pe linia Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză (ESU)

<http://www.esu.org/>

Uniunea Vorbitorilor de Limba Engleză (The English-Speaking Union – ESU) este o asociație internațională non-profit, înființată în anul 1919 în Marea Britanie de ziaristul sir Evelyn Wrench. Inițial era dedicată relațiilor culturale lingvistice între această țară și SUA. Treptat, atât preocupările, cât și aria sa de cuprindere s-au extins. **ESU s-a consacrat promovării înțelegerii globale pe baza folosirii limbii engleze.** Limba engleză a îndeplinit cu succes acest rol, devenind în perioada globalizării limba, în care comunică peste un miliard de oameni. Această asociație internațională este acum prezentă în 53 de țări, continuând să-și amplifice rolul și aria de activitate.

În România s-a înființat o filială a ESU în anul 1996, scopul său fiind și acela de a promova schimbul între două culturi, respectiv cea română și cea anglo-saxonă. Președinte de Onoare al ESU-România este Președintele României. Filiala ESU din România are șase organizații locale.

Filiala ESU – România, în special prin Alexandru Budișteanu, a sprijinit permanent activitatea ESU din Republica Moldova încă din perioada existenței unui comitet de inițiativă.

Consiliul Internațional al ESU reunit în octombrie 2007, la Tokyo în Japonia. Președintele Consiliului, Alexandru Budișteanu (așezat, al doilea din dreapta).

Ședința de constituire a Filialei din România a Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză, București 1996.

Alexandru Budișteanu, având încă din anul 1960 calitatea de traducător oficial de limba engleză, a activat în cadrul Filialei ESU din România de la înființarea acesteia.

În anul 1997 a fost numit SECRETAR EXECUTIV al Filialei ESU din România.

În anul 2001 a fost ales PREȘEDINTE al Filialei ESU din România.

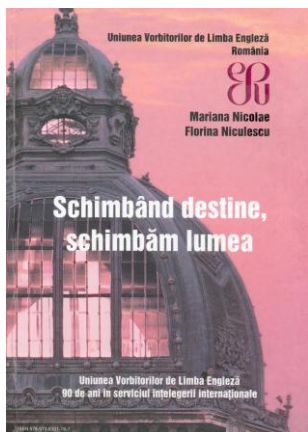
În anul 2006 a fost numit PREȘEDINTE EMERIT al Filialei ESU din România.

În anul 2007 în urma votului secret a fost ales la Tokyo PREȘEDINTE AL CONSILIULUI INTERNAȚIONAL AL ESU.

Alegerea a avut loc cu prilejul reuniunii anuale a Consiliului Internațional al ESU, care a avut loc la Tokyo. Au fost trei candidați propuși: Președintele Filialei ESU din Austria, Președintele Filialei ESU din Hamburg – Germania și Președintele Emerit al Filialei ESU din România.

Președintele Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză are în special rolul de a stabili strategia pe plan global a Uniunii și de a fi purtătorul de cuvânt al Asociației în relațiile sale oficiale și internaționale.

În cadrul activității sale pe linie ESU, domnul Alexandru Budișteanu a participat la activități, care s-au desfășurat în afară de România, în: Australia, Austria, Coreea de Sud, Estonia, Federația Rusă, Franța, India, Japonia, Letonia, Liban, Lituania, Marea Britanie, Mauritius, Mongolia, Pakistan, Republica Moldova, SUA și Ungaria. În Republica Moldova s-a înființat o filială a ESU în anul 2007.

Această carte apărută în anul 2008 la București este dedicată celei de a 90-a aniversări de la înființarea ESU și celor 80 de ani de viață a domnului doctor-arhitect Alexandru Budișteanu Președintele Consiliului Internațional al ESU.

Cartea pune în lumină succesele realizate de ESU în crearea unei bune înțelegeri globale.

Un român în fruntea anglofonilor lumii

*Interviu realizat de Lucia Ivănescu
Independent [București], 2007, nr. 102, 28 dec., p. 9.*

Începând din stânga: Lordul Alan Watson of Richmond, Președintele Executiv Emerit al Consiliului Internațional al ESU; William Miller, Președintele Executiv al Consiliului Internațional al ESU, Președintele ESU - SUA; Dr. Alexandru Budișteanu, Președintele Consiliului Internațional al ESU, Președintele Emerit al ESU - România; Valerie Mitchell, Secretar General al Consiliului Internațional al ESU; Lordul Hunt of Wirral, Vicepreședintele Executiv al Consiliului Internațional al ESU (Tokyo, 2007)

- Domnule arhitect Alexandru Budişteanu, de curând ați fost ales la Tokyo lider al tuturor vorbitorilor de limbă engleză din lume. Ce înseamnă această demnitate... anglofonă ?

- Aș dori să încep prin a mă referi la activitatea asociației despre care urmează să discutăm. Noi suntem Uniunea (Mondială) a Vorbitorilor de Limba Engleză - The English-Speaking Union (ESU). O asociație benevolă. a celor care cred în obiectivul nostru comun, care este „Crearea unei înțelegeri globale prin folosirea limbii engleze”. Deci engleza trebuie să depășească rolul de instrument de comunicare și să devină o limbă a înțelegerii între oameni și comunitățile umane. Precursora mea în calitate de președintă a Filialei din România-ESU, prof. Veronica Focșeneanu, a compus textul pentru imnul acceptat de ESU, în care se spune că engleza este „un instrument, o punte și o cheie”. Așa se explică succesul englezei pe plan mondial. Asociația a fost creată în 1918 de scriitorul Sir Evelyn Wrench, grupând vorbitori de limba engleză din Anglia și Statele Unite. În prezent ESU este reprezentată în 53 de țări. ESU are un organ executiv, condus prin alternanță de Regatul Unit, respectiv prin Commonwealth, și de SUA. Există și un președinte al Consiliului, ales dintre reprezentanții celorlalte țări. Iar potrivit tradiției, șefii de stat sunt președinți de onoare ai filialelor naționale. Filialele, prin președinții lor, și conducerea executivă a ESU sunt grupate în Consiliul Internațional, care se întrunește o dată pe an. Acesta are un Președinte. În acest an, reuniunea Consiliului a avut loc la Tokyo, unde mi s-a făcut cinstea să fiu ales Președinte al Consiliului Internațional al ESU.

- Câți oameni vorbesc pe planetă limba lui Shakespeare?

- Se estimează că limba engleză este vorbită de peste 1,3 miliarde de oameni. Engleza s-a impus ca o „lingua franca” a omenirii. Japonia este printre fruntașele învățării și folosirii acestei limbi. În licee sunt 3,6 milioane de elevi care studiază engleza, iar la Tokyo, numai în 2006 au fost create 100 de „super-licee englezești”. Și în China 175 milioane de elevi învață limba engleză. Un raport al Consiliului Britanic estimează că cei care vor studia limba engleză în lume va fi, în 2010, de 2 miliarde.

- Fiindcă a fost un scrutin, cu vot secret, vă întreb cum s-a desfășurat campania dvs. electorală, care i-a convins pe ceilalți că reprezentantul României este cel mai bun pentru această funcție?

- Au existat, ca de obicei, trei candidați propuși de conducerea executivă a ESU: Președintele ESU-Austria, Președintele ESU-Bavaria

și Președintele emerit al ESU-România. Noi, cei trei candidați, ne-am adresat Consiliului Internațional prin luări de cuvânt, prezentând realizările filialelor naționale, precum și modul în care considerăm că putem organiza activitatea globală a ESU pentru a ne atinge cât mai eficient și mai rapid obiectivul global al asociației noastre. Mi s-a relatat după aceea că membrii Consiliului au reținut modul în care am prezentat rolul limbii engleze în România, ca instrument nu numai de comunicare, ci și de creare a unor oportunități, a unor cariere profesionale pentru cei care știu engleza.

- Care sunt prioritățile dvs. ca Președinte al Consiliului Internațional al ESU și de unde veți conduce activitatea acestui organism?

- Iată câteva din prioritățile mele: menținerea unor contacte strânse cu conducerea executivă a ESU, precum și cu un număr cât mai mare de filiale-ESU pentru a oferi opinii în toate situațiile, atunci când voi considera că am competența necesară; păstrarea legăturilor active între conducerea executivă a ESU și filiale, precum și între acestea, urmărind și deschiderea de noi filiale ESU în alte țări; sprijinirea activității Filialei naționale a ESU - România; menținerea unei legături strânse cu Președintele României, care este Președintele de Onoare al ESU – România ș.a. Ca loc de conducere a activității mele de președinte al Consiliului Internațional rămâne, ca și în cazul celorlalți președinți anteriori, țara mea.

- De când datează pasiunea dvs. pentru limba engleză și ce anume a declanșat-o?

- Interesul meu pentru limba engleză a început din anul 1946, când împlinisem 17 ani. Rezonanța ei interesantă, literatura, filmele englezești și muzica de jazz au contribuit și ele mult la această atracție. La început am ascultat lecțiile de engleză prin radio, de la BBC. La 18 ani am luat lecții în particular. În 1960 am obținut un certificat de traducător, conferit de Institutul de Lingvistică. Am practicat apoi limba engleză, lucru care a culminat cu angajarea mea ca funcționar la ONU, în perioada 1967-1972. În acel ultim an am obținut și un certificat de traducător emis de Secretariatul ONU.

- Dacă ar fi să alegeți doar trei scriitori, ei ar fi tot de limbă engleză ?

- T. E. Lawrence, P. G. Wodehouse și John Le Carre.

- Proiectele pe care le-ați realizat ca arhitect au și ele parfum... anglofon

- Profesia mea este aceea de arhitect-urbanist. În această calitate, în perioada anilor 1960, am fost puternic influențat de experiența urbanistică britanică. Mă refer la conceptul orașelor noi, care a apărut în Marea Britanie, urmat apoi de cel al orașelor satelit. Vreau să mai adaug aici, de exemplu, și planul Marii Londre, creația lui Patrick Abercrombie. Mai trebuie să adăugăm și „unitățile de vecinătate”, care apoi au devenit „microraiioane”. De asemenea, vreau să mă refer și la conceptul de „zonare funcțională” a teritoriului orașelor, precum și la cel al „centurile verzi” din jurul orașelor.

- Anul 2008 va fi pentru dvs. încărcat cu deplasări în India, Rusia, Estonia și Marea Britanie, ceea ce înseamnă și un efort financiar. Cum veți face față acestor cheltuieli obligatorii?

- Într-adevăr nu-mi va fi ușor, deoarece aceasta presupune cheltuieli importante, iar ESU nu prevede fonduri pentru Președintele Consiliului Internațional, el trebuind să-și găsească singur soluții financiare. În anul care, practic, a trecut, am efectuat, în noua mea calitate, două deplasări din fonduri proprii: la Richmond, în SUA, unde am participat la Adunarea anuală a Filialei ESU, și la Paris, unde am întâlnit conducerea Filialei ESU - Franța. Viitoare deplasări vor presupune cheltuieli suplimentare importante, pentru care va trebui să fac eforturi de a găsi soluții de sponsorizare. Aceste participări sunt importante prin temele abordate, iar un președinte de Consiliu Internațional trebuie să se implice la fața locului în problemele de importanță internațională ale ESU. Participarea mea la acele reuniuni îmi va permite să fac cunoscută și experiența României, contribuind la creșterea prestigiului țării noastre în domeniul propagării limbii engleze și nu numai.

Participări la reuniuni internaționale pe linia activității de Secretar Executiv al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză – ESU din România la:

1997 Reuniunea Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză - ESU, 2 – 10 noiembrie, Karachi și Lahore, Pakistan.

1998 Constituirea Filialei Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză - ESU din Lituania, 31 martie – 6 aprilie, Vilnius.

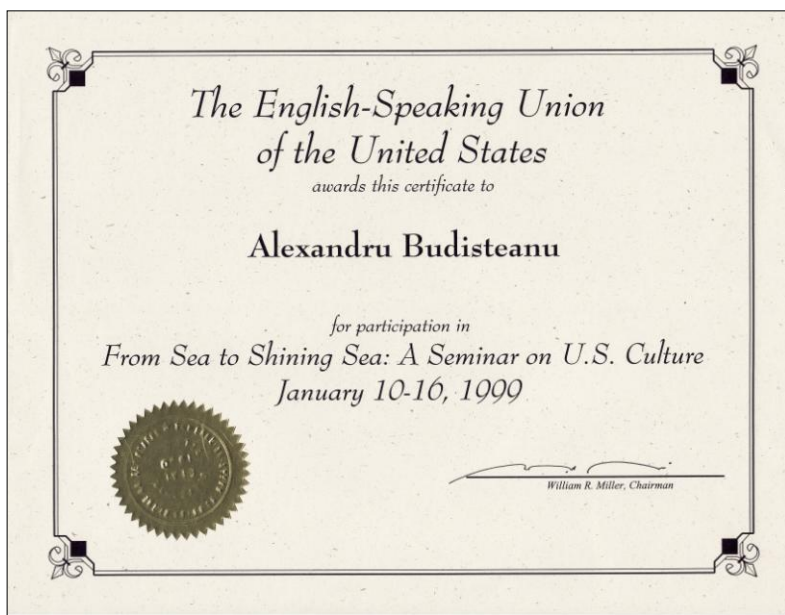

1998 Constituirea Comitetului Director al Filialei Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză din Republica Moldova, 18 – 23 iulie, Chișinău.

1998 Conferința Mondială a Membrilor Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză - ESU, precum și Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, august-septembrie, Sydney, Australia.

1999 Seminarul privind cultura americană organizat de Uniunea Vorbitorilor de Limba Engleză din SUA, 5 – 18 ianuarie, Winterpark, Florida.

*Certificat de participare la Sseminarul ESU-USA
din Orlando – Florida în ianuarie 1999*

2001 Vizită de lucru la sediul ESU, 18 – 22 aprilie, Londra.

Participări la reuniuni internaționale pe linia activității de Președinte al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză din România la:

2001 Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 17 – 23 septembrie, Mauritius.

2001 Vizită de lucru la sediul ESU, 24 – 27 septembrie, Londra.

2001 Conferința privind rolul limbii engleze în integrarea europeană, 13 – 17 octombrie, Viena, Austria.

2002 Inaugurarea Filialei ESU - Letonia, 5 – 10 iunie, Riga.

2002 Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, septembrie, Londra.

- 2002** Întâlnire de lucru cu Președintele Filialei ESU - Ungaria, 12 septembrie, Budapesta, Ungaria.
- 2003** Inaugurarea Filialei ESU, 10 – 15 ianuarie, Liban, Beirut.
- 2003** Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 23 – 26 iulie, Sankt-Petersburg, Federația Rusă.

La reuniunea Consiliului Internațional al ESU din anul 2003 de la Sankt Petersburg din Federația Rusă. De la stânga la dreapta: Lordul Alan Watson of Richmond CBE, D-na Valerie Mitchell OBE, Dr. Alexandru Budișteanu OFS.

- 2003** Inaugurarea Filialei ESU - Mongolia, 3 – 13 iulie, la Ulaan Baatar.
- 2003** Vizitarea Filialei ESU - Moscova., 13 – 17 iulie, Federația Rusă
- 2004** Inaugurarea filialei ESU, 13 – 19 aprilie, Seul. Coreea de Sud
- 2004** Participare la Conferința „Noile dimensiuni ale Europei”, organizată de ESU, împreună cu Consiliul European. Alexandru Budișteanu a fost unul dintre cei 5 vorbitori, reprezentând țările Europei Centrale și de Răsărit. 3 – 7 septembrie, Strasbourg.

2004 Conferința Internațională ESU și Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 3 – 13 octombrie, New York.

Cu Lordul Alan Watson of Richmond CBE la o recepție la sediul ONU din New-York, cu prilejul Conferinței Internaționale a membrilor ESU, în octombrie 2004.

Împreună cu Ambasadorul Marii Britanii la București Quinton Quayle și finaliștii Concursului Național de Discurs Public în Limba Engleză, în Palatul Parlamentului din București, la 18 martie 2004.

2005 Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 7-13 septembrie, Londra.

Participări la reuniuni internaționale pe linia activității de Președinte Emerit al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză din România în:

2006 Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 12 – 17 septembrie, Londra.

Al. Budișteanu în calitate de Președinte al ESU-România, la Finala Concursului Național de Discurs Public în Limba Engleză, în Palatul Parlamentului din București, la 17 martie 2006. În partea din stânga - juriul competiției sub Președinția Ambasadorului Marii Britanii la București Quinton Quayle.

2007 Inaugurarea Filialei ESU din Republica Moldova, 30 mai – 5 iunie, Chișinău.

Alexandru Budișteanu luând cuvântul cu prilejul inaugurării la Chișinău a filialei ESU din Republica Moldova, la 4 iunie 2007

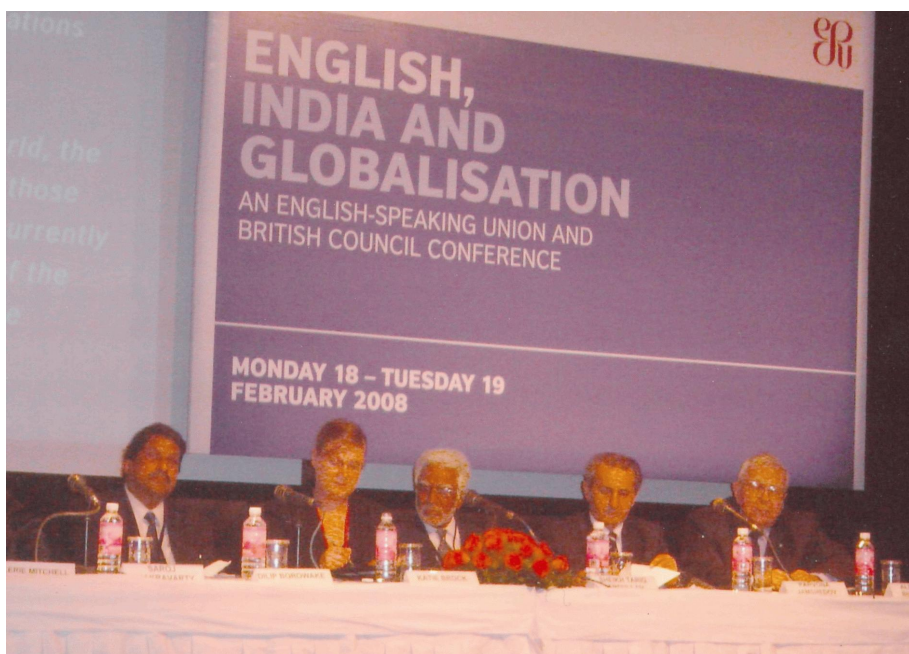
2007 Reuniunea Consiliului Internațional al ESU, 7-14 octombrie, Tokyo, Japonia. **A fost ales la 9 octombrie Președinte al Consiliului Internațional al ESU.**

DI William Miller OBE, Președintele Executiv al Consiliului Internațional al ESU, Președintele ESU - SUA; Dr. Alexandru Budișteanu OFS, Președintele Consiliului Internațional al ESU, Președintele Emerit al ESU - România; D-na Valerie Mitchell OBE, Secretar General al Consiliului Internațional al ESU, Director General al ESU al Commonwealth, Tokyo, 9 octombrie 2007

Participări la reuniuni internaționale pe linia activității de Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză în:

- 2007** Adunarea anuală a Filialei ESU - USA, 31 octombrie - 5 noiembrie, Richmond, Virginia SUA.
- 2007** Reuniune a Consiliului de Conducere al ESU, 27 noiembrie - 2 decembrie, Franța, Paris.
- 2008** Conferința Internațională „Limba engleză, India și globalizarea”, 15-21 februarie, New- Delhi, India.

Participare în calitate de Președinte al Consiliului Internațional al ESU, la lucrările Conferinței Internaționale a ESU, cu titlul „Engleza, India și Globalizarea”, în februarie 2008 la New-Delhi în India (primul din dreapta).

- 2008** Inaugurarea Filialei din Estonia a ESU, 17 -22 aprilie.

Recepție la Camera Lorzilor din Londra în onoarea lui Alexandru Budișteanu, 8 iulie 2008. (De la stânga la dreapta: Valerie Mitchell, Secretar General al Consiliului Internațional al ESU, Lord Alan Watson of Richmond, Președinte Executiv Emerit al Consiliului Internațional al ESU, Beatrix de Montgermont-Keil, Președinte al ESU Franța, fost Președinte al Consiliului Internațional al ESU, Dr. Alexandru Budișteanu, Președinte Emerit ESU România, Președinte al Consiliului Internațional al ESU, William Miller, Președinte Executiv al Consiliului Internațional al ESU, Alex Fimmis, Președinte al Consiliului Național al ESU pentru Anglia și Wales, Lord Hunt of Wirral, Vicepreședinte Executiv al Consiliului Internațional al ESU)

- 2008** Conferința Internațională ESU „Globalizarea și limbajul. Unitate în diversitate”, 19-21 mai, Sankt-Petersburg, Federația Rusă.
- 2008** Intalnire cu membri ai ESU - Franta si participare la un dineu oferit de conducerea ESU – Franța pentru conducerea ESU și personalități publice internaționale, 28 mai – 1 iunie, Paris, Franța.
- 2008** Reuniunea Consilului Ad-Hoc al Guvernului European privind Relațiile de Afaceri, 16–17 iunie, București, România.
- 2008** Vizita tradițională a Președintelui Consiliului Internațional al ESU în Regatul Unit. Vizitarea a cinci filiale ESU din Anglia (Londra, Kent, Bath, York și Colchester) 30 iunie - 9 iulie, precum și participarea la 8 iulie la recepția oferită în cinstea sa în cadrul Camerei Lorzilor a Parlamentului Britanic, Londra.

Activitatea culturală, socială și politică

- Străjer, membru al organizației „Straja Țării” în perioada 1938-1940;
- Pionier sovietic în perioada 1940-1941;
- Membru al organizației internaționale „Asociația tinerilor creștini” (YMCA), în perioada 1945-1946.
- Membru al UTM. 1949. Excluz în 1952 cu calificativul „greșit încadrat”, ce se aplica basarabenilor, care se retraseră din fața trupelor sovietice.
- Membru al PCR (situația de basarabeian retras din fața trupelor sovietice nu mai era un păcat). 1963. Calitatea mea de membru de partid a încetat la Revoluția Română.

- Membru al Uniunii Arhitecților din România – U.A.R. (1955 – 1989 și din 2001 până în prezent);
- A contribuit în anii 90' la continuarea apariției publicațiilor „Curierul de Nord” și „Cugetul” din orașul Bălți;
- Începând din anul 1995 este membru fondator al Fundației „Biserica Oaselor din Bălți”, din București, pentru ridicarea unui complex bisericesc și memorialistic, pe locul unde a existat un lagăr de prizonieri exterminați de sovietici (este vorba despre lunca Răutului. În prezent acolo există numai o troiță);
- Membru al Partidului Național al Reîntregirii (Opțiunea Daco-Latină). 1996-2000.
- **A creat premiul „Alexandru Budișteanu”, în valoare de 150 de dolari SUA, care se acorda anual, începând din anul 1996, Premiului de Onoare, iar începând cu anul 2003, celor doi Premianți de onoare (câte 100 de euro) pentru Secția Umanistă și cea Reală ai Liceului *Ion Creangă* din Bălți, Republica Moldova;**
- În anul 1997 a devenit membru și Secretar Executiv al **Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză (The English-Speaking Union) din România**, asociație non-profit neguvernamentală, afiliată la Uniunea Internațională ESU, cu sediul la Londra;
- În 2001 a fost ales Președintele al **Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză (The English-Speaking Union) - din România**, deținând această funcție până în 2006;
- Sprijină înființarea în anul 2002 a muzeului „Memoria Neamului” de la Chișinău ” [The *Museum of National Memory*) is a museum in Chișinău, Moldova, dedicated to the victims of the Soviet occupation of Bessarabia and Northern Bukovina, and to commemorating anti-communist resistance in the region. Founded by the former political prisoner and

disident Vadim Pirogan, the museum is located on *str. Costache Negruzzi no 4*, and is supported by the Association of the Victims of the Communist Regime and of the War Veterans of the Romanian Army, a Moldovan NGO. http://en.wikipedia.org/wiki/Muzeul_Memoriei_Neamului];

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL RELAȚII INTERNAȚIONALE

DRI/ 1544/ 12-07 2001

Domnule Alexandru Budișteanu,

Vă mulțumesc în chip deosebit pentru atenția și disponibilitatea pe care o manifestați pentru problematica românilor din Republica Moldova. Sunt convinsă că demersurile angajate de asociația pe care o conduceți, precum și eforturile personale întreprinse de dumneavoastră, sunt extrem de bine venite în contextul în care Guvernul României dorește să stimuleze participarea societății civile la realizarea unei strategii privind relația cu românii de peste hotare.

Pentru a facilita o identificare a partenerilor posibili pentru acțiunile guvernamentale, am remis scrisoarea pe care ne-ați adresat-o domnului Doru Vasile Ionescu, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Informațiilor Publice, care coordonează activitatea Departamentului pentru Românii de Peste Hotare, cu care vă sugerăm să țineți legătura pentru a putea continua demersul inițiat de dumneavoastră.

Asigurându-vă de faptul că atenția și sprijinul nostru rămân în continuare disponibile pentru asociația dumneavoastră, permiteți-mi să folosesc această ocazie pentru a vă transmite expresia deosebitei mele considerații.

Domnului Alexandru Budișteanu

Președinte

Uniunea Vorbitoarelor de Limba Engleză – România

Str. Louis Pasteur, 12 ap. 2, Sector 5, București - 76206

Palatul Cotroceni • Bdul Geniului nr. 1-3 • București

☎ +40.1.410.40.71 ☎ +40.1.221.01.76 E-mail: dri@presidency.ro

- Este membru al Asociației Culturale „Pro Basarabia și Bucovina din București (2002);
- Din anul 2004 este membru al Consiliului Director al Fundației „Sfântul Andrei” (Saint Andrew Foundation – SAF) cu sediul la Washington, SUA, având ca obiectiv protecția, educarea și îndrumarea copiilor dezavantajați social din România;
- De la 1 ianuarie 2006 este membru al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” din Iași.
- A creat în anul 2007, la Arhivele Naționale ale României „Colecția Alexandru Budișteanu” de documente vechi, conținând 10 hrisoave (9 în limba română și 1 în limba turcă), datând din perioada anilor 1637-1847 și 4 transcrieri ale unora din acestea cu litere latine;

Activitate publicistică și literară

Perioada adolescenței

- A fost Președintele Cenaclului literar „Tudor Arghezi”, în cadrul Liceului *Nicolae Iorga* din Ploiești, în anii 1946-1947;
- A publicat materiale de beletristică și jurnalism;
- A acordat interviuri cu caracter general în presă și la radio

Materiale de beletristică și jurnalism

Versuri, schițe și eseuri

1942-1944 A colaborat, sub pseudonimul „El Gento” la ziarul „Timpul”, de la București, în cadrul suplimentului de duminică „Timpul familiei”.

Activitate dramatică

1947 A scris, trăind la Ploiești, o piesă de teatru intitulată „Avem 18 ani”, care s-a jucat de actori amatori la teatrul „Odeon” din localitate.

1968-1969 Corespondențe de la New-York pe teme culturale : [„Baletul contemporan american”, “Antonioni în America” etc.] apărute în săptămânalul Contemporanul [București]

1973 Un ciclu de impresii de călătorie la Radiodifuziunea Română:

- Metropolele lumii;
- Impresii despre arhitectura și arta indoneziană;
- Dezvoltare și urbanism la Singapore;
- Ciudad de Mexico;
- Impresii din Canada de Sud-Est;
- Note de călătorie din Bangkok.

Professional activity

FUNCTIONS AND ACTIVITIES

Positions and type of activity

1954-1956 Architect and town-planner with the National Research and Design Institute for Town and Regional Planning (ICSOR) of Bucharest; preparation of architectural and urban design projects and lay-outs, master plans, urban renewal and physical development plans; especially in the Galați and Constanța workshops.

1960-1967 Senior Architect with the Physical Planning Department of the State Committee for Building, Architecture and Physical Planning (CSCAS) of Romania in Bucharest; supervision, professional guidance and preparation for approval of physical regional, urban and rural plans; missions to the field and provision of technical assistance to local research and design organisations; especially for the Hunedoara, Timișoara and Constanța regions;

1964 Accompanied and introduced the first Romanian Architecture and Town Planning Exhibition to the United States.

1966 Secretary of the Colloquium on Housing of the International Union of Architects, organized in Bucharest.

1967-1972 International Civil Servant with the United Nations; employed by the Centre for Housing, Building and Planning (HBP) in New-York from 3 May 1967 to 2 July 1972. Provided theoretical and practical assistance in the Center's specific areas of activity to the third-world countries. Namely as:

- **1967–1968 Chief of the Research, Training and Information Section of the Centre;** Responsible for the collection, systematizing and dissemination of information regarding the research, the training of qualified staff and providing information regarding housing, building and town planning. Also created and managed a specialised Centre of

Documentation and Reference in the framework of the UN Centre for HBP. Supervised the work of four persons.

- 1968 – 1971 **Special Technical Adviser** being responsible for negotiating and assisting governments from the developing countries in formulating requests for technical assistance in the fields related to the Centre's activity; heading missions of review and evaluation of the results of the technical assistance projects financed by the United Nations Development Program (UNDP); interviewing potential experts and evaluating the performance of the United Nations experts in the field; (in different countries on all continents); In this position was responsible for initiating, carrying out and evaluating the following projects:
 - "The creation of a Research and Study Centre in the field of Physical Planning Activity" in Ireland;
 - "The Spatial Planning of the National Territory of the State of Singapore";
 - "Low-coast Housing in Ivory Coast";
 - "The Spatial Planning of the National Territory and the Development of Human Settlements" in Venezuela;
 - "The Spatial Planning of the National Territory of the State of Jamaica and the Master Plan of its Capital – Kingston";
 - "The Spatial Planning of the Territory and Training of Qualified Staff" in the Eastern Caribbean Islands;
 - "The Urban Planning and Reconstruction of the Cities Destroyed by Earthquake" in Peru" etc..

Responsible also for carrying out technical assistance projects in the framework of current UNDP Programmes of the UN for the whole Latin America. The activity included negotiations carried out personally on behalf of the UN, with the government representatives of the countries in that area enjoying the UN support. It included the drafting of technical assistance requests, the assessment of the candidates for the international positions established in the framework of the projects of technical assistance, preparation of reports on project implementation and finally the assessment of the

specialized assistance provided by the United Nations etc.

- **1971-1972 – Chief of Section of Technical Assistance for Africa and Latin America** of UN Centre for HBP. This position meant guidance of all qualified technical assistance activity provided in the field of housing, building and planning for the countries included in the above-mentioned geographical areas. This included the co-ordination of the activity of 10 persons with high level studies (including Special Technical Advisers) as well as 7 members of the technical and administrative staff.

1972-1973 Senior Architect (of First Degree) at the State Committee for Local Economy and Administration (CSEAL) later transformed into The Committee for the Problems of the Popular Councils (CPCP); participation in the preparation of several legal acts such as “The contents of physical planning projects”etc. and provision of technical assistance, as well as evaluation of projects especially for the Vaslui and Iași counties.

1973-1977 Chief of Section and (starting as of 1975) **Chief of the National Urban and Regional Physical Planning Centre** in the National Research and Design Institute for Physical Planning, Housing and Infrastructure Engineering (ISLGC) in Bucharest; responsible for the activity of research and design at the national level carried out in the field of physical planning (town-planning and regional development); supervised the preparation of development plans for the country, regions of the country and the counties; preparation of master plans for cities and zoning regulations; design of lay-outs; provision of technical assistance to the local design and study offices of the counties; international cooperation in physical planning; The over-all concept, the guide-lines and the strategy of the physical planning activity were established personally by the dictator of the country; supervised the work of 120 persons (high level specialists, technical staff, draftsmen, clerks etc).

1973-1983 The presentation of a number of conferences at the Union of Architects of Romania.

1974 Lectures at the Popular University of Bucharest. on architectural and town-planning achievements in various countries .

1977 - 1983 Chief Architect of the City of Bucharest (from 11 July 1977 to 19 August 1983); supervised and co-ordinated the activity of the Town-planning and Architecture Department (SAS) of the Popular Council of the Bucharest Municipality (CPMB); responsible for the preparation and the implementation of the Master Plan of the City of Bucharest; was supposed to guide the overall building, architectural and urban planning activity in the city and the adjacent administrative territory (the Ilfov Agricultural Sector - SAI), supervised the whole activity consisting inter-alia of carrying out analyses and evaluations of all town-planning and architectural projects and designs for housing estates, industrial development projects and community facilities in the Capital City as well as for issuing the building permits, performing building control activities as well as land surveying and registration; the basic guide-lines as well as the town-planning policy and strategy of the Bucharest development were decided by the dictator who ruled the country; supervised the work of 80 architects, physical planners, engineers, surveyors, technicians, draftsmen, clerks etc.

1977 - 1983 Vice-Chairman of the Architecture and Town-Planning Commission of the Bucharest Municipality.

1977 - 1983 Vice-Chairman of the Technical and Economic Council (CTE) of the Popular Council of the Bucharest Municipality (CPMB).

1977 - 1983 Secretary of the Commission of the Popular Council of the Bucharest Municipality (CPMB) for giving names to the streets.

1977 - 1983 Chairman of the Subcommission for Functional and Architectural Problems of the Government Commission for the Reception of the Construction Works of the Bucharest Underground.

1977 - 1986 Chairman of the Town-Planning and Engineering Infrastructure Section of the National Council of Engineers and Technicians (CNIT).

1977 - 1989 Member of the Editing Board of the magazine “Arhitectura”.

1983 - 1990 Chief of Section and **Chief of the National Urban and Regional Physical Planning Centre** in the National Research and Design Institute for Physical Planning, Housing and Infrastructure Engineering (ISLGC) in Bucharest; (had the same duties as during the period 1973-1977).

1984 - 1989 Member of the Technical and Economic Council (CTE) of the Committee for the Problems of the Popular Councils (CPCP);

1987 – 1989 Member of the Board of the Union of Architects of Romania (UAR).

1990 - 2000 Parliamentary Expert with the Commission on Public Administration, Spatial Planning and Ecological Problems of the Chamber of Deputies of the Parliament of Romania. (retired on January 1, 1996).

1998 - 2000 Secretary of the Commission on Adequate and Sufficient Housing of the European Council of the Global Parliamentarians on HABITAT.

2000 - 2001 Counsellor to the Minister of Public Works and Territorial Planning; as well as to the Minister of Transport, Housing and Tourism.

2000 - 2002 Member of the Board of the Romanian Aeronautic Authority.

ARCHITECTURAL PROJECTS AND WORKS

- The sea wall and the public promenade of the sea-side resort Eforie-North. Project design and execution. Project Manager. 1955-1956.

- The extension of the balneary sanatorium in the sea-side resort Eforie-North: Project design and execution. Project Manager. 1956.
- Apatite storehouse in Constanța harbour: Project design and execution. Project Manager. 1956.
- One-family houses in Caracal: construction project. Project Manager. 1956.
- The planning of a Romanian community park, as well as the location of the monument of George Enescu, inclusively the design of its pedestal. Construction project. Cleveland, USA. 1971-1972.

TOWN-PLANNING DESIGNS AND STUDIES

- Master plans for the Galați, Sulina and Tulcea cities. Author. 1955-1956.
- Study for housing locations in Caracal. Project Manager. 1955-1956.
- Detailed Planning for the Civic Centre of the Galați Municipality. Author. 1956.
- Master Plan of Kingstone, Jamaica. Scientific co-ordinator. New York 1970.
- Master-Plan of Caracas, Venezuela. Scientific co-ordinator . New York. 1971.
- Master-Plan of Singapore. Scientific co-ordinator. New York. 1971.
- Master-Plan of Chimbote in Peru. Scientific coordinator . New York. 1972.
- Master-Plan of the Bucharest Municipality. Updated version. Coauthor. Bucharest Design Institute (IPB). 1983.

- “Assistance for the establishment of an authority for the creation of a new Capital City (phase IV) (at Dodoma in Tanzania) Mission report. Chief of Mission send by the UNDP. Author. New York, 1984.
- “Bucharest – an important European Capital City. Prospective and Strategical Study. Part I prepared by the Chamber of Commerce and Industry of Romania and of the Bucharest Municipality. (CCIRB). Coauthor. 2002.

SPATIAL PLANNING STUDIES AND DESIGNS

- The planning of the cure, rest and tourism zones in the Metropolitan area of the Bucharest Municipality”. Author. 1960.
- “National regional planning of the island of Jamaica.” Scientific coordinator . UN New York,. 1971.
- “The development of the network of urban settlements in Venezuela. Scientific coordinator . UN New York, 1971.
- “Planning of the human settlements in the Ivory Coast ”. Scientific coordinator . UN New York, 1971.
- “Planning of the human settlements in Ireland”. Scientific co-ordinator . UN New York, 1971.
- The reconstruction and development of the human settlements in the Chimbote area, Peru as a consequence of the earthquake occured in 1971. Scientific co-ordinator. UNO New York, 1972.
- Research on the profile of the human settlements network of Romania. National Research and Design Institute for Physical Planning, Housing and Infrastructure Engineering (ISLGC); Project Manager. Bucharest, 1975.

- Synthesis of the spatial planning of the counties of Romania and of the Bucharest Municipality. Stages I, II and III”. Project Manager (ISLGC). Bucharest, 1976.
- “Senegal – Formulation of an urban policy” Mission report. Chief of Mission sent by the UNDP, New York, 1987.

Academic activity

1960 - 1967 Assistant and Lecturer at the Chair of Town and Regional Planning at the Institute of Architecture (University of Architecture and Town-planning) “Ion Mincu” of Bucharest.

1970 - 1972 Lecturer at the New York City University on Town-Planning in the Eastern European Countries.

1972 - 1976 Lecturer at the Chair of Urban and Regional Planning of the “Institute of Architecture (University of Architecture and Town-planning) “Ion Mincu” of Bucharest. The course was called “Current trends in urban planning and architecture”.

1974 Lecturer at the Bucharest Popular University. The course was called “World architectural and town-planning achievements”.

1977 - 1983 Member of the Senate of the Institute of Architecture (University of Architecture and Town-planning) “Ion Mincu” of Bucharest.

International activities and representation

Representing Romania

1964 Chief of a delegation of three persons. Introducing the first Architectural and Town-Planning Romanian exhibition to the United States. presented in Washington, Detroit and New York (July – September).

1965 FIRST VICE-CHAIRMAN OF THE UNITED NATIONS COMMITTEE ON HOUSING, BUILDING AND PLANNING (elected as such at the III-rd Session held in New York).

1966 CHAIRMAN OF THE UNITED NATIONS COMMITTEE ON HOUSING, BUILDING AND PLANNING
(elected as such at the IV-th Session held in Geneva).

1966 Chairman of the UN Committee of experts for evaluating the activity of comprehensive regional planning.

Member of Romanian Delegations

1962 - 1967 At the meetings of the Town and Regional Planning Section of the Building Commission of the Council for Mutual Economic Assistance of the Socialist Countries (COMECON).(meetings held in Budapest, Berlin and Varna).

1963 - 1967 At the sessions of the UN Housing, Building and Planning Committee of the Economic Commission for Europe (ECE) and at its working groups. (meetings held in Geneva)

1964-1967 At the meetings of the Building Commission of the Council for Mutual Economic Assistance of the Socialist Countries (COMECON). (meetings held in Berlin.)

1983-1989 At the meetings of the Group on Town-Planning of the Building Commission of the Council for Mutual Economic Assistance of the Socialist Countries (COMECON). (meetings held in Moscow, Kalinin and Warsaw.)

Representative of the UN Secretary-General (delivering speeches on his behalf)

1968 At the Congress of the International Federation of Housing, Urban and Regional Planning (FIHUAT), held in Philadelphia, U.S.A.

1968 At the World Meeting of the International Building Centre (CIB) in Ottawa, Canada..

Chief of Missions representing the United Nations Development Programme (UNDP)

1967 “The organisation of scientific research and training of specialists in the field of Urban and Regional Planning”, in Israel.(May)

1984 “Evaluation of the activities concerning the establishment of a capital of Tanzania at Dodoma”(15 september -3 October).

1987-1988 “The Formulation of a National Strategy of Urban Development in Senegal”. (28 November – 3 January).

Member of delegations as Chief Architect of Bucharest

1978 Member of the delegation of the Popular Council of Bucharest Municipality visiting Belgrad and Dubrovnik in Yugoslavia.(May).

1978 Member of the delegation of the Popular Council of Bucharest Municipality visiting the Popular Republic of China and the Korean Democratic Republic.(20 August – 6 September).

1981 Participant in the meeting of the Chief-Architects of the Capitals of the Socialist Countries, Moscow. (11-14 November).

Member of a Romanian Governmental delegation

1990 Member of a delegation of the Ministry of Public Work and Regional Planning, visiting Switzerland (11-14 November)

Member of the delegation of the National Research and Design Institute for Physical Planning, Housing and Infrastructure Engineering (ISLGC) of Bucharest, participating in programmes of bilateral collaboration on town and regional planning.

1983 – 1989 Cooperating with Central Institutes from Budapest, Chisinău, Kiev, Prague, Sofia and Warsaw.

Member of Parliamentary Delegations of the Chamber of Deputies of Romania or representing it at:

1993 The 1st Meeting of the Preparatory Committee of the UN Conference HABITAT II, in New York, USA.(1-11 March).

1993 The 14th Session of the UN Commission on Human Settlements, in Nairobi, Kenya.(24 April – 7 May).

1994The Conference of the European Organisation for Research in Housing, in Glasgow, Great Britain.(8 august - 3 september).

1995 The 15th Session of the UN Committee on Human Settlements, in Nairobi, Kenya. (22April – 7 May).

1995 The IInd Meeting of the Preparatory Committee of the UN Conference HABITAT II, in Nairobi, Kenya (22April – 7 May).

1995 The International Seminar on “ Ways of co-operation between the citizen organizations and public local administration for providing dwellings”, in Moscow, TheRussian Federation (14 – 21 May).

1995 The International Conference on “Fragmentation of habitat and the technical infrastructures”, Maastricht and the Hague, in Holland.(20 – 24 september).

1995 The International Preparatory Conference of the UN Conference HABITAT II, in Dubai, UAE (18 – 26 November).

1996 The III-rd Meeting of the Preparatory Committee of the UN Conference HABITAT II, in New York, USA (9 - 17 February).

1996 The International Conference “Metropolises for people”, in Tokyo, Japan (21 – 30 April).

1996 The UN Conference HABITAT II, in Istanbul, Turkey.(9-14 July)

1996 The 1st Inter-Parliamentary Conference on the Protection of the Environment in the Black Sea Region, in Istanbul, Turkey (9 – 14 July).

1997 The UN Partnership Meeting on the implementation of the UN Conference HABITAT II Decisions, in Geneva, Switzerland (30 January – 2 February).

1997 The Conference of the delegations representing the Commissions for Environmental Protection of the Parliaments of Austria, Yugoslavia, Romania, Slovakia, Ukraine and Hungary, in Budapest, Hungary (20 – 23 May).

The Meetings of the Inter-Parliamentary Organisation “The Global Parliamentarians on Habitat” (GPH)

1995 The 10th International Meeting of the GPH Organisation, in Nairobi, Kenya (22 April – 7 May).

1995 The 11th International Meeting of the GPH Organisation, in Istanbul, Turkey.

1996 The I-st World Forum of the GPH Organization, in Istanbul, Turkey (9 -14 July).

1996 The 1st Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organisation, in Bonn, Germany (14 – 20 Oktober).

1997 The 2nd Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in the Hague, Holland (15 – 19 February).

1997 The 3rd Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Brussels, Belgium (17 - 21 July).

1997 The 4th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Helsinki, Finland (30 August – 4 September).

1998 The 2nd World Forum of the GPH Organization, in Cancun, Mexico.

1998 The 12th International Meeting of the GPH Organization, in Cancun, Mexico.

1998 The 7th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organisation, in Cancun, Mexico (24 January – 2 February).

1998 The 8th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Bucharest, Romania.

1998 The 9th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Torino, Italy (30 November - 6 December).

1999 The 10th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Zagreb, Croatia.

1999 The 2nd European Forum of the GPH Organization, in Zagreb, Croatia (30 January – 4 February).

1999 Working Meeting with the European Commission bodies in Brussels, Belgium (20 -24 March).

1999 The 11th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Berlin, Germany (11 – 13 October).

2000 The 12th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Vilnius, Lithuania (22 – 25 February).

2000 The 13th Meeting of the Management Council for Europe of the GPH Organization, in Helsinki, Finland (22 - 26 March).

2000 The 3rd European Forum of GPH, in Helsinki, Finland (27 – 29 March).

2000 The 14th Meeting of the Management Council of GPH in Helsinki, Finland (30 March).

2000 The 2nd Preparatory Reunion of the UN Conference HABITAT + 5, in Nairobi, Kenya (May 6-12).

1998 – 2000 Was active as Secretary of the Permanent Commission for Sufficient and Adequate Housing of the Regional Council for Europe of the GPH Organization

Participation in other professional international meetings

1969 The UN International Seminar in town-planning, in Bucharest (Secretary of the Seminar); 22 September – 7 October).

1989 Member of a two-person delegation representing the Romanian Union of Architects at the Meeting of the Unions of Architects from the Socialist Countries, in Havana, Cuba (12 – 17 December).

1995 The 2nd Meeting of the Working Group concerning “The Perspectives and Strategies of Spatial Development in Central Europe and the Danube Area” in the framework of the project “Vision Planet” of the European Union, Bucharest (14 -15 May).

1996 The Adriatic International Conference on regional problems concerning the spatial planning and co-operation in the framework of the project “Vision Planet” of the European Union, Trieste, Italy.

PARTICIPATION IN INTERNATIONAL ENGLISH-SPEAKING UNION ACTIVITIES.

As Executive Secretary of the ESU-Romania:

1997 The International Council Meeting of the English Speaking Union – ESU, in Karachi and Lahore, Pakistan (31 March – 6 April).

1998 The launch of the English-Speaking Union Branch, in Lithuania, Vilnius (31 March - 6 April).

1998 The launch of the Steering Committee of the English Speaking Union, in Moldova, Chişinău (18 – 20 July).

1999 The Seminar on American Culture organised by the USA English-Speaking Union in Winterpark, Orlando, Florida.(10 – 16 January).

1999 The World Conference of the English Speaking Union and the ESU International Council Meeting in Sydney, Australia (25 August – 5 September).

2001 Visit to the ESU Headquarters in London (18 – 22 April).

Participation in international English-Speaking Union activities as Chairman of the ESU-Romania:

2001 The ESU International Council Meeting in Mauritius (16 – 23 September).

2001 Visit to the ESU Headquarters in London (23 – 27 September).

2001 Participation in the Conference “The Role of the English language in the European integration”, Vienna, Austria (13 – 17 October).

2002 The launch of the English-Speaking Union Branch in Latvia, Riga (5 – 10 June).

2002 The ESU International Meeting in London.

2002 Meeting with the Chairman of the ESU Hungary, Budapest, (13 September).

2003 The launch of the English-Speaking Union Branch in Lebanon, Beirut (10 – 15 January).

2003 The ESU International Council Meeting in Sankt-Petersburg, The Russian Federation (26 June – 2 July).

2003 The launch of the English-Speaking Union Branch in Mongolia, Ulaan Baatar (2 – 13 July).

2003 Visit of the Moscow. ESU Branch in the Russian Federation (13 -17 July).

2004 The launch of the English-Speaking Union Branch in South Korea, Seoul (13 – 19 April).

2004 Participation in the Conference “New dimensions of Europe” organised by ESU together with the European Council; one of the 5 speakers, representing the countries of Central and Eastern Europe. Strasbourg (3 – 7 September).

2004 The ESU International Council Meeting and the ESU World Members Conference in New York (3 – 13 October).

2005 The ESU International Council Meeting in London, United Kingdom (7 – 13 September).

Participatin in international English-Speaking Union activities as Chairman Emeritus of the ESU-Romania:

2006 The ESU International Council Meeting in London, United Kingdom (12 – 17 September).

2007 The launch of the English-Speaking Union Branch in Moldova, Chişinău (31 May – 5 June).

2007 The ESU International Council Meeting in Tokyo, Japan (7 – 14 October).

Participation in international English-Speaking Union activities as President of the International Council of the English Speaking Union:

2007 The ESU USA Annual Conference in Richmond, Virginia. (31 October – 5 November)

2008 The International Conference “English, India and Globalisation”, New-Delhi, India (18 – 19 February).

2008 The launch of the English-Speaking Union Branch in Estonia, Tallinn (17 – 22 April).

2008 The ESU International Conference "Globalisation and Language: Unity in Diversity", Sankt-Petersburg, the Russian Federation (19 – 21 May).

2008 Participation in the dinner organised by the leadership – of the ESU France for managing ESU and international public personalities, Paris, France (28 – 31 May).

2008 The Ad-Hoc Council Meeting of the European Government Business Relations Council, Bucharest, Romania (16 – 17 June).

2008 Participation in the traditional Tour of the President of the International Council of ESU in the United Kingdom. Visit of five Branches of ESU in England (London, Kent, Bath, York and Colchester), as well as the participation in the tea-party given on July, 8th at the Chamber of Lords of the British Parliament in London. (30 June – 9 July).

Cultural, Social and Political Activities

- Scout, member of the Youth Organization "Guardians of the Country", 1938-1940.
- Soviet Pioneer in 1940-1941.
- Member of the International Association „Young Men's Christians Association" (YMCA), 1945-1946.
- Member of the Working Youth Union (UTM).1949. Expelled in 1952 under the formula „mistakenly enrolled". The above formula was attributed to the Bessarabians who fled the Soviet Army being implicitly considered as Soviet traitors.
- Member of the Romanian Communist Party (RCP) fleeing the soviet troops was not a sin any more), 1963.
- Member of the National Party (The Dacian-Latin Option), 1996-2000.

- Member of the Union of Architects of Romania (1955-1989; 2001 up to now);
- In the 90s supported the publications “Curierul de Nord” and “Cugetul” from Bălți;
- In 1995 one of the Bucharest contributors to the Foundation of “The Church of Bones” of Bălți”;
- Establishing in 1995 the “Alexandru Budișteanu” Award consisting of a diploma and of 150 US dollars which are offered annually starting from 1996 - to the best students of the “Ion Creangă” college of the city of Bălți in the Republic of Moldova and starting with 2003 to the two best students (at present the amount is 100 euros for each student);
- In 2000 supporting the creation in Chișinău of the Museum “The Memory of the Nation”;
- As of 1997 **Executive Secretary** of the **English Speaking Union Branch of Romania**, a non-profit non-governmental association affiliated to the ESU International Union with Headquarters in London;
- From 2001 to 2006 being elected **Chairman of this association**;
- On October 9, 2007 elected **President of the ESU International Council**;
- Starting with 2004 Member of the Board of the “Saint Andrew Foundation” located in Washington, USA. The objective of this foundation is to provide protection, education and guidance to socially handicapped children;
- Member of the Cultural Association “Pro Basarabia and Bucovina” of Bucharest;

- Starting with January 1, 2006 Member of the Romanian Institute of Genealogy and Heraldry “Sever Zotta” from Iași.
- The creation in 2007 of “The Alexandru Budișteanu Collection” at the National Archives of Romania consisting of 10 old documents, (9 in Romanian and 1 in Turkish) dating from the years 1637-1847.

Literary activity

Literature and journalism

(Writing poetry, and sketches, literary and journalism papers;
Giving interviews on general issues for the press and radio)

1942 - 1944 Writing under the pseudonym “El Gento” in the Romanian weekly “Timpul familiei” of Bucharest.

1946 – 1947 President of the Literary Circle “Tudor Arghezi”, while being a student at the highschool “Nicolae Iorga”, of Ploiești.

1968 – 1969 While in New York collaborated with the Romanian weekly “Contemporanul” of Bucharest. on cultural themes such as: “The Modern American Ballet”, “Antonioni in America” etc.

1973 Produced a cycle of travel impressions which were broadcasted by the Romanian Radio. Such as:

- “Capital Cities of the world”;
- “Impressions about the architecture and Indonesian art”;
- “Development and town-planning in Singapore”;
- “Impressions from Mexico”;
- “Impressions from the South-East Canada”;
- “Travel notes from Bangkok” etc.

Dramatic Activity:

1947 While living in Ploiești, wrote a play entitled “Avem 18 ani” (“We are eighteen years old”), which was performed at the local “Odeon” theatre.

Anul 1995. Prin ordinul nr. 314 al Ministerului Învățământului din Republica Moldova se reînființează Liceul de băieți *Ion Creangă* din Bălți, care a activat ca instituție de prestigiu în perioada 1918-1944.

În mod practic Liceul Teoretic *Ion Creangă* activează în cadrul Universității de Stat *A. Russo* și asigură elevilor o pregătire teoretică fundamentală, necesară pentru continuarea studiilor în învățământul superior.

Alexandru Budișteanu își vede visul realizat, reîntorcându-se la baștină. Onorează Liceul cu vizitele sale anuale la finele anului de studiu, pentru înmânarea Premiului *Alexandru Budișteanu* celor mai meritoși elevi. Meritele lui Alexandru Budișteanu sunt apreciate de Universitatea bălțeană. Prin hotărârea Senatului Universității din 19 aprilie 2000 domnului Alexandru Budișteanu i se conferă titlul de DOCTOR HONORIS CAUSA.

Universitatea de Stat "Alecu Russo", Bălți

**Alexandru Budișteanu – Doctor Honoris
Causa al Universității de Stat „Alecru Russo”**

00196/

Ministerul Educației și Științei
al Republicii Moldova

UNIVERSITATEA DE STAT
“ALECUC RUSSO” DIN BĂLȚI

str. Pușkin, 38
MD-3121, mun. Bălți
tel. (231) 2-30-66, fax (231) 4-44-88

Министерство образования и науки
Республики, Молдова

БЭЛЦКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ им. АЛЕКУ РУССО

ул. Пушкина, 38
MD-3121, муn. Бэлъц
тел. (231) 2-30-66, факс (231) 4-44-88

04.05. 2000 Nr. 13-12/162
La nr. _____ din _____

Domnului Doctor arhitect,
Expert parlamentar
Alexandru BUDIȘTEANU,
Str. Louis Pasteur 12, ap.2
București - 76206 - România

Mult stimate Domnule BUDIȘTEANU,

Rectoratul Universității de Stat “Alecru Russo” din Bălți are deosebita Onoare și Plăcere de a Vă comunica Hotărîrea Senatului universitar din 19 aprilie 2000 prin care Vi se conferă înaltul titlu de **Doctor Honoris Causa** pentru meritele deosebite în edificarea și propagarea imaginii polisemnificative a României în lume, pentru aporturile strălucite în științele arhitecturale, pentru susținerea acordată de Dumneavoastră în deschiderea și devenirea Liceului “Ion Creangă” din Bălți.

Vă invităm împreună cu soția Dumneavoastră la Ceremonia de decernare a titlului nominalizat preconizată pentru 25 mai a.c. care se va desfășura la ședința Senatului universitar (ora 15.00, blocul administrativ). În aceeași zi veți fi Oaspetele de Onoare la deschiderea *Clasei Alexandru Budișteanu* în incinta Liceului “Ion Creangă”.

Concomitent Vă informăm că pentru 26 mai a.c. este preconizată *Manifestarea de totalizare a anului școlar* cu premierea celor mai dotați elevi ai liceului “Ion Creangă” în cadrul căreia Veți putea conferi Premiul Dumneavoastră. Ceremonia va avea loc în incinta Teatrului Național “Vasile Alecsandri” din Bălți (ora 10.00).

Rămânînd în așteptarea momentelor mult dorite de a Vă revedea printre noi, agreați Domnule Expert parlamentar sentimentele noastre cele mai destinate.

Cu profund respect,

Rectorul Universității de Stat
“Alecru Russo”

Nicolae FILIP
Doctor habilitat,
Profesor universitar,
Academician

**Ședința festivă a Senatului Universității de Stat
„Alecru Russo” pentru decernarea titlului Doctor Honoris
Causa 25 mai 2000**

**EVENIMENTUL ACADEMIC ALEXANDRU BUDIȘTEANU:
LAUDATIO**

**MULTAȘTEPTATUL ȘI MULT DORITUL NOSTRU
BASARABEAN, A. BUDIȘTEANU,**

**DOAMNELOR, DOMNIȘOARELOR ȘI DOMNILOR,
ONORATĂ ASISTENȚĂ**

Azi se întâmplă cea ce trebuia să se întâmple demult: Ne-am adunat aici, vorba poetului, „grămăjoară ca într-o singură icoană” întru a conferi titlul de Doctor Honoris Causa domnului arhitect Alexandru Budișteanu.

Misiunea mea este pe cât de simplă, tot atât și de dificilă. E ușor să faci cronologie. Nu este de loc ușor ca într-un simplu discurs să vi-l prezint pe unul din curajoșii basarabeni, care a izbutit multe lucruri frumoase să le realizeze, pe toate arhitecturându-le și structurându-le la locul lor.

Domnul Alexandru Budișteanu este înainte de toate un arhitect al României, al contemporaneității, dar el este și un arhitect al Dorului care trebuie mereu conceput ca un sentiment profund românesc. Arhitectura (harul permanent de a construi) domnului Budișteanu se confundă mereu cu cea a Dorului și, mai ales, a dorului de Basarabia și de libertate. Se zice că Omului îi șade bine cu Drumul. O fi fiind așa. Dacă am putea să vă prezentăm aici o hartă a tuturor itinerarelor care își iau începutul de la Pârlița (în prezent comună în raionul Ungheni, Republica Moldova), unde se naște și copilărește zburdalnicul de altădată Sănduț Budișteanu și apoi să marcăm toate traseele străbătute de mereu în devenire a personalității Budișteanu, am obține un atlas al traseelor demn de invidiat. Iată ce zice chiar omagiatul: "Pe linie oficială sau pe linie particulară, am vizitat toate țările din Europa, America (de Nord, Centrala și cea de Sud) și Australia, precum și majoritatea țărilor din Asia și Africa": de la Alba-Iulia la București, de la Moscova la New-York, din Montevedeo la... Bălți. Dar un drum îi străduia mereu: drumul spre Basarabia, spre Liceul *Ion Creanga*, acest drum amestecat cu dor de casă și de plaiul strămoșesc, dor de nucii și gutuile Basarabiei. Vorba versului popular:

*Cărăruie de la țară
Străjuită de nucari,*

*M-ai condus până la gară
Și-am pornit pe drumuri mari...*

Vă prezentăm doar câteva file biografice în ordine cronologică:

- Studiază la Liceul *Ion Creangă* din Bălți în anii 1938-1940 și 1941-1944.
- Liceul *Mihai Viteazul* din Alba-Iuliua, 1944-1945.
- Liceul *Sfinții Petru și Pavel* din Ploiești, 1945-1946.
- Liceul *Nicolae Iorga* din Ploiești, 1946-1947.

Urmează apoi studii universitare:

- Institutul de Arhitectură *Ion Mincu* din București, 1948-1955;
- Institutul de Arhitectura din Moscova, 1955-1960. Titlul tezei: *Amenajarea zonelor de cură, odihnă și turism pe teritoriul preorășenesc al marilor orașe (studiind cazul orașului București)*. Titlul a fost echivalat în anul 1965, în țară, cu titlul de **Doctor Arhitect**.

Merita să fie admirat faptul cum Doctorul Arhitect a sesizat momentul cel mai important: pentru a ieși în lume, pentru a o cuceri, ești nevoit să faci limbi străine. Așa și face: Studiază și obține certificate de traducător pentru limbile engleză, franceză, rusă și spaniolă, iar mai apoi obține certificate de traducător emise și de Secretariatul ONU din New-York. N-are probleme nici cu germana și italiana.

Să-i amintim Domnului Arhitect și să-i tulburăm nostalgia:

Pregunte a la tarda de abril que moria,

Al fin la alegría se acerca a mi casa...

Ne grăbim să stingem curiozitatea pentru cei care vor mai repede să afle cu ce se ocupă în momentul de față Dl Arhitect:

Dl Budișteanu este Expert Parlamentar pe lângă Comisia pentru Administrație Publică, Amenajarea Teritoriului și Echilibru Ecologic a Camerei Deputaților a Parlamentului României.

Ca activitate interparlamentară actuală menționăm că este Secretar al Comisiei Permanente pentru Locuințe Suficiente și Adecvate a Consiliului Regional pentru Europa a Organizației Interparlamentare: Parlamentarii Lumii pentru Habitat. Din 1998 până în prezent.

Domnului Dr. Arhitect Budișteanu i se conferă titlul **Doctor Honoris Causa** al Universității noastre:

- Pentru rezultate incontestabile realizate în domeniul Morfologiei și Stilisticii Arhitecturii contemporane

românești, precum și a Urbanismului și a Amenajării Teritoriului.

- Pentru autentic exemplu adus în pedagogia universală destinată oamenilor de toate vârstele și toate confesiunile: a Munci, a Căuta, și Crea Durabil.
- Pentru Dragostea nemărginită manifestată pentru tot ce este basarabean, mai ales pentru copiii ei - viitorul sec. XXI.
- Domnului Alexandru Budișteanu, care a purtat pretutindeni icoana Basarabiei, ajutându-i pe toți cei care au dorit s-o cunoască mai bine, și să pătrundă în durerile și aspirațiile ei de ieri și de azi;
- Pentru vizionarismul dlui Alexandru Budișteanu, cel care a fost și rămâne vizionarul corect, onest, obiectiv. Pentru merite de a fi creat pretutindeni o imagine clară a Basarabiei, în particular, și a României, în general.
- Pentru Stoicismul său demn de a fi preluat de generațiile, care vin.
- Omul de creație, care prin aspirațiile sale științifice a ajutat mulți tineri care au luat calea Arhitecturii moderne, Urbanizării și Amenajării.

Numărul lucrărilor științifice este impunător și mă bucur azi și vă voi bucura și pe Dumneavoastră, spunându-vă că de azi înainte vom putea lua cunoștință de multe lucrări ce aparțin omagiatului și care sunt deja stocate pe rafturile Bibliotecii Științifice a Universității „A. Russo” din orașul Bălți.

Este un publicist rafinat, exigent. În afară de lucrările de specialitate, a scris materiale de beletristică și de jurnalism. În debutul său a fost chiar președinte al cenaclului Literar *Tudor Arghezi* în cadrul liceului *Nicolae Iorga* din Ploiești, în anii 1946-1947.

Din aspectul Funcțiuni și Activități, de altfel cel mai bogat și revelator compartiment, desprindem: anii 1960-1967.

DI Doctor arhitect A Budișteanu este nu numai un Arhitect profesionist în sensul prim al cuvântului, el este un Arhitect al Omeniei, al Pedagogiei Universale, Arhitect al slovei Românești. În el toate aceste noțiuni s-au contopit și-l fac un model demn de invidie și pentru secolul care vine.

Domnul Dr. Arhitect a scris și continuă să scrie file de istorie a Basarabiei; printr-un miracol nu le întoarce, ci le lasă așa, deschise, scrise limpede și descifrabil într-o arhitectură a comprehensibilului.

El ne invită să le citim mereu să nu dăm uitării istoria, dacă dorim ca Basarabia să nu se supere pe noi.

Domnul Budișteanu este un visător, un altruist, care se gândește mult la viitorul acestui pământ, la tineretul Basarabiei din secolul care bate la ușă.

Marele Eminescu zicea: „Sentimentul patriotic trebuie educat și simțit cu toate fibrele inimii și nu îmbrăcat pur și simplu în cuvinte. Ceea ce iubim și simțim profund este exprimat destul de rar”.

Domnul Dr. Arhitect Budișteanu nu vorbește despre patriotism, nu ne dă lecție despre el, dar orice vorbă, orice faptă vorbesc de patriotismul Budișteanu, pe care și-ar dori mult să-l vadă în noi, în tinerii din mâine.

Este o misiune grea dar nobilă și vitală pentru el.

Îi mulțumim Domnului Dr. Alexandru Budișteanu pentru tot, dar mai ales pentru faptul că el a purtat pretutindeni Icoana Basarabiei, ajutându-i pe toți, cei care au dorit s-o cunoască mai bine, să pătrundă în Durerile și Aspirațiile sale.

Ion Manoli,
dr. hab, prof. univ.,
Decanul Facultății Limbi și Literaturi Străine,
Universitatea de Stat „Alec Russo”

Dl. A. Budișteanu este în rândul de sus, al doilea din dreapta

Anul 2000, 25 mai. Decernarea titlului de Doctor Honoris Causa

Senatul Universității de Stat "Alec Russo" din Bălți
conferă

dlui Doctor Arhitect **Alexandru BUDIȘTEANU**
(Expert parlamentar, București, România)

titlul onorific

DOCTOR HONORIS CAUSA
al Universității de Stat "Alec Russo"

pentru contribuțiile inestimabile în domeniul arhitecturii, în amenajarea spațiilor de odihnă și de locuit, pentru aportul fructuos în domeniul științelor arhitecturale și pedagogice, pentru nobila și curajoasa misiune de Ambasador Extraordinar și plenipotențiar al culturii românești pe toate meridianele globului.

Senatul atestă următoarele:

- ▶ Numeroasele proiecte și lucrări de arhitectură, studii de urbanism și de amenajare a teritoriului au demonstrat convingător că dl Alexandru Budișteanu este un ales maestru al frumosului și un neobosit edificator al logicii de convețuire a omului cu natura;
- ▶ Publicațiile științifice privind studiile detaliate și pline de măiestrie ale diferitor condiții de organizare a mediului ambiant, de amenajare complexă a teritoriilor și localităților urbane și rurale, au avut întotdeauna o singură destinație nobilă - să-i fie bine omului, să-i îmbunătățească viața, să-l facă mai curat și mai nobil;
- ▶ Ideile și recomandările formulate de dl Alexandru Budișteanu privind normele estetice, regulile de concordanță între dorințele omului și putințele mediului ambiant au devenit îndrumare indiscutabile pentru toți acei care iubesc frumosul și armonia, au contribuit la crearea în lume a unei imagini favorabile a arhitecturii românești, au captat interesul savanților străini pentru cultura română, au devenit surse de referință în alte studii din domeniul arhitecturii;
- ▶ Multiplele intervenții științifice și publicistice ale dlui Alexandru Budișteanu au contribuit în mare măsură la mondializarea sufletului basarabean, la slăvirea inimii românești, la conștientizarea de către toată lumea a ideii că Românul basarabean a fost, este și va fi poetul armoniei;
- ▶ Nenumăratele funcții și posturi pline de responsabilitate, pe care dl Alexandru Budișteanu le-a deținut în România și în organisme internaționale, au demonstrat convingător că Domnia Sa se manifestă constant și din plin prin Arta de a Munci, Setea de a Căuta și Dragostea de a Construi, realizându-se astfel ca Om, Savant și Creator de frumos;
- ▶ Activitatea didactică fructuoasă pe care dl Alexandru Budișteanu a desfășurat-o la Catedra de Urbanism și Amenajarea Teritoriului a Institutului de Arhitectură "Ion Mincu" din București, la Facultatea de Arhitectură a Universității din New York, la

Universitatea Populară din București rămâne un dar de preț pentru toți studenții care au avut Norocul și Onoarea să-l audieze;

► Fiind un Om cu spirit edificatoriu, dl Alexandru Budișteanu a susținut constant și mărinimos atât eforturile de devenire ale Liceului Regional "Ion Creangă" a Universității bălțene, cât și tineretul creativ și dornic de carte al lui, dovedind și prin aceasta că este un Om de o bunătate rară și un prieten fidel al Universității bălțene.

Diploma și Mantia de *Doctor Honoris Causa* al Universității de Stat "Alecu Russo" i-au fost înmăinate dlui Alexandru Budișteanu la sesiunea solemnă a Senatului Universității din 25 mai 2000 în mun. Bălți.

Președintele Senatului
Universității de Stat "Alecu Russo"

Nicolae Filip

Nicolae FILIP
Doctor habilitat,
Profesor universitar,
Academician

Secretarul științific al Senatului

Valeriu Cabac

Valeriu CABAC
Doctor conferențiar,
Profesor universitar

Alocuțiunea Doctorului Honoris Causa
Alexandru Budișteanu

Continuitate și patriotism

Stimate domnule Rector Academician Nicolae Filip, Stimați membri ai Senatului Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți, doamnelor și domnilor, stimată audiență.

Există cel puțin două moduri de a lua cuvântul, într-o situație ca cea de astăzi. Primul este modul obișnuit, în care se face elogiul profesional al celui omagiat, iar cel în cauză răspunde cu mulțumire și recunoștință - dealtfel justificate și firești.

Dar mai există o cale: cea a prilejului de a încerca să-ți faci un bilanț. Ție și nu altora. Nu atât profesional, cât al modului cum gândești și cum ai trăit și dacă ți-ai îndeplinit în viață niște datorii, care sunt mai mult decât niște obligații în meseria ta. Dacă nu într-un prilej ca cel de astăzi, atunci când e momentul să meditezi, la cea ce ai făcut sau la ceea ce poate trebuia să faci?

Eu voi încerca să abordez cea de a doua cale. Vreau să vă zic, ce gândesc și ce am pe suflet.

În primul rând, încep prin a vă spune că nu pot și nici nu vreau să-mi ascund emoția.

Ziua de 25 mai 2000 este o zi importantă în viața mea.

Încă odată mă întorc acasă la mine la Bălți. De fiecare dată este important, răscolitor și mereu altfel. Acum este însă un moment de trăire intensă, de bucurie și de profundă satisfacție. Mă întorc pentru a beneficia de o mare cinste care mi se face. Nu oricine poate să aibă satisfacția să se întoarcă la baștină, după o viață de om, fiindu-i recunoscută și cinstită activitatea. Sunt atâția oameni meritorii care muncesc și dispar în anonim sau care poate sunt recunoscuți de străini, dar nu de ai lor.

Eu am marea fericire să fiu onorat cu înaltul titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți. Deci sunt recunoscut aici și recompensat la mine acasă! Este o reală onoare și fericire și, credeți-mă, nu mă joc cu cuvintele.

În curând voi împlini 72 de ani. Am avut parte de o viață zbuciumată, ca a atâtor alți basarabeni de vârsta mea. Evenimentele și istoria, la care am fost obligați să participăm, nu ne-au răsfățat. Avea dreptate cronicarul atunci când spunea, că “ne găsim în calea

tuturor răutăților”. Cred că nu sunt multe locuri în Europa unde granițele și orânduirile s-au schimbate de atâtea ori, în decursul vieții, chiar și a unui singur om.

Permiteți-mi, cu îngăduința Dumneavoastră, să vorbesc nu numai în numele meu, atunci când formulez aceste considerente generale, dar și în numele celor prezenți aici, precum și a multor alora care nu sunt de față, dar de care mă simt atât de apropiat și care, sper că gândesc ca mine.

Noi, locuitorii acestui pământ, am muncit, ne-am văzut de „sărăcia și nevoile și neamul”, cum a zis marele și unicul Eminescu, dar au venit alții, periodic și nu ne-au lăsat în pace. Cu atât mai mare este meritul nostru, al celor credincioși acestui pământ, care ne-am făcut datoria și am reușit să ne comportăm demn, să supraviețuim și nu numai, fiind în stare să creăm cultură și civilizație, aici, și nu în altă parte.

Îmi permit să mă includ în această categorie a oamenilor de cultură împreună cu Dumneavoastră, deoarece astăzi, când mi se oferă înaltul titlu de *Doctor Honoris Causa* al Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți, am primit confirmarea că ați acceptat modesta mea contribuție la activitatea pe care o desfășurați cu abnegație și dăruire aici, pe pământul Țării de Sus a binecuvântatei Moldove.

Probabil că ar fi fost mult mai bine și mai tihnit să ne fi născut noi altundeva, într-o zonă a Europei Occidentale, unde, protejați de vicisitudinile istoriei, ne-am fi bucurat de realizări mai timpurii în toate domeniile și de situații mult mai prielnice. Dar noi aici ne găsim și existăm de foarte multe secole, făcându-ne datoria față de noi, față de țara noastră, față de Europa și, de ce nu, față de întreaga lume.

Acesta este destinul nostru pe care trebuie să avem tăria să ni-l asumăm și de la care nu avem dreptul să dezertăm. Ce s-ar întâmpla, oare, dacă toți oamenii s-ar ghida după principiul „Ubi bene ibi patria”? Probabil că s-ar înghesui la primul prilej în țările bogate, acolo unde ar putea ajunge și acolo unde ar fi acceptați. Ce s-ar întâmpla cu locurile mai puțin avantajate? S-ar goli de oameni, dacă toți ar gândi așa. Ce-ar fi, dacă nu ne-am putea asuma răspunderea de a lupta pentru propășirea pământului nostru, chiar dacă este greu? Vă las pe Dumneavoastră să vă răspundeți singuri.

În România mă întâlnesc cu mulți tineri veniți din Republica Moldova pentru studii. Îmi sunt dragi și stau cu ei de vorbă. Descopăr la foarte mulți dintre ei intenția de a rămâne în România.

De fiecare dată le spun: „Nu vă abandonați baștina! Ce s-ar întâmpla dacă toți tinerii veniți la studii nu s-ar mai întoarce acasă? Timp de câte generații se va mai repeta fenomenul, când șiruri după șiruri de intelectuali se vor forma și nu vor mai trăi în Basarabia? Iar veșnica țărâtime constantă și perseverentă își va ridica mereu alți fii, care vor relua din nou procesul acesta miraculos al continuității creatoare, alimentând acest popor cu noi intelectuali și cărturari, completând și refăcând, fără încetare, rezervorul biologic creator al neamului nostru.

Aici ating o chestiune delicată. Mi se poate răspunde foarte evident și logic: „Dar tu ce-ai făcut? De ce n-ai rămas printre noi? De ce vii acum din afară să ne dai sfaturi?” (Observați că nu spun „din străinătate”, ci „din afară”).

În această situație mă simt obligat să vă expun unele lucruri.

Da, mă simt pe undeva vinovat sau necăjit că n-am avut puterea sau curajul, sau nu am beneficiat de anumite conjuncturi, ca să nu mă desprind niciodată de acest pământ, așa cum o spun și o recomand altora.

M-am născut în comuna Pârlița, care era atunci în județul Iași, iar apoi în județul Bălți. Sunt bălțean de la vârsta de patru ani. Aici m-am format fiind copil și apoi adolescent. De aici am cele mai importante amintiri, care m-au marcat pentru toată viața. Aici s-a format pentru mine, odată pentru totdeauna, noțiunea de Patrie, cu literă majusculă, precum și de cetățean aparținând unei comunități specifice.

Le sunt dator din acest punct de vedere primilor mei dascăli din școala primară: Domnul Grădinaru de la școala din cartierul Pământeni, iar apoi excelentul dascăl, Domnul Grigore Trelea, directorul școlii care funcționa aici, foarte aproape de clădirea unde ne găsim. Le sunt poate și mai dator din acest punct de vedere profesorilor de la Liceul *Ion Creangă*, unde am avut cinstea să învăț: iar aici, în primul rând, l-aș menționa pe profesorul de limba română și director al liceului, Simion Vârzaru. Sunt numeroși profesorii de la acel liceu de elită al României interbelice, care mi-au oferit cunoștințele și cultura necesară, ca ajungând apoi dincolo de Prut, să fac față cu succes confruntării, pe care am câștigat-o, cu ceilalți elevi din liceele unde mi-am continuat studiile.

În viața noastră, care părea atât de bine echilibrată în anii 30 iată că a venit anul 1940. O mare înfruntare și o mare răsturnare de valori și situații. Noi, familia noastră, trebuia să luăm o hotărâre

importantă. Să luăm, era mult spus, deoarece eu aveam atunci 11 ani și hotărârea o luau părinții mei. Nu aveam nici un fel de avere, cu excepția a două locuri de casă în cartierul Pământeni. Tata muncise cinstit ca funcționar la Administrația Financiară, iar mama ca învățătoare. Ei au hotărât să rămână pe loc, deoarece, pe de o parte, nu aveau ce să-și reproșeze, iar pe de altă parte, erau atașați și la bine și la rău de acest pământ.

A urmat un an foarte greu. Mama și-a continuat activitatea, tot ca învățătoare, dar tata a avut probleme, deoarece servise la români. A schimbat trei servicii, toate dificile, prost plătite, fiind privit cu neîncredere. Nu știu ce ne-ar fi așteptat în continuare. Pot să vă spun doar atât: noi locuiam pe strada Ștefan cel Mare, la numărul 50. Acum este strada Pușkin, numărul 54. Eram chiriași în casa fostului portarel Papij. Acesta, împreună cu familia, fusese expulzat ca proprietar din cele două case pe care le avea. Casa în care locuiam noi avea trei camere nu prea mari. O cameră ne-a fost luată și în ea s-a mutat un comandir sovietic. Mi-aduc aminte că am pus biroul tatei în mijlocul sufrageriei, iar peste el masa din sufragerie. Mâncam și apoi eu îmi făceam lecțiile, iar tata lucra, amândoi la același birou, printre picioarele mesei care era deasupra noastră și sub care trebuise să băgăm un bec. Cu câteva zile înainte de începerea războiului, într-o noapte, au dispărut fiind deportați, vecinii noștri din dreapta, respectiv, familia Mintuș. Familia din stânga, Schițco, fusese și ea expulzată din cele două case pe care le avea. Fostul Șef de Gară, Schițco (care ce e drept nu-și ținea gura) a fost arestat, îndată după începerea războiului și deportat fără judecată de acolo de la țară, unde se refugiase, sub acuzația de a fi spion român! A murit apoi în Siberia. Ce ironie a sorții! Nimeni nu-i primise cu mai mult entuziasm pe sovietici în 1940, decât el!

De ce vă spun toate acestea? De ce intru în detalii? Pentru că vreau să înțelegeți de ce în 1941 ne-am considerat eliberați de către trupele române și de ce în 1944, odată cu evacuarea Administrației Financiare din Bălți la Alba Iulia, tata, care primise ordin de evacuare, s-a dus și el acolo, fiind urmat de mama și de mine, cu toții fără nici un fel de ezitare, considerând că nu trebuia să rămânem din nou sub ocupație sovietică. Am pierdut totul, cunoscând viața dură de refugiați, care după august 1944 au fost urmăriți de poliție ca să fie repatriați în URSS. În 1945 ne-am mutat la Ploiești, pierzându-ni-se urma și evitând să mai spunem că suntem basarabeni.

Trebuie să vă spun toate acestea că să înțelegeți de ce nu am respectat în 1944 principiul pe care îl susțin cu atâta tărie, acela al atașamentului de locul în care te-ai născut și de obligativitatea de a te considera în slujba celor în mijlocul cărora trăiești.

În continuare a urmat în România terminarea studiilor liceale, efectuarea studiilor universitare, precum și activitățile profesionale, pe care le-a evocat cu atâta pricepere domnul Profesor Universitar Doctor Habilitat Ion Manoli. Am avut parte de o viață interesantă, iar în anul 1956 am ajuns chiar și la Moscova la aspirantură. A fost un episod nu fără emoții, dar între timp lucrurile se mai schimbaseră și relațiile dintre România și URSS se stabilizaseră.

Am continuat apoi activitatea ca arhitect proiectant și am avut apoi prilejul de a lucra cinci ani ca arhitect funcționar internațional la ONU, la New York, în perioada 1967-1972. La sfârșitul perioadei mi s-a propus să rămân în Statele Unite.

Am refuzat, deoarece de data aceasta ar fi însemnat că am ales pur și simplu un loc unde se trăia mai bine. Chiar dacă în România era comunism și nu eram de acord cu ce se întâmpla acolo, am considerat că nu este normal, ca toți cei care au putut ajunge în străinătate, într-o calitate oficială, să nu-și mai onoreze obligațiile și să nu se mai întoarcă acasă. Și mai era un argument foarte important: nu suportam ideea să-mi pierd patria a doua oară, deși situația era diferită de anul 1944. Atunci fuseseră condiții de război și, de fapt, eu nu-mi pierdeam patria, ci mă mutam dintr-o parte a ei într-alta. În 1972 nu a fost o hotărâre ușoară întoarcerea în România, mai ales că m-a costat o căsătorie, întrucât soția mea de atunci a refuzat să se întoarcă acasă.

A urmat o perioadă dificilă, deoarece pe vremea aceea dădea socoteală cel care se întorsese acasă și nu cel care rămăsese în străinătate. Dar am reușit să-mi continuu activitatea, însă trebuind să fac eforturi mai mari decât alții, ca să mi se recunoască meritele profesionale. Dar am reușit și am ajuns chiar Arhitectul-Șef al orașului București și apoi Șeful Centrului Național de Sistematizare al României. Am lucrat și în învățământul superior de arhitectură. După Revoluție am devenit expert parlamentar pe lângă Comisia pentru administrație publică, amenajarea teritoriului și echilibru ecologic a Camerei Deputaților a Parlamentului României, funcție în care mă găsesc și astăzi.

Repet, consider că în conformitate cu tema pe care mi-am propus s-o dezbat în această alocuțiune, referindu-mă la mine și pe care am intitulat-o „Continuitate și patriotism”, doresc să mă refer, în mod

prioritar, la atitudini și concepții de viață care sunt mai importante decât niște realizări profesionale, care încă nu sunt suficiente pentru a defini comportarea și ținuta unui om.

Poți avea realizări profesionale remarcabile, având totuși carențe importante de comportament în relațiile cu ceilalți membri ai comunității din care faci parte și, din acest punct de vedere, să fii inutil, indiferent sau chiar nociv pentru cei din jurul tău. Există, bineînțeles, pericolul ca să ai o comportare de principiu corectă ca intenție, dar care nu se manifestă prin nimic, ceea ce iarăși nu produce efecte benefice pentru nimeni. Idealul este să poți face un bilanț, care să conțină o cantitate consistentă de rezultate profesionale sau sociale pozitive și care să fie dublate și de o atitudine cetățenească, în concordanță cu criteriile acceptate de colectivitatea în mijlocul căreia trăiești.

Acum aș vrea să mă refer la un element important al raționamentului pe care doresc să vi-l prezint. Colectivitatea în care trăim nu este o colectivitate oarecare. Ea este o colectivitate determinată de elemente de continuitate, respectiv de tradiție și de fidelitate față de cei cu care împarți o limbă, o cultură și o civilizație și, implicit, un spațiu și un fond etnic comun. Această apartenență înseamnă de fapt patriotismul, dragostea față de patria ta, considerată ca un loc în care tu și ceilalți, pe care îi recunoști drept compatrioți, își materializează atitudinea față de viață, în conformitate cu un set unic de principii și atitudini sociale, politice și morale. Prin patriotism eu înțeleg un comportament generos, care nu exclude respectul față de cei care etnic sunt de alt sânge, deoarece patria poate fi comună pentru un popor format dintr-o naționalitate principală, plină de înțelegere față de alte naționalități minoritare, care trebuie să conviețuiască în condiții optime de egalitate în drepturi. Dar nu consider normală dizolvarea sentimentului de patriotism într-o stare de confuzie, care să anuleze niște caracteristici definitorii ale unei naționalități, numai de dragul unui egalitarism prost înțeles, care să ducă la depersonalizare etnică și la transformarea spațiilor de viață care corespund țărilor, în zone amorfe de nomazi contemporani, vorbind o limbă grefată numai pe sisteme de comunicare electronică și subordonate nu unei globalizări înțelepte, ci unui globalism pernicios, generator de mari dezechilibre și grave inegalități economice și sociale, la nivel regional, continental și mondial. Personal, cred într-o lume nu naționalistă, ci a națiunilor care nu se dizolvă, ci, dimpotrivă, se completează armonios, ducând la dezvoltarea lor plenară.

Aici trebuie să ne regăsim noi. Cine suntem noi? Noi suntem cei care reprezentăm acest spațiu de referință, care ne caracterizează în mod complex din timpuri imemorabile. Noi în acest spațiu, la care eu simt că aparțin și la care m-am gândit neîncetat, oriunde m-am aflat pe parcursul vieții mele în lume, suntem de aici, din orașul acesta, deci suntem bălțeni, în primul rând. Prin aceasta nu înțeleg un grup exclusivist. Dimpotrivă. Din această comunitate este chemat să facă parte oricine a locuit sau locuiește în acest oraș. Important este să dorească să-și conjuge eforturile, împreună cu ceilalți locuitori pentru bunăstarea acestei așezări cu frumoase tradiții.

Astfel apare și noțiunea de continuitate, care, de altfel, se manifestă la nivelul oricărei gândiri sociale. Să nu ignorăm aportul generațiilor anterioare. Nu ne-am născut într-un vid de nici un fel. Aici la Bălți oamenii au produs și creat mereu. Consider că ne găsim pe un traseu ascendent. Am ajuns astăzi, de exemplu, să avem aici o universitate de valoare, Universitatea de Stat *Alecu Russo*. Ea este rezultatul activității multor generații de intelectuali de renume. Sunt mândru să pot aparține, prin titlul de care m-am învrednicit astăzi, la colectivul acestei universități care deja poate fi denumită ilustră.

În același timp sunt mândru că aparțin Basarabiei și că sunt basarabean. Acest cuvânt mi se pare deosebit de frumos și ne definește foarte bine. Este un cuvânt generos. El reflectă caracterul acestui pământ al Moldovei dintre Prut și Nistru, care are un specific atât de puternic și care a dat personalități importante, care s-au impus în toate domeniile de activitate. Nu-mi propun să fac o enumerare a lor, deoarece ele sunt cunoscute și recunoscute. Suntem aici, avem continuitatea noastră și primim și privim cu ospitalitate și prietenie pe toți cei care trăiesc aici împreună cu noi. Nu dorim în schimb decât să fim respectați la noi acasă. Colaborarea și prietenia trebuie să fie cuvintele de ordine pentru noi.

De asemenea, vreau să spun că atunci când trăiești în România și declari că ești moldovean, aceasta nu spune mare lucru. Prima reacție este să fii considerat că ești din Moldova din România, respectiv „de dincolo de Prut”, pentru noi cei de aici din Bălți. În România aceasta se cheamă Moldova „de dincoace de Prut”. Iată încă un mod în care cuvântul moldovean nu este deloc concludent. Deci sunt categoric pentru folosirea cuvântului de basarabean pentru definirea noastră.

Revenind la raționamentul meu, declar că pe lângă a fi basarabean, în același timp, sunt mândru că sunt moldovean, om al Moldovei. Această țară și provincie iubită de oameni și de Dumnezeu

este acum recunoscută în Europa și în lume mai mult ca oricând. Continuitatea ei se măsoară în multe secole pline de noblețe, de oameni și de fapte importante.

Și în final, sunt român și mă mândresc și cu aceasta. Aparțin unui mare și vechi popor, cu o continuitate de două mii de ani prin strămoșii săi și care are un cuvânt important de spus în Europa și în lume. Popor Român și Țară România pe care am căutat să le servesc din toate forțele mele, atâtea câte le am, pentru a le întări și spori numele și renumele în lume.

Acesta este sensul întoarcerii mele permanente, pe multiple planuri aici la mine acasă, la Bălți, în Basarabia, în Moldova și în România. Sunt dispus să-mi pun până la moarte toate forțele în slujba Dumneavoastră, care reprezentați nemijlocit valorile de care am vorbit. Gândurile mele pentru atunci când nu voi mai fi se îndreaptă totdeauna spre o modalitate de a-mi continua sprijinul către orașul și baștina, cărora le datorez structura și caracteristicile mele de om. În această gândire se încadrează, ca un element prioritar, grija mea pentru liceul *Ion Creangă*, dar nu numai.

M-am referit la începutul alocuțiunii mele la faptul că încerc să-mi fac un bilanț al existenței mele prin prisma crezului meu de viață pe care vi l-am expus. După anul 1989, acționând ca un fiu credincios al pământului, care m-a născut, m-am comportat deschis, în toate ocaziile, ca un basarabean care trăiește în România, fiind mândru de această calitate a mea. Nu au dreptate cei ce spun că românii nu-i iubesc pe basarabeni. Cine știe să-și demonstreze valoarea este acceptat și respectat. Românii sunt ca toți oamenii. Nici mai buni, nici mai răi. Exact ca și cei din aceste locuri.

În același timp, am ajutat cum am putut pe multiple planuri frații mei de aici. Pentru mine cuvântul magic este „basarabean”. Oricine vine la mine și-mi spune că este din Republica Moldova este primit cu brațele deschise. Fie că este vorba de a-l ajuta să-și găsească un loc de muncă sau să-și rezolve orice altă problemă care-mi stă în putință. Liceul *Ion Creangă*, publicația *Curierul de Nord* și apoi *Cugetul* de la Bălți, *Biserica oaselor* tot de aici și multe alte acțiuni mai mari sau mai mici, eventual cu ajutorul Departamentului pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare, de pe lângă Consiliul de Miniștri al României, sunt tot atâtea prilejuri de a mă implica. După cum știți, am înființat premiul care îmi poartă numele și care se conferă anual, pe durata vieții mele și poate cumva și după aceea, Premiului de Onoare al liceului *Ion Creangă*. Colaborez cu Asociația Culturală *Pro*

Basarabia și Bucovina din România. Ofer ajutoare materiale și donații, atât cât pot. Sunt abonat la câteva publicații din Republica Moldova. Scriu articole, dau interviuri și intru în polemică pentru problemele care ne frământă. Oricărui străin îi vorbesc despre Basarabia, Moldova și România așa ca să fim stimați și iubiți. Și, în special, mă comport astfel ca să nu fac de râs numele de basarabean, ba dimpotrivă, să produc apreciere și considerație. Fac mult, fac puțin, nu știu. Într-o bună zi cineva mă va judeca.

În încheiere doresc să subliniez faptul, că eu nu puteam să mă bucur de fericirea acestei zile fără Dumneavoastră. Noi, oamenii, nu putem exista singuri. Degeaba aș fi lucrat, produs și trăit, dacă Dumneavoastră nu mi-ați fi recunoscut munca, eforturile și, sper, - și dragostea pe care v-o port. Hotărârea Senatului Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți, din ziua de 19 aprilie 2000, de a mi se conferi titlul de **Doctor Honoris Causa** este cel mai minunat lucru pe care mi-l putea oferi viața în acest moment. Este important pentru că reprezintă un titlu academic major, pe care îl voi purta cu cinste, mândrie și recunoștință.

Dar acest titlu mai are o valoare deosebită pentru mine: îmi este conferit nu de o altă universitate din lume, ci de universitatea din orașul pe care îl iubesc cel mai mult și pentru totdeauna – orașul Bălți. Mulțumesc din toată inima încă odată tuturor membrilor Senatului Universității pentru deosebita cinste conferită.

Vreau să mulțumesc acum în mod deosebit pentru sprijinul pe care mi l-a acordat domnul Academician, Profesor Universitar, Doctor Habilitat Nicolae Filip, Rectorul Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți. Prestigiul de care se bucură încă de pe acum această importantă instituție de învățământ superior din Republica Moldova, nava amiral a învățământului universitar din Nordul Republicii, se datorează, în mod indiscutabil, calităților manageriale ale domnului Academician Nicolae Filip. Dumnealui este o personalitate deosebită, un savant de renume internațional, care face cinste orașului, neamului și țării sale. Știința internațională îi datorează foarte mult domnului Academician Nicolae Filip, care și-a adus o contribuție deosebită în tratarea problemelor din domeniul radiofizicii. Are dreptate Miron Costin care spunea: „Nasc și la Moldova oameni”.

Din categoria la care se referă Miron Costin fac parte și numeroase alte personalități din cadrul Senatului și corpului profesoral al Universității *Alecu Russo*. M-aș referi astfel la domnul Profesor Universitar, Doctor Habilitat Ion Manoli, Decanul Facultății de Limbi

și Literaturi Străine din cadrul Universității *Alecu Russo*. Savant și perfect cunoscător al limbii franceze, autor de importante manuale și lucrări de specialitate, domnul Ion Manoli conduce competent acest important departament al Universității, determinând formarea unor însemnate contingente de studenți localnici și străini, specialiști în comunicare interlingvistică, atât de necesară în lumea noastră contemporană. Îi mulțumesc în mod cu totul deosebit pentru caldul și frumosul elogiu pe care mi l-a făcut și care mă obligă să fiu la înălțimea celor pe care le-a spus despre mine. Îl asigur de toată stima, recunoștința și prietenia mea neabătută.

În continuare vreau să mulțumesc domnului Petru Roman, distins profesor de istorie, care cu o energie deosebită și o mare competență managerială reușește să conducă destinele a două importante instituții de învățământ secundar. Dumnealui este Directorul prestigiosului Liceu *Ion Creangă*, dar și al Colegiului Pedagogic, continuatorul Școlii Normale din Bălți, instituție de învățământ de mare tradiție, care a dat nenumărate generații de pedagogi bine pregătiți, atât de necesari pentru educarea copiilor și tinerilor. L-am simțit pe domnul Petru Roman totdeauna aproape de mine, precum și de cei care au nevoie de el, fiind mereu preocupat de bunul mers al procesului de învățământ și educație, de care răspunde.

Vreau de asemenea să mulțumesc din toată inima domnilor Valentin Belousov, Vadim Pirogan, Valentin Jitaru, Vladimir Țurcanu și Boris Grițunic pentru frumoasele și caldele cuvinte, pe care le-au rostit la adresa mea.

Închei, urându-vă multă sănătate și fericire, precum și succese cât mai mari în nobila activitate pe care o desfășurați.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Lumina persistentă a Liceului „Ion Creangă”

*Cu prilejul centenarului Liceului „Ion Creangă” dl. **Alexandru Budișteanu** a creat în anul 2006 Stema Liceului*

Amintiri despre un liceu de mare prestigiu „Ion Creangă” din Bălți

În viața fiecărui intelectual un loc aparte îl ocupă timpul petrecut învățând în cadrul unei instituții de învățământ mediu. În cazul meu este vorba despre anii trăiți la Bălți ca licean. Mă refer la perioadele 1938-1940 și 1941-1944. Este perioada când te formezi ca adolescent și tânăr, ca viitor cetățean conștient de rolul tău în societate. În anii mai sus menționați și eu am devenit conștient de adevărurile fundamentale ale vieții și mi-am cristalizat conceptul meu de om în slujba societății care m-a format, devenind un patriot al neamului meu.

La acest concept au contribuit inițial învățătorii din școala primară, dar apoi, în mod hotărâtor, profesorii de la Liceul „Ion Creangă”. Modul în care m-am format a devenit definitiv și nu l-am mai schimbat niciodată. Elementele sale componente erau de două feluri: cele care se refereau la educația cetățenească și cele care reprezentau cunoștințele de cultură specifice învățământului școlar mediu.

Educația cetățenească făcea parte obligatorie din procesul de învățământ interbelic și ea a fost cea care m-a făcut să devin simultan patriot basarabean, moldovean și român pentru tot restul vieții mele. În ceea ce privește cunoștințele predate, ele mi-au oferit acea bază necesară pentru a continua apoi cu succes pregătirea mea generală și apoi cea specializată.

Un liceu nu este o noțiune abstractă, el fiind, de fapt, rezultatul activității oamenilor care lucrează în cadrul său. Este vorba, pe de o parte, de profesori, iar de cealaltă, de elevii săi. Din aceste amândouă puncte de vedere liceul „Ion Creangă” din Bălți a fost un liceu de prestigiu al României interbelice. A avut parte - practic fără excepție - de directori și profesori de o înaltă ținută profesională și morală, iar elevii care l-au absolvit s-au evidențiat apoi ca personalități de reală valoare, atât în țară, cât și în străinătate.

În ceea ce mă privește nu am făcut excepție de la încrederea pe care ne-o insufla faptul că învățam la liceul „Ion Creangă”, precum și de la comportamentul bazat pe obligația de a corespunde așteptărilor cu care eram confrunțați.

Îmi aduc aminte cu duioșie că înainte de război învățam în vechea clădire a liceului de pe strada Ștefan cel Mare, acum Pușkin, colț cu fosta stradă „Ion Creangă”. Îmi aduc de asemenea aminte de

clasele de tip vechi și de marele coridor unde ne adunam atunci când era vreun eveniment mai important, iar conducerea liceului ni se adresa. I-am apucat ca directori pe Marc Valuță și apoi, pentru o scurtă perioadă, chiar înainte de 1940, pe Ioan Zalevski. Îmi aduc aminte și de pedagogii care nu erau profesori și aveau rolul de a asigura disciplina printre noi. De exemplu, era un domn Galaci, care ne impunea respect. A fost perioada când s-a înființat străjeria, iar noi am îmbrăcat uniforma respectivă. Era pe vremea regelui Carol al II-lea și străjeria făcea parte din atmosfera generală a statului cu un singur partid *Frontul Renașterii Naționale*, dar noi eram prea mici ca să înțelegem implicațiile politice care decurgeau de aici. Noi știam însă că aveam o zi pe săptămână consacrată educației cetățenești, cu activități educativ-patriotice. Ne adunam în careu chiar în fața liceului, pe trotuar, deoarece curtea liceului era prea mică, dispuși pe clase, care, la rândul lor, erau formate din șiruri care reprezentau cuiburile, cu șeful fiecăruia în față. Important este faptul că străjeria care luase locul cercetășiei, a fost o bună școală de patriotism. La acestea trebuie adăugate, și sărbătorile: ziua de 8 Iunie, legată de suirea pe tron a regelui Carol al II-lea și ziua de 10 Mai, Sărbătoarea Națională a României, sărbătorită cu fast și paradă militară. Acestea erau principalele repere cetățenești ale elevilor, care și ele și-au produs roadele.

A urmat apoi întreruperea în viața liceului, determinată de ocupația sovietică, cu tot ce a însemnat ea ca ruptură în modul nostru de viață. Eu cu familia mea am rămas pe loc. Acum nouă, tinerilor elevi, ni se prezenta o altă realitate, un alt tip de educație, care cerea repudierea conceptelor în care crescusem. Rezultatul educației primite anterior, precum și realitățile cu care eram confrunțați, și-au dat roadele, în sensul, că prin comparație mi-am dat seama, deși nu aveam decât 12 ani, că nu aparțineam acelei noi lumi care ni se impunea în mod brutal. În consecință, revenirea românilor în 1941 a fost pentru noi o reală eliberare și sfârșitul unei etape care părea că fusese un vis urât. Reluarea activității în cadrul liceului „Ion Creangă” a fost un lucru care ne părea foarte firesc.

Eu mă întorsesem acasă, mai precis casa – România - se reîntorsese la mine. Acum am avut parte din nou, pe lângă profesori competenți, de un nou, tânăr și energic director - Simion Vărzaru, cel mai bun director pe care l-am avut liceul „Ion Creangă” în istoria sa. Trebuie subliniat că atunci funcționa o disciplină școlară eficientă și de bună calitate. Și încă un element foarte important: deși era război,

statul român a avut puterea să construiască o nouă clădire pentru liceu (din nefericire neterminată,) cea în care funcționează acum Universitatea de Stat „Alec Russo”, precum și liceul „Ion Creangă” renăscut.

În anul 1943 a avut loc vizita Mareșalului Ion Antonescu la Bălți, inclusiv la liceu, cu tot ce a însemnat aceasta ca importanță în viața orașului, a liceului și a noastră. Îmi aduc aminte de cuvântul său, pe care l-am ascultat în clase, transmis prin sistemul de radioficare, sistem care era o noutate tehnică, atunci, în 1943.

Dar războiul era în plină desfășurare și treptat norii amenințători se apropiau de noi. În primăvara lui 1944 frontul a fost rupt și trupele sovietice au trecut Nistrul. Eram elev în clasa a cincea de liceu. N-am să uit ziua când în martie 1944 am fost chemați, toată clasa, la cercul militar pentru încorporare și trimitere pe frontul care nu era departe de oraș. Ni s-a părut firesc și eram gata de acest pas, cântând cântece patriotice. Nimeni dintre noi nu gândea altfel. Educația pe care o promisem își arăta roadele.

Dar în aceeași zi a venit ordinul de anulare a dispoziției. Fusese o inițiativă militară locală. Aflând despre ea, mareșalul Antonescu a anulat ordinul, spunând că nu trebuie sacrificați niște adolescenți. A urmat apoi refugiul. Spre deosebire de anul 1940, eu și familia mea nici o clipă nu am mai considerat opțiunea rămânerii pe loc.

Astfel s-a terminat etapa mea de viață ca elev al liceului „Ion Creangă”. O etapă, repet, atât de interesantă și hotărâtoare pentru formarea mea ca om și cetățean, care m-a marcat pentru totdeauna, cred că mai mult decât alte etape.

La liceul „Ion Creangă” am învățat temeinic o serie de materii, care au reprezentat bazele culturii mele pentru toată viața: istoria, geografia, matematica, limba franceză și latina, dar, în special, româna corectă și de mare calitate, care m-a ajutat mai apoi ca elev, în alte licee din România, să pot rămâne premiant de onoare, așa cum fusesem tot timpul cât învățasem la liceul de la Bălți. De altfel, așa se explică și importanța pe care o atribui acestui titlu de Premiant de Onoare, pe care am avut onoarea să-l pot restabili în cadrul liceului „Ion Creangă” renăscut. Este și o manifestare a dragostei mele față de acest liceu, dar și față de tinerii săi elevi și eleve, care reprezintă speranța spre o viață demnă a societății noastre.

Nu întâmplător m-am referit în aceste rânduri atât de mult la aspectele politice ale perioadei care a corespuns cu cea în care am fost elev la liceul „Ion Creangă”. Așa au fost timpurile. Nu puteai să ignori

realitățile care te obligau să fii într-o tabără sau alta. Opțiunea mea a rămas pentru totdeauna liceul românesc interbelic „Ion Creangă”, care, din fericire, a renăscut și care își continuă misiunea sa educativă în slujba neamului său, pe care îl slujește, să sperăm, și pentru alte veacuri.

Alexandru Budișteanu

Un adevărat ctitor al liceului bălțean „Ion Creangă”

De câte ori am ocazia să mă întretin cu domnul doctor Alexandru Budișteanu, mă uimește vivacitatea, inteligența și dragostea pe care i-o poartă acest basarabean meleagului natal și îndeosebi Liceului teoretic „Ion Creangă” din Bălți.

L-am cunoscut în anul 1996, când a fost redeschis Liceul Teoretic “Ion Creangă”. Purtat de nostalgia anilor trecuți, fostul elev al acestei vechi instituții a venit la Bălți cu o nobilă intenție - a reînvia frumoasa tradiție care exista în Liceul de băieți “Ion Creangă” în anii 30, **Premiul de Onoare** pentru cel mai bun licean al anului de învățământ. După cum ne-a mărturisit domnul doctor arhitect, chiar domnia sa se învrednicise pe timpuri de această distincție.

2008. Împreună cu directorul Liceului „Ion Creangă” dl Petru Roman în clasa „Alexandru Budișteanu”.

2008. In fața panoului *Premiul Alexandru Budișteanu*

Diplomă conferită Liceului „Ion Creangă” cu prilejul centenarului său

Prin decizia Consiliului profesoral și al Senatului universității, acest premiu poartă numele *Alexandru Budișteanu*.

În anul de studii 2007-2008 premiul a ajuns la a XIII-a ediție și constă dintr-o Diplomă de Onoare și 100 Euro. Se acordă câte un premiu celor mai buni elevi de la profilul umanist și real.

Un adevărat ctitor al liceului bălțean, d-nul Budișteanu revine mereu cu noi propuneri, încurajări, sfaturi pentru colectivul profesoral și pentru elevi. Îl așteptăm întotdeauna cu drag, căci anume dumnealui a fost animatorul multor lucruri frumoase: reeditarea revistei *Crenguța*, sărbătorirea aniversării de 100 de ani a instituției noastre, stabilirea relațiilor cu foștii absolvenți ai Liceului „Ion Creangă”, personalități notorii ale culturii noastre. Printre aceștia se numără academicienii Constantin Țâbârnă, Alexandru Nacu, doctorul Victor Ghețul, regretatul lingvist Damian Bogdan și Eugen Coșeriu, precum și mulți foști elevi ai liceului stabiliți în România, Germania, Franța, Statele Unite.

Participarea Domnului Budișteanu la Sărbătoarea Ultimului Clopoțel pentru absolvenți a devenit un eveniment așteptat nu doar pentru că se înmânează Premiul de Onoare, dar și pentru frumoasele discursuri ale acestui generos om, discursuri în care își aduce aminte de foștii colegi și profesori, de evenimente ale acelor frumoși ani, își mărturisește impresiile și își împărtășește experiențele acumulate de-a lungul unei vieți trăite cu multă dăruire și demnitate.

Acest bărbat cu zâmbetul blajin pe față și o ținută modestă e un exemplu deosebit de relevant pentru elevii noștri, care urmează să se afirme în viață. Deși mărturisește că a avut parte de o copilărie și o adolescență senine, s-a confruntat totuși cu destinul basarabenilor nevoiți să se refugieze și să caute a dovedi tuturor, că sânt capabili să se impună prin intelect și perseverență. Performanțele pe care le-a înregistrat domnul Budișteanu în domeniul în care a activat, precum și în planul activismului social sânt de invidiat. La onorabila vârstă pe care o are, domnul doctor arhitect Alexandru Budișteanu e încă un om plin de viață și, ce e de remarcat în mod deosebit, dornic a-și vedea baștina prosperând. Această dorință a domniei sale se materializează în fapte concrete.

Din multe discuții pe care le-am avut cu distinsul domn Alexandru Budișteanu, am înțeles un adevăr simplu: toți venim din copilărie, din adolescență. Dacă ai parte de un climat favorabil, de

profesori buni, prieteni devotați, părinți harnici și onești, nu poți să devii decât un om de omenie, să te împlinești, să fii capabil a dăruia oamenilor lumina cu care te-a binecuvântat Dumnezeu.

Petru Roman,
directorul Liceului Teoretic „Ion Creangă”

**„Cred că între cele două maluri ale Prutului
sunt mult mai numeroase lucrurile
care ne apropie decât cele care ne despart”**

Interviu cu arhitectul român Alexandru Budișteanu (cel care nouă ani în șir a înmănat celor mai buni elevi de la Liceul „Ion Creangă” din Bălți Premiul ce-i poartă numele).

Interviu realizat de Pavel Dumbrăveanu,

Zilele trecute, elevii Liceului Teoretic „Ion Creangă” din municipiul Bălți, Olga Șumilin și Mihai Balanici, au intrat în posesia Premiului „Alexandru Budișteanu”, acordat al nouălea an la rând celor mai buni liceeni pentru merite deosebite la învățătură și purtare exemplară. Distincțiile au fost înmănate în cadrul unei festivități prilejuite de încheierea anului de studii la respectiva instituție de învățământ, de către arhitectul român de origine basarabeană

Alexandru Budișteanu. Instituit în anul 1995, premiul a fost înmănat, până în prezent, unor șapte elevi de la Liceul „Ion Creangă” Unul dintre ei a intrat în posesia premiului trei ani consecutiv. Cu această ocazie, reporterul nostru a solicitat un interviu oaspetelui bucureștean.

- D-le Budișteanu, sunteți din nou la Bălți, (a câta oară?) pentru a înmâna premiul ce vă poartă numele. Cum este de înțeles gestul Dumneavoastră?

- Este un gest de dragoste și recunoștință. Mă găsesc la a noua ediție a decernării premiului respectiv și mă simt foarte onorat că Liceul „Ion Creangă” din Bălți, unde mi-am făcut studiile și eu, a acceptat să instituie acest premiu. El se decernează la finele anului de studii Premiantului de Onoare al liceului în amintirea unei tradiții care a existat la această instituție. Pe când îmi făceam studiile aici, am avut cinstea și eu să fiu Premiant de Onoare și m-am simțit obligat să continuu această tradiție frumoasă pentru a încuraja pe cei mai buni elevi. Până anul trecut, exista un singur premiu. Atunci s-a apreciat însă că este preferabil să existe două: unul pentru secția reală și altul pentru cea umanistă a liceului.

- Ce reprezintă, de fapt, acest premiu

- El este o recunoaștere a faptului că cel mai bun elev, din punct de vedere al rezultatelor la învățătură și al comportamentului său în societate, trebuie răsplătit. Premiul este constituit dintr-o diplomă de onoare și o sumă de bani în valoare de 150 dolari americani. Începând cu anul trecut, aceasta sumă a fost împărțită în două, pentru a se acordă la doi premianți.

- De ce ați decis să-l instituți?

- Mi s-a părut că este bine să stimulam și din acest punct de vedere efortul pe care-l fac elevii. Pentru că una este să fii considerat foarte bun, iar alta este să fii declarat cel mai bun. Eu am, de asemenea, dorința ca cei care au primit premiul meu să rămână în legătură cu mine și să știu ce fac ei și mai departe, cum evoluează. Imi face plăcere să am confirmarea că acești tineri devin cineva, că devin oameni utili comunității și societății și că nu a fost o întâmplare faptul că au primit premiul instituit de mine.

- Cum vi se par elevii de la Bălți?

- Consider că aveți un material uman de o mare valoare. Acești tineri și tinere sunt frumoși, deștepți și inteligenți și sunt buni viitori cetățeni de nădejde ai Republicii Moldova.

- *Dumneavoastră sunteți originar din Basarabia?*

- Sunt născut în comuna Pârlița, județul Bălți. Revin în aceste locuri ale copilăriei și adolescenței mele, cel puțin o dată pe an, pentru a înmâna premiul, iar dacă pot, vin la Bălți și mai des. Sosesc încoace întotdeauna cu două sentimente: de emoție și de dragoste. Sentimentul de emoție este generat de faptul, că mă întorc pe meleagul unde mi-am petrecut o foarte importantă parte din viață. Cel de dragoste îmi însuflă încrederea că este imposibil să nu iubești aceste locuri și oamenii de aici. Orice ființă are rădăcinile sale, un loc de care aparține. Bălțiul este localitatea de care aparțin eu.

- *Cum apreciați evoluțiile politice care au loc în Basarabia în ultimii ani și ce viitor are, în opinia Dumneavoastră, Republica Moldova?*

- Îmi este greu să vă răspund, pentru că e un subiect diferit care presupune un alt gen de discuție și o experiență politică, pe care nu știu în ce măsură o am, ca să vă pot răspunde adecvat. Dar știu că fiecare țară își are destinul său.

- *Ne puteți spune câte ceva din biografia Dumneavoastră?*

- M-am născut în anul 1928, așa cum spuneam, la Pârlița, comună aflată nu departe de Ungheni. După școala primară făcută la Bălți, am fost elev la Liceul „Ion Creangă”, unde am studiat până în 1944, când m-am refugiat împreună cu părinții în România. Acolo am absolvit Institutul de Arhitectură din București și am lucrat în proiectare, după ce, între anii 1956 -1960, mi-am făcut aspirantura la Moscova, devenind candidat în științe, apoi doctor în arhitectură, cu specialitatea urbanism și amenajarea teritoriului. Activând în calitate de arhitect la Comitetul de Stat pentru Construcții și Arhitectură din România, am plecat apoi ca funcționar internațional la New-York, unde, în perioada 1967-1972, am lucrat ca arhitect la sediul Națiunilor Unite, la Centrul pentru locuințe, construcții și sistematizare. În 1977, după cutremurul din România, mi s-a propus funcția de Arhitect-Șef al Capitalei, funcție pe care am exercitat-o timp de șase ani, până în 1983. Am coordonat o serie de proiecte importante din acea perioadă, devenind apoi șef al Centrului Național de Sistematizare din România, iar după Revoluție - Expert Parlamentar pe parcursul a zece ani. După pensionare am continuat să activez. În prezent sunt consultant la Camera de Comerț și Industrie, a României și Președinte al Uniunii

Vorbitorilor de Limbă Engleză din România. Suntem Filiala română a acestei Asociații Internaționale, care este reprezentată în 52 de țări și are sediul la Londra.

- *De fapt, cine vă considerați, când veneați mai înainte la Bălți?*

- Sunt basarabean, sunt moldovean și sunt român. Sunt, precum vă spuneam, la a noua mea venire la Bălți pentru înmânarea premiului, iar înainte de instituirea acestuia, am mai fost de câteva ori în Basarabia, pentru a vedea, pur și simplu, locurile unde am copilărit. Când eram aspirant la Moscova, am venit în Basarabia din capitala Rusiei. După refugiul din 1944, prima posibilitate să revăd meleagurile copilăriei și adolescenței am avut-o în 1959. Am trăit la București, la Moscova și la New-York, am avut posibilitate să vizitez toate continentele, încât îmi este mai ușor să spun ce țări nu am vizitat, decât în ce țări am fost. Dar emoțiile pe care le am atunci când mă întorc la Bălți nu pot fi comparate cu altele. Aici este locul unde m-am format ca om. Am fost întrebat cândva de ce nu am rămas în America. Și am răspuns: "Îmi este de ajuns că mi-am pierdut odată Patria. Să mai fiu a doua oară înstrăinat - nu mai doresc".

- *Mai locuieste la Pârlița ori la Bălți cineva dintre rude? Ce amintiri aveți despre locurile de baștină ?*

- Nu. Dar pot să vă spun că tata și mama s-au cunoscut la Pârlița, pentru că amândoi erau profesori la gimnaziul de acolo. S-au căsătorit și acolo m-am născut eu. Mama este din Zăbriceni, sat care atunci era în componența județului Bălți, iar tata - din Căinării lui Alexe Mateevici. Când m-am născut, Pârlița era în județul Iași. Pentru că a fost o perioadă în care, în mod intenționat, s-a hotărât ca Prutul să nu mai fie o graniță administrativă și numeroase județe încălecau ambele maluri ale lui. Istoric, Bălțiul era în ținutul Iași. De altfel, prin 1939, România a fost împărțită în ținuturi. A existat Ținutul „Pruț” cu capitala la Iași, care cuprindea Moldova dintr-o parte și din alta a Prutului. Era și Ținutul „Nistru” cu capitala la Chișinău, în care erau incluse județe din centrul Basarabiei și din lungul Nistrului. Mai era și Ținutul „Dunărea de Jos”, cu capitala la Galați, cuprinzând și sudul Basarabiei. Se făcuse această împărțire pentru ca Prutul să nu mai funcționeze ca nici un fel de graniță. În România erau zece ținuturi grupate în această manieră. Dar mă leagă de Bălți nu numai dragostea față de trecutul acestor locuri, ci și interesul față de prezentul și de viitorul lor. Mie Bălțiul îmi rămâne drag nu numai pentru că am trăit aici. Aș vrea să fiu sigur că orașul acesta se va dezvolta cum trebuie și că va avea în continuare un loc așa cum îl merită. Pentru că aș vrea să știu că acest

pământ fertil este gospodărit cum trebuie, deoarece are resursele necesare și poate să devină un important centru de dezvoltare din nordul țării. De fiecare dată când vin înapoi, simt în mod evident că sunt îmbunătățiri. Pentru că, indiferent de regimul politic de aici, se fac mereu investiții, există un sens ascendent, dezvoltarea orașului fiind continuă.

- *Să revenim la Liceul „Ion Creangă” unde au studiat mai multe personalități.*

- Eu am participat la efortul de redeschidere a lui în 1995, pentru că, după 1944 el nu a mai funcționat. Liceul acesta a fost înființat în 1906. A existat, mai întâi, o perioadă sub ruși, numindu-se pe atunci gimnaziu pentru băieți. A căpătat apoi numele lui Ion Creangă, începând cu 1918, când Basarabia a devenit parte componentă a României. În 2006 deci, vom marca centenarul liceului. Este o instituție de prestigiu.

- *Ne aflăm într-o sală pe ușa căreia scrie „Clasa Alexandru Budișteanu”. Ce sentimente aveți intrând în această incintă?*

- Foarte mari. La București fiind, din când în când, noaptea, înainte de a adormi, mă gândesc cu mare dragoste la acest spațiu dedicat mie. Țin mult la el și din considerentul, că atunci când trăiam la Bălți, părinții mei nu au avut nici măcar casa lor. Liceul „Ion Creangă” mai are clase memoriale pentru Eugen Coșeriu și Simion Varzaru, care a fost cel mai important director al liceului în perioada românească. Aș fi fericit ca toate clasele de care dispune instituția să fie dedicate memoriei unor persoane importante, pentru că, printre absolvenții liceului, sunt mulți care merită această cinste.

- *Vă mai amintiți de colegii de liceu? Cine sunt ei?*

- Hai să începem chiar cu colegii mei de clasă. Academicienii Constantin Țăbârnă și Alexandru Nacu, precum și doctorul Victor Ghețușul puțin mai tânăr, toți stabiliți la Chișinău. Mulți absolvenți ai liceului au lucrat și mai continuă să fie activi în România, Germania, Franța și în alte țări. Aici a învățat savantul de talie internațională Eugen Coșeriu, iar marele lingvist Damian Bogdan și-a făcut studiile, de asemenea, la liceul din Bălți.

- *Care este părerea Dumneavoastră vizavi de răceala din ultimul timp dintre Chișinău și București?*

- Este o greșeală politică și nu stau să găsesc vinovatul, dar mi se pare anormal ca între două țări care au atâtea lucruri în comun să existe această răceală a relațiilor. Cred că între cele două maluri ale Prutului

sunt mult mai numeroase lucrurile care ne apropie, decât cele care ne despart.

- *Credeți că R. Moldova are șansa de a se integra în Uniunea Europeană?*

- Fără îndoială. Ca și România, care este de pe acum în plin proces de integrare. Ne vom integra împreună în Europa, fără nici o îndoială. În ceea ce privește unirea celor două maluri ale Prutului, aceasta ține de voința celor în cauză și, în mare măsură, de educația noilor generații. Oricum, nimic nu se poate face cu sila. Este important, în primul rând, să ne cunoaștem istoria și limba în mod corect. Foarte important este, de asemenea, faptul că Republica Moldova dispune de foarte multe și remarcabile valori umane. Mă refer, în special, la „țărani de aici, care întotdeauna au crescut și educat copiii de calitate pentru gloria acestui pământ. Aceștia pleacă și ajung cetățeni importanți în toată lumea, dar nu prea se mai întorc. E un mare păcat. Aș vrea să le spun acestor tineri să nu plece, să rămână la baștină. Salut sosirea tinerilor basarabeni să studieze în România, dar mă întristează faptul că foarte mulți nu se mai întorc acasă. Sfatul meu pentru aceștia ar fi să se împlinescă profesional și să câștige bani pe unde pot, dar să se întoarcă, în cele din urmă, la baștină. Să se întoarcă cumva, dacă nu este posibil pentru totdeauna, atunci măcar prin investiții, sponsorizări etc., dar să nu uite de unde provin.

- *Ce le-ați putea replica celor care afirmă că jandarmii români îi băteau pe basarabeni?*

- Sunt de necomparat nenorocirile asupra moldovenilor din stânga Prutului din cauza unor jandarmi, care îi băteau nu pentru că erau basarabeni, ci pentru că, de exemplu, furau, cu deportările în masă și cu foametea pe care au îndurat-o aceștia sub sovietici. Citiți „Cărțile memoriei”. Știți ce e acolo? Îți vine să plângi.

- *Aveți cumva stabilite niște relații și cu administrația publică locală din Bălți?*

- Nu am relații. Dar mi-ar face plăcere să am. Singurele mele relații sunt cele pe care le am cu direcția Liceului „Ion Creangă” și conducerea Universității „Alecu Russo”.

- *Ce momente din copilăria Dumneavoastră de la Bălți vă mai stăruie în memorie ?*

- Multe. De exemplu, la 2 iunie 1935, cu ocazia sfințirii Catedralei „Sfinții împărați Constantin și Elena”, la Bălți, a sosit Regele Carol al II-lea și Marele Voievod Mihai de Alba-Iulia. Eram copil și locuiam cu chirie într-o casă de pe strada „Regele Ferdinand”,

actualmente Independenței, unde a fost recent o poștă și o stație de radioficare. Eram pe balcon când a trecut Regele și ne-a făcut cu mâna. Trecea în drum spre Catedrală și toată lumea îl saluta. E o amintire pe care n-o pot uita. Să știți că cea mai frumoasă perioadă din viața mea a fost cea din anii dintre cele două războaie mondiale, când România era mare, era recunoscută, era puternică, era bogată. Păcat că a venit anul 1940.

Discursuri rostite de Domnul Alexandru Budișteanu la manifestări aniversare și la sfârșitul anilor de studii la Liceul „Ion Creangă”

***Cinci ani de la reînființarea liceului „Ion Creangă”
din Bălți***

**(Alocuțiune ținută cu prilejul adunării aniversare dedicată
acestui eveniment)**

2000

Stimate domnule director Petru Roman,
Stimate doamne profesoare, stimați domni profesori,
Stimate eleve și stimați elevi,
Stimați părinți și invitați,
Onorată asistență.

Am deosebita plăcere și cinste, să mă găsesc în fața Dumneavoastră, la această adunare festivă, care marchează sfârșitul celui de al cincilea an școlar, după reînființarea liceului „Ion Creangă” din Bălți, care a avut loc acum cinci ani și nouă luni, la 24 august 1995. Este mult, dacă ne gândim la vremea când acest liceu renăscut nu exista decât în speranțele noastre. Este puțin, dacă ne gândim la duratele prin care se măsoară istoria. Nu depinde decât de noi, ca această aniversare să devină o tradiție care să se măsoare în decenii și, de ce nu, în secole.

Pentru mine, fost elev al prestigiosului liceu „Ion Creangă”, instituție de învățământ secundar de mare valoare și veche tradiție,

este o mare bucurie să asist astăzi la evaluarea rezultatelor în învățatură ale elevilor și elevelor care studiază și se pregătesc să devină cetățeni competenți și conștienți în această veche vatră de cultură, care este orașul Bălți.

Desigur, învățământul primar este important, deoarece îți oferă cunoștințele elementare, fără de care nu poți pași deloc în viață. Dar parcă și mai importante sunt cunoștințele pe care le capeți în liceu, ca adolescent și tânăr. Liceul te formează ca om, care începe să înțeleagă viața. Liceul îți determină caracterul și te ajută să capeți cultura generală atât de necesară, permițându-ți să devii un intelectual. Liceul te ajută să devii apoi un specialist de valoare, în domeniul de activitate pe care ți-l alegi.

Sper că sunteți mândri, dragi elevi și eleve, că învățați într-o prestigioasă școală de felul liceului Dumneavoastră. Veți vedea mai târziu, în anii ce urmează, că menționarea liceului unde ați învățat se va transforma într-un element de referință, care vă va însoți toată viața. Slava Domnului, nu mai suntem în perioada când școlile erau denumite numai medii și aveau un număr de înregistrare, care nu reflecta decât o înregistrare a procesului de învățământ.

Este normal ca o instituție de învățământ secundar să poarte numele unei personalități culturale de valoare, pe cât posibil legată de tradițiile locului, respectiv ale zonei unde funcționează instituția respectivă. Dar este absolut necesar ca numele personalității respective să aibă și valențe de importanță națională și, dacă e posibil, și internațională pentru a-i garanta recunoașterea sa, degajată de reducerea la o valoare strict locală, care nu i-ar permite accesul la universalitatea culturii.

Din acest punct de vedere, numele liceului Dumneavoastră îndeplinește perfect aceste condiții. Ion Creangă a fost, este și va rămâne o mare personalitate a culturii moldovenești, a culturii române, precum și a culturii universale.

Titlul de elev sau absolvent al liceului „Ion Creangă” a fost totdeauna un excelent pașaport în viață. Sper că va deveni sau chiar a devenit și acum același lucru. Vă vorbește un om care a beneficiat de acest titlu de onoare, de elev al liceului „Ion Creangă”. Vicisitudinile vieții nu mi-au permis să fiu și absolvent al acestui liceu, așa cum mi-aș fi dorit, dar, oricum, am beneficiat de blazonul oferit de acest liceu de elită. Am fost și Premiant de Onoare al acestui liceu, în repetate rânduri.

Am devenit elev al liceului „Ion Creangă” în anul 1938, terminând aici două clase de liceu, până în anul 1940, când activitatea liceului a fost întreruptă de invazia sovietică. În 1941 liceul și-a reluat activitatea, până în anul 1944, când a venit frontul și a urmat marea întrerupere, de 51 de ani, a activității sale.

Am fost deci elev al liceului „Ion Creangă”, terminând cinci clase în cadrul său.

Vreau să fie limpede: a te mândri cu titlul de elev sau absolvent al liceului „Ion Creangă” nu este un ecuson sau o decorație pe care o porți în piept și care, în mod automat, îi face pe cei care te văd cu ea să se dea la o parte sau să te salute cu respect. Titlul de care vă vorbesc e mai mult decât atât. Învățând la „Ion Creangă” ajungi să te porți și să știi ce să faci și cum să faci în viață așa, încât ceilalți termină prin a dori să știe, după ce îți văd rezultatele, unde ai învățat.

În anul 1944 am fost nevoit să mă refugiez cu părinții, din Bălți, mai întâi la Alba Iulia în Transilvania și apoi la Ploiești în Muntenia. După cele cinci clase de liceu la „Ion Creangă”, am intrat într-a șasea la liceul „Mihai Viteazul” din Orașul Marii Uniri, continuându-mi apoi studiile la liceele „Sfinții Petru și Pavel” și „Nicolae Iorga” din Ploiești. Primele două menționate erau licee de mare prestigiu, în timp ce ultimul era recent creat.

Sosise momentul confruntării cu alți elevi buni și foarte buni. Momentul adevărului. Veneam cu prestigiul știut practic numai de mine, de acela de licean și de Premiant de Onoare al liceului „Ion Creangă”. Într-un mediu școlar necunoscut, am constatat cu mare satisfacție că făceam față foarte bine. Ceea ce mă învățaseră excelenții profesori de la „Ion Creangă” mă înarmase cu o bună metodă de asimilare, precum și cunoștințe de valoare, care depășeau media celor știute de elevii din liceele pe care le frecventam acum. Am reușit să fiu în continuare Premiant de Onoare, deci cel mai bun elev dintr-un întreg liceu, în condiții mult mai dificile, confruntându-mă cu un număr mult mai mare de elevi, dintre care unii erau bine pregătiți, ambițioși și bine cunoscuți.

Iar de abia acum a venit momentul de mare satisfacție. A apărut întrebarea: „Unde a învățat băiatul ăsta?” Și atunci am putut să le arăt blazonul virtual, pe care scria „Ion Creangă”.

Stimată audiență,

Doamnelor și domnilor,

Liceul românesc „Ion Creangă” are o istorie și o tradiție remarcabilă. În cei 25 ani de existență ai săi, de la înființare până în

1940 și apoi din 1941 până în 1944, ceea ce nu este foarte mult, liceul „Ion Creangă” a reușit totuși să se impună ca o instituție de învățământ de înalt renume.

Cum se explică acest lucru? Răspunsul rezidă în concepția conform căreia a fost creat liceul, precum și în sistemul de învățământ de calitate care era aplicat în România.

Încă de la bun început, liceul nostru a fost gândit și organizat ca un focar de învățământ, educație și cultură, care trebuia să educe generații de tineri, sub îndrumarea unui corp de profesori de elită. S-a căutat să nu se facă rabat de la exigențele, cu care erau confrunțați cei ce doreau să predea cursuri în cadrul său.

Pe vremea aceea - am apucat și eu acele timpuri - profesorul singur hotăra cine este bun la învățătură. El răspundea de calitatea pregătirii elevilor și nu exista ideea comunistă, adoptată ulterior și atât de nocivă, că profesorul răspunde solidar cu elevii de nivelul cunoștințelor lor. Deci în timpul acela era de neînchipuit să i se reproșeze profesorului că elevii sunt slabi, pentru că el, profesorul, nu se pricepe sau nu se ocupă suficient de ei. După cum știm, după război s-a ajuns la situația aberantă, ca profesorul să-i treacă pe toți elevii, oricât de slabi ar fi fost, numai ca să nu i se reproșeze lui că nu este bun pedagog. Desigur, în sistemul antebelic, situația existentă îi dădea profesorului puteri foarte mari, dar nu-mi aduc aminte să fi existat abuzuri. În schimb, se știa că cine trecuse de profesorul X sau Y era bine pregătit.

Este drept, exista și mult individualism, adică fiecare elev învăța pentru el și încă nu se inventase ideea că elevii buni trebuie să-i ajute pe cei slabi ca să aibă toți rezultate bune la învățătură. Cei buni nu aveau obligația să-i tragă după ei și pe ceilalți. Desigur, ideea într-ajutorării poate părea generoasă, dar în realitate, ajutoratul celor slabi se transforma în lăsare pe tânjeală pentru cei în cauză, care știau că cineva, profesorul sau un coleg capabil, o să-i ajute. Elevul cel bun se mai pomenea cu sarcini în plus, iar spiritul de emulație era practic desființat, întrucât rezultatele la învățătură gândite procentual și pe ansamblu duceau la permanentizarea mediocrității.

Inițial, liceul „Ion Creangă” a funcționat într-o clădire parter destul de mare, situată la intersecția străzilor *Ștefan cel Mare* și *Ion Creangă*, astăzi *Pușkin* și *Moscovei*. În timpul războiului, clădirea a fost bombardată, liceul s-a mutat provizoriu în localul fostei Școli Normale, pentru ca apoi, odată cu construirea în timpul războiului a noii sale clădiri, să se mute în 1943, aici unde este. Această clădire, în

care funcționează liceul acum, a fost gândită tocmai în acest scop. Trebuie menționat că în conformitate cu proiectul inițial, care reprezenta o frumoasă clădire în stil românesc, nu s-a realizat în timpul războiului decât aripa în lungul străzii principale a orașului, strada Regele Ferdinand, acum Bulevardul Independenței. Pe colț urma să se construiască un corp mai înalt, în care s-ar fi găsit intrarea principală. Trebuia să mai urmeze încă un corp, în lungul străzii *Ștefan cel Mare*, actualmente *Pușkin*. Ulterior, după război, s-a construit în completare, porțiunea de pe colț, care n-are nici o legătură cu proiectul inițial.

Din pleiada de directori remarcabili, pe care i-a avut liceul „Ion Creangă” înainte de război, mă voi referi numai la cei pe care i-am cunoscut personal. Este vorba, în primul rând, de părintele Ioan Bălțeanu, care era și profesor de religie. Mi-l aduc aminte și acum. Era un bărbat în vârstă, cu barbă albă, plin de demnitate și bunăvoință, îmbrăcat bineînțeles în straie preoțești. Un alt director remarcabil, care a urmat, a fost între anii 1929-1939, profesorul de istorie Marc Valuță. Era totdeauna îmbrăcat foarte elegant și îngrijit în costume cu vestă. Era un om de modă veche, cu cioc și mustăți albe. Se bucura de mult prestigiu. Înainte de război, director a mai fost apoi și Ioan Zalevski, profesor de filosofie și drept, însă numai un an.

Dar directorul cu cel mai mare prestigiu a fost fără îndoială Simion Vărzaru. Fiu de țărani, cu studii făcute la Universitatea din Iași, Simion Vărzaru a fost înainte de toate un excepțional profesor de limba română. Nu voi uita niciodată lecțiile de limba română fascinante, pe care ni le preda și care au devenit pentru mine, și nu numai pentru mine, baza de cunoaștere a limbii române pentru toată viața. Ulterior, după refugiu, profesorul Simion Vărzaru, a ajuns la București, unde a fost profesor de română la una din cele mai prestigioase școli secundare din România, Colegiul „Sfântul Sava”. El i-a învățat limba română perfectă pe mulți bucureșteni. Dar meritele profesorului Vărzaru erau foarte importante și în ceea ce privește calitățile sale de manager dinamic. El a fost, cred, cel mai bun director pe care l-a avut liceul „Ion Creangă” în perioada până în anul 1944. Deși țara era în război, el a reușit să desfășoare o importantă activitate de construcție, obținând credite, materiale, constructori și tot ce trebuia pentru a realiza un liceu nou, modern și bine dotat. Îmi aduc aminte că pe vremea aceea clădirea era complet radiofocată, ceea ce pentru acele timpuri era o noutate.

Dintre profesorii remarcabili, pe care i-a avut liceul „Ion Creangă” și pe care i-am cunoscut personal, îi voi menționa, în afară

de cei, care au fost și directori, pe: Gheorghe Cârțu, profesor de română și Director al Școlii Normale, C. Poleanschi (poreclit „Bomba”) și I. Dăscălescu, profesori de istorie, Mihail Horn și A. Vijoli, profesori de geografie, I. Spânu, profesor de matematică, Gheorghe Brun și doamna N. Spânu, profesori de științe naturale, I. Tertiac, profesor de fizico-chimice, Nicolae Socoliuc și A. Lambrino, profesori de franceză, A. Engler, profesor de germană, Visarion Bronzetti și Petre Stati, profesori de logică și psihologie, preotul G. Spinei, profesor de religie, Anatolie Erhan, profesor de gimnastică, Alexandru Râbalco și A. Delaport, profesori de desen și R. Viniciuc, profesor de muzică.

În orașul Bălți erau numeroase școli secundare, dar liceele de prestigiu erau cele două licee teoretice. Respectiv liceul „Ion Creangă”, care era un liceu de băieți și altul de fete – „Domnița Ileana”, ambele cu opt clase. Noi, băieții, purtam uniformă de culoare albastru închis și numere pe mâneca stângă. Numărul meu era „L.I.C. 4” și eram foarte mândru de acest număr foarte mic. Începând din anul 1938, aveam și uniforme de străjeri, pantaloni scurți albastru închis și cămașă albă. Eu eram șeful cuibului numărul 6 din clasa mea. O zi pe săptămână, joi, era dedicată „străjeriei”, când ni se făcea educație cetățenească și patriotică. În ziua aceea ne adunam tot liceul în careu și se ridica drapelul țării. În fiecare zi participam la rugăciunea Tatăl Nostru, care se recita în comun pe coridorul principal al liceului. Duminica mergeam organizat la catedrala Sfinții Constantin și Elena. Aveam voie să vedem numai filmele aprobate, la cele trei cinematografe din oraș. Era o viață bine rânduită, unde ne simțeam conștienți și patrioți ai țării noastre - România.

Vreau să fac însă următoarea precizare: ceea ce descriu eu este o prezentare a lumii de atunci. Nu cred că în prezent se pot reface niște situații întocmai așa cum au fost. La timpuri noi - trebuie soluții noi. Dar e bine să știm cum au fost niște lucruri și să preluăm ceea ce are valoare și ne poate fi folositor și astăzi.

Liceul „Ion Creangă” a fost important, în special, prin generațiile de tineri care l-au absolvit și care au devenit personalități ale culturii și științei. În fond, acesta este lucrul cel mai important. La ce servește oare un liceu perfect utilat, cu cadre didactice foarte bune, dar care nu este în stare să producă tineri bine pregătiți? Un asemenea liceu nu-și justifică existența. Tăria liceului „Ion Creangă”, piatra sa de temelie, au constituit-o oamenii de cultură și de știință, care l-au absolvit și care

și-au pus cunoștințele în slujba semenilor lor, în orașul lor, în țara lor și unii și peste hotare.

Dintre personalitățile care fac cinste liceului, pe care îl sărbătorim astăzi, se numără oameni de știință și savanți, precum Eugen Coșeriu, Nicolae Botnariuc, Nicolae Testemițeanu, Vasile Malinschi, Vitalie Belousov, Constantin Țâbârnă, – toți academicieni. Se mai numără literați, lingviști și oameni de cultură, precum Sergiu Grossu, care trăiește acum în Franța, Vadim Pirogan, Valentin Mândăcanu, Boris Buzilă, și alții, apoi mulți medici de renume, precum, Victor Ghețul, Alexandru Nacu, Nicolae Sergentu, de asemenea Vsevolod Schițco, un distins inginer energetician, V. Movileanu, biolog, precum și foarte mulți alții, din care am menționat numai pe cei pe care îi cunosc personal. Le cer scuze celor pe care nu i-am pomenit, dar subiectul depășește puterile mele și este mult prea important, meritând să facă obiectul unei lucrări științifice.

În cadrul liceului „Ion Creangă” s-a desfășurat și o însemnată activitate literară. Astfel, în cadrul său au fost înființate și au funcționat societăți literare remarcabile, cum ar fi: *B. P. Hașdeu*, *George Coșbuc* și *Unirea*, care editau revistele: *Aurora*, *Spre lumină*, *Unirea* și îndrăgita *Crenguța*. Pe lângă acestea, profesorii Marc Văluță, Simion Vărzaru, Petre Stati și Mihail Horn au editat importanta publicație *Cuget Moldovenesc* a Societății Culturale *George Enescu*.

Unele din aceste tradiții frumoase din cadrul liceului ar trebui reluate și continuate și astăzi. Mă refer, de exemplu, la apariția revistei *Crenguța*, care a permis debutul și lansarea de lucrări ale unor elevi sau profesori, care s-au dovedit apoi a fi certe valori ale culturii române. Știu că în prezent s-au făcut eforturi în acest sens, dar ele trebuie continuate și materializate.

Războiul a întrerupt în mod brutal, în anul 1944, evoluția procesului de învățământ, desfășurat în cadrul liceului „Ion Creangă”, care a fost evacuat prin director și unii elevi, cuprinzând și arhiva, la Deva. Acolo practic și-a încetat activitatea.

A urmat perioada pe care o știm cu toții. Lucrurile păreau încremenite pentru încă multe decenii.

Dar istoria își are logica și evoluția ei. Modificările fundamentale produse în Europa, începând din anul 1989, însoțite de destrămarea Uniunii Sovietice și de crearea Republicii Moldova, au avut urmări extrem de importante pentru viața noastră a tuturor, manifestându-se și în ceea ce privește reorganizarea procesului de învățământ din spațiul dintre Prut și Nistru.

Îmi aduc aminte cu câtă emoție urmăream în toamna lui 1989 evenimentele de aici, de la Dumneavoastră. În continuare am participat cu tot sufletul la evenimentele, care au dus la declararea statalității Republicii Moldova, înțelegând ce perspective noi se deschid pentru Dumneavoastră. Ceea ce părea de neconceput acum 30, 20 sau 15 ani, brusc devenea posibil. Ne întorceam la veșmântul firesc al limbii - alfabetul latin, la tradițiile noastre de cultură.

S-au creat premisele necesare pentru reorganizarea învățământului secundar și aici în orașul Bălți. Mulțumită inițiativelor și energiei unor oameni de cultură și de suflet a fost posibilă, iată, reînființarea liceului „Ion Creangă”.

Meritul îi revine, în primul rând, savantului și marelui om de știință, Academicianul Profesor Universitar și Doctor Habilitat - Nicolae Filip. Dacă nu era Domnia Sa, nu cred că am fi avut ce sărbători astăzi. Mulțumită energiei sale, perseverenței de care a dat dovadă și talentelor sale administrative și manageriale, a fost posibilă materializarea visului a numeroase generații de bălțeni, aflați în republica Moldova, în România și în diferite zone ale globului. Ei doreau să se reia firul firesc al tradiției de învățământ secundar teoretic la Bălți, pe care o reprezenta liceul „Ion Creangă”, ceea ce s-a și întâmplat.

Doresc să subliniez acum rolul important, pe care îl are remarcabilul profesor de istorie, domnul Petru Roman, Directorul liceului „Ion Creangă”. Datorită dăruirii și energiei sale, precum și talentelor sale de bun organizator și cunoscător al procesului de învățământ secundar, liceul „Ion Creangă” are încă de la reînființarea sa un director activ, care a demarat în mod eficient și competent, procesul de învățământ în noul și în același timp vechiul liceu „Ion Creangă”. Domnul Director Petru Roman poate fi mândru că se înscrie cu succes, încă de pe acum, în șirul de iluștri directori pe care i-a avut liceul de renume „Ion Creangă”, reînnoind și continuând cu succes tradițiile majore ale culturii bălțene și ale învățământului secundar din orașul nostru.

În ceea ce mă privește, m-am angajat încă de la început, din anul 1995, să sprijin prin toate posibilitățile mele dezvoltarea liceului „Ion Creangă”. Printre acțiunile mele se numără constituirea premiului care îmi poartă numele și care se oferă Premiantului de Onoare al liceului „Ion Creangă”, reînviindu-se o frumoasă tradiție, care recompensează cel mai bun elev sau elevă a liceului la finele fiecărui an școlar, constituind un stimulent pentru elevi, pe parcursul anului de

învățământ. Am marea satisfacție că am ajuns astăzi la cifra rotundă de 5 ani, având până acum patru premianți de onoare, care constituie detașamentul de elită al liceului „Ion Creangă”, fiind ambasadorii cei mai importanți în lume ai acestui liceu, care se afirmă tot mai puternic. Numele lor este: Olga Pascaru, Alexandru Botezat, Viorel Rotarciuc și Lilian Caraiman. Bineînțeles, la acest șir de nume se adaugă și premiantul de onoare, de la sfârșitul acestui an școlar.

Printre contribuțiile mele pe care le fac în sprijinul liceului „Ion Creangă”, vreau să anunț că donez acestui liceu atât de drag mie, un word-processor marca Smith Corona. El a fost deja preluat de un mare sprijinitor al învățământului din orașul nostru, domnul Radu Moțoc de la Galați, care vi-l va aduce în viitorul cel mai apropiat.

Aș dori acum să abordez o problemă direct legată de aniversarea noastră de astăzi.

Liceul „Ion Creangă” are o istorie nobilă. Este istoria învățământului secundar din orașul Bălți.

Dar eu nu cred în teoria vidului de cultură și de creație din activitatea colectivităților umane. Niciodată nu trebuie să credem că totul începe numai cu noi. Totdeauna există forțe creatoare, care se manifestă dintr-o pornire firească. Și aceasta s-a întâmplat din cele mai vechi timpuri și pe acest pământ. Desigur, epocile diferă între ele și nu putem compara ce se întâmpla, de exemplu, acum o sută sau două de ani, cu ce se întâmplă acum sau se întâmpla acum 60-70 de ani la Bălți. Epocile diferă și prin ritmurile de dezvoltare și creație, dar continuitatea este un element în care eu cred și pe care nu trebuie să-l neglijam.

În mod concret, în orașul nostru, începuturile învățământului secundar au fost puse în anul 1906, la 10 septembrie. Consider că trebuie să preluăm și această etapă și s-o considerăm, ca făcând parte organică din patrimoniul educațional al orașului nostru. Deci putem vorbi în prezent de o tradiție liceală veche de 94 de ani aici la Bălți și cred că se cuvine ca în anul 2006 să sărbătorim 100 de ani de la înființarea liceului nostru. Vă rog să luați în considerație această propunere. Nu sunt multe orașe în această zonă geografică ce se pot mândri cu un asemenea bilanț.

Tot pe linia accentuării trecutului valoros al învățământului secundar din orașul nostru, consider că ar trebui amplasate plăci comemorative pe clădirile din cadrul Universității „Alecu Russo”, unde au funcționat liceele „Ion Creangă” și „Domnița Ileana”, cu indicarea perioadelor respective.

Aș dori în încheiere să adresez cuvinte de mulțumire întregului corp profesoral al liceului „Ion Creangă”, care se străduiește cu dăruire și abnegație să transmită generațiilor prezente flacăra cunoașterii, exercitându-și una dintre cele mai nobile profesii din lume. Cinste lor.

În acest context vreau să relev activitatea neobosită pe care o desfășoară un competent membru al corpului profesoral al liceului nostru. Este vorba despre domnul Doctor în Istorie, Conferențiar Universitar Nicolae Cazacu. Dumnealui și-a dedicat energia, perseverența și marea sa putere de muncă unui subiect deosebit de important pentru problemele legate de istoria și cunoașterea trecutului liceului „Ion Creangă” și nu numai. Dânsul pregătește o lucrare științifică de mare anvergură, consacrată învățământului secundar interbelic din Basarabia. Această lucrare va umple un mare gol din cercetarea științifică din acest domeniu, fiind de mare folos cercetătorilor din acest domeniu, atât celor de aici, cât și celor din România. Îi doresc să ne bucure cât de curând cu această lucrare, care va fi un studiu de referință.

În încheiere, permiteți-mi să vă mulțumesc la toți cei de față pentru prezența Dumneavoastră la această manifestare de suflet. Sper și doresc să ne revedem, de cât mai multe ori în condiții asemănătoare, trudind împreună spre propășirea educațională și culturală a oamenilor noștri din acest important oraș al sufletului meu pentru totdeauna, centru de referință și cetate de cultură din această parte de Nord a eternei Moldove.

Vă mulțumesc pentru atenție și vă doresc multă sănătate, fericire și multe succese în tot ce vă propuneți să realizați.

Mă despart de Dumneavoastră cu dorința fierbinte să ne revedem de încă foarte multe ori.

La revedere!

Alocuțiunea rostită cu prilejul celei de a noua ediții a decernării premiului Alexandru Budișteanu Premianților de Onoare ai Liceului „Ion Creangă” din Bălți. 2004

Domnule Director, doamnelor și domnilor profesori, dragi elevi și elevi, stimați părinți și invitați,

Am din nou bucuria și privilegiul de a mă întâlni cu Dv., acum la sfârșit de an școlar. Împreună am reușit să creăm o tradiție, care, iată, dăinuie de 9 ani. Sărbătorim în prezent momentul ultimului clopoțel, aici, în cadrul prestigiosului liceu „Ion Creangă”.

În calitate de bălțean, chiar dacă nu m-am născut în acest oraș, ci într-o comună din acest județ, revin de fiecare dată aici, în orașul Bălți, cuprins de două sentimente dominante: emoție și dragoste.

Emoția este datorată revederii locurilor unde am copilărit și petrecut adolescența, formându-mă ca om și cetățean. Comparând toate perioadele și locurile unde am trăit, eu știu, acum la cei peste 75 de ani pe care îi am, că aceasta a fost cea mai importantă etapă a vieții mele. Fără această perioadă cine știe cum aș fi evoluat. A fost timpul când am învățat și eu la liceul „Ion Creangă”, în clădirea veche, dispărută în timpul războiului și apoi în cea prezentă, construită tot în timpul războiului, în care se găsește de altfel și o parte a Universității de Stat „Alec Russo”.

Sunt la vârsta când rădăcinile contează din ce în ce mai mult. De fapt, acest lucru trebuie să te însoțească toată viața, dar este normal ca el să apară și să devină tot mai puternic, treptat, pe măsură ce se apropie ziua, când trebuie să dai socoteală, de ce ai făcut în viață și, de fapt, ce ai făcut cu ea. În realitate această confruntare cu tine însuși nu este o problemă de vârstă. Cred că, trebuie să ne căutăm permanent și să știm mereu care ne sunt rădăcinile, de unde provenim și în consecință - cine suntem.

Vai de cei care nu au acest sentiment. Îi consider niște infirmi sufletește. Un om normal trebuie să aparțină unui loc, unor oameni, unei comunități. Noi aparținem, indiferent de ce credem, unei realități, care ne-a format în tiparele sale indelebile. Noi aparținem unei localități, unei provincii, unei țări, și prin urmare, unui neam care corespunde sau nu unor granițe. Granițele sunt transformabile, dar neamul nu.

Nimic nu este mai trist, decât să vezi oameni, indiferent de vârsta lor, care se duc undeva și încearcă să se integreze cu orice preț în alt

loc, în altă țară, în alt neam. Oameni care își schimbă tot, începând cu mentalitatea, limba și chiar numele. Dacă asta se cheamă globalizare sau mondializare, atunci eu o resping. Eu consider că mondializarea sau globalizarea reprezintă acceptarea conștientă a nevoii de a te integra viziunii și conceptelor universal valabile și benefice, dar fără a uita nici o clipă de unde provii și cine ești. Eu mă declar basarabean, moldovean și român. Toate acestea simultan și fără nici o contradicție între ele.

Această viziune am căpătat-o aici la Bălți prin dascălii mei de școală primară și liceu, concepție care m-a însoțit și mă va însoți mereu.

În ceea ce vă privește, las la alegerea Dv. să apreciați cine și ce sunteți. Îndemnul meu este doar acela să știți, cine sunteți și să nu vă deziceți de această calitate, prețuindu-vă mereu rădăcinile.

Vorbind în continuare despre emoția pe care o resimt aici, mă refer la revederea mea cu orașul Bălți. Vreau să vă spun că viața m-a făcut să trăiesc la, - repet, să trăiesc și nu să vizitez, - București, Moscova și New York. Și totuși aceste orașe, atunci când le revăd, nu mi stârnesc emoția pe care mi-o oferă Bălțiul nostru. Poate părea paradoxal, dar așa este.

Aici mă uit la oameni, mă uit la construcții și mă interesează orice schimbări, mai ales cele care sunt în bine.

Aș vrea acum să mă refer la cel de al doilea sentiment, pe care îl am când vin aici și anume, acela de dragoste. Este vorba despre dragostea mea față de aceste locuri, dar în special față de oamenii de aici. Iar în mod deosebit mă interesează oamenii tineri, mă interesați voi și pe voi vă iubesc în mod special. Poate că acest lucru se datorează și faptului că destinul meu a făcut așa, încât să nu am copii.

Desigur, nu putem uita meritele celor mai în vârstă: ei au făcut tot ce ne înconjoară. Dar ce ne-am face, dacă nu ați exista voi, cei ce reprezentați viitorul nostru? Sunteți tineri, frumoși și deștepți. Viața este în fața voastră și vă așteaptă. Croiți-vă un drum cu succese în viață.

Din dragoste față de voi și din dorința de a răsplăti eforturile voastre la învățătură și comportament, am creat premiul care îmi poartă numele și care este decernat celui mai bun elev sau elevă din anul școlar respectiv, iar începând de anul trecut, celor mai buni doi elevi sau eleve, care au urmat secțiile reală și umanistă ale liceului „Ion Creangă”.

În ceea ce mă privește, am avut și eu cinstea să primesc distincția de a fi Premiant de Onoare al liceului Dv., mai bine zis al nostru, în anii 1939, 1940, 1942 și 1943. În 1944 premiul nu s-a mai decernat, marcând întreruperea care a luat sfârșit tocmai în anul 1996.

Consider o onoare și un privilegiu deosebit faptul, că odată cu renașterea liceului „Ion Creangă”, mi s-a dat prilejul să institui și să ofer acest Premiu, care reprezintă pentru mine un lucru frumos, un lucru drag și cu care mă mândresc în mod deosebit. Meritul revine conducerii Universității de Stat „Alec Russo”, precum și conducerii acestui liceu teoretic, ce funcționează în cadrul Universității.

În prezent, la cea de a 9-a decernare a Premiului, aș vrea să nu-i uităm pe cei care au beneficiat de acest premiu până acum, fiind aleși în acest scop de către consiliul profesoral al liceului.

Astfel, primul premiant, mai exact prima premiantă, a fost domnișoara **Olga Pascaru**, care l-a primit în anul 1996. A urmat în anul 1997 domnul **Alexandru Botezat**, în anul 1998 domnul **Viorel Rotarciuc**, în anul 1999 domnul **Lilian Caraiman**, iar după aceea, timp de trei ani la rând, premiul a fost obținut în anii 2000, 2001 și 2002 de domnul **Ion Chesov**. Anul trecut, în 2003, au fost doi premiați, respectiv domnișoara **Natalia Filip**, de la secția reală și domnișoara **Olga Șumilin**, de la secția umanistă. Iată că există până acum 7 tinere și tineri, care s-au învrednicit de premiul care îmi poartă numele și care mă ajută să dau un sens acestui gest al meu, care mă bucură nespus, la apropierea finalului vieții mele. Nimic nu mă încântă mai mult decât atunci când premiații mei - așa-i numesc eu - țin legătura cu mine și îmi scriu. Îmi face mare plăcere să știu ce fac, cum evoluează, ce devin în viață. Sunt gata să le ofer sfaturi și să-i ajut în continuare cu ce pot. Același îndemn îl adresez și noilor premiați care vor fi declarați astăzi, pe care îi rog să se alăture - îmi permit să spun - clubului creat, pe care îl doresc cât mai select.

Mulțumindu-vă încă odată pentru cinstea pe care mi-ați făcut-o fiind prezenți aici, vă mulțumesc pentru atenție.

*Epilog: la finalul anului școlar 2003-2004 au primit titlul de Premiant de Onoare al liceului teoretic „Ion Creangă” din Bălți, domnișoara **Olga Șumilin**, de la secția umanistă și domnul **Mihai Bălănici**, de la secția reală.*

Alocuțiune rostită cu prilejul centenarului Liceului „Ion Creangă”

Doamnelor și domnilor, Stimată audiență,

Încep, exprimându-mi un gând, cred, unanim însușit, acela de bucurie pentru că pot, pentru că putem, participa la sărbătoarea centenarului liceului nostru drag - „Ion Creangă”.

100 de ani reprezintă un semn remarcabil pe răbojul timpului. Acest lucru este valabil pentru tot ce este important în lume. Pentru ființele omenești este mai greu de atins, dar pentru o instituție este un criteriu necesar, atunci când participi la competiția reală a valorilor. Și iată că liceul „Ion Creangă” începe să se numere printre greii din clasament.

Cinste tuturor generațiilor de profesori și elevi, care, printr-un efort comun timp de un secol, ne-au adus pe noi toți aici. Important a fost, este și va fi, ca să fim conștienți de faptul, că trecând printr-un liceu de calitate ca al nostru, trebuie nu numai să înveți, ca să devii un intelectual și un specialist de calitate, dar trebuie să și devii un cetățean conștient și patriot al pământului tău natal, respectiv al țării de care aparții.

Acest lucru l-am făcut și acum ne putem uita cu satisfacție înapoi, cu mândrie în jur și cu speranțe îndreptățite în viitor. Elevii liceului nostru au ajuns pe toate continentele, ducând cu ei renumele școlii și țării noastre. Important este să continuăm, la fel și eu mă adresez tinerelor generații de elevi și eleve, să continue frumoasa lucrare a înaintașilor și contemporanilor lor.

Personal, sunt optimist și sper că istoria ne va fi favorabilă în viitor. Iar dacă acest lucru nu va fi posibil, sunt sigur ca generațiile viitoare vor ști să depășească și ele greutățile, pe care le vor întâmpină, asigurând mereu continuitatea și succesul scumpului nostru liceu „Ion Creangă”, căruia îi spun: „Vivat, crescat, floreat!”

*Alexandru Budișteanu
București, România
23.09.2006*

Luare de cuvânt cu prilejul decernării Premiului *Alexandru Budișteanu* la cea de a 13-a ediție a sa

Doamnelor și domnilor profesori, dragi eleve și elevi, dragi premianți prezenți și viitori, doamnelor și domnilor!

Am plăcerea și onoarea să particip pentru a treisprezecea oară la decernarea premiului care îmi poartă numele, aici, în liceul „Ion Creangă”, atât de drag mie, de fapt, nouă tuturor.

De fiecare dată resimt în mod constant aceleași sentimente, respectiv de bucurie și dragoste. Bucurie pentru că am reușit să-mi duc angajamentul mai departe, încă un an din viața mea. Dragoste pentru că mă găsesc aici la baștina mea. Am mai spus-o și o repet din nou, viața mi-a dat posibilitatea să trăiesc în numeroase orașe ale lumii, unele fiind chiar cele mai importante, dar pentru mine, tot Bălțiul nostru rămâne orașul meu cel mai drag. Aici am copilărit, aici mi-am petrecut adolescența, aici m-am format ca om și cetățean. Bălțiul rămâne pentru mine orașul pe care nu l-am uitat, pe care nu-l uit și pe care nu-l voi uita vreodată.

Am spus-o și o mai repet: este normal să evoluăm, să ne îndreptăm eventual pașii către locurile care ne oferă cele mai bune condiții de dezvoltare și progres, dar niciodată nu trebuie să uităm de unde am pornit și să continuăm să aparținem pământului care ne-a făurit și, dacă este posibil, să ne întoarcem într-o zi acasă, iar dacă acest lucru nu este posibil, atunci să facem totul pentru a contribui la propășirea și bunăstarea locului și oamenilor de unde am plecat.

Treisprezece ani de când ofer acest premiu reprezintă un răstimp, care începe să se contureze drept o perioadă bine definită din viață, respectiv din viața mea. Cineva a spus în mod înțelept, iar mie îmi convine această formulare, că noi nu îmbătrânim, ci acumulăm experiență. Iată că în această perioadă am acumulat experiența desfășurării și acordării acestui premiu. Sper că acest premiu își pune amprenta pe activitatea elevilor și elevilor din liceul „Ion Creangă”. Eu cred că el își atinge scopul și îi stimulează în efortul lor de a învăța și de a deveni cetățeni competenți și conștienți ai țării și neamului lor. Modul cum se prezintă tinerii care devin premianți și premiante, cred că a demonstrat și demonstrează utilitatea acestui premiu, ca element de stimulare și emulație.

Dacă ne oprim pentru o clipă și ne uităm în urmă, constatăm că s-a format un șir remarcabil de fete și băieți, cele și cei, pe care eu, cu mândrie, îi numesc și îi consider copiii mei de suflet.

Doresc să-i menționez pe premiante și premianți ca atare. Ei sunt:

- În anul 1996 – **Pascaru Olga.**
- În anul 1997 – **Botezat Alexandru.**
- În anul 1998 – **Rotarciuc Viorel.**
- În anul 1999 – **Caraiman Lilian.**
- Apoi a urmat un caz special - **Chesov Ion.** El a primit premiul de trei ori la rând, respectiv în anii 2000, 2001 și 2002. Acest record nu l-a doborât încă nimeni.

*2002. Înmânarea Premiului „Alexandru Budișteanu”
elevului Ion Chesov*

După aceea s-a produs o modificare importantă. Creându-se două secții în cadrul liceului, cea reală și umanistă, premiul a sporit și eu am început să acord două premii, stabilindu-se anual doi Premianți de Onoare ai liceului „Ion Creangă”.

- Astfel în anul 2003 cei doi premianți au fost **Șumilin Olga** și **Filip Natalia.**
- În anul următor 2004, cei doi premianți au fost **Șumilin Olga** din nou, împreună cu **Bălănici Mihai.** În acest mod

Șumilin Olga a reușit să capete de două ori titlul de Premiant de Onoare al Liceului „Ion Creangă”.

- În anul 2005 premianții au fost **Graur Elena** și **Condrațiu Olga**.
- În anul 2006 premianții au fost **Axenti Cristina** și **Prepelită Ecaterina**.
- În anul 2007 cei doi premianți au fost **Moroșanu Lina** și **Pelțu Carina**.
- Iar în acest an – 2008 - premianții sunt **Enciu Nicoleta** și **Janna Procopciuc**.

Făcând bilanțul, constatăm că până în prezent 16 tinere și tineri au căpătat titlul de Premiant de Onoare al Liceului „Ion Creangă”. Este interesant de constatat că dintre ei 11 sunt fete și 5 sunt băieți. Ce concluzie se poate trage? Sunt fetele mai deștepte decât băieții? Nu. Cred că ele sunt, pur și simplu, mai silitoare.

Dar acum aș vrea să mă refer la un lucru care are o conotație tristă. Spre surprinderea mea și a tuturor, atunci când te referi la premianții mei ca la niște oameni tineri și, oricum, în mod evident mai tineri decât mine și care au o viață întreagă în fața lor, nu te aștepti ca soarta să fie nemiloasă și să-și aplice legile ei neiertătoare.

Una din premiantele mele, și anume Prepelică Ecaterina, a fost victima unui accident care i-a fost fatal. Îmi exprim durerea și regretul profund pentru dispariția unui om tânăr care părea sortit unui viitor atât de frumos.

Eu vă rog ca în amintirea celei care a fost Ecaterina Prepelică să păstrăm un moment de reculegere.....

Întorcându-ne către prezent și, în special, către viitor, vă propun să privim cu speranță anii ce vin și să continuăm munca noastră de propășire și progres în toate domeniile. Cred că avem toate condițiile să o facem.

2003. Alexandru Budișteanu împreună cu absolvenții ai Liceului Teoretic „Ion Creangă”

Acum doresc să vă anunț și probabil că premiantele din acest an au constatat, uitându-se în plicurile, pe care le-au primit odată cu

diplomele lor de Premiante de Onoare, că am decis să majorez suma care însoțește diplomele de la 100 de dolari, la 100 de euro pentru fiecare premiu.

În final, vreau să închei, spunându-vă că mă consider un optimist rațional și că sper din toată inima să continuăm să ne întâlnim așa precum astăzi, în această ambianță atât de plăcută și sărbătorească, cât mai mulți ani posibili.

***Interviu cu Alexandru Budișteanu,
fost elev de excepție
al Liceului de băieți „Ion Creangă” din Bălți***

*Interviu realizat de Nicolae Cazacu.
Crenguța, 2008, Nr.1(3)*

Nicolae Cazacu – *Ce a însemnat pentru Dv. liceul de băieți Ion Creangă din Bălți?*

Alexandru Budișteanu – În viața fiecărui om perioada adolescenței este foarte importantă, deoarece atunci te formezi ca personalitate și cetățean. Tot atunci ți se cristalizează caracterul și se stabilește modul tău fundamental de comportament pentru restul vieții.

Acesta a fost și cazul meu, întrucât eu am părăsit orașul Bălți în anul 1944, deci când împlinisem 15 ani, adică la o vârstă când trecusem prin procesul menționat mai sus. Începând din anul 1938 fusesem elev al liceului „Ion Creangă”, așa încât educația mea școlară și civică inițială s-a făcut în cadrul aceluși liceu, care era o instituție de elită a învățământului secundar din România. Reiteriez faptul că, pe lângă educația școlară, am beneficiat și de o educație civică adecvată, deoarece în cadrul liceului „Ion Creangă” se făcea nu numai carte, dar aveam parte și de profesori cu un înalt simț de răspundere față de generațiile care le erau încredințate spre educare și formare.

Calitatea mea de elev de liceu la „Ion Creangă” m-a făcut să asimilez cunoștințe fundamentale solide, care m-au slujit toată viața în domeniul absolut necesare, cum ar fi limba română, matematica, istoria, geografia, științele naturale, precum și limbile franceză și latină, toate determinând acea cultură generală, fără de care nu poți deveni un adevărat intelectual.

Nu este nici un secret că atunci se făcea carte serioasă, iar profesorii aveau prestigiul pe care li-l dădea o cunoaștere de calitate a

materiei predate, precum și o ținută didactică ridicată. Atmosfera de la lecții era foarte bună, iar disciplina școlară funcționa, nefiind o vorbă goală. De asemenea, cum spuneam, ni se făcea educația cetățenească și patriotică, atât de necesară pentru un copil și apoi un adolescent, care astfel învăța să-și iubească baștina la toate nivelele, începând cu locul de naștere și trai și continuând cu provincia și țara sa. Fără această pregătire fundamentală nu poți avea viitori patrioți ai țării tale care, la un moment dat, trebuie să acționeze nu numai ca buni profesioniști, dar și ca cetățeni conștienți și devotați.

Noi, cei care am învățat la liceul „Ion Creangă”, cred că am reușit să dovedim aceste calități, fiind conștienți că am învățat la un liceu de prestigiu. Suntem răspândiți în întreaga lume, în diferite țări și, bineînțeles, majoritatea în Republica Moldova și România. O spun cu mândrie și satisfacție, că aproape toți ne-am realizat în domeniile noastre de activitate datorită calităților umane personale, dar, în foarte mare măsură, și datorită învățământului și educației cetățenești de care am beneficiat. Cel mai riguros examen a fost, de fapt, situația în care ne-am găsit fiecare, după ce am plecat de la Bălți.

Vreau să spun de la bun început, că verificarea nivelului meu de pregătire școlară s-a făcut destul de repede, atunci când ajungând în altă parte a României am putut să fac dovada că posed cunoștințe de calitate, prin care m-am impus într-un mediu complet nou. Merită povestit episodul, când ajungând în mijlocul anului școlar la liceul „Sfinții Petru și Pavel”, un alt liceu de prestigiu, dar din Ploiești și fiind complet necunoscut, am dat, în clasa a șasea, o teză la limba latină. Atunci când ni s-au adus tezele, profesorul a început să citească notele. Aud 9,8,7,6, iar numele meu nicăieri. Și apoi aud: „Iar acum am un caz cu totul special. Cineva care și-a permis să copieze și nu a avut bunul simț să facă măcar o greșală. Cine este acest Budișteanu?” M-am ridicat. „Dumneata îmi faci un text perfect și crezi că mă prostești? De obicei cel care copiază, mai face câte o greșală ici colea! Deci îți dau nota 1!” Eu n-am zis nimic. După aceea s-a dus tata la el și i-a arătat notele mele școlare anterioare. La lecția următoare profesorul și-a cerut scuze și mi-a dat zece. În scurt timp am devenit elevul lui preferat. Nu-i venise să creadă, că cineva apărut nu se știe de unde, putea să aibă o pregătire atât de bună. Iar la sfârșitul anului am fost declarat Premiantul de Onoare al noului meu liceu, continuând tradiția pe care o începusem la liceul din Bălți. Iată o dovadă a calității învățământului, care se făcea atunci în Basarabia, iar în acest caz, la liceul *Ion Creangă*.

Cele de mai sus reprezintă în, mod implicit, răspunsul meu, referitor la întrebarea Dv., ce a însemnat pentru mine liceul *Ion Creangă*.

Nicolae Cazacu – *Ce amintiri semnificative vă leagă de liceul bălțean? De care colegi–crengiști și profesori vă amintiți mai mult?*

Alexandru Budișteanu - Liceul *Ion Creangă* a fost o instituție școlară complexă, care și-a îndeplinit menirea cu succes. Dovadă este afecțiunea pe care a creat-o printre elevii și absolvenții săi. Toți cei care am trecut prin clasele sale ne amintim, fără excepție, cu dragoste și recunoștință de cele învățate acolo, precum și de atmosfera din liceu, creată prin munca și atitudinea profesorilor pe care i-am avut atunci. Amintirile mele din perioada liceului de la Bălți se leagă, de fapt, de viața mea de atunci, în ansamblul ei.

Astfel, privind retrospectiv viața mea, consider că perioada cea mai bună a existenței mele a fost perioada copilăriei și adolescenței. Am trecut în decursul anilor prin multe situații și locuri de trai foarte diferite, dar acum, în preajma împlinirii a 80 de ani de viață, trebuie să spun că timpul petrecut la Bălți mi-a rămas drept perioada cea mai dragă, de care îmi amintesc cu emoție și afecțiune profundă. Aceasta înseamnă amintirile mele despre părinții mei, despre casa în care locuiam, despre oamenii din jurul meu, de fapt, despre întregul oraș. Îmi aduc aminte cu nostalgie de toată viața noastră de atunci. Iar din acest complex de amintiri se desprinde, în mod pregnant, liceul *Ion Creangă*. Aceasta înseamnă spațiul fizic, respectiv clădirea veche distrusă în timpul războiului, precum și cea nouă construită după aceea. Dar liceul înseamnă, într-o măsură hotărâtoare, și oamenii săi. Prin aceasta înțeleg directorii, profesorii și pedagogii. (Trebuie să explic că pedagogii erau atunci acele cadre care nu țineau cursuri, dar răspundeau de disciplina elevilor.)

Nu pot să uit în primul rând directorii. Ei erau personalitățile, care își puneau amprenta pe întreaga activitate din cadrul liceului. Primul director pe care îl țin minte a fost părintele profesor de religie, Ion Bălțeanu. Pe lângă aspectul său de om în vârstă, cu o frumoasă barbă albă, ne impresiona aerul stăpânit și demn pe care îl degaja, fiind și un om renumit pentru înțelepciunea și tactul său. De altfel, el a fost și primul Director al liceului *Ion Creangă*, din perioada de după primul război mondial, când liceul și-a dobândit și numele său actual. Un alt director cu un bun renume a fost Marc Valuță. O persoană impozantă și distinsă, de modă veche, cu barbă și mustăți, totdeauna bine îmbrăcat, cu vestă și ceas de aur cu lanț, așa cum se purta atunci.

Dar directorul cel mai remarcabil, de altfel, cel mai important din perioada anterioară desființării liceului, a fost Simion Vărzaru. Fiu de țărani, eminent profesor de română și un dinamic și autoritar organizator, Simion Vărzaru a rămas în memoria tuturor drept personalitatea dominantă în cadrul liceului *Ion Creangă* din prima perioadă de existență a acestuia. Meritul său organizatoric principal constă, în special, din aceea că, în plin război, a coordonat activitatea de construcție a noii clădiri a liceului, în care funcționează acum nu numai liceul renăscut, dar și Universitatea *Alecu Russo*. De altfel, ajungând apoi la București, Simion Vărzaru s-a impus ca un profesor de română de talie națională. Memoria sa este cinstită la Bălți prin existența în cadrul liceului a unei clase memoriale care-i poartă numele.

Din pleiada de profesori ai liceului, practic toți buni specialiști, pe care i-am cunoscut, cei care mi-au rămas în modul cel mai pregnant în memorie sunt cei din primele clase. Este firesc, având în vedere că eram în primii ani de învățământ liceal și primeam de la ei cunoștințe inițiale de bază. Astfel, în afară de profesorii de română Simion Vărzaru și Gheorghe Cârțu, îmi aduc aminte, de exemplu, de profesorul de istorie Mihail Horn, persoană sobră și foarte competentă. Apoi era profesorul de franceză Nicolae Socoliuc, profesorul de germană Engler, profesorul de latină Leon Panteleev, profesorul de științe naturale Gheorghe Brun, profesorul de matematică Teodosie Goncareenco, profesorul de muzică Viniciuc, profesorul de gimnastică Anatolie Erhan, profesorul de istorie Poleanski. Acesta, mai în vârstă și bonom, era poreclit „bomba”, bucurându-se de o mare popularitate. Aș adăuga profesorul de desen și calligrafie Alexandru Râbalco. Acesta fusese ofițer în armata țaristă și își purta cu mândrie, de sărbătorile naționale, uniforma echivalată de maior al armatei române, depășindu-i pe toți ceilalți în grad. Când se înfuria, exclama: „Hătăi pedeapsa! Eu voi pune una!” În consecință era poreclit: „Hătăi pedeapsa”. Dintre profesorii din timpul războiului l-aș menționa pe profesorul de psihologie Visarion Bronzetti, o persoană competentă, cu un aer distins. Vreau să-l adaug la această listă și pe pedagogul Galaci, mereu prezent printre noi, veghind asupra noastră ca o cloșcă binevoitoare, dar fermă. Să nu uităm că atunci purtam uniformă cu chipiu, iar pe braț aveam numere matricole. La cinematograful, de exemplu, mergeam numai la filmele aprobate, anunțate ca atare la intrarea în cinematograful. Fiecare clasă avea, de altfel, un elev Șef de clasă. Vreau să știți că toate acestea ne dădeau senzația că aparțineam unei categorii

de elită. De altfel, educația cetățenească și patriotică era desfășurată în mod special, într-o zi a săptămânii, care îi era dedicată integral, prin activitatea de cercetăsie, iar apoi cea de străjerie.

Desigur că am amintiri puternice legate de foștii colegi de liceu și, în special, de clasă. Dintre cei care au rămas în Basarabia i-aș menționa pe colegii de clasă Constantin Țâbârnă, medic chirurg notoriu, academician, pe Alexandru Nacu, psihiatru, academician și el și Victor Ghețu, medic, cu toții trăind la Chișinău. Dintre foștii colegi de clasă, care locuiesc în România, la București l-aș menționa pe Aurel Apachiței și el medic, internist. Un alt coleg de clasă, medic, cercetător de valoare, a fost un foarte bun prieten al meu, Alexandru Borș, care însă s-a prăpădit. Dintre ceilalți colegi liceeni l-aș menționa, în primul rând, pe Vadim Pirogan, personalitate de frunte, care din nefericire s-a prăpădit și el. Era mai mare decât mine cu patru ani, iar tatăl său a fost Primarul orașului Bălți. De asemenea, fiind tot mai în vârstă decât mine, îi menționez pe Vsevolod Schițco, inginer constructor, trăind la București, precum și pe Ovidiu Creangă, tot inginer, dar și scriitor, locuind la Toronto în Canada. Pe noi toți cei menționați mai sus ne leagă, datorită liceului nostru iubit *Ion Creangă*, o prietenie pe toată viața și chiar mai mult, aș spune eu.

Nicolae Cazacu – *Ce reprezintă pentru Dv, reînființarea liceului Ion Creangă?*

Alexandru Budișteanu – Reînființarea liceului *Ion Creangă* a fost pentru mine și de fapt pentru toți foștii săi liceeni, un moment emoționant. A fost o revenire la o valoare importantă, verificată în timp și care a reconfirmat locul orașului Bălți, ca vatră de cultură pentru această parte a țării. Astfel tradiția de formare a unor intelectuali și cetățeni de valoare, cu dragoste pentru baștina lor, a fost reînnoată. Sper ca istoria să fie bună cu liceul nostru și acesta să fie ferit în viitor de alte întreruperi, în mersul său mereu înainte. Am sărbătorit în anul 2006 o sută de ani de la înființarea sa. Sper ca în viitor liceul *Ion Creangă* să împlinească, cel puțin încă un secol de existență, la fel de remarcabilă.

Consider că actuala conducere a liceului, reprezentată de domnul profesor Petru Roman, în fruntea colectivului atât de competent de profesori pe care îi conduce, reprezintă garanția și instrumentul care poate materializa această perspectivă.

Nicolae Cazacu – *Cum arăta municipiul Bălți în anii Dv. de studii la liceu?*

Alexandru Budişteanu – Imaginea, mai exact amintirea oraşului Bălţi de atunci, se păstrează foarte vie în memoria mea. Era un oraş activ, fiind încă de pe atunci centrul economic, cultural și social cel mai important, din această parte a țării. Desigur că oraşul era mai mic din punct de vedere al numărului populației și al dimensiunilor sale fizice, comparat cu cel de astăzi, dar era un oraş important, dacă îl comparăm cu realitățile de atunci. Ca aspect, își avea strada sa principală cu numeroase magazine, biserici corespunzătoare în oraş, având și o serie de instituții care pentru acele timpuri erau importante și păreau mari. Arhitectura oraşului era dominată de clădirile realizate în stilul urban, caracteristic secolului XIX. Dar apăruseră și o serie de construcții locuințe particulare, care reflectau o arhitectură modernă cubistă.

De asemenea, oraşul poseda o serie de fabrici, în special din domeniul industriei alimentare, fiind de asemenea un important nod de circulație, în special feroviară. Avea trei cinematografe și o viață culturală, proporțională cu mărimea sa de atunci. Magazinele și piețele din oraş satisfăceau practic toate necesitățile la toate nivelele. Existau numeroase școli și licee, inclusiv unul comercial, precum și școli profesionale. Dintre minorități cea mai importantă era cea evreiască ce-și avea instituțiile sale religioase și de cultură, inclusiv de sport. Un element important în viața și aspectul oraşului l-a constituit construirea catedralei Sfinții Constantin și Elena, care a fost sfințită în anul 1935, precum și însăși realizarea clădirii liceului *Ion Creangă*, precedată de construirea liceului teoretic de fete *Domnița Ileana*. Clădirea actuală a liceului *Ion Creangă* a fost concepută inițial într-o arhitectură monumentală, cu caracter național. Din nefericire, din această clădire nu s-a realizat decât o singură aripă.

În general, se poate spune că oraşul Bălţi era o capitală de județ normală. Un aspect negativ îl constituia însă calitatea slabă a lucrărilor edilitare. Un alt element demn de remarcat era faptul că oraşul Bălţi gravita către oraşul Iași, cu care era legat mai convenabil decât cu Chișinău.

Nicolae Cazacu – *În activitatea Dv. ați atins o serie de performanțe cu adevărat unicele, care v-au marcat ca o personalitate notorie cunoscută în țară și peste hotare . Presimt că pe alocuri v-au rămas anumite rezerve. În care din funcțiile pe care le-ați ocupat, v-ați realizat mai din plin sau mai puțin?*

Alexandru Budişteanu – Întrebarea Dv. mi se pare deosebit de importantă, deoarece mă îndeamnă la formularea unui bilanț al

existenței mele. Pe de altă parte, este o întrebare firească, având în vedere vârsta mea. Recunosc faptul, că am avut parte în viața mea de o serie de situații și funcții diferite, cu importanță variată. Cred că cele care se relevă mai mult sunt aceea de arhitect și urbanist, implicat în proiectare și cercetare de specialitate, cadru didactic universitar la București și New-York, funcționar internațional arhitect în Secretariatul Națiunilor Unite de la New York, Arhitect-Șef al orașului București, Șef al Centrului Național de Sistematizare din România, Președinte al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză din România, iar în prezent Președinte al Consiliului Internațional al acestui for interstatal.

Dintre aceste funcții și activități, cred că am avut cele mai mari satisfacții atunci când am lucrat în aparatul Națiunilor Unite, oferind asistență țărilor din lumea a treia și putând constata în mod nemijlocit și, practic, imediat efectul unor acțiuni pozitive ale mele în domeniul meu de specialitate profesională.

Un domeniu în care consider însă, că nu am realizat ceea ce mi-am dorit și unde speram să pot materializa niște proiecte și viziuni profesionale a fost cel legat de funcția mea de Arhitect-Șef al orașului București. Am pornit la drum cu iluzia, că voi putea acționa într-un anumit fel, acceptând propunerea de numire în funcție care mi se făcuse în anul 1977 din partea șefului statului, ca să constat apoi că nu sunt decât un instrument în fața unei atitudini dictatoriale. Același lucru s-a repetat și cu funcția de Șef al Centrului Național de Sistematizare. În primul caz o problemă de sănătate a permis, după șase ani, rezolvarea situației, iar în cel de al doilea, soluția a fost oferită de revoluția din 1989.

Nicolae Cazacu – *In încheiere vă rugăm să vă expuneți viziunea Dv. față de conceptul apariției de azi a revistei Crenguța.*

Alexandru Budișteanu – Reeditarea revistei *Crenguța* este o completare fericită a renașterii culturale locale, la care mă refeream anterior. Revista *Crenguța* are o tradiție interbelică valoroasă, fiind instrumentul de creație și afirmare literară a elevilor liceului *Ion Creangă*, grupați într-o societate culturală. În acest cadru elevii liceului au putut să-și verifice capacitățile creatoare și să poată fi selecționați încă de la o vârstă a începuturilor, stabilindu-se, dacă este posibil și realist, ca ei să se angajeze cu succes pe calea creației literare.

În consecință mi se pare normal ca să se reînființeze odată cu revista și Asociația Culturală *Crenguța*, care să fie un cadru de

dezbateri și de creativitate literară, cultivând printre tineri și tinere capacitățile de exprimare și analiză creatoare de specialitate.

Pe de altă parte, situația de ansamblu actuală, în care se găsește orașul Bălți, justifică niște diferențe față de versiunea inițială a revistei *Crenguța*. În perioada interbelică, profesorii aveau la dispoziție diferite modalități de exprimare creatoare diferențiată. În prezent aceste posibilități sunt mai puțin diferențiate și, în concluzie, pentru punerea în valoare a creativității celor din cadrul liceului, fiind atât elevi cât și profesori, se justifică îmbinarea în această etapă a perspectivelor pentru ambele categorii de vârstă, într-o singură publicație, așa cum este, de fapt, situația prezentă.

Oricum, eu îi doresc revistei *Crenguța* ani mulți și prosperi, reușind să fie o pepinieră de descoperire și afirmare a talentelor prezente și, în special, a celor cu mari perspective viitoare

MĂRTURISIRI,
APRECIERI

Pentru un Alexandru Budișteanu, cum a fost și este

Cam riscantă intenția să vorbești despre un om pe care-l cunoști de demult și încă foarte bine. La rânduiala gândurilor, nu știi pe care să-l alegi pentru locul întâi, în început.

Totuși... Activitatea și faptele sale – demne de elogi, merită a fi lăsate în amintirea posterității. Alexandru Budișteanu a cucerit stima Liceului Teoretic „Ion Creangă” și a Universității de Stat bălțene. El a devenit o personalitate conformată sensului fixat în pagina dicționarului explicativ și enciclopedic. Este unicul învățacel al liceului din perioada interbelică, inclusiv din perioada modernă, care a fondat un premiu ce-i poartă numele, acordat celui mai bun licean al promoției pe parcursul unui șir de ani. Ce ar mai fi de adăugat aici, dacă acest cuvânt „unic” nu are nici un „concurrent”, dacă efortul lui materializat s-a învrednicit de titlul Doctor Honoris Causa al Universității noastre?

Om de cultură, cu instinctul istoric înăscut. M-am convins de aceasta, după ce i-am citit comunicarea prezentată la Congresul Național de Genealogie și Heraldică de la Iași. Reproduc o singură frază: *În perioada actuală a globalizării lumii noastre, există tentația, dar și pericolul, ca să devenim cetățeni ai Universului, care se simt bine oriunde, aplicând exclusiv principiul **Ubi bene, ibi patria (Unde e bine, acolo e patria)***. Autorul sugerează că oriunde ai plecat – pentru totdeauna, în altă țară, nu uita de pământul natal, de casa părintească și de Neamul tău. Regretabil, la acest capitol avem o restanță veche, pe care nicidecum nu reușim s-o lichidăm. A. Budișteanu, grație investigațiilor, a izbutit să-și reconstituie arborele genealogic, pe linie paternă, iar primul vlăstar, de la tulpină, se numește *Vasile Budișteanu (1729-1820)*.

Interesante, captivante și impresionabile mi s-au părut mărturisirile lui A. Budișteanu într-un interviu acordat ziarului românesc „Jurnal Național” în luna februarie a acestui an. În perioada 1977-1983 el a activat în postul de arhitect-șef al Bucureștiului. Evident, a avut ocazii frecvente de a-l vedea, de a discuta și de a-l cunoaște îndeaproape pe conducătorul comunist al României de odinioară – Nicolae Ceaușescu. Într-o singură frază, Budișteanu reușește, aidoma unui fotograf de imagini ascunse în subconștientul individului, să contureze portretul psihologic al dictatorului: *Era viclean, deștept nativ, brutal, neîncredător în oameni, incult, dar*

patriot în felul lui și voia să facă bine românilor cu forța... Avea mentalitate de țăran precupeț, care negociază cu șmecheri.

Nevastă-sa? Ea avea un grad de incultură și mai mare, dublat de răutate.... Când apărea și ea la prezentări, dacă vedea o femeie mai cochetă, venea la mine și-mi spunea: „Cine-i asta care face pe tinerica? Etete la ea, un’ se crede?”

Pe ruși, dictatorul român nu-i agreea. Intervievatul specifică: Când am fost numit arhitect-șef, am fost sfătuit să nu-i spun sub nici o formă că-s basarabean, născut în județul Bălți, nici că am făcut studii în URSS. Devenea bănuitor și puteam fi suspectat că-s agent sovietic sau mai știu eu ce.

După doi-trei ani, Budișteanu a înțeles că nu-și poate materializa valențele profesionale în regim dictatorial, lui fiindu-i rezervat doar rolul de simplu executor al ambițiilor tot mai numeroase și mai caraghioase în domeniul arhitecturii, concepute în mintea șefului statului. *Sperasem cu bună credință că voi putea aplica ideile mele privind dezvoltarea capitalei. Din păcate, n-a fost așa...* Pe atunci era cu neputință să demisionezi de bună voie: dacă nu erai promovat, concedierea semăna cu un fel de a pune cruce pe propria carieră. Din fericire-nefericire, a nimerit pe pat de spital, fapt ce a anticipat o eliberare din post, fără bucluc. Fostul arhitect-șef, bănuiesc, ar putea scrie memorii consistente la capitolul respectiv, cu bătaie lungă în istoria națională.

Am citit textul a 17 reacții vizând interviul lui A. Budișteanu. Recunosc, nu mi-au plăcut. Aproape toate intervențiile sunt îmbibate cu termeni malițioși, total detașate de cadrul realității din acea vreme. În societatea totalitară, unde spiritul dictatorial domina în orice compartiment de activitate umană, era extrem de greu să-ți imaginezi o mișcare de rezistență împotriva răului. De obicei, criticii curajoși apar târziu, după consumarea evenimentelor tragice. E ușor să fii erou în gânduri, cu acțiuni vitejești ținute ascunse... sub pernă. Mentalitatea primitivă întotdeauna așteaptă, ca altcineva să se sacrifice pe *baricade*. Totuși, cad de acord cu afirmația unui cititor: *Este un portret veridic al țopârlanilor care ne-au condus cum au vrut 25 de ani! De ce naiba i-au suportat toți?! De frică, bănuiesc!*

La o manifestare la sfârșit de an școlar împreună cu Petru Roman (în stânga) și Nicolae Filip (în dreapta)

Cu siguranță, Alexandru Budișteanu și-a cultivat o imunitate viguroasă vizavi de spusele necugetate ale unor puradei răutăcioși. Nu le ia în seamă, dar nici nu le ascunde de ochii lumii. Le-a înșiruit pe toate, după textul integral al interviului, ca să le citim și noi, acordându-ne libertatea de a trage propriile concluzii. La 80 de ani ai săi, el continuă să se alimenteze, ca și în anii adolescenței liceale la Bălți, cu gânduri înălțătoare, implementându-le concomitent în acțiuni practice. Călător neobosit prin țările lumii în calitate de Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză din România, el face concurență serioasă persoanelor energice... de două ori mai tinere decât dânsul. Tot așa, până la capăt, bălțenii de toate vârstele din campusul Universității bălțene își doresc un Alexandru Budișteanu sănătos, furnizor și făptuitor de inițiative memorabile în Cartea de istorie locală. Taman așa – cum a fost ieri, exact așa - cum este azi.

Nicolae FILIP,
rector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
în perioada 1986-2007

Descoperiri virtuale în biografia neterminată a lui Alexandru Budișteanu

Ne imaginăm că cineva, peste câteva decenii, va investiga arhiva secretă a Senatului american și va descoperi documente demne de curiozitatea generală. De exemplu, în dosarul Alexandru Budișteanu vom depista mărturisiri inedite, anume că respectivul s-a născut în august 1928 și a decedat în septembrie 2037. Adică a trăit 109 ani. Eu unul l-aș fi dojenit cu toată asprimea pentru un chițibuș nesemnificativ, că n-a rezistat încă un an, până la jubileul de 110. Ar fi fost atunci la liceu un alai de pomină!

Captivante mi s-au părut informațiile, adânci de tot, de sorginte genealogică, ale lui Budișteanu.

Cică pe când tracii se războiau mai mult între ei decât cu alții, grecii au venit „pe furiș” din fundul Asiei, populând sudul Balcanilor, de asemenea aproape întregul litoral al Pontului Euxin (Marea Neagră). Fondau oraș după oraș. Pe unul l-au numit **Odessos**, dar când au sosit bulgarii mai târziu, aceștia s-au răzgândit și i-au preschimbato denumirea în **Varna**. Rușilor însă le-a plăcut numele *Odessos* și au întemeiat un nou oraș, în alt punct al litoralului, situat nu departe de noi, botezându-l, firește, *Odesa*. Anume în această Odesă, la începutul secolului precedent, și-a făcut studiile la Școala de ofițeri de artilerie basarabeanul Zenovie Budișteanu. Mai la nord, în Zăbriceniul Edinețului, s-a născut o fetiță cu nume rusesc – Lidia Homutova. Crescând mare, ea a absolvit, în primii ani ai administrației românești, Liceul „Ion Creangă” din Bălți. Apoi, s-a măritat cu tânărul ofițer Zenovie, devenit între timp profesor de fizico-chimice.

Din dragostea acestui cuplu s-a născut unicul lor băiețel, care, dacă vedea lumina zilei în Imperiul țarist, avea să i se spună **Sașa** sau **Șuric**, dar fiindcă evenimentul s-a produs pe teritoriul României Mari, evident, a fost botezat **Sandu**.

Pe linie paternă, serviciile secrete au descoperit că primul strămoș al lui Budișteanu a fost un demnitar apropiat al regelui dac Oroles, în secolul II î. Hr., și care s-a pricopsit cu o imensă avere grație faptului că a luptat curajos împotriva bastarnilor, trib de origine germană. După ce am aflat acest amănunt, am priceput de ce A. Budișteanu este atât de punctual și de educat, exact ca nemții, or el nu uită să ne expedieze câte o carte poștală de prin țările pe unde călătorește. Probabil, ca să știm unde îl putem găsi, dacă avem nevoie de ceva.

Cu vreo trei ani în urmă, el mi-a trimis o casetă cu muzică instrumentală mongolă, enigmatică la auz, și imediat am dedus că în sângele lui plutesc și *atomi* budiști, or primele, trei litere ale numelui său BUDIȘTEANU confirmă supoziția mea.

Se vede că nici armenii n-au pierdut timpul în zadar, aceștia lăsându-și mesajul cifrat în rostirea finală a numelui. Armenii zic *Haceaturean*, românii – *Muntean*; armenii zic *Vosganean*, românii – *Budiștean (u)*.

Pământenii mei au un caracter specific. Scria un publicist, că moldovenii nu știu cum cântă Maria Bieșu. De atâta toți moldovenii o iubesc pe Maria Bieșu. Pentru că la moldoveni oricine-i știut – nu este iubit. Pătrunzând în spațiul învățăceilor, constatăm că **în Liceu Budișteanu place, dar fapta lui nimenea n-o face**. Nu ne întristăm, pentru că așa e pretutindeni în lume. **Puțini sunt sponsorii cu *datul*, restul preferând *luatul***.

Am senzația că la naștere îngerul păzitor i-a declarat lui Budișteanu, în limba gândului cosmic: **cu sufletul, de-a pururi vei rămâne licean, inclusiv în al 80-lea an**. După cum vedeți, el se ține de cuvânt.

Fiind și eu dintre acei cu *luatul*, mai rar cu *datul*, în speranța că vorbele mele au plăcut, măcar relativ, domnului Budișteanu – poate, poate, după adunare, pe ascuns, ca recompensă, *îmi va strecura și mie-n buzunar... un singur verzișor dolar*. Dar... slabă nădejde.

Iulius Popa,
corespondent al săptămânalului
„Literatura și arta”, Bălți 2008

Despre prietenul meu de liceu

Alexandru Budișteanu

El a fost, rămâne și va fi întotdeauna primul. L-am cunoscut pe Sandu (așa îl numeam în liceu) Budișteanu în 1938, după ce

am fost înmatriculați în clasa I a Liceului „Ion Creangă”. Prima impresie: era foarte ordonat, din această cauză a fost numit monitorul clasei. Eu eram băiat de la țară, nu prea cioplit, cu însușirile și defectele mele. Sandu însă destul de repede s-a împrietenit cu mine. Făceam împreună lecțiile.

Totdeauna am fost impresionat de intelectul său, memoria fenomenală, rațiunea excelentă. Mă invita acasă. Mama lui, o femeie foarte ospitalieră și frumoasă, ne servea ceaiul cu diferite dulciuri nespuse de gustoase.

Ca și toți elevii din toate timpurile apreciam comportamentul, măiestria și cunoștințele profesorilor noștri. O mare parte din ei erau emigranți ruși, care nu cunoșteau destul de bine limba română. Pe acest fundal se evidenția profesorul de limbă română Simion Varzaru. Lecțiile Dumnealui erau foarte interesante, cu informații noi și originale. Era un profesor sever, dar obiectiv, Sandu era recunoscut ca elev excelent și avea numai 10 la limba română.

Îmi amintesc și de profesorul de istorie Stelian Constantinescu, foarte sever și el, frumos făcut, cu mustăcioare negre. Cerea să

cunoști informații suplimentare la istorie, nu numai din manualele claselor respective. Dar dădea note mici, niciodată nu zâmbea și numai răspunsurile lui Sandu aduceau pe fața profesorului surâsul mulțumirii. Răspundea absolut la toate întrebările și era apreciat cu 10.

Era foarte interesant și profesorul de matematică Dna Costrov, un specialist de o înaltă calitate, cu o metoda de predare individuală. Explica foarte puțin, pune pe masă manualul cu probleme, își lua scaunul și se ducea în fundul clasei. Elevii erau invitați la tablă, citeau problemele ce trebuiau rezolvate, explicau metodele de rezolvare. Fiecare elev trebuia să rezolve câte 10 probleme. Dacă le rezolva, primea o notă pozitivă, în caz contrar, nota nu era de trecere. Sandu Budișteanu și aici era la nivel. Rezolva problemele foarte rapid, cu o jumătate de oră mai repede decât alți elevi spre marea noastră bucurie (eram eliberați înainte de sunet). Sandu se alegea, de regulă, cu 10.

Așa a evoluat viața noastră până în 1944, când în Basarabia a venit Armata Sovietică. Eu am rămas la baștină, iar Sandu, împreună cu părinții, a luat calea refugiului. Legăturile noastre au fost întrerupte până în 1989. De atunci încolo ne întâlnim adeseori, întreținem discuții cu subiecte

variate. Am fost foarte plăcut surprins când am aflat (e vorba de o emisiune televizată) că Sandu este Președintele Asociației Vorbitorilor de Limba Engleză. Încă odată m-am convins că el este primul.

Profitând de ocazie vreau să-l felicit cu aniversarea de 80 ani, să-i doresc sănătate, că-i mai scumpă decât toate, optimism, succese.

Constantin Țâbârnă

*Profesor universitar, savant emerit,
Academician onorific al AȘRM,
Membru de Onoare al Asociației Chirurgicalor
din România, Laureat al Premiului de Stat*

Un ilustru pământean

Ma gândesc cu o admirativă uimire la promoțiile licelui „Ion Creangă” din Balți. Numai într-o singura clasă au învățat Eugen Coșeriu, Sergiu Grossu, Valeriu Gafencu. După ei, la ceva depărtare de ani veneau alții ca Ovidiu Creangă, Vadim Pirogan. Printre ei era și Alexandru Budișteanu.

Destinul domniei sale rămâne, abia de acum încolo, a fi cercetat cu atenție și a fi descoperit cu înțelepciune de către tineri. Aplecate, cu luare aminte, peste aceste fapte, noile generații au în față o elevată pildă din cuprinsul intelectual românesc, care știe, aproape că la nivel genetic, sa-și îndeplinească destinul personal cu cel al congenerilor.

Trecând prin atâtea școli și atâtea țări, ajungând în atâtea înalte dregătorii și trudind la atâtea responsabile și complicate munci de înnobilare a ambientului, a cuvântului tălmăcit și a spiritului bine cizelat, vorbitor al atâtor limbi, și-a cultivat până la irizări diamantine propria vorbire românească, netolerând nimănui incorectitudinea.

Totalitatea atributelor nobiliare îl fac acolo, pe unde ajunge, un remarcabil reprezentant al țării și al națiunii. Oriunde s-ar afla însă ține mereu, în cuget și simțire, aprinsă, când abia pâlâind, când arzând în pălălaie, flacăra dorului de baștină: satul nașterii, Pârlița, și cel al vacanțelor liceale, Zăbriceni bunicilor săi, dar și orașul primei sale

instruiri, Balți. Os boieresc, cu blazon înregistrat, își confirmă mereu identitatea. Cu aceeași înaltă bucurie își tănuiește mândria de a fi urmașul bunicului său, care a întemeiat școala în Zăbriceni Edinețului, școala pe teritoriul căreia, până acum câțiva ani, mai era o casă în care se țineau lecțiile de chimie și biologie. Sătenii o știau și o numeau „la Homutov”. Așa a și rămas în conștiința colectivă, chiar dacă acei pereți sunt deja una cu pământul.

Supus vremurilor, ca noi toți, a revenit pe meleagurile dulci ale strămoșilor, atunci când timpii au dat dezlegare. A intrat pe un „cal alb” de rasă superioară, cu actuala funcție, prestată, cum i se și cuvine unui aristocrat, fără remunerare, de Președinte Emerit al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză (The English-Speaking Union) din România. A revenit la liceul din Bălți, cu un premiu pecuniar personal, oferit anual celui mai bun elev. La Chișinău, a revenit prin consilierea Primăriei în materie de amenajare a spațiului urban. La Zăbriceni a revenit...prin mistică „întâmplare”.

Inutil să redau emoțiile încercate la prima întâlnire cu domnul Budișteanu. Erau debordante și copleșitoare.

Venită la București pentru treburile Centrului Cultural „Memoria Neamului”, pusă în situația de a face rost de o mașină pentru a transporta o donație de carte făcută CCMN-ului și având din partea domnului Vadim Pirogan nume și telefoane ale prietenilor săi, am telefonat primului de pe listă: „- Alo! Domnul Budișteanu? Vă telefonez din partea domului Pirogan.

- Da, îmi pare bine. Dar d-ta cum te numești?
- Mă numesc Veronica Bâtcă și sunt Vice Președinte al organizației.
- Și de unde esti?
- Din Chișinău.
- Nu, nu; întreb, unde te-ai născut?
- Sunt din Edineț.
- De satul Zăbriceni ai auzit?
- Păi eu acolo m-am născut, am crescut și am învățat.
- Nu se poate! Bunicii mei sunt de acolo.
- Cine sunt bunicii D-voastră?
- Bine, vin mâine sa te ajut cu cărțile și îți povestesc.”

Așa ne-am cunoscut, spre a întreține în continuare o colaborare, complinită de căldura unei amiciții, care mă onorează în mod deosebit. Bineînțeles că a urmat vizita la Zăbriceni. Insoțit și de un oaspete de peste ocean, a poposit la Primărie, apoi cu o conferință la liceul din

localitate, care l-a făcut pe oaspetele american să transmită un ajutor bănesc acestui așezământ. Familia Alexei și Tamara Vacarciuc i-au dăruit o veche fotografie, păstrată de părinții doamnei, ce-l înfățișează pe copilul Alexandru lângă o mătușă a sa. Gestul urma sa-l tulbure realmente: mai sunt oameni care îl țin minte...

Arhitect și dramaturg, publicist și om de știință, poliglot și reprezentant al românității pe diverse arii de pe glob, a vrut, a putut și a știut să îndeplinească, cu distinctă demnitate a clasei nobiliare din care se trage, la fel de rafinatele sarcini de o responsabilitate cu totul aparte, îngrijindu-se mereu să se recompună și să redevină. Azi, în plin mixaj de națiuni și totală confuzie morală, Alexandru Budișteanu are acea ținută a unui inteligent, plecat din aleasă casă, și având acea eleganță și pregătire a unui ambasador de treaptă superioară, de care ar fi mândru orice guvern al vreunui stat din lume...

Cinste Domniei sale și cinste seminției că îl are.

Veronica Bâtcă

doctor în filologie,

*Vice Președinte al Centrului Cultural
„Memoria Neamului” din Chișinău*

Alexandru Budișteanu, personalitate de viață nobilă

M-a uimit prin atitudine deosebită față de tot ce este sfânt și omenesc. Fiind poziționat cel mai sus în cadrul Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză din România, deținând titlul de Președinte Emerit ca și Lordul Alan Watson la Londra, el este la fel de recunoscut între membrii ESU din întreaga lume, fiind ales anul acesta în calitate de Președinte al Consiliului Internațional ESU. Personalitate care iradiază inteligență și înțelepciune, cu care intrând în discuție poți să rămâi acolo o veșnicie, pe care, odată întâlnindu-l, nu-l poți uita și care poate să-l facă pe oricine alături de el să se simtă rege.

Elisaveta Onofreiciuc,

Lector Universitar Superior,

Președinte ESU Moldova

Alexandru Budișteanu – prieten de familie

Alexandru Budișteanu este prietenul familiei noastre de 55 de ani. Este un prieten scump și drag, îngerul păzitor care nu uită niciodată de noi. Din mai multe colțuri ale lumii (în dependență de călătoriile pe care le face): America, Australia, Asia, Africa ... (excepție Arctica și Antarctica) vin de la el felicitări și urări de bine. Călătorim și noi împreună cu el, uitând de neazuri și neplăceri.

Alexandru Budișteanu a lăsat urme expresive în viața celor care l-au cunoscut. Orice întâlnire cu el este o sărbătoare a sufletului. Este un om inteligent, intelectual, un aristocrat prin educația pe care a primit-o, prin acțiunile sale, prin cercetările efectuate, prin starea sufletului. Este o persoană care poate fi exemplu pentru tineri de oriunde și de oricând.

Ne mândrim că viața ne-a dăruit un așa prieten, îl iubim nespus de mult, îl admirăm, îl venerăm.

Victor Ghețul,
Profesor universitar, doctor habilitat
Ana Ghețul, Chișinău, 2008

Un om cu viziuni largi

Cu o carieră profesională de excepție, domnul Alexandru Budișteanu este pentru mine, întâi de toate, o sursă puternică de admirație, inspirație și energie.

Un om cu viziuni largi, profesionist de prestigiu și patriot al neamului, domnul Budișteanu este cu siguranță unul dintre românii basarabeni despre care se poate spune, că reprezintă un punct de referință a ceea ce ne mândrim și spre ce tindem.

Sunt mândru că îl pot numi prieten și pentru asta îi mulțumesc mult.

Ghenadie Ivașenco
Director Executiv,
Centrul Național pentru Așezările
Umane „HABITAT-Moldova Centre”

La Chișinău prin farmacie

În vara anului 1991 m-am mutat la Chișinău, capitala republicii, pe atunci încă unională. L-am găsit frumos, cu multă lume, ca un cazan mare în care clocotea lupta națională. Aceasta era ușor de văzut, întrucât bătălia se ducea în piețe, și pe străzi, lângă monumente scumpe neamului nostru. Tribunele se organizau oriunde, fie în grădina publică, fie pe malul lacului, folosindu-se orice loc mai ridicat, pe care urca oratorul și spunea ceea ce i se părea în momentul acela cel mai important. Oamenii erau uniți și hotărâți să schimbe viața în mai bine.

M-am alăturat și eu celor care s-au răzmerițit pentru cauza națională. Dar foarte curând lupta pentru suveranitate, limbă, alfabetul latin, stemă, imn, care la început se prezenta ca un front unitar, a început să se fragmenteze și s-a mutat în birouri și săli de conferințe. Luptătorii se grupau în partide, în mișcări, în găști. La această etapă mulți și-au pierdut orientarea și au devenit chiar trădători.

La o înmormântare am întâlnit un bărbat binevoitor, înalt de statură, cumsecade, pe care îl cunoșteam din vedere de prin străzi și piețe. Era și el un luptător. Se numea Vadim Pirogan. Având vreme și stând de vorbă mai mult timp cu el, am aflat cu mirare că amândoi sântem născuți la Bălți, între noi fiind însă o diferență de aproape 25 ani. M-a invitat la el acasă și a fost foarte ospitalier cu mine. Am discutat mult despre orașul nostru natal și așa ne-am împrietenit. Mi-a spus că se zbate să organizeze un muzeu care să se numească „Muzeul Memoriei neamului”, iar pentru aceasta trebuie să adune mult material, în primul rând istoric. Majoritatea documentelor se găsesc însă la București și în alte orașe din România. M-a rugat să-l ajut. Am acceptat și așa am trecut și eu de la lupta națională din stradă, la cea de birou.

La prima mea plecare în capitala țării, m-a rugat să fac ceva pentru viitorul muzeu. Mi-a dat adresa și telefonul unei persoane care se străduia să întreprindă ceva pentru ținutul unde văzuse lumina zilei și unde își petrecuse copilăria. Era vorba despre arhitectul Alexandru Budișteanu, părinții căruia, împreună cu dânsul, se refugiaseră din orașul Bălți. Atât domnul Vadim Pirogan, cât și domnul Alexandru Budișteanu se cunoscuseră fiind elevi la liceul „Ion Creangă”. Astfel ne-am adunat trei bălțeni: doi din Chișinău, unu din București. Domnul Budișteanu căuta peste tot documente care vizau istoria orașului nostru

Bălți, și istoria liceului „Ion Creangă”, dar și despre oamenii care trăiseră acolo și au fost nevoiți să se refugieze. Toate acestea însemnau documente, fotografii, amintiri, descrieri, publicații și multe altele. Cu prima ocazie, eu le luam de la dânsul și le duceam la Chișinău. Acolo mă așezam cu domnul Pirogan, le analizam, scriam titlurile pe documente și fotografii, făceam copii, pregătindu-le pentru albume și standuri care au ajuns apoi expozate ale Muzeului Neamului, pe care am avut bucuria să-l putem înființa.

Dar au fost și situații hazlii. Astfel, într-o deplasare la București, domnul Budișteanu mi-a dat un plic mare, cu materiale pentru viitorul muzeu. Eu l-am luat și l-am pus în geanta mea. Dar pe drum am intrat într-o farmacie de pe strada Academiei, (farmacia așa și se cheamă), ca să-mi cumpăr niște medicamente. Pentru a putea spune denumirea pastilelor, trebuia să scot ceva din geantă, inclusiv plicul cu documentele pentru muzeu. Așa încât l-am pus pe o măsuță acoperită cu o placă de sticlă. Obținând medicamentele dorite, am închis geanta și am plecat bucuros. Plicul a rămas însă pe masă. Mai târziu, pregătindu-mă de plecare la Chișinău cu trenul de seară, am găsit de cuviință să verific încă odată, ceea ce reușisem la București. Și atunci descopăr că plicul cu importante documente pentru muzeu nu este. M-am speriat și am început să mă gândesc unde am putut să-l las. Dar în zadar. Nu puteam să-mi aduc aminte. Atunci, rușinat, îl sun pe domnul Budișteanu și-i spun ce s-a întâmplat. Dumnealui însă nici nu m-a lăsat să termin vorba și mi-a spus să fiu atent data viitoare și mai puțin repezit. El tocmai se întreba, dacă eu mai sânt la București sau nu, deoarece știa că voi pleca în seara respectivă. În consecință, era bucuros că mă găsisese. Și apoi mi-a povestit ce s-a întâmplat. Doamnele de la farmacie au găsit plicul, l-au deschis și au găsit printre hârtii numele domnului Alexandru Budișteanu. Atunci au telefonat la serviciul de abonați telefonici și au aflat numărul de telefon. L-au sunat și așa el a aflat că plicul care trebuia să ajungă la Chișinău se găsea încă la farmacia respectivă. Vestea era șocantă, așa încât, deși este seara, s-a îmbrăcat și s-a dus imediat la farmacie. Noroc că acea farmacie avea program non-stop. A recuperat plicul și iată acum îl sunam. M-am dus rapid și am luat a doua oară plicul din mâinile domnului Budișteanu. Ce e drept m-am simțit rușinat și i-am cerut scuze. A doua zi am plecat la Chișinău, mulțumit însă că materialele pentru muzeu nu se pierduseră.

Cred că ceea ce-l caracterizează, în primul rând, pe domnul Alexandru Budișteanu este dragostea față de pământul natal. Oriunde

s-ar fi găsit și oriunde se află, el nu uită locul unde a văzut lumina zilei. A avut parte de o soartă care l-a purtat prin toate continentele. Dar oriunde s-a aflat, iar Dumnealui a locuit în orașe cum ar fi New - York, Moskova, Londra, Paris și multe altele, ca să nu mai pomenesc de București, pentru Dumnealui orașul său de suflet a rămas tot Bălțiul.

Și aceasta nu este doar o simplă declarație. Domnul Alexandru Budișteanu își demonstrează dragostea față de orașul copilăriei și adolescenței sale prin fapte concrete. Astfel, a participat la renașterea Liceului în care a învățat, respectiv Liceul universitar „Ion Creangă” din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. De 13 ani Domnul Budișteanu oferă anual premii pentru Premianții de Onoare ai Liceului, contribuind la reînființarea acestei tradiții de prestigiu prin decernarea premiilor care îi poartă numele.

În același timp, domnul Alexandru Budișteanu este ambasador al Basarabiei, Moldovei și României. Prin activitatea sa profesională și diplomatică, a făcut și face cinste baștinei sale. Este suficient să menționăm înaltele funcții pe care le-a deținut, de exemplu, în cadrul ONU, faptul că a fost șase ani Arhitect – Șef al orașului București și că în prezent ocupă cea mai înaltă funcție în cadrul Asociației Internaționale de prestigiu Uniunea Vorbitorilor de Limbă Engleză – ESU, fiind Președintele Consiliului Internațional al acestei asociații. În același timp este și Președintele Emerit al Filialei ESU din România, Președintele de Onoare al acesteia fiind Președintele României.

Acum , în preajma împlinirii aniversării de 80 ani, mă asociez tuturor celor, care îi urează din toată inima La Mulți Ani, dorindu-i viață lungă și plină de evenimente bogate și în continuare, multe succese în toate activitățile sale pline de creativitate și prestigiu.

Inginer Ion Gorgan

Stimată Doamnă Harconița,

Am aflat despre ciclul inițiat de Dumneavoastră Doctori Honoris Causa și doresc să vă comunic în cele ce urmează câteva date despre prietenul meu Alexandru Budișteanu. Suntem prieteni din copilărie și, la vârsta școlii primare și a primelor clase de liceu ne-am jucat cu

soldați de plumb. Fiindcă eu intrasem la un alt liceu (Liceul Militar *Regele Ferdinand* din Chișinău), ne întâlneam numai în vacanțe. De la alți prieteni comuni aflasem atunci, că el era constant cel mai bun elev din liceu (modestia îl împiedica să mi-o spună chiar el). Războiul și apoi refugiul ne-au despărțit o vreme, timp în care însă aflasem de succesele sale profesionale și de viață, pe care probabil le cunoașteți și Dumneavoastră. Acum, în anii bătrâneții, am aflat despre angajamentul său în problema noastră, a basarabenilor, mutați în România sau în toată lumea, dar mai ales a celor, care încă se află la locul de baștină. Rădăcinile noastre sunt acolo, la locul de baștină și el arată prin activitatea sa, că nu s-a desprins de rădăcinile sale din Bălți. Oameni de aceștia, plecați din Liceul „Ion Creangă” sunt mulți - cred că Dumneavoastră îi știți mai bine decât mine. Liceul Ion Creanga a lansat elite intelectuale.

Cu deosebita stima,
Leonid Gheorghian
L.Gheorghian@gmx.de

Alexandru Budișteanu la 80 de ani

Se spune că „un arhitect trebuie să fie și un fin și cât mai bine pregătit intelectual, spiritul urmând să se perfecționeze mai mult încă decât mâna, altfel rămâne un simplu meseriaș, mai mult sau mai puțin îndemânatic” (Violet le Duc).

Cine a ajuns să-l cunoască, pe cât posibil, pe omul Alexandru Budișteanu și măcar parțial activitatea sa ca arhitect își dă seama că dânsul se apropie de modelul descris mai sus.

Îmi susțin afirmația amintind:

- participarea sa ca autor sau coautor la două lucrări de sinteză:
 - „*Amenajarea teritoriului*” elaborată în cadrul Comisiei Economice Europene a ONU – 1966 și
 - capitolul „*Realizări românești în domeniul arhitecturii, lucrărilor inginerești și urbanismului*” din Enciclopedia Internațională a Arhitecturii, Lucrărilor Inginerești și a Urbanismului, elaborată de Universitatea Harvard USA, 1977.
- dar și alegerea sa ca:

- șef de misiuni în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în anii 1967, 1978, 1987 și
- secretar al Comisiei Permanente pentru Locuințe Suficiente și Adecvate a Comitetului Regional pentru Europa a Organizației Parlamentarii Lumii pentru Habitat, între 1998 și 2000.

Dar poate la fel de important este și contactul direct cu omul și arhitectul Alexandru Budișteanu. L-am cunoscut în calitate de expert parlamentar, dar m-am apropiat de dânsul când a acceptat să facă parte din echipa mea de Consilieri în anul 2000, când ocupam funcția de Ministru al lucrărilor publice și amenajării teritoriului.

A fost perioada când alături de ceilalți colegi din minister am elaborat o serie de proiecte și planuri ce astăzi au început să devină realitate.

Aș mai sublinia și aprecierea de care se bucură în lumea vorbitorilor de limba engleză, dovadă a faptului că a fost ales Președinte al Consiliului Internațional al E.S.U. în octombrie 2007. Este remarcabil că un român își cinstește astfel țara.

Astăzi, la împlinirea venerabilei vârste de 80 de ani, doresc Domnului Arhitect Alexandru Budișteanu multă sănătate alături de cei apropiați, dar și putere de muncă pentru a-și așterne pe hârtie o parte din experiența sa, pentru a o transmite generațiilor viitoare.

*Prof. ing. Nicolae Șt. Noica
Ministru al lucrărilor publice
și amenajării teritoriului (1996 – 2000)*

ALEXANDRU BUDIȘTEANU
Președinte al Consiliului Internațional
al Uniunii Mondiale a Vorbitorilor de Limbă Engleză

Îl cunosc pe domnul arhitect doctor Alexandru Budișteanu de ceva timp. Timpul fiind un concept atât de relativ și subiectiv nu pot spune cu sinceritate că îl cunosc de puțin sau mult timp: ce sunt aproape 15 ani din perspectiva unei vieți de 80 de ani? Aș înclina însă spre a spune că îl cunosc de o viață, atât de bogată și plină de semnificații a fost această perioadă, ceea ce este pentru mine un adevărat privilegiu. Așa cum este un privilegiu și că am ocazia să scriu

câteva cuvinte despre acest om deosebit într-o publicație a Universității de Stat din Bălți, pe care am avut onoarea să o descopăr, să o vizitez și să o apreciez tot datorită lui Alexandru Budișteanu. Si este aici momentul să mărturisesc cât de impresionată am fost în scurtele momente petrecute la Bălți de atmosfera de cultură adevărată, de respect față de tradiție și valorile neamului pe care această Universitate și, în primul rând Biblioteca, depozitara unei părți a memoriei instituționale, le promovează.

Îl cunosc pe domnul Alexandru Budișteanu din cadrul „Asociației numită Uniunea Vorbitoarelor de Limbă Engleză (The English-Speaking Union), asociație de mare prestigiu internațional, al cărei Președinte de Onoare este însăși Regina Angliei, care are ca scop promovarea înțelegerii internaționale prin intermediul utilizării limbii engleze. Uniunea Vorbitoarelor de Limbă Engleză a fost înființată încă din 1918, având inițial un scop mai restrâns, respectiv acela de a îmbunătăți cunoașterea și, ca urmare, relațiile între cele două națiuni importante, în care se utiliza pe vremea aceea limba engleză, Marea Britanie și Statele Unite. De atunci această organizație a evoluat mărindu-se permanent, așa cum, de altfel, și engleza a evoluat, transformându-se în ceea ce astăzi denumim, admirativ sau, dimpotrivă, *lingua franca* a satului global. În România, Uniunea Vorbitoarelor de Limbă Engleză a fost constituită în anul 1996. Președinte de Onoare al ESU-România este Președintele României. Încă de la început domnul Budișteanu s-a înscris ca membru al acestei Uniuni și a fost ales Secretar Executiv în urma activității sale generoase și voluntare pentru susținerea și promovarea organizației nu numai în România ci și la nivel internațional.

În anul 2001 Alexandru Budișteanu a fost ales Președintele Asociației Uniunea Vorbitoarelor de Limbă Engleză din România. Acest lucru a venit ca o recunoaștere a activității sale prestigioase din cadrul organizației. De atunci și până în 2006, când domnul Budișteanu a hotărât să se retragă din funcția de Președinte, domnia sa a avut o frumoasă și susținută activitate pentru a promova asociația, obiectivele și valorile sale, atât în România cât și în străinătate. Sub mandatul domnului Budișteanu ESU-România s-a extins, înființându-se noi filiale la Curtea de Argeș, la Râmnicu Vâlcea și la Constanța. Tot în anul 2006 domnul Alexandru Budișteanu a fost declarat Președinte Emerit al ESU-România. Probabil că unul din programele cele mai reușite și, în orice caz, cele mai populare ale ESU-România este Concursul Național de Discurs Public în Limba Engleză. Acest

concurs a fost sprijinit în mod constant de domnul Președinte, care a avut și inițiativa de a permanentiza organizarea Finalei acestui concurs la Palatul Parlamentului, în sala de ședințe a Comisiei pentru Administrație Publică, Amenajarea Teritoriului și Echilibrul Ecologic a Camerei Deputaților. Acest concurs, care se organizează anual pentru tineri între 16 și 20 de ani, cuprinși într-o formă de învățământ, este un concurs deosebit de prestigios, iar câștigătorul participă la concursul internațional final de la Londra. Evaluarea concurenților ajunși în finala din România se face de un juriu, în care membrii sunt ambasadorii țărilor anglofone la București, precum și personalități ale vieții publice din România. Președintele României, care este Președintele de Onoare al ESU România, trimite un mesaj participanților. Acest mesaj este de multe ori citit chiar de către domnul Alexandru Budișteanu, care s-a implicat personal în organizarea concursului pe timpul mandatului său. Acest lucru înseamnă o mare investiție de efort, energie și timp personal, pentru ca multiplele aspecte importante, prin care personalitățile participante la finala din Parlament ajung să onoreze promisiunea făcută, să fie urmărite și îndeplinite. Se știe că personalitățile vieții politice, culturale, sociale sau economice sunt oameni extrem de ocupați, cu agende foarte încărcate. Este rolul Președintelui asociației de a face ca acest Concurs Național de Discurs Public în Limba Engleză (CNDPE) să se mențină pe primul loc în agendele foarte încărcate ale celor care formează membrii juriului. Pot spune cu multă satisfacție că prin diplomația și tactul său deosebit, domnul Budișteanu a imprimat acestui concurs prestigiul și ținuta de care se bucură astăzi. Concursul este mediatizat, atât pe canalele de televiziune, cât și în presă. Să ne gândim numai la faptul că tinerii participanți la concurs își încep o posibilă carieră publică în Parlamentul României: acest lucru este un semn distinctiv, încărcat de o mare valoare emoțională și sentimentală la care domnul Budișteanu și-a adus contribuția. Mă leagă amintiri multiple de Alexandru Budișteanu, amintiri minunate, pentru care îi sunt recunoscătoare. Una din aceste amintiri se leagă de înființarea asociației ESU în Republica Moldova. În anul 2000, împreună cu domnul Budișteanu, am făcut o încântătoare excursie la Chișinău pentru a prezenta tinerilor colegi, care se ocupau atunci de înființarea unui Comitet de Inițiativă, valorile și obiectivele organizației noastre. Pentru mine personal a fost o excursie de inițiere și cunoaștere a Republicii Moldova, a Chișinăului în special, a orașului fermecător și ușor misterios, pe care l-am știut numai din literatură. Am cunoscut

oameni deosebiți și, după ani de zile, am avut fericirea să mă reîntorc la Chișinău tot datorită domnului Budișteanu.

CNDPE 2006 – (primul din stânga) Domnul Alexandru Budișteanu. In centru domnul Quinton Quayle, ambasadorul Marii Britanii la București, după finala din Parlamentul României

În iunie 2007 am făcut parte din delegația română, care a participat la programul de lansare oficială a Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză în Republica Moldova. Lansarea, termen preluat din limba engleză pentru a denumi prima ședință publică, oficială a organizației, însoțită de un bogat program cultural, a avut loc la Universitatea de Stat din Chișinău. Tot atunci am făcut o vizită la Bălți și am participat la un impresionant moment reprezentat de decernarea Premiului Alexandru Budișteanu pentru doi absolvenți ai Liceului „Ion Creangă” din Bălți. Este un semn de mare generozitate, că domnul Budișteanu a găsit resursele, nu neapărat financiare, cât mai de grabă spirituale, emoționale și de ce nu, de demnitate civică și națională, pentru a oferi an de an aceste premii unor tineri ambițioși din Bălți. Tot atunci am fost impresionată să descopăr că liceul din Bălți este o instituție generoasă, care își prețuiește fiii prin organizarea unor clase omagiale cu denumiri speciale, ca de exemplu clasa „Alexandru Budișteanu”, cu atât de interesante informații despre viața și cariera unui om de mare forță sufletească, dar și de

mare energie socială, care pe parcursul carierei sale a acoperit mai multe domenii de activitate desfășurată pe mai multe continente.

Îmi face plăcere să amintesc aici că domnul Budișteanu este un om de o factură sufletească deosebită, un om cu un umor și un spirit foarte viu, un om căruia îi place să se definească fiind o persoană care a devenit arhitect, doar pentru că s-a ratat ca scriitor, ca lingvist, ca istoric. Desigur ratările domnului Budișteanu sunt, de fapt, momente de aplecare spre disciplinele, care poate ar fi fost mult mai îmbogățite, dacă Alexandru Budișteanu ar fi ales să-și dezvolte cariera în domeniile respective. Chiar și așa vocația interdisciplinară puternică a domnului Budișteanu și-a lăsat amprenta pe întregul său parcurs profesional, îmbogățind domeniile în care a lucrat de-a lungul timpului, cu idei noi și soluții deosebite.

Oare câți mai știu azi că unul din monumentele din Cleveland, Ohio, a fost instalat acolo prin eforturile și, mai ales, consecvența, lui Alexandru Budișteanu, în anul 1972 când lucra la ONU. De altfel, el a proiectat amplasamentul monumentului. Este vorba de statuia lui George Enescu, care reprezintă România în Parcul Națiunilor pe care l-am vizitat în 2003. A fost o vizită făcută la rugămintea domnului Budișteanu, pentru a vedea dacă, într-adevăr, statuia celui mai cunoscut compozitor român este la locul ei. Acesta este domnul Budișteanu: și după zeci de ani, dacă are ocazia să-și urmărească modul de concretizare a diverselor proiecte, în care s-a implicat o face cu plăcere și pasiune. Am fost foarte fericită să-i confirm că Enescu meditează în continuare la tainele universului sonor în liniștea parcului din Cleveland, punctând discret existența României într-un spațiu multicultural.

Arhitectul dr. Alexandru Budișteanu, Președintele Consiliului Internațional al ESU

Într-o lume în care ne plângem constant că nu avem modele, într-o lume în care suntem întotdeauna grăbiți și în permanentă lipsă de timp, domnul Budișteanu reprezintă un model de generozitate și atașament față de valorile perene ale istoriei noastre. Întotdeauna și-a găsit timp și dispoziție sufletească pentru a-i îndruma pe cei tineri, pentru a oferi câte ceva din experiența sa deosebită, pentru cei care sunt acum la începutul unei cariere. Ca o recunoaștere a acestei disponibilități și generozități remarcabile, în anul 2007 domnul Budișteanu a fost ales Președintele Consiliului Internațional al Uniunii Mondiale a Vorbitoarelor de Limba Engleză. Este cea mai importantă distincție care i se poate acorda unui membru al acestei organizații și este o poziție pe care domnul Budișteanu o ocupă cu profesionalism remarcabil și cu hotărârea de a face cunoscută tradiția și valorile României în cultură și civilizație, în cadrul unei organizații de elită, care reunește un public internațional, de mare diversitate culturală, dar foarte select și restrâns din alte puncte de vedere. România, dar și Liceul și Universitatea din Bălți, au devenit prin domnul Budișteanu, mult mai bine cunoscute în zone ale lumii, unde este posibil ca numele acestor locuri să nu fi fost rostite niciodată până acum.

Este un mare privilegiu pentru cei care l-au cunoscut și îl cunosc pe domnul Budișteanu să poată vorbi cu domnia sa, să poată să se împărtășească din experiența sa de viață. Îi doresc domnului Budișteanu putere de muncă și sănătate pentru ca minunile pe care le-a strâns în activitatea și cariera sa atât de bogate să poată fi transmise și celor mai tineri.

Mariana Nicolae

Profesor de comunicare în afaceri în limba engleză la Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București. Doctor în științele educației și doctorand în științe economice, specializarea management, Mariana Nicolae e prodecan al Facultății de Relații Economice Internaționale, ASE București și Director al programului de Master în Comunicare de Afaceri în Limba Engleză. Este autor de manuale de limba engleză și comunicare în afaceri și a scris peste 40 de articole pe teme educaționale, sociale și economice. În anul 2005 a fost bursier Fulbright în SUA, predând la California State University of San Bernardino. Este implicată în mai multe proiecte de cercetare și este invitată ca expert în cadrul PC7 al Uniunii Europene. Este Membru Fondator al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză din România.

Alexandru Budișteanu – la aniversară

Alexandru Budișteanu face parte din categoria personalităților despre care e dificil să vorbești fără teama că nu vei găsi cuvintele potrivite care să exprime cu adevărat speciala și deosebita viață a omului ale cărui realizări vorbesc de la sine.

Să vorbesc despre Alexandru Budișteanu este, de fapt, un exercițiu de admirație. Destinul meu a făcut ca în 2001 să ajung în mediul arhitecților și constructorilor și să lucrez mai bine de șase ani cu aceștia. Numele Alexandru Budișteanu era un nume des invocat ca un referențial profesional, dar și în evocarea unor timpuri dificile, însă creative ale arhitecturii și urbanismului din România.

Apoi, tot întâmplarea a făcut să fiu colegă cu o arhitectă extraordinară de inteligentă, cultă, dinamică, fermă și autoritară atunci când trebuia, spirituală și ironică și deosebit de elegantă. Era arh. Ileana Budișteanu, soția d-lui Alexandru Budișteanu. Așa am ajuns să cunosc acest cuplu special și deosebit și așa am ajuns să îl cunosc și să îl înțeleg oarecum pe omul despre care încerc să scriu acum câteva rânduri.

Fascinant mi s-a părut norocul sau ghinionul de a traversa o perioadă controversată a istoriei, de a trăi pe viu evenimentele despre care învățăm în cărțile de istorie. S-a născut în perioada interbelică când Basarabia era parte a României și alături de întreaga țară își construia un drum spre modernitate, urmărind o dezvoltare economică după regulile economiei de piață sau capitaliste, dacă e să le numim altfel. A venit experiența războiului și cea mai dureroasă consecință, trecerea Basarabiei în componența URSS și despărțirea de locurile natale fără a ști, dacă va mai fi posibilitatea de întoarcere, refugiul în România, unde are „șansa” de a fi martorul regimului socialist sau comunist pe toată durata existenței lui și, de asemenea, este martorul restaurării regimului democratic după decembrie 1989.

Am învățat din viața d-lui Budișteanu că, indiferent de cum e definită societatea la un moment dat, de cât de multe sau puține șanse dă individului, cel mai important în construirea și afirmarea personalității este amprenta, matricea mediului familiar și voința, perseverența în a împlini ce ți-ai propus. Cu alte cuvinte, îți poți asuma propriul destin, chiar dacă uneori evoluția societății nu acordă libertate deplină individului.

Alexandru Budișteanu reușește să aibă o carieră profesională exemplară. În perioada 1948-1955 urmează cursurile Institutului de

Arhitectură „Ion Mincu” din București, pe care le finalizează cu o lucrare, diplomă despre urbanism, intitulată „Sistematizarea stațiunii Eforie Nord”. Se specializează apoi în amenajarea teritoriului, susținând un doctorat în acest domeniu la Institutul de Arhitectură din Moscova (1956-1960). Cariera sa profesională este marcată de multiplele funcții de răspundere pe care le-a ocupat nu doar în România, ci și în străinătate. Parcurgându-i CV-ul, observăm implicare în proiecte și activități diverse, dar toate subordonate meseriei de arhitect, o carieră desfășurată în țară și în străinătate. A fost pe rând cadru didactic în cadrul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, membru al Consiliului Profesorial al aceluiași Institut, apoi prim-vicepreședinte și președinte al Comitetului ONU pentru Locuințe, Construcții și Planificare Fizică, funcționar internațional la Centrul ONU pentru Locuințe, Construcții și Planificare Fizică din New York, lector la Facultatea de Arhitectură a Universității din New York (1970-1972). Totodată, posedă o bogată experiență internațională în cadrul a numeroase misiuni și proiecte desfășurate în Caraibe, Coasta de Fildeș, Irlanda, Israel, Jamaica, Peru, Senegal, Singapore, SUA, Tanzania, Venezuela.

Poate cea mai grea etapă din prodigioasa sa carieră a fost aceea cuprinsă între anii 1977 și 1983, când a ocupat funcția de Arhitect-Șef al Capitalei. Reamintim că în respectiva perioadă Nicolae Ceaușescu era lovit de entuziasme urbanistice. Ceaușescu a fost animat de avânturile demolatorii și înainte de 1977, dar după cutremurul din același an ele au atins cote maxime. Construcțiile demiurgice au afectat, uneori iremediabil, nu doar moștenirea spirituală a poporului român, ci și viețile a mii de oameni.

După revoluție competența și prestigiul profesional îl recomandă ca Expert al Parlamentului României (1991-2000), Consilier al Ministrului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului din România (2000-2001).

Prestigiul profesional a fost recunoscut prin distincțiile care i-au fost acordate în decursul timpului, menționăm: Medalia Muncii (1974 și 1982), Ordinului „Serviciul Credincios” al României în grad de ofițer (2000), Doctor Honoris Causa al Universității „Alec Russo” din Bălți. O altă modalitate de recunoaștere a meritelor sale incontestabile este includerea sa în „2000 Outstanding Scholars of the 20th century”, „Who is Who in the 21st Century” (IBC Cambridge) și „The Contemporary Who is Who” (ABI, Raleigh, N.C., USA).

Fără a se îndepărta de domeniul arhitecturii și urbanismului, după pensionare devine Președinte Emerit al Uniunii Vorbitorilor de Limbă Engleză din România și, din toamna lui 2007, Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii, care grupează 53 de organizații naționale și militează pentru promovarea culturii și civilizației românești prin intermediul limbii engleze, susține tinerii români să se afirme în mediile vorbitoare de limbă engleză, organizează manifestări și concursuri internaționale ale asociației. Călătorește foarte mult în străinătate, de fiecare dată având mândria și mulțumirea că poate face ca România să fie prezentă acolo unde îi este locul.

După reinstaurarea regimului democratic în România, reia legătura cu locul natal și în 1995 a înființat premiul „Alexandru Budișteanu”, pe care îl decernează an de an celor doi premianți de onoare ai Liceului „Ion Creangă” din Bălți. Pe tărâmul activităților civice, implicarea sa este totală și neprecupețită. Astfel, este participant și sprijinitor activ al activității Asociației „Pro Basarabia și Bucovina”, al muzeului „Memoria Neamului” din Chișinău și al Fundației „Biserica Oaselor” din Bălți.

Dacă e să sintetizez, cred că cel mai bine definește personalitatea dlui Alexandru Budișteanu meseria pe care o are: **arhitect**. Arhitectul este cel care reunește vocația de a uni trecutul cu viitorul, de a crea punți către generațiile viitoare prin imaginarea, proiectarea și împlinirea de construcții durabile. Nu poți fi arhitect adevărat dacă nu ai imaginație, dacă nu îmbini gândirea abstractă cu cea creativă, dacă nu ai cultură și simț artistic, dacă nu ești responsabil pentru tot ceea ce faci și nu ești conștient de consecințele în timp ale muncii tale, dacă nu iubești oamenii și dacă, la rândul tău, nu ești OM.

Alexandru Budișteanu este un mare arhitect.

Mă consider o privilegiată pentru că am avut șansa să cunosc cuplul Alexandru și Ileana Budișteanu și le doresc la ceas aniversar multă sănătate, bucurii, să rămână la fel de activi și implicați în cele mai diverse activități și, mai ales, să fie același cuplu special, deosebit, unit și armonios.

La mulți ani Domnule Arhitect Alexandru Budișteanu!

Dr. Elena Tîrziman

Director General al Bibliotecii Naționale a României

Indiferent de care parte a Prutului...

Uneori cauzele comune creează dependență de apropierea celor care te-au susținut sau, în egală măsură, au fost implicați în aceleași evenimente. Tot scanându-mi memoria cronologică, îmi dau seama că nu pot stabili cu exactitate momentul în care l-am cunoscut pe Alexandru Budișteanu, despre care nu am aflat decât ceva mai târziu că este originar din Basarabia. Însă acesta este un alt punct comun... deși consubstanțial celui pe care vreau să-l numesc.

Așadar, din punct de vedere istoric-afectiv, memoria mea reține numele lui Alexandru Budișteanu în împrejurările Apelului pentru repunerea lui Paul Goma și a familiei sale în drepturile de cetățeni români, apel pus în mișcare în septembrie 2006. Semnătura de adeziune – așa cum o atestă mesajul electronic – a venit pe 12 noiembrie: *Alexandru Budișteanu, arhitect, București*.

Se vor întreba cititorii de ce semnăturile încă soseau în noiembrie (chiar și în ianuarie 2007!), deși Apelul a fost dat publicității pe 7 septembrie 2006. Pentru că a fost un text transmis din gură în gură, cum se zice... deși pe cale internetică. El a ajuns, hă!, peste Prut, în Europa și în America, acolo unde trăiesc mulți români, inclusiv români-basarabeni, și de unde au sosit foarte multe adeziuni. S-a „multiplicat” din aproape în aproape. Basarabeni vor fi știind mai bine de ce, ei știu cum este să te simți aruncat din țara ta, din căminul tău, cum este să ții mereu aproape, ca să nu te pierzi de obârșie. Aveam atunci (în 2006) de-a face cu solidaritatea celui care își poartă Basarabia cu el peste tot, fie că azi aterizează la Paris, ori mâine la Londra, în calitatea sa recentă de *President of the International Council of the ESU* (English-Speaking Union). O solidaritate care în cazul nostru este subsumată identității sale.

Domnul Budișteanu a aflat ulterior – atunci când am început să trimit pe Internet mesaje pentru promovarea scrierilor lui Paul Goma, alt basarabean care face școală – că eu sunt practicantă a cauzei pe care celebrul scriitor și opozant anticomunist nu a abandonat-o niciodată. Și, deși Alexandru Budișteanu are casa tapetată cu cărți, le-a cumpărat de fiecare dată. Mai mult, este o persoană foarte ocupată, ceea ce nu îl împiedică să răspundă epistolelor ori să facă aprecieri asupra diverselor texte pe care i le trimit.

Cu timpul am aflat detalii din biografia sa complexă și mi-am dat seama, că mă aflu în fața unui martor important al istoriei noastre.

Nimic mai potrivit pentru formația și preocupările mele. Întrucât sunt convinsă că volumul omagial care este în pregătire abordează multe secvențe din viața sa atât de bogată, simt că am obligația să menționez în ce calitate vorbesc despre Domnia Sa. Momentul Goma 2006 și amănuntul că amândoi sunt basarabeni refugiați în România cu familia în împrejurările războiului – unul din Mana-Orhei, celălalt din Bălți – m-au determinat să îi aprofundez traseul. Așa am aflat că în 1977, în urma cutremurului din martie, a fost numit Arhitect-Șef al Capitalei. Ce pretext-motiv mai potrivit puteam avea pentru a-l aborda? Consider că anul 1977 este un reper de netăgăduit în istoria postbelică a românilor, prin cele trei cutremure: „cutremurul oamenilor” – Mișcarea Goma, cutremurul de pământ și cutremurul social – revolta minerilor din Valea Jiului. Este anul greu în care a devenit Arhitect-Șef al Capitalei.

Dar despre viața și profesia lui Alexandru Budișteanu mai avem în pregătire o carte la București, mai bine spus, un Dialog între Domnia Sa și mine, în care vom încerca să explorăm detalii peste care oamenii trec adeseori cu ușurință și care sunt esențiale pentru înțelegerea a ceea ce ni s-a întâmplat și, încă, se mai petrece cu noi.

Pe lângă un mare profesionist și om de suflet, Alexandru Budișteanu este și un dedicat român basarabean, care preferă „anonimatul”, atunci când face gesturi altruiste.

Cred că alături de nume ca Sergiu Grossu ori Eugen Coșeriu, Alexandru Budișteanu este una din personalitățile noastre care onorează locul în care au crescut ca oameni – Bălți din Basarabia istorică – dar care pot da miez unui conținut devenit în ultimul secol, din nefericire, o bombastică expresie: curajul de a fi român. Indiferent de care parte a Prutului ne-am afla.

Flori Bălănescu,

istoric, București, 2008

Un entuziast

Pe domnul arhitect Alexandru Budișteanu îl întâlnesc cel puțin o dată pe lună. Uneori și mai des, dar în mod sigur trece o dată pe lună prin redacție pentru a ridica cele patru numere ale revistei *Magazin istoric*, despre care am convenit că domnia sa se ocupă ca să ajungă la Bălți.

După entuziasmul spumos, dar total inefficient al podurilor de flori de după 1990, mare lucru nu s-a mai făcut pentru românii de dincolo de Prut. Din când în când, în preajma alegerilor, câte un partid politic din România mai suna la redacție să ceară – evident, în mod gratuit! – reviste pe care le ducea apoi în Basarabia, cu titlu de donație proprie, cu care se mai și lăuda apoi. Mulți ani, cu sprijinul financiar al Guvernului României, revista *Magazin istoric* a ajuns în multe școli și universități de peste Prut. Apoi, s-a terminat și cu asta.

În condițiile în care presa română nu ajunge în mod regulat în Basarabia nici după 18 ani, singura șansă au rămas oameni cum este domnul Alexandru Budișteanu. I-am dat întotdeauna cu multă bucurie cele patru reviste, știind că vor ajunge în mod sigur la Bălți și românii de acolo se vor bucura citindu-le. În fond, așa s-a întâmplat în veacul al XIX-lea și în Transilvania. Doar că atunci erau alți oameni și alți politicieni. Un Eugeniu Carada a dat o parte importantă din averea sa pentru a alimenta cu cărți pe românii transilvăneni, pentru ridicarea unor școli și biserici. Guvernul avea constant în preocupările sale astfel de obiective.

Astăzi, cei care se duc în Basarabia cu cărți și reviste românești sunt doar câțiva entuziaști, precum domnul Alexandru Budișteanu.

Mă întreb mereu cum s-ar fi prezentat azi românii de dincolo de Prut, dacă după 1990 măcar 250.000 de români ar fi cumpărat, o dată pe an, o carte sau o revistă și le-ar fi trimis-o.

Dorin Matei,
Redactor Șef, Magazin Istoric

O personalitate de excepție

Arhitectul Alexandru Budișteanu, ajuns acum la orizontul deplinei seninătăți a împlinirilor, reprezintă în societatea românească de azi o emblemă exemplară a capacității de creație a românilor în decursul lungii perioade istorice de peste o jumătate de secol, care a impus depășirea numeroaselor dificultăți, amplificate adesea artificial de condițiile istorico-politice ale epocii.

Cu o virtuozitate de adevărat maestru în profesiunea sa, Alexandru Budișteanu a lăsat urme solide în domeniul amenajării teritoriale, atât în România cât și într-o serie de zone din alte continente, apreciate pentru valoarea lor deosebită. Preocuparea stăruitoare și de durată pentru modelarea novatoare a spațiilor și

volumelor în configurațiile lor cele mai diferite, situează arhitectura ca operă de creație, la confluențele generoase ale culturii cu civilizația modernă. Amprentele pregnante ale acestor preocupări ale sale se regăsesc în proiectarea capitalei Tanzaniei precum și în alte numeroase state ca Senegal, Coasta de Fildeș, Jamaica, Venezuela, Peru, Singapore, Irlanda, Israel. Ampla sa activitate de acest profil i-a adus în mod logic solicitarea pentru posturi și funcții importante în domeniu, îndeosebi la ONU ș.a. Lor li se adaugă cele de Arhitect Șef al Municipiului București, Șeful Centrului Național de Sistematizare, expert parlamentar, consilier și consultant de specialitate după 1989. Este autor sau coautor a peste 40 lucrări (proiecte, studii, cercetări științifice, sinteze), al câtorva zeci de articole ș.a.

O caracteristică distinctă a personalității lui Alexandru Budișteanu este dobândirea temeinică și valorificarea permanentă a unei solide baze culturale a fizionomiei și activității sale, care îl apropie – uneori poate chiar surprinzător pentru cei ce îl cunosc mai puțin – de profilul unui spirit umanist, respectabil erudit, căutător neobosit în profunzimile existențiale ale umanității. Pe aceste coordonate și ca o apreciere elocventă a semnificațiilor largi ale personalității sale, Alexandru Budișteanu a fost ales Președinte al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză din România, iar apoi Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii pe plan mondial.

O apreciere deosebită se cuvine lui Alexandru Budișteanu pentru devotamentul său față de locurile obârșiei și studiilor din tinerețe, de la Bălți, unde este bine cunoscut și iubit, cu recunoștința cuvenită față de faptele sale românești constante, generoase și însuflețitoare. Conștiința faptului că originea familiei sale, descendentă din țărani români basarabeni, coboară sigur cel puțin până la finele secolului al XVII-lea – are o semnificație deosebită, mult mai largă decât cea strict personală. Am avut prilejul de a-l cunoaște mai bine pe Alexandru Budișteanu în postura sa basarabeană, militând alături de el atât în cadrul Partidului Național al Reîntregirii (1996), cât și în Asociația Foștilor Refugiați din anii 1940 – 1947. Calitățile, expertiza sa, dar mai ales atitudinea morală exemplară, rămân principalele garanții ale întregii sale activități.

LA MULȚI ȘI FERICIȚI ANI, IUBITE PRIETEN !

Alexandru Porțeanu

*Prof.univ.dr. Institutul de istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române,
Vicepreședinte onorific al Comisiei Mixte Româno-Ungare de Istorie,
Vicepreședinte al Federației Naționale a Românilor Persecuțați Etnic,*

Un exemplu convingător al slujirii arhitecturii, pedagogiei și societății – Dr. Arhitect Alexandru Budișteanu

Domnul Alexandru Budișteanu se trage dintr-un neam de țărani moldoveni din satul Căinari, județul Tighina, primul strămoș cunoscut fiind Vasile Budișteanu, născut la 1729. Alexandru Budișteanu s-a născut la 11 august 1928, în comuna Pârlița din județul Bălți (Basarabia – România).

Am avut plăcerea să-l cunosc din copilărie – începând cu anul 1938, fiind amândoi elevi la liceul „Ion Creangă” din Bălți, până în anul 1944 – anul refugiului. Din primii ani dânsul s-a remarcat prin rezultate deosebite la învățătură, fiind declarat permanent Premiant de Onoare al Liceului. Prietenia noastră din acea perioadă s-a materializat și datorită situației învecinate a locuințelor părinților noștri.

După refugiu (martie 1944) soarta ne-a despărțit, fiecare dintre noi îmbrățișând cariere diferite: eu – la Politehnica din București, el – la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”, tot din București. În anul 1955 domnul Alexandru Budișteanu a obținut diploma de Arhitect specialist în Urbanism, cu calificativul maxim „foarte bine”. În perioada 1956-1960 a studiat la Institutul de Arhitectură din Moscova, obținând titlul de Candidat în Științe, în specialitatea Amenajarea Teritoriului. Iar în 1965 a obținut titlul de Doctor Arhitect pentru lucrarea sa cu tema *Organizarea zonelor de cură, odihnă și turism de pe teritoriul preorășenesc al marilor orașe (ca exemplu de studiu orașul București)*.

În desfășurarea carierei sale profesionale remarcabile domnul Alexandru Budișteanu a ocupat numeroase funcții importante, dintre care aș menționa aceea de Funcționar Internațional Arhitect la ONU la New York în perioada 1967-1972, cea de Arhitect-Șef al Capitalei între anii 1977-1983, Șef al Centrului Național de Sistematizare din România, în perioadele 1973-1977 și 1983-1990, Expert Parlamentar în cadrul Camerei Deputaților, în perioada 1992-2000, precum și Consilier Ministerial până la pensionare în anul 2001. A fost de asemenea cadru universitar în România și SUA. Pe lângă acestea, a reprezentat România în diferite misiuni oficiale, deținând funcții importante pe linia Comitetelor specializate ONU.

Este autor sau coautor a numeroase studii, proiecte și lucrări de specialitate tratând probleme din România, precum și din alte țări. Este membru în:

- Uniunea Arhitecților din România (1956-1990) și din 2006 până în prezent (inclusiv membru al Biroului de Conducere al UAR în perioada 1987-1990);
- Registrul Urbaniștilor din România (RUR) din 2007;
- Uniunea Vorbitoarelor de Limba Engleză (ESU) din România, având funcția de Secretar-Executiv (1996-2001), Președinte (2001-2006), Președinte Emerit (din 2006 până în prezent).
- În octombrie 2007 a fost ales Președinte al Consiliului Internațional al ESU.

A obținut de asemenea următoarele decorații și distincții:

- Medalia muncii în 1974 și 1982;
- I s-a conferit în anul 2000 titlul de Doctor Honoris Causa de către Senatul Universității „Alec Russo” din Bălți.
- În același an i se confera Ordinul National „Serviciul Credincios” în grad de Ofiter.

Domnul Alexandru Budișteanu a inițiat Premiul *Alexandru Budișteanu* pentru Premianții de Onoare ai Liceului „Ion Creangă” din Bălți renăscut, pe care el îl conferă anual, începând din 1996;

În anul 2000 în cadrul Liceului „Ion Creangă” din Bălți se deschide clasa omagială *Alexandru Budișteanu*. Deși ne vedeam mai rar, totuși în toată această perioadă am fost la curent cu activitatea sa, găsind suficiente ocazii de a ne întâlni pentru a rememora anii copilăriei sau măcar de a comunica periodic la telefon.

Ținând seama de toate cele de mai sus, respectiv pentru aportul substanțial adus în domeniul arhitecturii, pedagogiei, activităților sociale, cât și pentru activitatea publicistică și științifică desfășurată, precum și pentru efortul permanent edificator și creator de a demonstra valoarea spiritului basarabean, moldovean și românesc, consider pe deplin justificată inițiativa de a i se închina un volum memorialistic domnului Doctor-Arhitect Alexandru Budișteanu.

Vsevolod Schițco,
Inginer, București, 2008

Alexandru Budisteanu

Alex Budisteanu is a remarkable man who, over a number of years, has risen to real prominence and international renown within the English-Speaking Union, culminating last year in his election as Chairman of the International Council. However, long before this elevation, he was known as a very interesting and charming character at ESU events around the world, frequently filming them with his own camera and always at hand with anecdotes, stories and observations to illuminate and amuse.

Alex Budisteanu has demonstrated throughout a profound understanding of the purpose of the English-Speaking Union, which is really summarised by the words “global understanding through English”. He has assisted the ESU in its efforts to this end. The key activities of the ESU focus on working with young people in the promotion of understanding through spoken English - in debates, in public speaking and in conferences. In all of these activities he has been splendidly supportive.

He has provided strong leadership for the ESU in Romania and in particular has effectively coordinated international ESU events held in Bucharest. I send him my warm regards, best wishes and compliments.

Lord Watson of Richmond
CBE International Chairman Emeritus,
The English-Speaking Union

Alexandru Budișteanu

Alex Budișteanu este un om remarcabil, care, de-a lungul anilor, a dobândit recunoaștere și renume pe plan internațional în cadrul Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză, culminând anul trecut cu alegerea sa ca Președinte al Consiliului Internațional. Cu mult înainte însă de această promovare, el a devenit cunoscut ca o persoană foarte interesantă și încântătoare în cadrul evenimentelor ESU din toată lumea, făcând adesea filmări cu propriul său aparat și având totdeauna la îndemână anecdote, povestiri și observații pertinente și amuzante.

Alex Budişteanu a demonstrat pe tot parcursul timpului o profundă înţelegere a scopului Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză, care se poate rezuma în mod efectiv prin cuvintele „înţelegere pe plan mondial prin intermediul Limbii Engleze”. El a sprijinit ESU în eforturile făcute în acest sens. Activităţile de bază ale ESU se concentrează pe activitatea în rândul tineretului, pentru a promova înţelegerea prin Limba Engleză vorbită în cadrul dezbaterilor, sub forma discursului public, precum şi în cadrul reuniunilor. În toate aceste forme de activitate dansul a acordat un sprijin splendid.

El a condus cu fermitate Filiala ESU din România şi, în mod deosebit, a coordonat cu eficienţă evenimentele internaţionale ale ESU, care au avut loc la Bucureşti. Îi transmit salutările mele călduroase, precum şi cele mai bune urări şi complimente.

Lord Watson of Richmond
CBE Preşedinte Emerit Internaţional,
Uniunea Vorbitorilor de Limbă Engleză

Dr. Alexandru Budisteanu

It has been a great pleasure and experience to have worked closely with Dr Alexandru Budisteanu since the inception of ESU Romania in 1996. His commitment, loyalty and friendship to this organisation has been remarkable. Above all, he had a unique vision for the English-Speaking Union in Romania, and with his energy, determination and drive has enabled many young people to benefit through the ESU's education programmes. He has also set a strong pattern for the future of the ESU in Romania and from his excellent example of leadership, this ESU will continue to go from strength to strength.

We congratulate Alexandru Budisteanu on a most successful year as President of the International Council. He has given a great deal to our members both nationally and internationally in this important role, and at the same time has been a superb Ambassador for his country.

With our gratitude,
Valerie Mitchell
VALERIE MITCHELL

DR. ALEXANDRU BUDIȘTEANU

A fost o mare plăcere și experiență să lucrez îndeaproape cu Dr. Alexandru Budișteanu, încă de la începutul lui ESU – România în 1996. Angajamentul, loialitatea și prietenia sa față de această organizație au fost remarcabile. Mai presus de orice, el a avut o viziune unică privind Uniunea Vorbitoarelor de Limba Engleză din România și datorită energiei, hotărârii și implicării sale a fost posibil, ca mulți tineri și tinere să beneficieze de programele educative ale ESU. El a stabilit de asemenea linii directoare puternice pentru dezvoltarea viitoare a ESU în România și pe baza excelentului său exemplu de conducător, acest ESU va continua să se întărească în mod permanent.

Îl felicităm pe Alexandru Budișteanu pentru anul său plin de succese, pe care le-a avut în calitate sa de Președinte al Consiliului Internațional. În cadrul acestei funcții importante a oferit un important sprijin membrilor ESU, atât pe plan național, cât și internațional, fiind în același timp un excelent Ambasador al țării sale.

Cu mulțumirile noastre,

Valerie Mitchell

VALERIE MITCHELL OBE (DOAMNA)

Director – general al ESU

Alexandru Budișteanu

I have known Alexandru Budișteanu since ESU Romania was in its infancy and I was impressed from the start by the way that he epitomises the best qualities of The English Speaking Union, namely, International Understanding and Friendship.

His friendly manner, keen wit and warm humour immediately endear him to all who have the privilege of meeting and knowing him.

The ESU leadership in Romania has been exceptionally strong from the outset. I look forward to many more years of outstanding contribution from the current Role Model, Alexandru Budișteanu.

Mrs Veronica McVey

*Chairman, Tunbridge Wells Branch,
ESU England & Wales.*

Alexandru Budişteanu

L-am cunoscut pe Alexandru Budişteanu încă de pe vremea când ESU – România de-abia se năştea şi am fost impresionată de la început de modul în care el sintetizează cel mai înalte calităţi ale Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză, adică Înţelegerea şi Prietenia pe scară Internaţională.

Comportamentul său prietenos, spiritul său ager şi umorul plin de căldură îl fac să le fie drag de îndată tuturor celor care au privilegiul să-l întâlnească şi să-l cunoască.

Conducerea din România a ESU a fost excepţional de puternică încă de la început. În ceea ce mă priveşte, sper că încă timp de foarte mulţi ani Exemplul de Persoană Model, pe care îl reprezintă Alexandru Budişteanu, să-şi poată aduce contribuţia sa remarcabilă.

Mrs. Veronica McVey
*Preşedinte al Filialei Tunbridge Wells,
ESU England -Wales.*

Alexandru Budisteanu at 80

A tribute by his friends, Eric and Mary Bevan.

Mary and I first met Alex Budisteanu in 1997 at the official launch of ESU Romania in Bucharest. First impressions – here was a man who knew a lot about a lot of things. And we were so right. Since then we have become firm friends, meeting from time to time at ESU international events and always when we visit Romania. We have also been privileged to be invited to his home on two occasions and have enjoyed, not only his and Mrs Budisteanu's generous hospitality, but also his Aladdin's cave of fascinating 'objets d'art' accumulated from his travels all over the world.

Alex has been a staunch supporter of training work we have undertaken through the ESU Professional Help Scheme. Launched in 1997, this initiative was designed to create opportunities for young

business people in Central and Eastern Europe to gain access to current UK and US best practice in business communication skills. Mary and I undertook six projects between 1997 and 2003 in Romania, Moldova, Georgia, Latvia, and also in Brazil. We were very excited, indeed, when we were asked to go to Chisinau for our third project under the scheme, since Alex was born in Moldova. When we were there we certainly felt that we were doing something for him as well as for the participants taking part.

Not many people from the UK visited Moldova at that time. That was the start of a fascinating and most enjoyable two weeks during which we held training seminars in the business consultants at ARIA, the Victoria Bank, Chisinau University and a secondary school. Everyone and especially the students were very fast learners and we had a very productive time together. We left with the feeling that the future of Moldova is in very good hands. Actually we have many happy memories of that stay in Moldova.

All in all we have gained through the ESU many life-long friends. Alex is one who is rather special. We always look forward to our next meeting with him – wherever that might happen to be.

We wish you a Very Happy 80th Birthday, Alex, and many more years of adventuring to come.

Eric and Mary Bevan

UK ESU members Communication Consultants

Alexandru Budișteanu la 80 de ani

Mary și cu mine ne-am întâlnit pentru prima dată cu Alexandru Budișteanu în 1997 la lansarea oficială a ESU România de la București. Primele impresii – iată un om care știe multe despre o mulțime de lucruri. Și câtă dreptate am avut. De atunci am devenit prieteni cu adevărat, întâlnindu-ne din când în când, la evenimentele internaționale ale ESU și ori de câte ori vizităm România. Am avut, de asemenea, privilegiul să fim invitați de două ori în casa sa și ne-am bucurat nu numai de ospitalitatea generoasă a sa și a doamnei Budișteanu, dar și de fascinanta sa colecție de obiecte de artă, o adevărată peșteră a lui Aladdin, acumulată de-a lungul călătoriilor sale prin toată lumea.

Alex a fost un susținător devotat al muncii de formare profesională, pe care am desfășurat-o prin „Schema de Ajutor Profesional” a ESU. Prin această inițiativă, lansată în 1997 s-a urmărit crearea unor oportunități pentru tineri oameni de afaceri din Europa

Centrală și de Est, de a intra în contact cu practicile de comunicare în afaceri din Marea Britanie și Statele Unite. Mary și cu mine am desfășurat șase proiecte între 1997 și 2003 în România, Moldova, Georgia, Letonia, precum și în Brazilia. Am fost într-adevăr foarte entuziasmați, când ni s-a cerut să mergem la Chișinău, pentru cel de al treilea proiect din cadrul schemei, deoarece știam că Alex era născut în Moldova. Cât timp am fost acolo, am simțit într-adevăr, că făceam ceva atât pentru el, cât și pentru participanții la cursuri.

La acea vreme nu erau mulți cei care vizitau Moldova. Acesta a fost începutul celor două săptămâni fascinante și plăcute ale seminariilor de formare profesională pentru consultanții în afaceri de la ARIA, Banca Victoria, Universitatea din Chișinău și o școală medie. Cu toții, și în special elevii, învățau foarte iute, așa încât am petrecut împreună timpul cu mare folos. Am părăsit Moldova cu sentimentul, că viitorul țării este în mâini foarte bune. Avem în fapt multe amintiri frumoase ale șederii noastre de atunci în Moldova.

Per ansamblu, prin intermediul ESU, am dobândit mulți prieteni pe viață. Alex este unul foarte special dintre aceștia. Așteptăm totdeauna cu nerăbdare următoarea întâlnire cu el – oriunde ar fi aceasta.

Îți dorim, Alex, mulți ani fericiți și cu multe întâmplări interesante, cu prilejul celor 80 de ani pe care îi împlinești!

Eric și Mary Bevan

*Membri ai ESU - Regatul Unit
Consultanți în comunicare*

Alex Budisteanu

In October 2005 I attended an ESU Conference in Bucharest with a delegation from London. The aim of the Conference was to improve the teaching of English in Romania and we had the privilege of meeting many Romanians from the President's Representative to English teachers from all over the country. Everything had been brilliantly arranged by Dr. Alexandru Budisteanu and his ESU Committee and the Conference was an enormous success.

Alex and I became great friends, for amongst his many talents he is an eminent historian, a subject close to my own heart. He explained

to us the often-complex history of Romania from Dacia until today, and in addition to a fascinating tour of Bucharest he took us to Sinaia to see the Royal Summer Palaces.

Since then I have met Alex in Chisinau, Tallinn and London several times. The last time in London was during Alex's Presidential Tour of England in July 2008 when he was completing his year as President of the International Council of the ESU. My wife and I enjoyed the great pleasure of Alex staying with us at our home in London and we had time for more lively conversation and a further cementing of our friendship.

It is a great pleasure to know Alex and I look forward to seeing him again in Edinburgh, Scotland at the ESU World Conference in September 2008.

Colin McCorquodale

*ESU Governor, and former Chairman
of ESU London Branch*

ALEX BUDIȘTEANU

În octombrie 2005 am participat la o Conferință în București, împreună cu o delegație de la Londra. Scopul Conferinței era să îmbunătățească predarea limbii engleze în România. Am avut privilegiul să întâlnim mulți români, începând cu reprezentanți ai Președinției, până la profesori de engleză din toată țara. Totul a fost aranjat în mod strălucit de către Dr. Alexandru Budișteanu, împreună cu conducerea asociației sale ESU, Conferința având un succes enorm.

Alex și cu mine am devenit mari prieteni, întrucât printre numeroasele sale talente este și acela că el este un eminent istoric, domeniu care este drag inimii mele. El ne-a explicat istoria adesea complexă a României, începând cu Dacia și mergând până în zilele noastre. Suplimentar față de un tur fascinant al Bucureștilor, el ne-a dus la Sinaia, ca să vedem Palatele Regale de Vară.

De atunci eu l-am mai întâlnit pe Alex la Chișinău, Tallin, precum și la Londra de mai multe ori. Ultima întâlnire de la Londra s-a produs în timpul Călătoriei sale Prezidențiale în Anglia, care a avut loc în luna iulie 2008, în cadrul perioadei sale de un an în calitate de Președinte al Consiliului Internațional al ESU. Soția mea și cu mine am avut marea plăcere, ca Alex să stea cu noi în casa noastră din

Londra și să avem cu acest prilej timp să purtăm discuții mai animate și să cimentăm prietenia noastră.

Este o mare plăcere să-l cunoști pe Alex, așa încât eu aștept cu satisfacție să-l întâlnesc din nou la Edinburgh în Scoția, la Conferința Mondială a ESU din septembrie 2008.

Colin McCorquodale, *Guvernator al ESU și
fost Președinte al Filialei ESU din Londra*

Domnul Alexandru Budișteanu excelează în multe câmpuri ale vieții, inclusiv și cel al cunoașterii cărților. Cartea pentru Dumnealui este nu altceva decât un simbol al legilor care guvernează materia, legi în care transpare prezența Adevărului, Puterii și care sânt însăși Dumnezeu. Cărțile l-au inspirat și i-au modelat viața pe care o trăiește cu mare destoinicie, aflându-se sub protecția spirituală a celor care-i fac una dintre rafinatele și bogatele Biblioteci particulare din România.

Cuvânt despre carte

Ce lucru simplu, dar în același timp, cât de complex, este cartea. Face parte din existența noastră, ni se pare ceva firesc, ne este un tovarăș permanent de viață, dar în același timp nu ne oprim nici un moment să încercăm să pătrundem esența sa.

Când a intrat cartea în viața noastră? De când o avem lângă noi? Am putea trăi oare fără ea? Este cartea în pericol să fie detronată de civilizația electronică? Tot atâtea întrebări, pe care în general ni le punem sau mai degrabă nu ni le punem.

Ni se pare atât de firesc să întindem mâna și să avem la îndemână acest *alter ego* al nostru. Dar, cum ar fi oare viața noastră fără cărți? Ori cât de incult sau oricât de lipsit de chemări intelectuale ar fi cineva și tot nu cred, că se poate declara neinteresat de cărți și imun la atracția lor. Poate că nu toți au biblioteci acasă, poate că nu toți simt nevoia de a citi mereu cărți noi, dar nu cred că există cineva, care să nu fi prețuit măcar câteva cărți în viața sa. Chiar și oamenii cei mai simpli pomenesc cu respect una sau mai multe cărți.

Ce să mai spunem de exemplu despre cartea cărților Biblia? În toate epocile au existat cărți unanim apreciate și considerate pietre de hotar și semne de referință, în cunoașterea umană. Nu întâmplător există expresii, cum ar fi: „Scrie la carte” sau „Ca la carte”, respectiv ca apreciere fundamentală a unui adevăr. Deci Cartea cu **C**, considerată drept element de consfințire a unui principiu, a unui fapt indiscutabil, a unui element peremptoriu, pe care nu-l poți contesta.

Și este normal să fie așa. Avem cu toții nevoie de un sistem de referință. Iar cartea la singular sau la plural, reprezintă tocmai acest element fundamental în relația noastră cu restul lumii, cu gândirea noastră, atât personală, cât și colectivă.

Cum a intrat cartea în viața mea? Încerc să-mi aduc aminte și mi se pare, că am avut cartea sau cărțile lângă mine, de când mă știu pe lume. E drept că am avut parte și de o familie, respectiv o casă, unde cărțile erau la loc de cinste. Am avut cărți în fața ochilor, încă înainte de a ști să citesc. Apoi am sucombat magiei cuvântului tipărit, care nu m-a mai părăsit niciodată. Ce lucru minunat, să poți citi în tihnă o carte pe gustul tău. Ce lucru minunat, să crești aș zice, la umbra cărților. Cartea care te însoțește la toate vârstele, după toate nevoile tale, alimentându-te, ca să crești și să te dezvolți ca un intelectual sau măcar ca un om normal pentru timpurile în care trăiești. Nu poți trăi conștient sau inconștient în afara culturii și civilizației, deci în afara mediului livresc.

Și iată-mă acum, aproape de sfârșitul vieții, putând să evaluez impactul pe care l-au avut cartea, cărțile în viața mea. Sunt fericit că le-am avut lângă mine. M-au hrănit cu seva lor, m-au bucurat, m-au consolat, mi-au oferit totdeauna ceea ce mi-a trebuit. Mă uit cu dragoste la ele, scumpele mele. Nu-mi imaginez cum aș putea supraviețui, dacă aceste bijuterii ale vieții mele ar dispărea. Iar dragostea mea se îndreaptă nu neapărat către cărțile rare, de colecție. Nici măcar către cărțile fundamentale, deși știu că unele sunt esențiale pentru mine și în general pentru cultura unanim recunoscută. Dragostea mea se îndreaptă către toate cărțile, către cuvântul tipărit în general. Către gândul, care și-a depășit starea primordială și a devenit bun al tuturor, prin materializarea sa prin tipărire.

De asemenea mi se pare normal să mă gândesc că această comoară, cum o consider eu, biblioteca mea, într-o bună zi să bucure plăcerea și setea de cunoaștere și a altora, așa încât este firesc să devină accesibilă și altora. Va fi o transformare a egoismului stăpânirii sale, într-o formă superioară de fructificare a bogăției și a bucuriei de a cunoaște prin intermediul cărților.

Oricum, acum mă întorc, către majestatea sa cartea și o salut cu dragoste, mulțumindu-i pentru rolul fundamental, pe care l-a jucat în viața mea și pentru marile bucurii, pe care mi le-a dăruit de-a lungul anilor.

Prevăd o viață eternă a cărții. Se vorbește despre cartea electronică. Este o posibilitate. Dar nu cred că plăcerea de a ține în mână o carte, de a o răsfoi, de a savura fiecare pagină, chiar de a adormi cu ea alături, poate fi înlocuită de altceva. Cred că aici e ceva mai mult, decât dorința de a afla pur și simplu ce conține. Cred că este un act de comuniune, pe care nu cred că ți-l poate oferi un CD sau

chiar și citirea unei cărți de către altcineva. Și acelea sunt acte de cultură, dar exceptând cazurile justificate ca atare, cartea nu poate fi detronată sau înlocuită. Cu toată convingerea, nu cred, că există vreun pericol, care paște cartea, în existența sa ancestrală.

Mă uit încă odată la cărțile din jurul meu și spun cu emoție și recunoștință: „Slăvită fii tu carte!”.

Alexandru Budișteanu

*Doctor Honoris Causa al Universității „A. Russo” din Bălți,
Ofițer al Ordinului „Serviciul Credincios” al României,
Președinte al Consiliului Internațional al ESU
Presedinte Emerit al ESU-România*

La a 60-a aniversare a BȘU din Bălți

Stimată doamnă Director Elena Harconița,

Știu că în anul 2005 vă pregătiți să sărbătoriți, odată cu Universitatea „Alec Russo”, 60 de ani de la înființare. Cu acest prilej mă adresez Dv. pentru a vă felicita pentru activitatea atât de fructuoasă și necesară, pe care o desfășurați, în calitatea Dv. de director al importantei Bibliotecii a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, cea mai prestigioasă instituție de învățământ superior din nordul Republicii Moldova.

În vizitele pe care le efectuez anual la Bălți, incluzând Universitatea „Alec Russo”, nu pierd niciodată prilejul să vizitez și Biblioteca Universității. Este o adevărată plăcere să constat cadrul adecvat, dotarea ridicată și activitatea intensă, care se desfășoară în această veritabilă vatră de cultură.

Studentii și studentele, precum și elevii Liceului teoretic universitar „Ion Creangă” beneficiază de importantul fond de carte, care le stă la dispoziție, permițându-le să consulte, fără să se deplaseze în altă parte, cărțile și documentele de care au nevoie. Impresionează mult, de asemenea, expozițiile tematice, pe care le organizați, prezentând cărți de artă și rare, pe teme, care îmbogățesc orizontul cultural nu numai al studenților și profesorilor, dar și al vizitatorilor din afară, inclusiv al străinilor, care pot să constate că în Republica Moldova cultura scrisă și tipărită se găsește la loc de cinste, situându-se pe o traiectorie ascendentă.

Doresc în același timp să subliniez opinia mea, dar și a altor vizitatori cu care am stat de vorbă, că aceste realizări nu au venit de la sine. Ele au în spate efortul neprecupețit al unor oameni de bine și cărturari, adevărați patrioți ai pământului lor, Dumneavoastră situându-vă în fruntea lor. Fără muncă, energia și dăruirea Dumneavoastră, îndrumând colectivul pe care îl conduceți cu atâta pricepere, aceste rezultate nu ar fi fost posibile, iar Biblioteca Universității „Alec Russo” nu ar fi ajuns să aibă nivelul prezent de excelență.

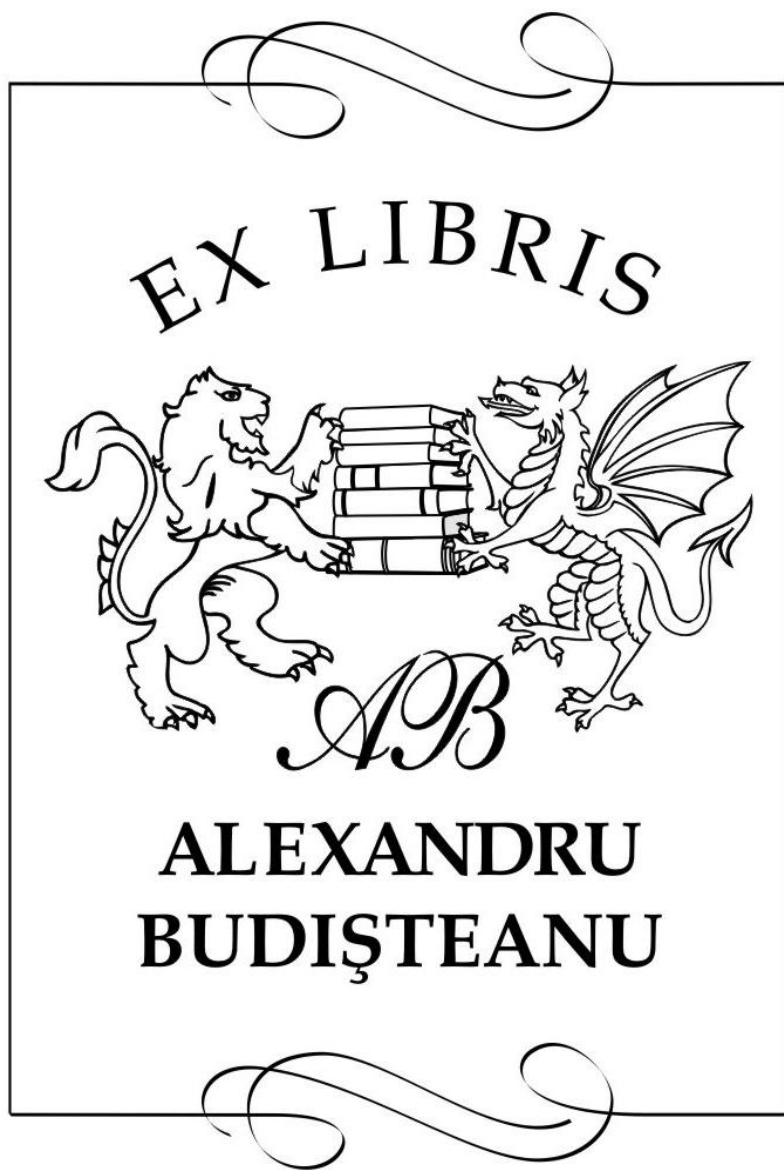
Felicitându-vă încă o dată pentru aceea ce faceți, vă urez aceeași putere de muncă și încă mulți ani de succes în continuare.

Cu deosebită stimă!

Alexandru Budișteanu,

*Doctor Honoris Causa al Universității „A. Russo” din Bălți,
Ofițer al Ordinului „Serviciul Credincios” al României,
Președinte al Consiliului Internațional al ESU
Președinte al ESU-România*

Alexandru Budişteanu – veritabil ctitor al neamului

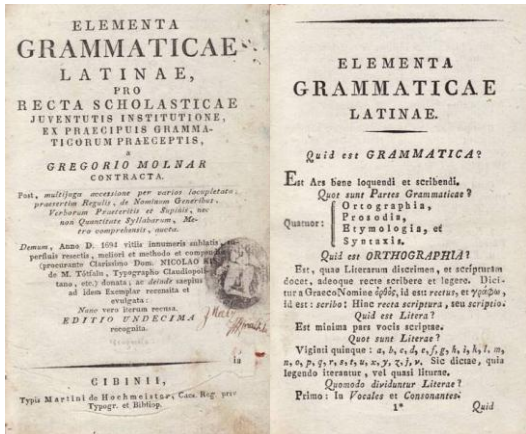
Valori

bibliofile

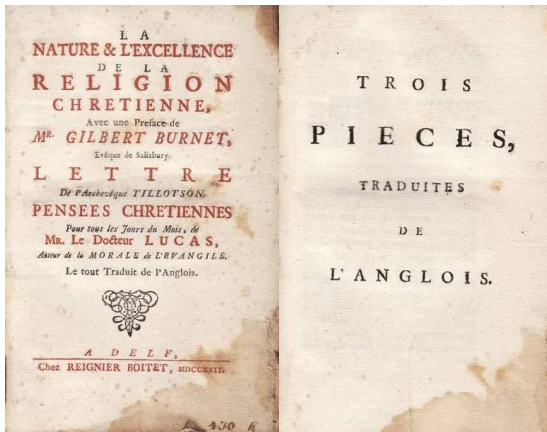
din Biblioteca personală

a lui Alexandru Budișteanu

Molnar, Gregorio. Elemente ale gramaticii latine pentru învățarea corectă a tinerilor pe baza preceptelor gramaticale de bază : [în limba latină]. - Ed. a 11-a - Cibinii (Sibiu), 1694 (Tipografia Martin de Hochmeister). - 206 p.

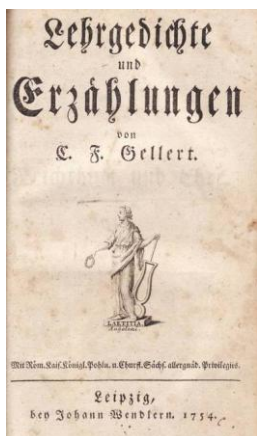

Natura și excelența religiei creștine: [Trei lucrări trad. din lb. engleză în lb. franceză] / Gilbert Burnet [Episcop de Salisbury], Tillotson [Arhiepiscop], Dl. Doctor Lucas. Delf: editor Reignier Boitet, 1722. - 208 p.

Gellert, C. F. Fabule și povestiri. Partea I-a. – Leipzig : Ed. Johann Wendler, 1748. – 142 p.

Gellert, C. F. Comedii. – Ed. a 2-a. – Leipzig : Ed. Johann Wendler, 1750 – 358 p.

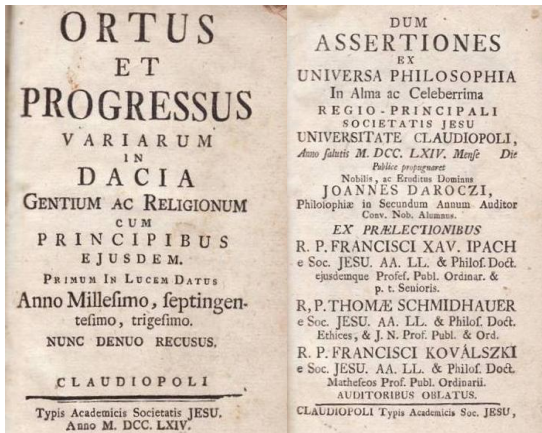

Gellert, C. F. Fabule și povestiri. Partea a II-a. / Ed. a 2-a. – Leipzig : Ed. Johann Wendler, 1751. – 166 p.

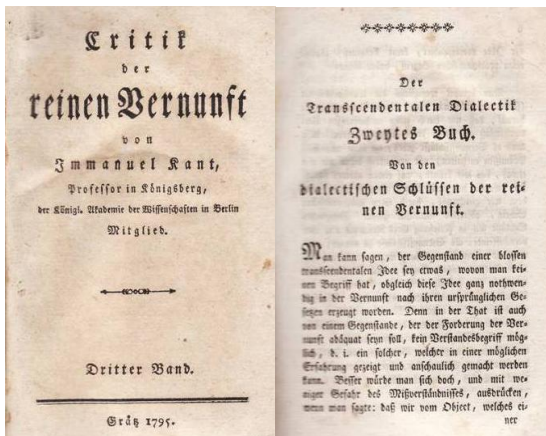
Gellert, C. F. Poezii didactice și povestiri. – Leipzig: Ed. Johann Wendler, 1754. - 142 p.

Daviler, Sr. A. C. *Introducere amănunțită în întreaga arhitectură civilă, cuprinzând și descrierea viefilor, precum și cele cinci ordine după J. Bar. de Vignola: Trad. din fr. după originalul lui Sr. A. C. Daviler... cu completările lui Leonh Christ Sturm, de la Wolfenbüttel. (în limba germană cu alfabet gotic). Augsburg, ed. de Johann Georg Hertel, tipărită de Johann Michael Späth, 1759. - 402 p.*

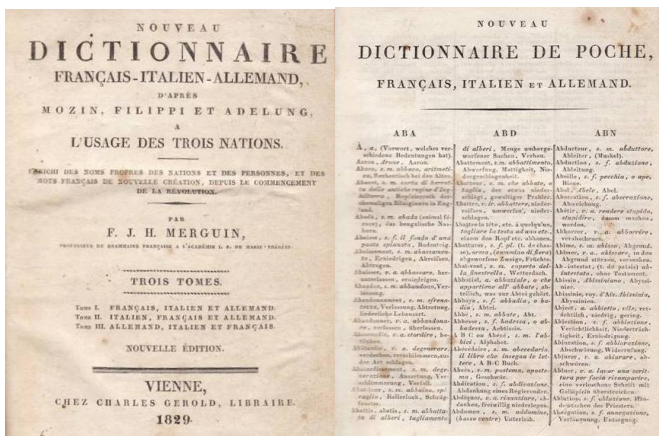
Originea și evoluția diferitelor neamuri și religii în Dacia, precum și a căpeteniilor acestora : [în latină] / Joan Daroczi, Francisc Xavier Ipach, Thoma Schmidhauer, Francisc Koválszki. – Claudiopoli (Cluj): Ed. princeps, 1764. (Tipărită de Soc. Acad. Isus (Iezuită)). – 188 p.

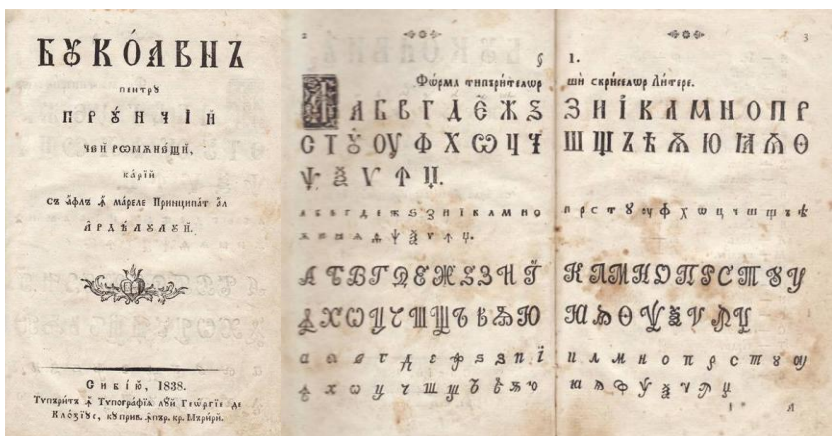
Kant, Immanuel. Critica rațiunii pure. Vol. trei și patru. [în limba germană cu alfabet gotic]. Grätz, 1795. – 596 p.

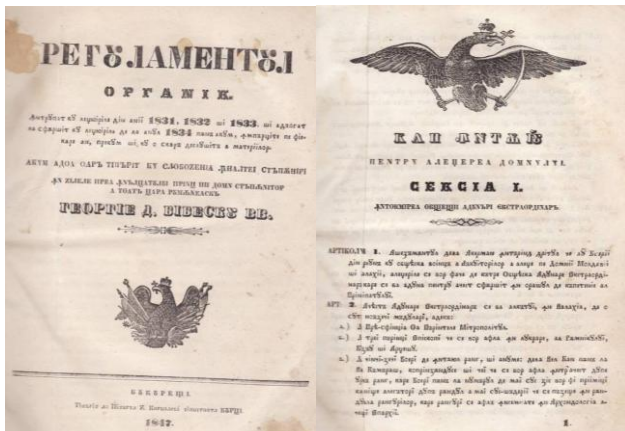
Carte de rugăciuni (cu alfabet chirilic). Fără autor sau an de tipărire. Cea mai veche inscripție din carte menționează anul 1796. – 552 p.

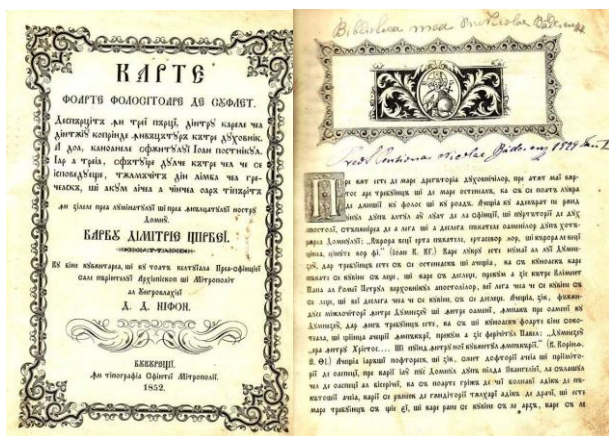
Merguin, F. J. H.
 Dicționar nou
 francez – italian –
 german. – Viena:
 ed. de Charles
 Gerold, librar,
 1829. - 436 p.

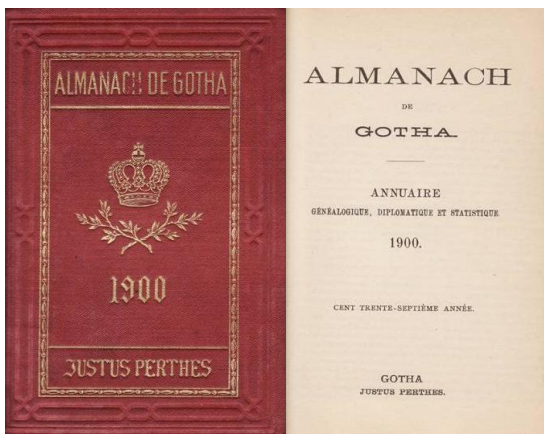
Bucavna pentru pruncii cei românești carii se află în marele
 Prințipat al Ardealului (cu alfabet chirilic). [Cu următoarea inscripție
 în carte: „Atceaste karte iaste a fiului meu Wasilie. Avgust 27. 841
 Popa Wasilie Leicu”]. – Sibiu., 1838 (Tipărită în tipografia lui
 Gheorghie de Clodius cu priv. Împărăteștii și Crăieștii Măririi). – 96 p.

Regulamentul organica doua oară tipărit...în zilele lui Gheorghe D. Bibescu VV. [cu alfabet chirilic]. - București: 1847. „Tipărit la Pitarul Z. Carcalechi tipograful CURȚI.” – 691 p.

Carte foarte folosite de suflet... tipărită... în zilele... nostru domnu... Barbu Dimitrie Știrbei”. [cu alfabet chirilic]. București, 1852 („în tipogr. Sfintei Mitropolii”). - 162 p.

Perthes, Justus. Almanahul de Gotha. Anuar genealogic, diplomatic și statistic. 1900. Anul o sută treizeci și șapte: [în limba franceză]. – Gotha, 1900 (Tipărit de Engelhard-Reyer, tipograful curții. – 1214 p.

*ărți
cu dedicații*

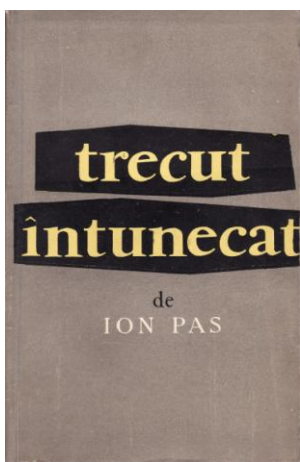

Invasiunea
Alexandru Budişteanu,
in amintirea piteştilor
de la Jalta, cu urări
de izbândă în carieră

Ion Pas

Jalta
29.VI.1957

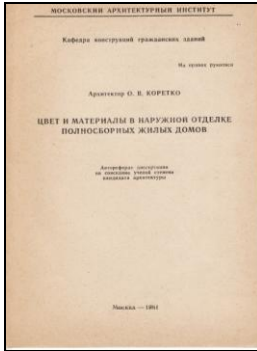
Lui Alexandru Budişteanu,
cu bucurie amintirii
de la Jalta.

Sept. 1957 Ion Pas

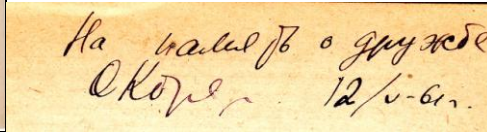

lui Gheorghe Budişteanu
preşire şi preţuire
Emil Riepler-Dinu
maria Petru Riepler.

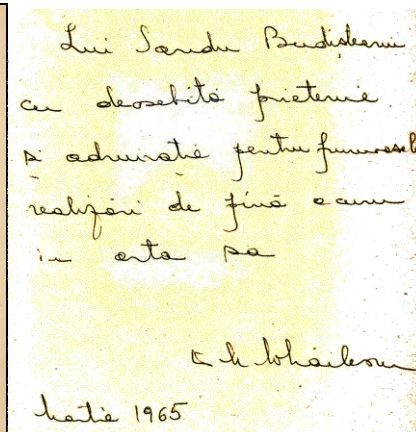
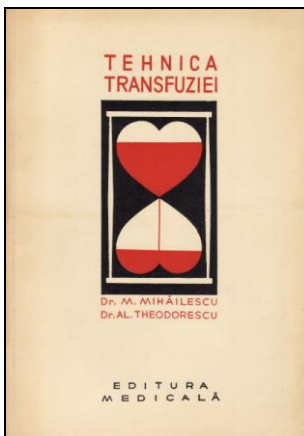
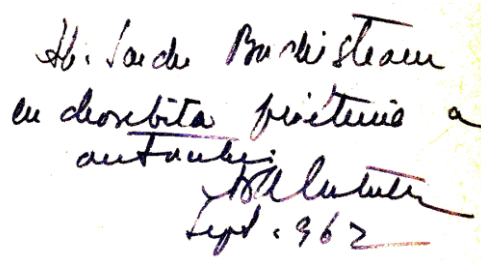
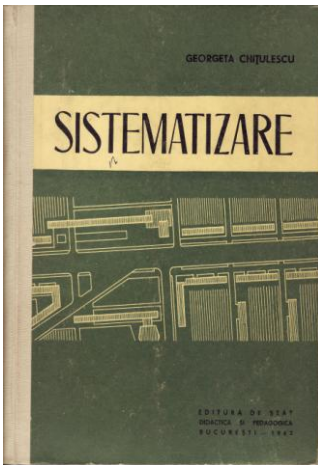
15 Septembrie 1959. Bucureşti

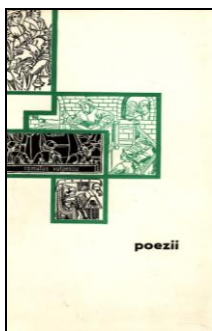

În amintire. O. Koretko
12.05.1961

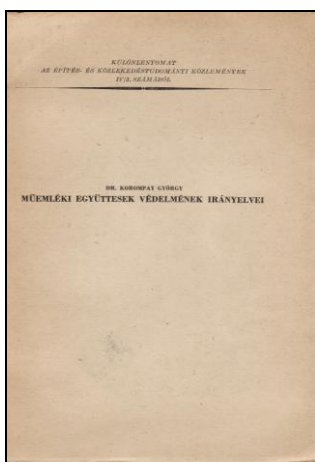

Koretko, O. V. *Culoarea și materialele în finisajul locuințelor din elemente prefabricate* (autoreferat al disertației pentru titlul de candidat în științe, în limba rusă). Moscova, 1961.

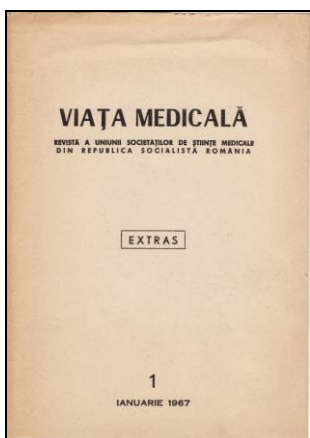

"La multi-ani prietenii"
 Bucuresti - Iunie 1966
 Simeon

An Kollege A. Bardisteanu.
 in freundlicher Erinnerung,
 1966 Simeon Kornyeyan

Bucuresti
 oficiului meu fostu
 - stăruind arhitect
 D. Mih. H. Bardisteanu
 Ghidhaileni
 20.II.1967

*Pentru Sandu de la colegul de la
Institutul de Arhitectură din
Moscova. I. Bocearov. 12.05.1967*

*Profesor
ant. comp.
no. de la Moscova
12.05.1967*

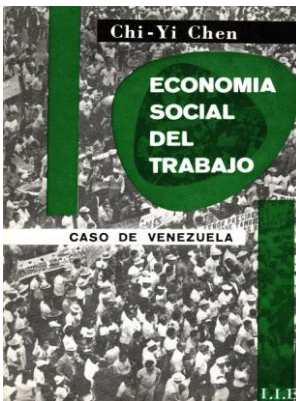
Bocearov, Iurii. Alcatuirea structurii urbanistice a oraselor industriale", (autoreferat al lucrarii de doctorat) (in limba rusa) Moscova, 1966.

*lui Sandu Budisteanu,
mesagerul păsării
care mi a fost
ucisă!*

1967.

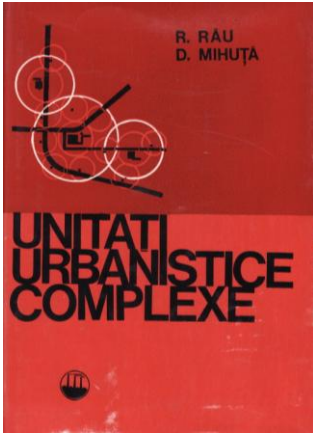
Lee

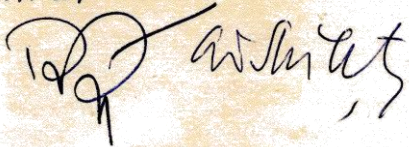

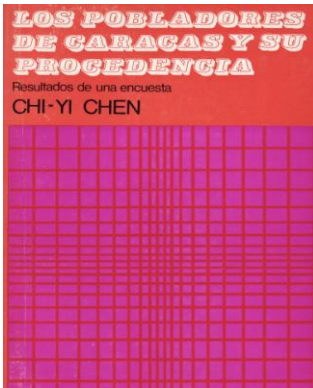
To my friend A. Budisteanu

Chen

Chen, Chi-Yi. *Economia sociala a muncii. Cazul Venezuelei* (in limba spaniola). Caracas, 1969.

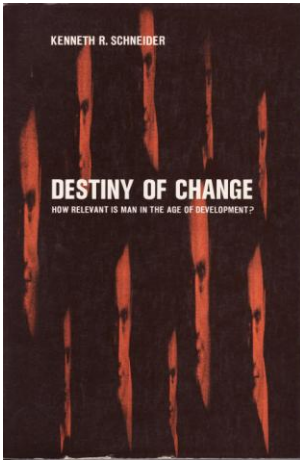

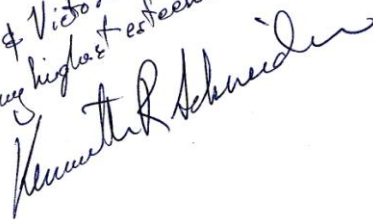
d-ni Sandu Budisteanu,
 cu prietenie, din partea
 autorilor

 1969

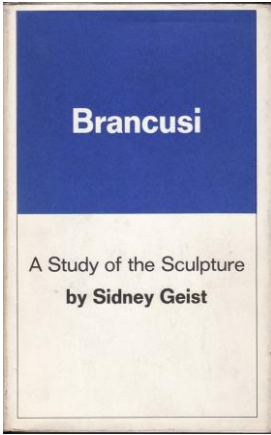

To my friend A. Budistean

 1970

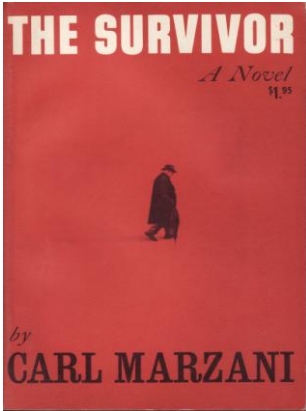
Chen, Chi-Yi. *Locuitorii din Caracas si provenienta lor* (in limba spaniola) Caracas, Venezuela.

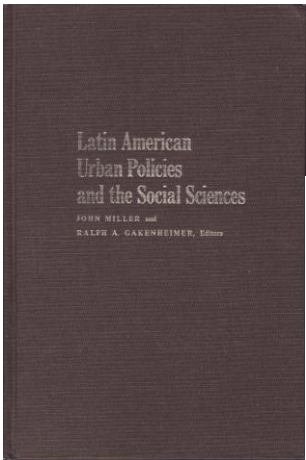
For
 Alexander & Victoria
 with my highest esteem.

 18 March '78

Sidney Geist
U.N.
February 8, 1970

to Alexandre Budisteanu
in friendship & affection
for a world at peace
New Year's Day
1971
Carl Marzani

Alex
— writes hopes that you will one
day be involved again in the
urban Latin America
1971

MIC LEXICON ILUSTRAT AL NOTIUNILOR DE SISTEMATIZARE

Coordonator: MIRCEA CARDAȘ

Autori:
MIRCEA BUCUR
MIRCEA CARDAȘ
GHEORGHE CIRIÇAȘ
MIRCEA DIRA
ALEXANDRU GHEDERIN
BORIS GRINBERG
MIRCEA PAVLOV
ECATERINA PÎRVU
ADRIANA POP
ROMEO RĂU

*In multa sisteme
sub Mircea
Adunați și considerati
mea deosebită*

*Smulgi meu prieten
cu cele mai bune gânduri
în amintirea prietenului
naștrii din N. M. P. Mo.
5 Mai 1974.*

EDITURA ILUSTRATĂ
BUCUREȘTI - 1983

[Handwritten signatures and initials]

*Lui Sandu Budișteanu
bun prieten și mare arhitect,
un mesaj din partea unui prieten
doctor cărnău îi mulțumesc de
arhitectură și casca fac ei bun și
în arhitectură și în medicina*

Iohai.

7-VIII-1971

STUDII ȘI CERCETĂRI

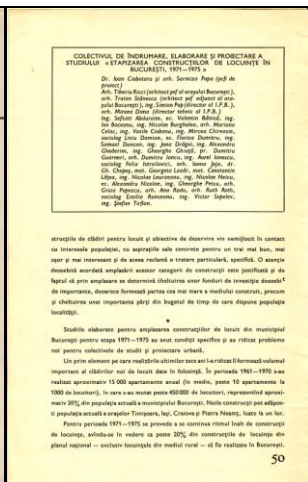
Analiza științifică a amplasării construcțiilor de locuințe, problema deosebită a activității de sistematizare

În cadrul studiului de prognoză a cerințelor de construcții și de realizarea a construcțiilor de locuințe organizate pe baza planurilor de dezvoltare, se pot desprinde de importanță remarcabilă de alegerea amplasamentelor optime, a dimensiunilor spațiilor de primărie pentru construcțiile sau amenajarea unor spații, oportunități alegerii unor amplasamente libere sau de dezvoltării din fondul constructiv existent etc.

Chiar dacă principii generale ale problemelor de amplasare a construcțiilor sunt în cadrul municipiului București, care are o populație de peste 1,3 milioane locuitori — aproximativ 75% din populația țării — și în care se înregistrează anual biruri care depășesc valoarea de 2,5 miliarde lei, a merita studiul științific, abordări metodologice specifice, soluționa cerințelor științifice din domeniul construcțiilor de locuințe, pentru a avea garanția prezentei unor soluții fundamentate și eficiente.

Dintre temerarele categorii de construcții, care se execută în procesul de dezvoltare și sistematizare a orașelor — și în general a orașelor locale —, con-

49

COLECȚIVUL DE ÎNCADRARE, ELABORARE ȘI PROIECTARE A STUDIILOR ȘI PLANULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI, 1971-1973

Dr. Ioan Cobulea și arh. Servilie Popa (șef de proiect)
Arh. Florin Ruci (șef proiect și arhitect București),
arh. Tereza Iuliana (șef proiect și arhitect și arhitect
București), ing. Simion Pop (șef proiect și arhitect),
arh. Alexandru Ghedderin (șef proiect și arhitect)
ing. Ștefan Băduț, arh. Valeriu Băduț, ing.
Dezideriu, ing. Nicolae Băduț, arh. Marius
Călin, ing. Tereza Iuliana, ing. Mircea Ciocan,
ing. Lavinia Dumășcu, arh. Florin Dumășcu, ing.
Dimitrie Dumășcu, ing. János Dóka, ing. Alina
Gheorghiu, ing. George Ghidă, arh. Dumitru
Gheorghiu, arh. Dumitru Gheorghiu, arh. Răzvan
Gheorghiu, arh. Servilie Pop, ing. Simion Pop,
ing. Ștefan Pop, ing. George Pop, arh.
Alexandru Pop, ing. Nicolae Pop, ing. Nicolae
Pop, ing. Nicolae Pop, arh. Răzvan Pop,
ing. Lavinia Dumășcu, ing. Florin Dumășcu,
ing. János Dóka, arh. Servilie Pop, ing. Ștefan
Pop.

strucțiile de călătorii pentru locuit și obiective de divertisment vor rămâne în continuare în continuare pe lângă construcțiile pentru un trai mai bun, mai
apropiat și mai interesant și de mare valoare și creștere periodică, specifică. O atenție
deosebită acordată amplasării acestor categorii de construcții este justificată și de
faptul că prin amplasarea se determină caracterul unor fonduri de investiție deosebit
de importante, din care rezultă pentru cei mai mari a realizării acestora, precum
și cheburile sunt importante părți din bugetul de timp de care dispune populația
localității.

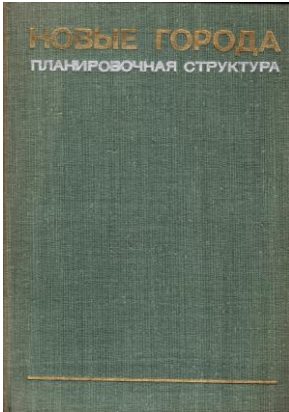
Studiile elaborate pentru amplasarea construcțiilor de locuit din municipiul
București pentru anii 1971-1973 au avut caracterul specific și se referă la probleme
mai puțin obiective de studiu și proiectare urbană.

Un prim element pe care rezultatele studiilor au arătat că în perioada 1961-1970 s-au
realizat aproximativ 15.000 apartamente anual (în medie, peste 10 apartamente la
1000 de locuitori), în care s-au mutat peste 450.000 de locuitori, reprezentând aproxi-
mativ 30% din populația actuală a municipiului București. Nivelul construcțiilor pe supra-
fața populației actuală a orașului Timișoara, Iași, Craiova și Ploiești, luând în se-
cont faptul că în perioada 1971-1973 se prevede a se continua ritmul înalt de construcții

de locuințe, evidențiat în tabelul nr. 205 din construcțiile de locuințe din
planul regional — exclude locuințele din mediul rural — și să fie realizate în București.

50

*Scumpului prieten Sandu Budișteanu
în amintirea zilelor aspiranturii, cu
regret deja îndepărtate, cu cele mai calde
sentimente. Ilia Smoliar. București,
aprilie 1973.*

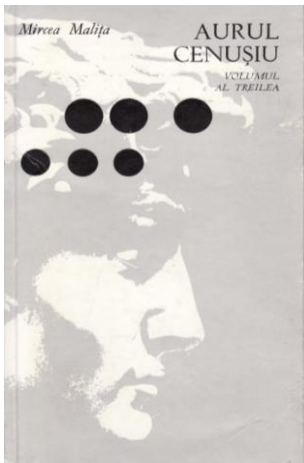

Дорогой Саид Будиштану
на другую страницу о наших
элях асимметрии, теперь, увы,
уже таких фактов - с
самыми теплыми чувствами

И. М. Смолиар

Бухарест, август 1973.

Smoliar, I. M. Orasele noi. Structura urbanistica a oraselor industriale si a celor cu profil stiintific si de productie (in limba rusa). Moscova.1972.

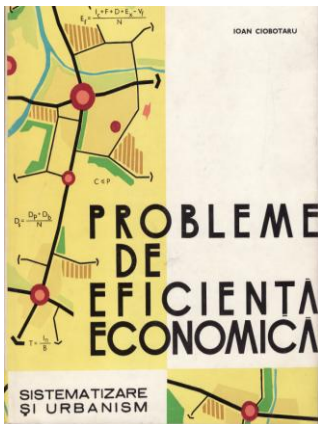

Geniu
Arch. Sandu Bădișteanu

Cu cele mai bune mâini
de primă în valoare
a auzului său, în cadrul
unei grupe moderne de
jurnaliști artiști

Mircea

3 Oct 73

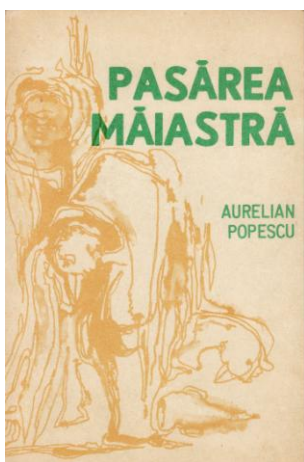
cu deciziile străii - considerate
o' printr-o privire în bu
și în cer' auie a' colaborate

1974

Mediun

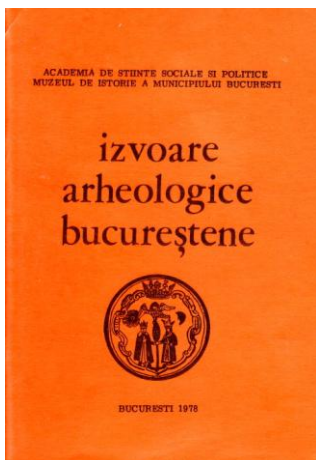

tr. de I. Budisteanu
 în st. rom.
 1975 Ict.

Lui Alex. Budisteanu,
 remarcabil intelectual, de la
 fostul profesor de liceu, cu
 aceeași prietenie

A. Popescu
 La aniversarea de primăvară.
 1976.

în arhivat
 și st. al
 cetăți: București
 24 ani fani și 5 emite
 15 Jan 1978
 R. Popescu

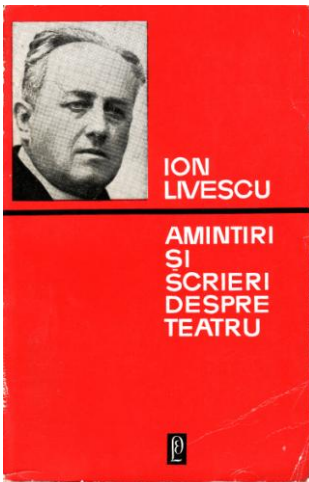

ICONES MELKITES

Sui
Santu Budisteanu,
cu bucuria de a comunica
în bucuria, uneori, a rătăcirii
cu vechea cultură românească,
regăsită de noi
în Țările Orientalei
Apropiat.

Vigil Căndea

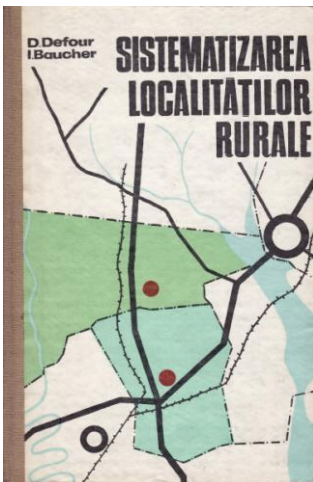
28 noiembrie 1977

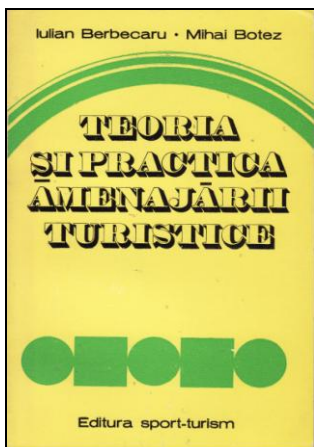
Travosului
arhitect Al. Madisteanu,
un pui de cură-teu
în timp de prețioasă

București

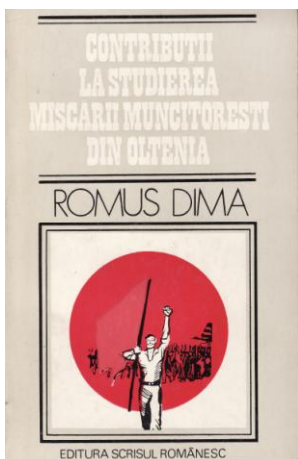
noiembrie 1977

cu scursi
receptivitate în domeniul
de dezvoltare și apărare
din partea mea fost
colaborator și fondator
metodă, alături de
arhitectul Baucher
1977

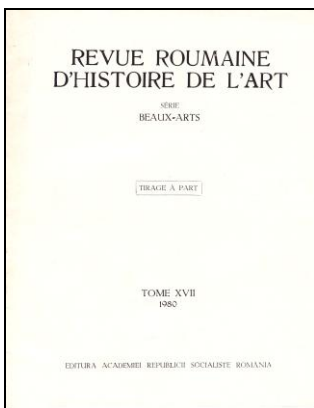
Dr. arh. S. Budişteanu,
omajul autorilor
1977
Iulian Berbecaru - Mihai Botez

Învăţăului arhitect Budişteanu
În semn de stimă şi deosebit
respect din partea autorului,
Romus Dima
29.03.1978

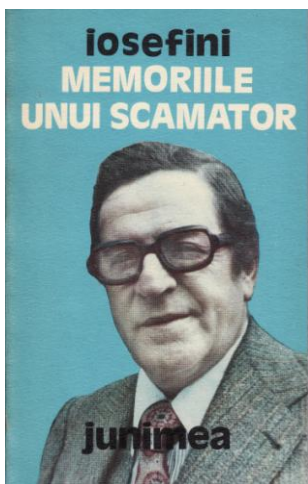

Învăţăului dr. arh. Alexandru Budişteanu,
eruditul arhitect-şef al Capitalei, cu vie
recunoştinţă pentru amabilitatea cu care şi-a
găsit timp să răspundă cîndva unei
solicitări,
şi în amintirea unui turmur de
anecdote într-un tren de noapte,
cu cea mai aleasă consideraţie
Bucureşti, 22 iunie 1979

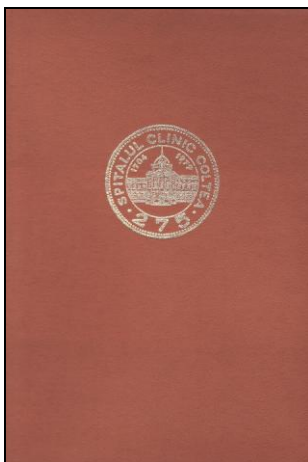
Grigore Ionescu, "Sur les debuts des travaux de restauration des monuments historiques en Roumanie et l'activite de l'architecte francais Andre Lecompte du Nouy en ce domanine" (in limba franceza) in "Revue roumaine d'histoire de l'art" tome XVII, 1980.

A Alexandru Budisteanu, arhitect, avec les meilleurs sentiments de Grigore Ionescu.

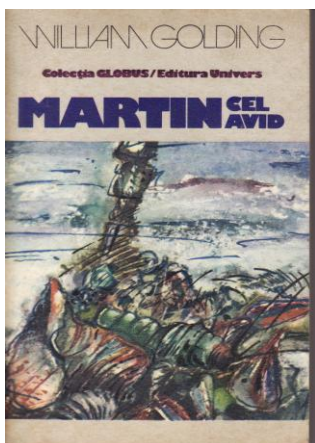
Marceli artist, arhitect, omu de mare onorinta, deosebita curte, cu tot respectul autorului n'iu opera ca detorita a putut fi n'iu. Circul de buna a noia.

*J. Ionescu
18-03-980*

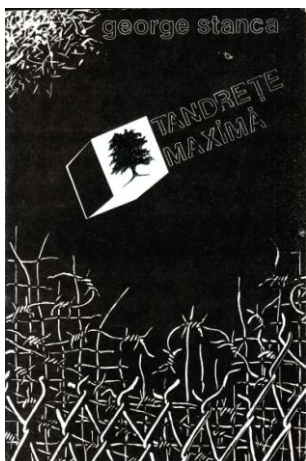

*Am scris pe amandoua
Am scris tot ce se poate
si pot. Am scris si
amboua si am scris.
12.3.980.
009*

VOLUM OMAGIAL

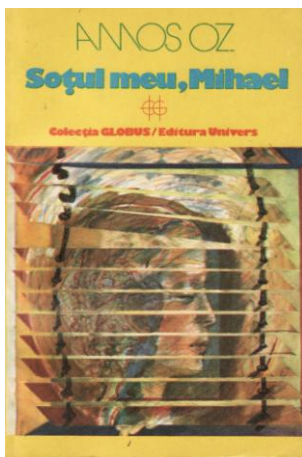
Celui mai vechi
 și
 celei mai noi prietene
 cu afecțiune
 1980
 Livia Jonescu

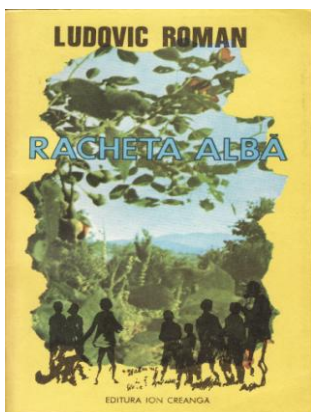
Tovarășii, alături
 Alexandru Budibean
 cu respect și
 afecțiune acest volum
 de debut

S. Glava

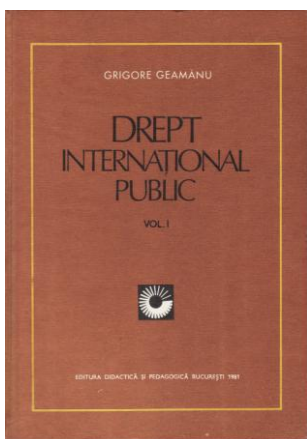
București
 august 1981

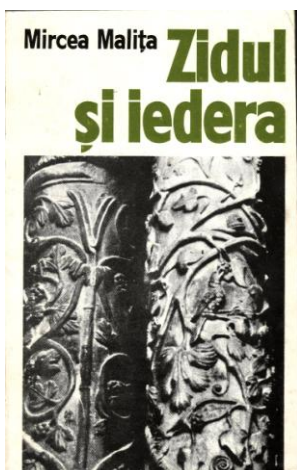
" Oamenii tari pot să înfruntă
 aproape tot ce doresc, dar nu-i e
 mai tare dintr-o dată și nu pot
 să se înfrunte " 1981
 Livia Jonescu

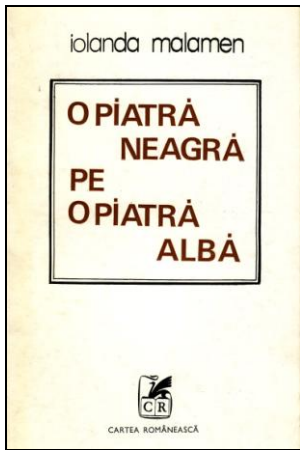
Fostorului arhitect
 A. E. Budisteanu,
 cu prietenia lui
 Ludovic Roman
 si
 Buc.

Profesorului Alexandru Budisteanu
 'Arhitectul Șef al Capitalei'
 Un compliment, din parte-mi adus talentului
 și vocației dv. pentru problemele dreptului și
 relațiilor internaționale. Prof. G. Geamanu
 1982.

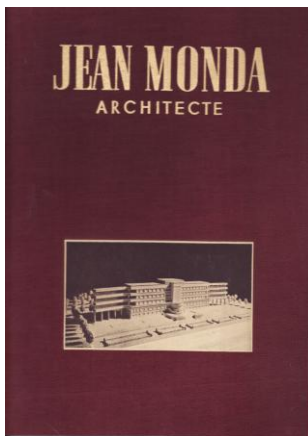

Pentru Sandu și Elena
 Cu afecțiune prietenească
 dar și cu admirația veche
 exaltată de vizita [celui meu]
 splendid interior și cu minime
 decorații: ca o fost
 Amoașă zidului
 Mircea
 Buc, Cantem, april 82

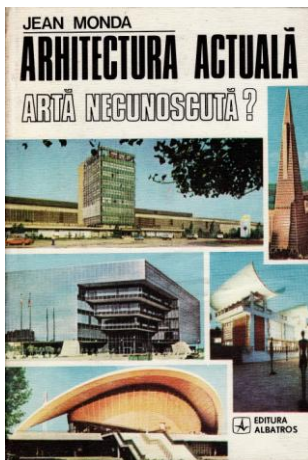

Ioannei și domnului
Alexandru Budisteanu,
cu deosebită stîmă și
afecțiune.

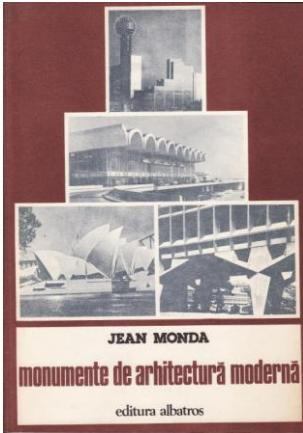
Iolanda
Malamen
27 iulie 1982.

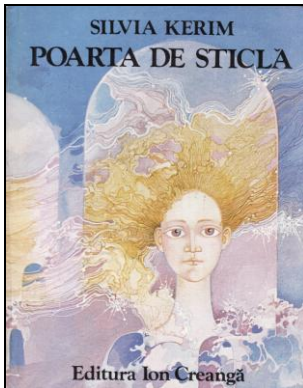
Maestrului în urbanism
și arh. Alexandru Budisteanu
arhitect șef al municipiului
București
în semn de omagiu
respectuos
Jean Monda
Iulie 1982

Maestrului urbanist
și arh. Alexandru Budisteanu
arhitect șef al municipiului
București
cu sentimente devotate
Jean Monda
Iulie 1982

Tommelui
 Arhitect șef al Municipiului București
 dr. arh. Alexandru Budișteanu
 personalitate urbanistică marcantă
 pe plan internațional
 magii respectuoase
 Jean Monda
 nr. 1982

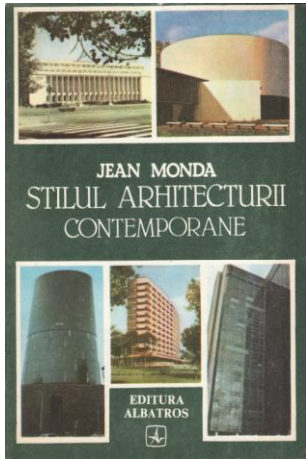
Lui Sandu

și Doamnei Sale,
 această carte de povești
 pentru copii,
 dar, mai ales, pentru
 Doamnei Mei,
 cu o vedă afecțiune,
 knol

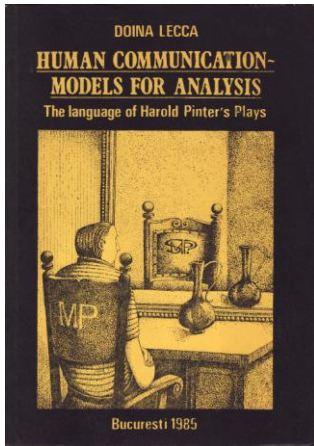
La mulți ani!
1983

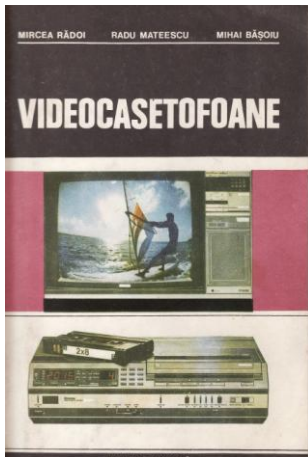
Tovarășului arhitect Budișteanu,
 Pe stîmă, respect și deosebită
 considerație din partea autorului.
 Dima
 nr. 83 -

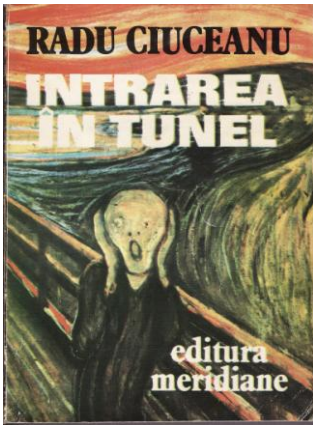
Doamnei și Domnului
 Dr. arh. Alexandru Budișteanu,
 marcantă personalitate în lumea
 urbanismului și arhitecturii
 în semn de înaltă apreciere
 iulie 1986 Monda

Dr. arh. Budișteanu,
 Cu dincolo stimei,
 ieu. 1987

Brikerului meu
 laude Budișteanu
 cu drag pentru a-i servi
 ca o primă documentare.....
 Radu Mateescu
 1987

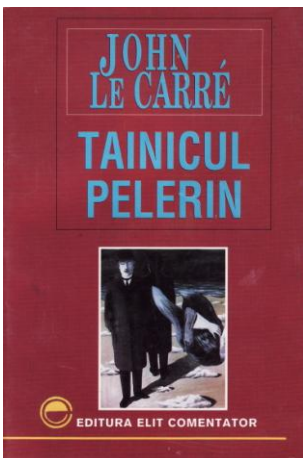

21 de mese neastete
 si 4 luni - furtuna?
 Ambele pleaca se las
 si oie memorabile!
 Set am uitat est never
 ochi acuti?
 Cine cronica pimb
 si un fals ston
 contop de cel ston
 bun aug. cel
 ce O arde
 Au d'or,
 Nay 1991

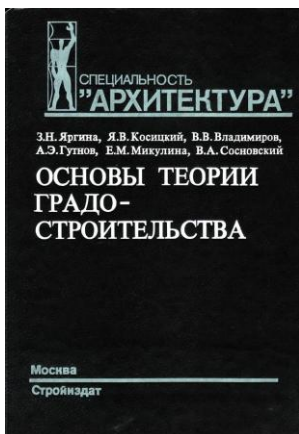
Editor științific
 Prof. dr. Emil Constantinescu
 Coordonator științific
 Prof. dr. Lucian Matei

Sui Alexandru
 Budișteanu, în preșea
 cu sentimente de simpatie
 ale autorilor
 Astu. 1994

Sui si Sui Budișteanu
 Inbitor ai lui John Le
 Carré - si nu numai -
 cele mai calde sentimente
 de stima si amicitie, din
 partea traductoarei
 M. Othobek

Bucuresti. 21 aug. 1994

*Александру Будистeanу
Бухарестului
в память об университете
МХРАУ, май 1995г.
Данил*

*Stiei Alexandru Budisteanu
Amintiri triste din
Istoria pezarului nostru
român - Basarabia
Cu drag
Vadim
Pirogan*

Bucuresti 28.09.96

*Basarabeanului Arhitect
Alexandru Budisteanu,
aceste in odeste*

*Inscriptii
pe
un vas de lut*

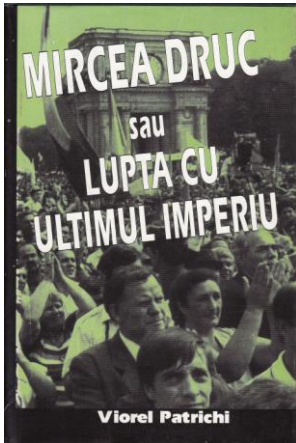
*cu toata prietenia, din
partea celui ce poeziaza
Sergiu Grossu
20 august 1997*

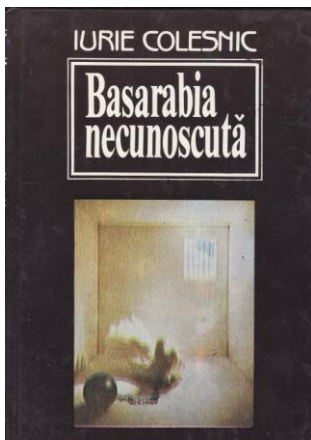
Sergiu Grossu
20 august 1997

Pentru Steara
& pentru Sandu,
această carte
despre o parfumerie
care - prin nira -
colul prietenilor
ce țin câte-o
viață - le este
și lor familiară.
Cu o foaie veche
de cântăre
Angh.
August 97

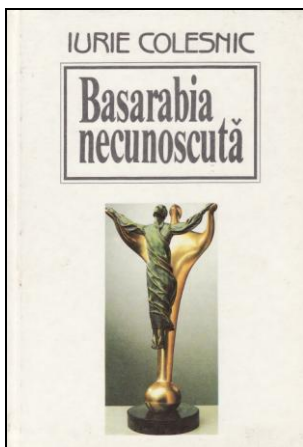

Domnului
Alexandru Budișteanu
Un militant din teritoriile naționale
românilor. Cu admirație pentru
profesionalism în toate câte le face
și pentru aristocrațism de secol de o fi.
Cu urări de noi victorii în lupta
Vietrii
Mircea Druc
Măgurele
un naționalist român
Chisinau -
Arad
București
23 mai 1998

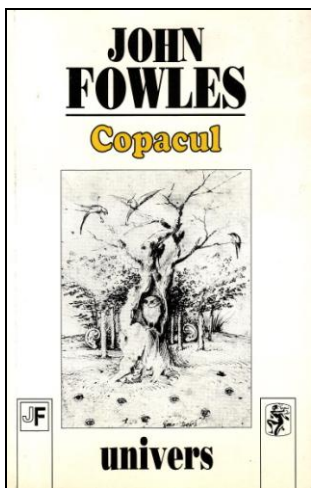
Domnului Alexandru Budisteanu
 cu multă dragoste din partea autorului
 un fragment din Basarabia care
 nu începe și nu încheie,
 Iurie Colesnic

4.06.1998

Mimnatului om Alexandru Pașcușteanu
 o floare din Basarabia care nu mai
 poate rămâne necunoscută,
 autorul,
 Iurie Colesnic

5.06.1998
 Casa nr. 4, team

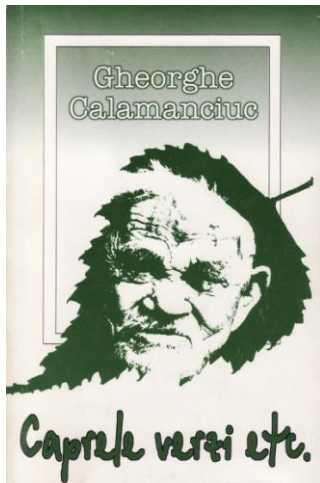

Familiei Budisteanu,
 cu multă considerație.
 Veronica Toșencu
 aprilie, 1999

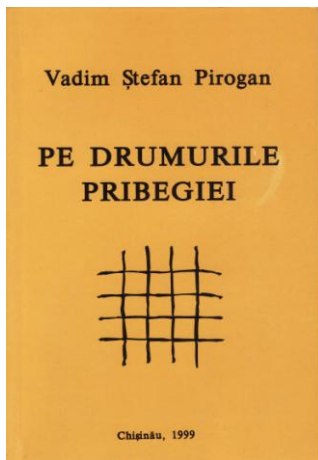

Cu mult drag, prietenilor
 Ileana și Alexandru Budișteanu,
 în amintirea momentelor
 plăcute, petrecute împreună.
 Re când, altele?
 23.06.99

Alex

Cu ce fața dragăstea,
 al lui Alexandru Budișteanu,
 care a stat de aproape de
 suferințele nenumărate chinătoare
 26 iunie 1999
 Gheorghe Calamanciu
 Bălti, 32495.

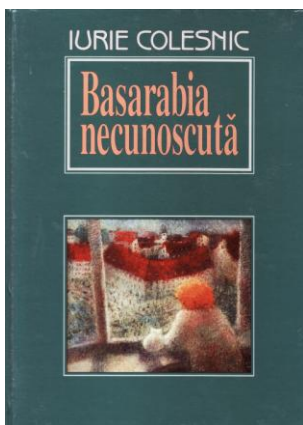
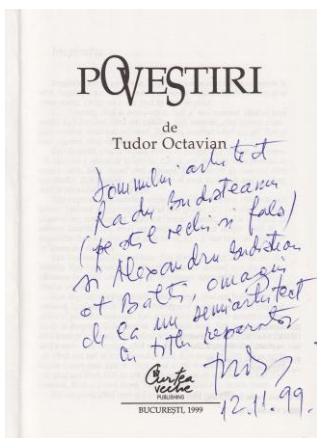

Prieteniei mele
 Alexandru Budișteanu
 în amintirea liceului
 din Bălti "Ion Creangă"

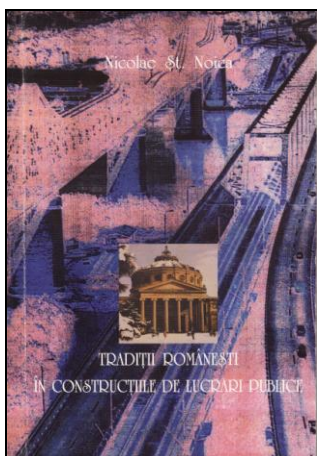
Cu drag

Vadim Pirogan

20. Iul. 1999

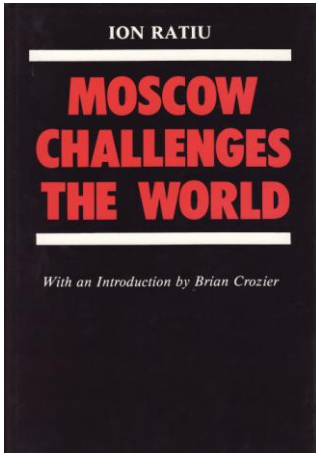

Domnului Alexandru Budisteanu,
cu profunzime deosebită,
sunt omul
Iurie Colesnic
9.10.2000

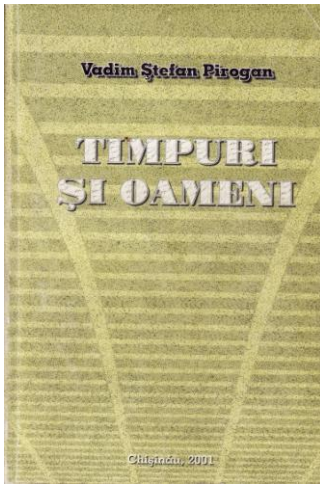

Cu multe prietenii și
considerații multumesc
pentru colaborare

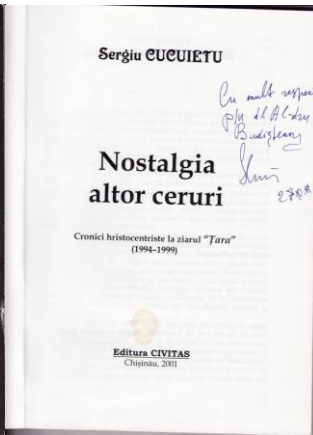
Nicolae St. Norea
9/12/2000

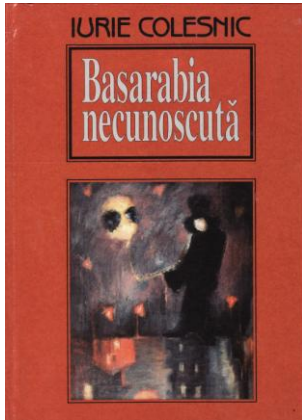

Pentru
 alexandru Budișteanu
 cu alee sentimente
 2000. *Sonlatim*

Dragă fondator Budișteanu
 sunt feliicit că te-am întâlnit
 și cunoscut ca un patriot al
 neamului nostru român-bucureșt
 bean, pentru iubirea ta față
 de pământul suferind al
 Basarabiei noastre.
 Vesnică recunoștință, stimă
 și iubire prietenească
 cu drag Vadim Pirogan
 1. iulie 2001.

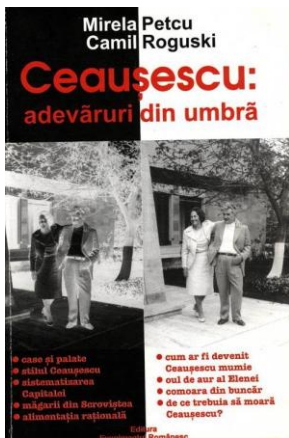

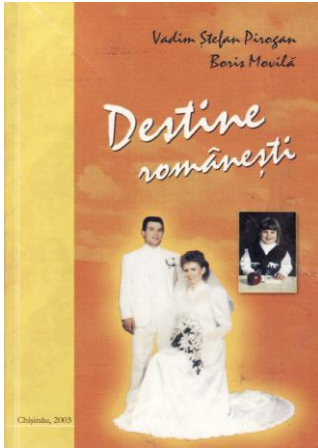
Familiei Prodigescu,
 la care trăiește spiritual
 elitei veritabile,
 Iurie Colesnic
 18.09.2002

Domnului Adm. Alex. Bădiș, te rugăm
 să-mi ajuteți cu un mic
 ajutor să îmi achiziționez
 colecția de la
 Ion Creangă din
 Bălți.
 Ovidiu Creangă
 București
 25 Iunie 2002

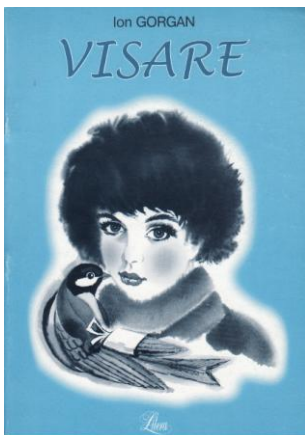
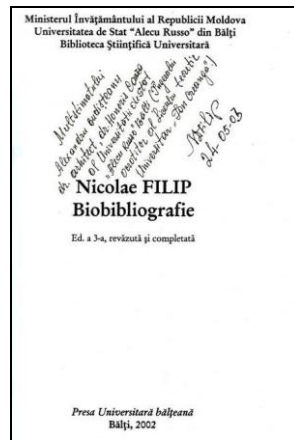
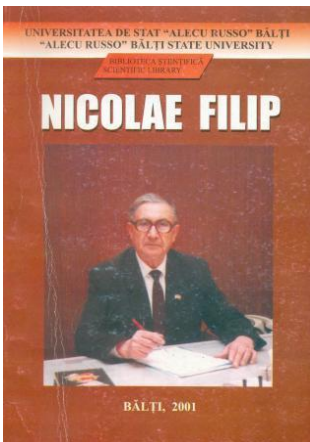

COLEGULUI MEU SI PRIETEN IMI
 SUPERINTENDENTULUI
 COLLECTIEI DE LA
 ION CREANGA
 BALTI
 AUG - 2002
 Alex. Badiș

Prietenului meu
Alexandru Budișteanu
ce face dragostea
Vadim
Proșan

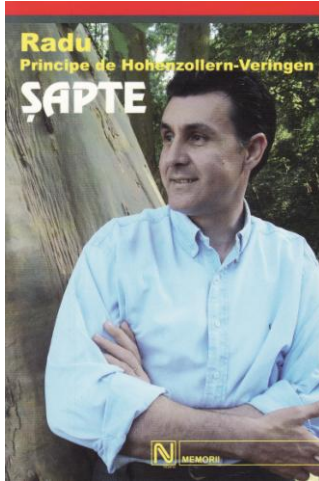
30.06.2003

Pentru D-nul
Alexandru
Budișteanu
O carte cu dar de la
autor. Cu prietenie.

4.02.2003,
București.

I. Gorgan

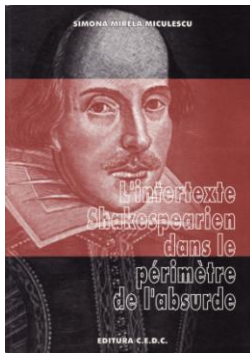

Alii Alexandru Budișteanu

Radu

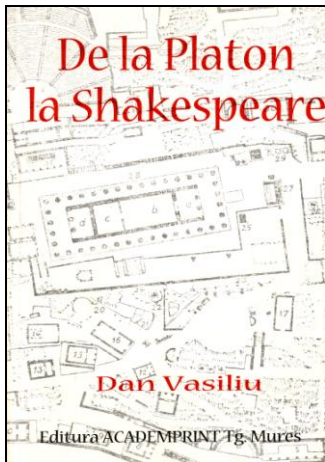
Prince of Hohenzollern Veringen

19 decembrie 2003

D-lui prepedinte
Alexandru Budișteanu

cu complimente,
2003
Ariculescu

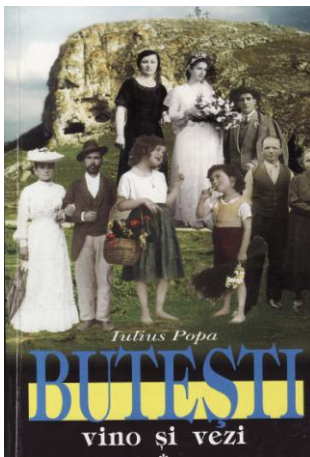
D-lui artist
Alexandru Budișteanu

Un mic și modest
seam din Puthanga Street
pe care vi l'paok

Cu două stări,

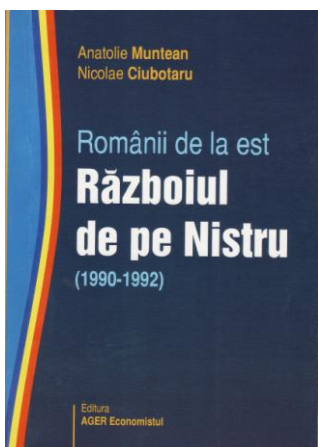
Vasiliu

27.1.2004

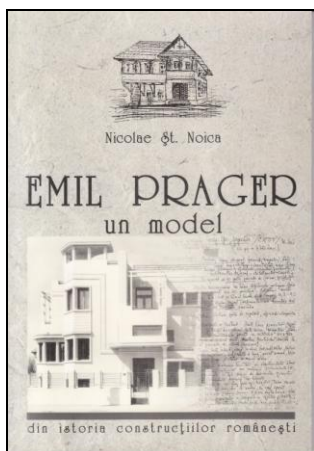

Domnului
 Alexandru Budișteanu,
 cu respect și recunoștință pentru
 efortul Domniei sale la constituirea
 volumului despre Buteștiul meu
 natal,

Tu Popa
 5 aprilie 2004

Domnului dr. Budișteanu
 Alexandru, părintelui spiritual
 al basarabenilor români, care
 nea îndrumat să scriem această
 carte. Cu multă mândrie din
 partea autorului, combatantului
 colonel, dr. A. Muntean
 24.07.2004

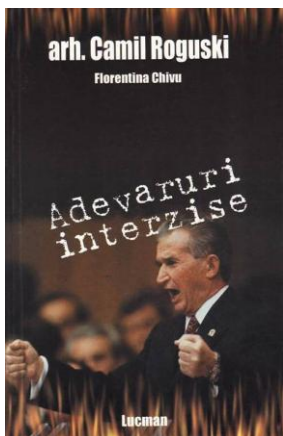

Doamnei
 Arhitecte Hana Budișteanu
 și
 Doamnei
 Arhitect Alex. Budișteanu

cu multă
 încredere

Nicolae Noica

23/11/2004

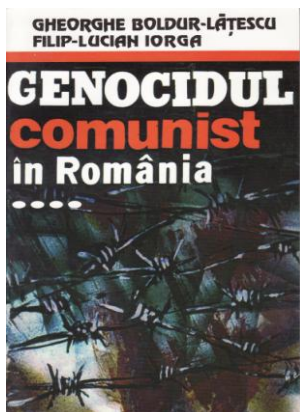
*Cu multa stima
și dragoste
Dr
D. Pașcu*

*Cu dragoste fraterne
Budisteanu, care pozează foarte
concoate și gândurile bune
re-scrieți la această carte,
înima domnului prof. dr. Budisteanu
cu Alexandru și este o bată
și pentru Roguski de bună parte
Autorul, combatant
August 2005*

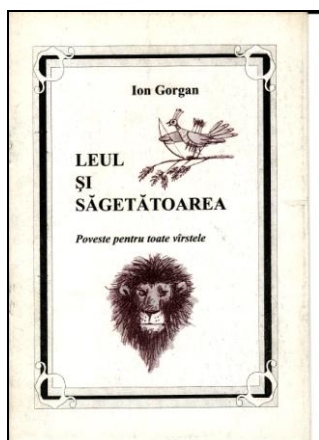
*Domnului
Alexandru Budisteanu,
multă sănătate, completată
cu întregul mesaj din orbiul
"Opriți timpul, clipa este minunată!"
I. Popa
31 mai 2006*

Prietenului d-nu capitan
Alexandru Budișteanu, în
amintirea „discuțiilor filozofice”
pe care le aveam împreună
prin anii 1935-1936.
Cu sinceră afecțiune,

Andreea Forțu-Lătescu

Ianuarie 2007

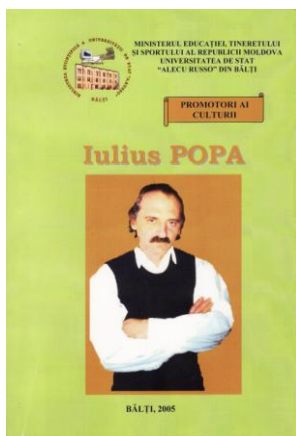

Pentru dl.
Alexandru
Budișteanu.

Cu urări de sănă-
tat vă aduc în dar cartea
mea.

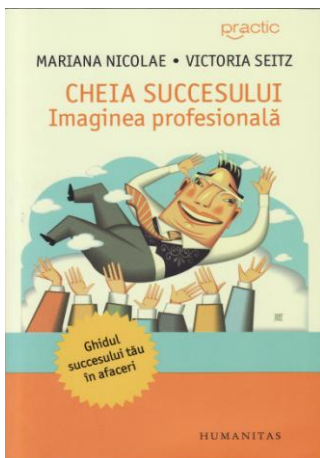
23.08.2001.
București.

I. Gorgan

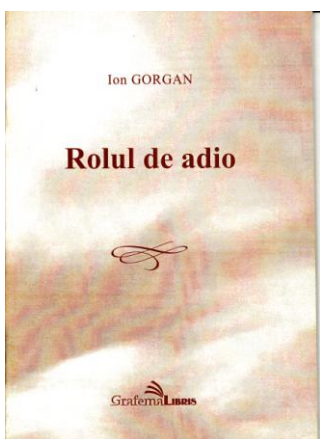

Sonului Alexandru Budișteanu,
în amintirea anilor de sinteză românească,

I. Popa 25 mai 2008

Pentru Alex și Ileana,
cei care au fost "cheia"
și se bucură de succes.
Cu mult drag,
Mariana Nicolae
iunie 2008

O carte în dar
pentru prietenul meu
bun, D-nul Alexandru
Budișteanu.

21.07.2008.
București.

I. Gorgan

Bibliografie

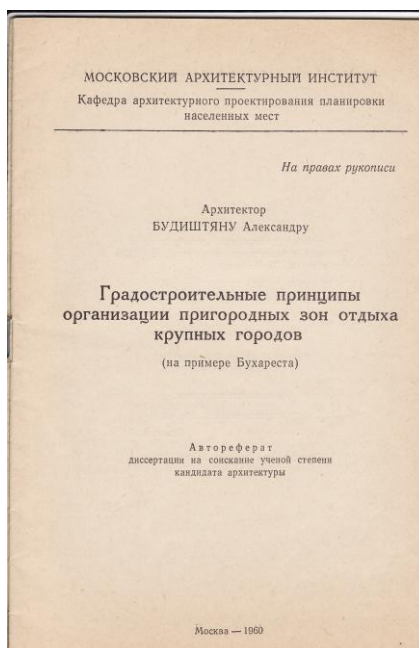
a autorului Alexandru Budișteanu

Cercetări științifice

1. Zona de cură, odihnă și turism a orașului București // Arhitectura URSS. – 1959. – Nr 12. – P. 50-54.

2. Microraioul – element esențial în sistematizarea orașelor noastre // Arhitectura RPR. – 1960. – Nr 6. – P. 45-48.

3. Градостроительные принципы организации пригородных зон отдыха крупных городов : Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. архитектуры. – М., 1960. – 24 p.

4. Pregătirea cadrelor de urbanești în Institutul de Arhitectură Ion Mincu // Arhitectura RPR. – 1962. - Nr 2. – P. 34-35.

5. Arhitectura lumii // Rev. de referate și recenzii a Acad. RSR. – 1965. – Nr 9.

6. Arhitectura populară a Estoniei // Rev. de referate și recenzii a Acad. RSR. – 1965. - Nr 8.

7. Prezentarea peste hotare a realizărilor arhitecturii românești // Arhitectura RSR. – 1965. – Nr 3. – P. 15-17.

8. Spațiu, timp și arhitectură // Contemporanul. – 1965. - 19 noiemb.

9. Urbanismul de prof. arh. Radu Laurian : [recenzie la cartea Laurian, Octav Radu. Urbanismul. - București : Ed. Tehnică, 1965] // Arhitectura RSR. – 1965. –An 13, nr 4. – P. 56.

10. Urbanismul în cultura occidentală // Rev. de referate și recenzii a Acad. RSR. – 1965. – Nr 12.

11. Activitatea Comitetului ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistemizare // Lumea. – 1966. - Nr 39. – P. 15.

12. Amenajarea teritoriului = Regional Planning = Aménagement du territoire : Document al Comisiei Economice Europene a ONU : (doc. ST/ECE/HOU/24) / Al. Budișteanu, J. B. Cullingworth. - New York, 1966. – 80 p.

13. Arhitectura lumii : [Recenzie la cartea : World Architecture – ONE / Sub îngrijirea lui John Donat. London : Studio Books, 1964] // Arhitectura RSR. - 1966. - Nr 1. – P. 61.

14. Construcția de locuințe - factor al progresului social și al colaborării internaționale // Arhitectura. – 1966. – Nr 4. – P. 2-27.

15. Aspecte și probleme urbanistice privite prin prisma experienței internaționale // Arhitectura. - 1967. –Nr 4. – P. 4-6.

16. Căi de ridicare a eficienței în construcția ansamblurilor urbanistice din țara noastră : comunicare științifică elaborată în cadrul Inst. de Arhitectură *Ion Mincu* din București. – București, 1967.

17. Cercetare științifică privind formarea cadrelor în domeniul amenajării teritoriului în Israel : Raport pentru Consiliul Economic și Social “ECOSOC” – ONU : (doc. CEE – ONU 67-46602. - Geneva, 1967. – [în lb. engleză].

18. Seminar internațional la București în domeniul sistematizării // Contemporanul. – 1969. - 19 sept.

19. Tendințe actuale în sistematizare : note de curs. – Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” București, 1973. – 49 p.

20. Aportul sistematizării la specificul locuinței // Arhitectura. – 1976. – Nr 2.

21. Așezările omenești și protecția mediului // România azi. – 1976. - Nr10 [în lb. engleză, rusă, franceză, spaniolă și germană].

22. Realizări românești în domeniul arhitecturii, lucrărilor ingineresti și urbanismului : [în lb. engleză] // Architectural, Engineering and Town-Planning International Encyclopedia - The Chapter on Romania. - Harvard, 1977.

23. Sistematizarea și dezvoltarea economico-socială a municipiului București // Teritoriul și localitatea : Rev. Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare. – 1979. – Nr 1. – P. 15-20.

24. Probleme ale dezvoltării prezente și de perspectivă a Capitalei // Arhitectura. – 1980. – Nr 1-2. – P. 13-17.

25. Sistemul SIANO de proiectare automată a ansamblurilor de locuințe și dotări social-culturale : Lucrare din planul de cercetare al Consiliului Naț. pentru Știință și Tehnologie (CNST) / Al. Budișteanu, Sanda Mehedincu. - București, 1981.

26. Decernarea premiului Aurel Vlaicu pentru arhitectură : (pentru stațiile liniei 1 de metrou) // Arhitectura. – 1982. – Nr 1. – P. 5-6.

27. Recenzie la cartea : Curinschi Vorona, Gheorghe. Istoria universală a arhitecturii : în 2 vol. – București : Ed. Tehnică, 1982. // Arhitectura. – 1982. - Nr. 2.

28. „Assistance to the Capital Development Authority - Phase IV. [„Asistență pentru dezvoltarea unei autorități de creare a unei noi capitale (faza a IV-a) (la Dodoma în Tanzania)”] : Raport de misiune în calitate de Șef al Misiunii de Evaluare trimisă de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) / Al.

Budişteanu, Dr. Ignacio Armillas, (Funcţionar Internaţional ONU). - New York, 1984. - 53 p.

29. Raportul bienal asupra progreselor obţinute în domeniul aplicării recomandărilor Conferinţei ONU privind aşezările omeneşti, din punct de vedere al măsurilor preconizate la nivel naţional : [Răspuns la chestionarul CPCP]. - Bucureşti, 1984.

30. Studiu privind experienţa României în domeniul satisfacerii cerinţelor de locuinţe.(beneficar CPCP) - Bucureşti, 1984.

31. Reţeaua de oraşe şi sate pe masa proiectanţilor // Fapta : supliment al săptămânalului. de limbă maghiară “A het” [Săptămâna]. – 1987. - Nr 2.

32. Senegal – Définition d’une politique urbaine. Mission d’analyse strategique = [Senegal – Definierea unei politici urbane] : Raport de misiune în calitate de Şef al Misiunii de Analiză Strategică trimisă de Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) / Al. Budişteanu, Traian Popescu. - New York, 1987. - 130 p. + 8 planşe

33. Sistematizarea Sectorului Agricol Ilfov // Probleme ale activităţii consiliilor populare : supliment la „Revista Economică”. – 1987. – Nr 39. – P. 11-12.

34. Sistematizarea şi modernizarea – procese cu efecte de amploare pentru înflorirea satelor patriei // Revista Economică. – 1988. – Nr 24. – P. 3-4, 6.

35. Conţinutul analizei şi studiului de impact privind realizarea unei autostrăzi / Şef de proiect ; Inst. de cercetare şi proiectare URBANPROIECT, Bucureşti, 1990.

36. Elaborarea de metodologii pentru elaborarea studiilor de impact / Şef de proiect ; Inst. de cercetare şi proiectare URBANPROIECT. – Bucureşti, 1990. - 82 p. + 14 planşe.

37. Elemente teoretice și practice privind elaborarea analizelor și studiilor de impact / Șef de proiect. ; Inst. de cercetare și proiectare URBANPROIECT. - București, 1990. – 12 p.

38. Lucrări suplimentare la studiul privind amenajarea complexă a teritoriului și a localităților urbane și rurale, cuprinzând principii cantitative, calitative și spațiale pentru îmbunătățirea calității vieții populației și a protecției mediului în localități (indici, indicatori tehnici de evaluare, studii de caz). Elaborarea Codului Urbanismului. Etapa I-a. / Șef de proiect ; Inst. de cercetare și proiectare URBANPROIECT. – București, 1990. – 58 p.

39. Metodologii pentru elaborarea studiilor de impact / Șef de proiect ; Inst. de cercetare și proiectare URBANPROIECT. - București, 1990.

40. Considerente privind politica locuințelor și desfășurarea activității sectorului construcției de locuințe din România : Lucrare pentru Comisia pentru administrație centrală și locală, amenajarea teritoriului și urbanism (CPACLATU) a Camerei Deputaților. - București, 1991.

41. Situația fondului de locuințe din România și propuneri privind formularea unei politici a locuințelor : Lucrare pentru CPACLATU a Camerei Deputaților. - București, 1991.

42. Date documentare din unele țări occidentale privind problema locuințelor și a terenurilor aferente : Lucrare pentru CPACLATU a Camerei Deputaților. - București, 1991.

43. Reglementări legislative în vigoare adoptate în România în perioada de după Conferința ONU HABITAT I (Vancouver 1976) și propuneri de noi acte normative privind domeniul Habitatului = (The current legal framework adopted in Romania after the UN World Conference Habitat I of Vancouver, 1976, and proposed new legislation for the housing sector): [Capitol al Raportului. Național al României pentru Conferința ONU HABITAT II de la Istanbul]. – București, 1995.

44. Arhitectura, urbanismul și amenajarea teritoriului – elemente de integrare a spațiului românesc de pe ambele maluri ale Prutului : Referat prezentat la Congresul Mondial al refugiaților și descendenților acestora din teritoriile românești ocupate de Imperiul Sovietic, Iași, 30 iunie - 2 iulie 1995.

45. Încotro se îndreaptă arhitectura americană? // Rev. de referate și recenzii a Acad. RSR. – 1996. - Nr 2.

46. Probleme ale sectorului activității de locuire în perioada de tranziție din România = (Issues of the housing sector of Romania in the transition period): Comunicare pentru Congresul Asociației Americane pentru Proprietăți Imobiliare și Economie Urbană (AREUA). – București, 1996. – 12 p.

47. Writing a Policy-Analysis Report : [Elaborarea unui raport privind analiza unei politici] : Lucrare finală de evaluare la terminarea cursurilor organizate de Congresul American pentru personalul Camerei Deputaților. - București, 1996.

48. Reglementări legislative în vigoare adoptate în România în perioada de după Conferința ONU HABITAT II Istanbul 1996 și propuneri de noi acte normative privind domeniul Habitatului” = (The current legal framework adopted in Romania after the UN World Conference Habitat II of Istanbul, 1996, and proposed new legislation for the housing sector) - București, 1998.

Traduceri:

49. Istoria generală a arhitecturii. Vol. I, partea a II-a / Redactor Principal B. P. Mihailov ; trad. din limba rusă - București : Editura Tehnică, 1963. – 400 p.

50. Bronnikov, P. I. Construcții din elemente spațiale / trad. din limba rusă A. Budișteanu, A. Ceamurean. - București : Ed. Tehnică, 1983.

51. București / Ministerul Cercetării și Tehnologiei ; trad. în limba engleză. - București, 1992. – 42 p.

52. Sectorul – Studiu strategic privind sectorul construcțiilor: Raport final: „Strategii pentru Sectorul Construcțiilor” elab. în cadrul Direcției Generale pentru Industrii a Comisiei Europene / trad. din limba engleză. – București, 1993.

53. Gordon, Gerald L. Planificarea Strategică pentru Autoritățile Locale / trad. din limba engleză. - București, 2006. – 111 p.

Interviuri în presă

54. Arhitectura locuinței / realizat de Viorica Ciorbagiu // România Liberă. – 1966. - 25 iunie. – P. 1-2.

55. Problema locuințelor în lumea contemporană / realizat de Gheorge Săsărman // Scânteia. – 1966. - 9 noiemb.

56. Experiența României în sistematizarea teritoriului – în atenția specialiștilor O.N.U. / realizat de D. Zava // Munca. – 1969. - 27 sept.

57. Rolul sistematizării în dezvoltarea economică și socială / realizat de Dorin Constantinescu // Constructorul. – 1969. - 20 sept.

58. La un an de la cutremur, Bucureștiul se dezvoltă și devine mai frumos : [în limba polonă] / realizat de Stanislaw Lewandowski // Zycie Warszawy. – 1978. - 23 mart.

59. Șantierele Bucureștiului primăvara / realizat de Viorica Ciorbagiu // Romanian News. 1978. – Nr. 3 [versiunea engleză] ; Actualités roumaines. – 1978. – Nr 3 [versiunea franceză].

60. Patru ani de la cutremur – realizările și necazurile Bucureștiului / [în limba polonă] realizat de Stanislaw Lewandowski // Zycie Warszawy. – 1981. – 13 apr.

61. Metroul – unica speranță. Problemele de transport ale Bucureștiului / [în limba polonă] realizat de Stanislaw Lewandowski // *Zycie Warszawy*. – 1982. – 17 aug.

62. Lumea așezărilor - Rețeaua de orașe și sate pe masa proiectanților / realizat de Rostaș Zoltan // *Tett* (Acțiune tehnică, natură, om, știință) : (în limba maghiară) Supliment al săptămânalului „A Het” [Săptămâna]. 1987. – Nr 42. - P. 2-5.

63. S-a luat la întrecere cu Dumnezeu : [despre modul cum Nicolae Ceaușescu a conceput și realizat actualul Palat al Parlamentului din București] / realizat de Carlo Hansen // *Stiftstidende* [Copenhaga]. – 1997. – 21 dec. – P. 8. - [în limba daneză].

64. El n-a vrut să-și piardă Patria a doua oară / Nicolae Roibu // *Flux* [Chișinău]. – 1998. – 25 iulie. – P. 4.

65. Un român ce nu-și uită patria / Viorica Zaharia // *Țara* [Chișinău]. - 1998. - 18 aug. – P. 3.

66. Premiul “Alexandru Budișteanu” : [în viziunea fondatorului] / consemnare Nicolae Cazacu // *Făclia* [Chișinău]. - 2000. - 8 iunie.

67. Casa Poporului nu are autorizație de construire / realizat de C. B. // *România liberă*. – 2004. - 5 iunie.

68. Cei mai convingători : [concurs de discurs public în lb. engleză] // *Infobrit* [publicație a Consiliului Britanic din România]. – 2004. - Nr 4 (13), an. 3 (sept.- oct.).

69. Cred că între cele două maluri ale Prutului sunt mult mai multe lucruri care ne apropie, decât ne despart : dialog cu Alexandru Budișteanu / întreținut de Pavel Dumbrăveanu // *Accente libere* [Chișinău]. - 2004. - 10 iunie ; *Accent provincial* [Bălți]. – 2004. – 11 iunie. - P. 2, 8.

70. Refugiat în primăvara anului 1944, am participat la exodul pe care l-au trăit atunci atât de mulți basarabeni / realizat de Viorelia Răducanu // Astăzi [Chișinău]. – 2005. - 22 dec.

71. Nu mi-am rupt legăturile, rădăcinile mele sunt aici / întreținut de dr. Veronica Bâtcă // Cugetul. – 2006. - Nr 4 (32).

72. Urbanismul oferă arhitectului o dimensiune suplimentară : Interviu cu arhitectul Alexandru Budișteanu / realizat de Ghenadie Ivașenco // Moldova urbană. – 2006. – Nr 12-14.

73. Un român în fruntea anglofonilor lumii / realizat de Lucia Ivănescu // Independent [București]. – 2007. – Nr 102. - 28 dec. – P. 9.

74. Credea că e în competiție cu Dumnezeu – Alexandru Budișteanu Arhitectul lui Ceaușescu : Interviu cu doctorul Alexandru Budișteanu, fost arhitect-șef al Capitalei, Președintele Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză / realizat de Toma Roman // Cotidianul „Jurnalul național” [București]. – 2008. - 11 febr.

75. Interviu cu Alexandru Budișteanu fost elev de excepție al Liceului de băieți „Ion Creangă” din Bălți / realizat de N. Cazacu // Crenguța. – 2008. – Nr 1(3). – P. 6-10.

Interviuri la radio și televiziune

76. Probleme ale dezvoltării prin prisma amenajării teritoriului statului Singapore [în limba engleză] // Radio Singapore. – 1971. - Apr.

77. Impresii după Revoluția Română : [Convorbire cu dl. Marc Brayne în limba engleză] // Postul BBC. – 1989. - 31 dec.

78. Participare la 13 decembrie la emisiunea lui Horia Alexandrescu intitulată „Cafeneaua politică” subiectul fiind alegerea la 9 octombrie 2007 la Tokyo a lui Alexandru Budișteanu în funcția de Președinte al Consiliului Internațional al

Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză (ESU) și activitatea sa de Arhitect - Șef al Capitalei în perioada 1977-1983 // Postul de televiziune OTV. - 2007.

79. Trei participări la emisiunile lui Bogdan Gamaletz întitulate „Cauză și efect”, subiectul fiind Realizarea Casei Poporului, sistematizarea Capitalei și problemele anglofoniei // Postul de televiziune Național 24. – 2008. – 18, 25, 27 martie.

Publicistică

80. Un fruct de aur care se va coace de la sine : [polemică cu dl A. Vartic] // Moldova Suverană. – 1992. - 15 iulie. – P. 3.

81. Inconsecvențe periculoase : [polemică la poziția dlui A. Vartic în problema unirii expusă în art. „Averea este puterea” („MS”, 26 noiemb. 1992) și în interviul „Vreau să fac parte dintr-un partid puternic” („MS”, 12 dec. 1992)] // Moldova Suverană. – 1993. - 4 febr. – P. 2.

82. Istoria se măsoară în ani și milenii, dar se face în clipe, în ore... : [Galeria bălțenilor] // Curierul de Nord [Bălți]. – 1993. - 6 mart. – P. 5.

83. Continuitate și patriotism : Alocuțiune rostită la 25 mai 2000 cu prilejul decernării titl. de Doctor Honoris Causa al Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Rep. Moldova // Literatura și Arta [Chișinău]. – 2000. - 3 aug. – P. 3.

84. Marea și permanenta întoarcere acasă // Literatura și Arta [Chișinău]. – 2002. - 15 aug. – P. 3.

85. Declarație privind participarea lui ESU-România la proiectul internațional - Tineretul European în Procesul de Integrare Europeană – organizat de ESU – Republica Cehă // ESU News, bul. filialei din Cehia, Praga. – 2003. – noiembrie.

86. Mongolia, între Gînghis Han și City Bank : [impresii de călătorie despre Mongolia] // Magazin Istoric. – 2003. – decembrie – P. 55-58 ; 2004. – ianuarie – P. 51-54.

87. Alexandru Budișteanu: gânduri pentru liceeni // Literatura și Arta [Chișinău]. – 2004. - 8 iulie. – P. 7.

88. Alocuțiunea rostită la 25 mai de arhitect dr. Alexandru Budișteanu, dr. Honoris Causa al Universității de Stat “Alecu Russo” din Bălți, Președintele Uniunii vorbitorilor d limba engleză din România, cu prilejul celei de a IX-a decernări a premiului “Alexandru Budișteanu” premianților de onoare ai liceului “Ion Creangă” din Bălți” // Curierul Gînta Latină [Iași]. – 2004. - Nr 3(63).

89. In memoriam SIMION VĂRZARU : notă // Curierul Gînta Latină [Iași]. – 2004. - Nr 3(63).

90. O jumătate foarte diferită a unei țări unice : [impresii de călătorie din Coreea de Sud] // Magazin Istoric. – 2004. – Nr 11. - P. 51-55.

91. Un bălțean care onorează orașul și țara : [Nicolae Filip – personalitate științifică remarcabilă a sec. XX] // Făclia [Chișinău]. – 2004. – 28 feb. – P. 6.

92. La a 60-a aniversare a BȘU : [felicitare] // Magazin bibliologic [Chișinău]. – 2005. – Nr 3-4. – P. 13.

93. National Geographic – România : [despre Basarabia] // Magazin Istoric. – 2008. – Nr 3. – P. 15-16.

94. La umbra muntelui Fuji – Lecția japoneză : [impresii de călătorie în Japonia] // Magazin Istoric. 2008. – Nr 5. – P. 88-89.

Personalia

95. Publicul Aplaudă Conferința Arhitectului Român, A. Budișteanu // The Detroit News (SUA). – 1964. - 18 iulie.

96. Romania Gives Detroit a Look at Its Architecture = [România oferă orașului Detroit o imagine a arhitecturii sale] // The Detroit News (SUA). – 1964. - 8 iulie.

97. Rare Exhibit of Eastern European Architecture to Open at Columbia” = [O expoziție rară de arhitectură din Europa de Răsărit se Deschide în Curând la Columbia] // Summer ‘64 Publicație a Universității și Colegiului de Învățământ Columbia din New-York. - 1964. - 20 iulie.

98. Several Hundred People Hear Lecture On Rumanian Architecture ; 11,000 See Exhibit at Cobo Hall = [Mai Multe Sute de Persoane ascultă o Prelegere asupra Arhitecturii Românești; 11.000 Vizitează Expoziția de la Cobo Hall] // The Detroit News (SUA). – 1964. - 18 iulie.

99. The Rumanian Architectural Exhibition: A Personal View = [Expoziția de Arhitectură Românească : Un punct de vedere personal] // The Detroit News (SUA). – 1964. - 18 iulie.

100. Unsprezece Mii de Persoane au Vizitat Expoziția „Arhitectura în R. P. Română” la Cobo Hall, Detroit // The Detroit News (SUA). – 1964. - 18 iulie.

101. Alegerea reprezentantului Republicii Socialiste România, arhitectul Alexandru Budișteanu, ca Prim-vicepreședinte al Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare : notă // Scînteia. – 1965. - 9 sept. ; România Liberă. – 1965. - 9 sept.

102. Încheierea lucrărilor celei de a treia sesiuni a comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare : notă // România Liberă. – 1965. - 23 sept.

103. Încheierea lucrărilor celei de a treia sesiuni a Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare și alegerea reprezentantului român ca expert în grupul restrâns de consultanți în problemele de sistematizare teritorială : notă // Scînteia. – 1965. - 23 dec.

104. Lucrările Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare. Intervenția reprezentantului Republicii Socialiste România : notă // România Liberă. – 1965. - 12 sept.

105. Geneva – Sesiunea Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare : notă // Scînteia. – 1966. - 6 sept.

106. S-au încheiat lucrările reuniunii pentru problemele amenajării complexe a teritoriului // România Liberă. – 1966. - 15 ian.

107. Sesiunea Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare. Șeful delegației române ales Președinte al Comitetului // România liberă. – 1966. - 6 sept.

108. En Maracay Instalado Seminario Sobre Urbanismo : [în Maracay a început Seminarul de Urbanism] // El Nacional [Caracas, Venezuela]. – 1969. - 24 apr. (în limba spaniolă).

109. Representante de la ONU con el ministro de obra : [Reprezentantul ONU împreună cu ministrul lucrărilor publice] // La Republica [Caracas, Venezuela]. – 1969. - 20 aprilie (în limba spaniolă).

110. Se instalo en Maracay Seminario de Evaluación del Programa “Venezuela Once”. Discutirán los trabajos realizados en las reuniones de Calabozo, Coro y Punto Fijo” : [“A început în Maracay Seminarul de evaluare a Programului “Venezuela 11” : Se vor analiza lucrările efectuate în regiunile Calabozo, Coro și Punto Fijo” // La Republica [Caracas, Venezuela]. – 1969. - 25 apr. (în limba spaniolă).

111. Concept Plan For S’pore Readied. Building Planning (“Planul Conceptual pentru Singapore a fost finalizat. Planificarea procesului de construcție”) // Eastern Sun. 1970. - 7 mart. (în limba engleză) ; Nanyang Siang Pau. – 1970. – 7 mart. (în limba chineză) ; Sin Chew Jit Poh. – 1970. – 7 mart. (în limba chineză).

112. Pollution and the smog in Jurong. Expert : Plan now for Singapore in 21 Century:(Poluare și smog în Jurong. Expertul (zice): Luați măsuri față de mediul înconjurător din Singapore

pentru secolul 21) // The Straits Times [Singapore]. – 1970. - 26 febr. (în limba engleză).

113. Privind misiunea Consilierul Tehnic Special al ONU Alexandru Budișteanu pentru evaluarea “Proiectului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) privind Sistematizarea teritorială a statului și orașului Singapore” // Nanyang Siang Pau [Singapore]. – 1970. - 26 febr.; Sin Chew Jit Poh. – 1970. – 26 febr. (în limba chineză).

114. Alexandru Budișteanu Laureat al cotidianului Moldova Suverană pentru anul 1992 // Moldova Suverană. – 1992. – 29 dec. – P. 4.

115. O surpriză de proporții – stema orașului Bălți : [cu contribuția lui A. Budișteanu este regăsită stema orașului Bălți inclusă în Enciclopedia României, editată în 1938] // Curierul de Nord [Bălți]. – 1992. – 17 oct.

116. Jitaru, Valentin. Premiul Alexandru Budișteanu // Luceafărul [Chișinău]. - 1996. - 30 iulie.

117. Pirogan, Vadim. Basarabeni în țară // Țara [Chișinău]. – 1997. - 7 noiemb. – P. 3.

118. Cazacu, Nicolae. Mereu cu gândul la Basarabia // Curierul de Nord [Bălți]. – 1998. - 15 aug.

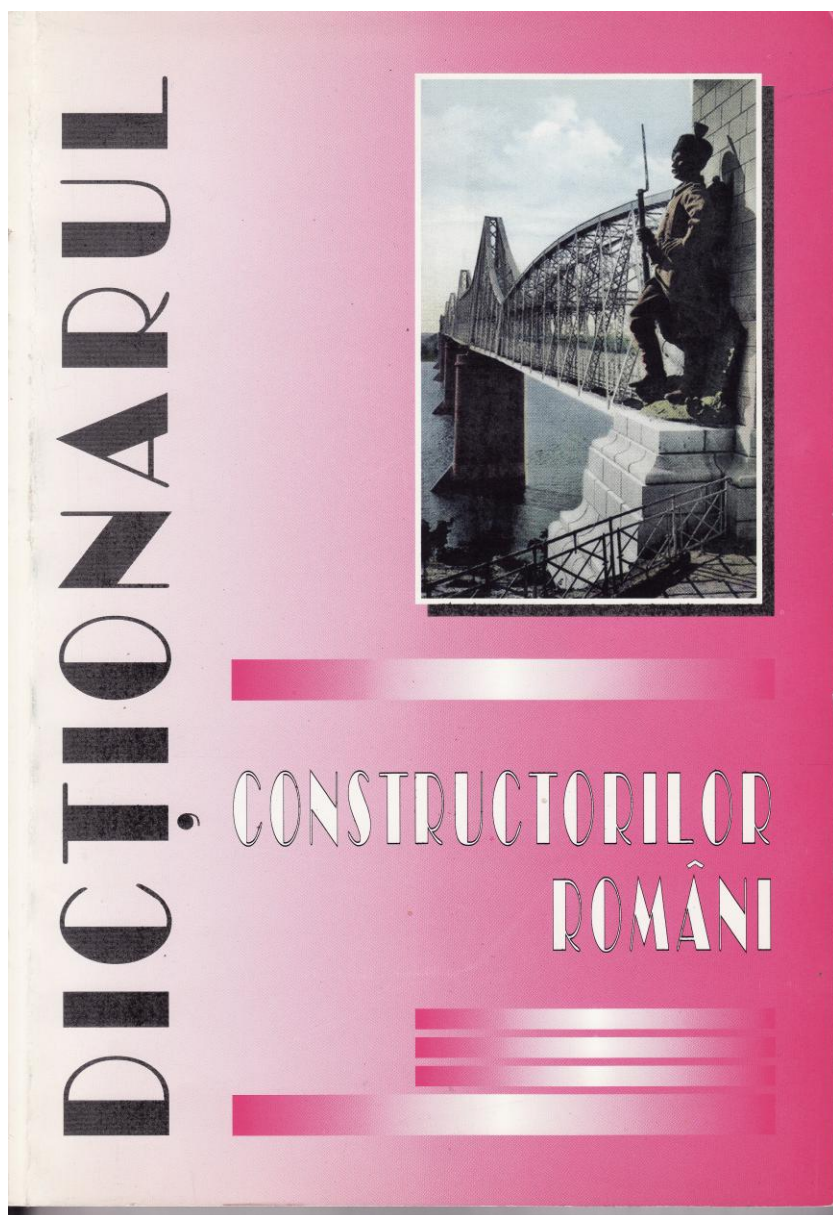
119. Cazacu, Nicolae. Un fidel fiu al Basarabiei: Alexandru Budișteanu // Făclia [Chișinău]. – 1998. – 5 sept. – P. 3.

120. Roibu, Nicolae. El n-a vrut să-și piardă patria a doua oară // Flux [Chișinău]. – 1998. - 25 iulie. - P. 4.

121. Zaharia, Viorica. Un român ce nu-și uită patria // Țara [Chișinău]. – 1998. - 18 aug. - P. 3.

122. Budisteanu Alexandru // 2000 Outstanding Scholars of the 20th Century. – Cambridge, 2000. – P. 47.

123. Budişteanu Alexandru // Dicţionarul constructorilor români. – Bucureşti, 2000. – P. 34.

B

BUDEANU Constantin

(1886-1959)

Inginer, absolvent al Școlii naționale de poduri și șosele din București și al Școlii superioare de electricitate din Paris.

Activitate didactică (din 1916) la Școala națională de poduri și șosele; profesor la Școala politehnică (ulterior Institutul politehnic) din București (din 1926). Are o contribuție de seamă la studierea mărimilor și unităților din fizică.

Membru corespondent (27 mai 1938) și membru titular (2 iulie 1955) al Academiei Române.

arhitectură a Universității orașului New York; membru al delegației permanente a României în Comitetul pentru locuințe, construcții și urbanism - CEE ONU.

Lucrări principale: coautor la schițe de sistematizare: Galați, Sulina, Tulcea; plan de urbanism al orașului Kingston, Jamaica; plan de urbanism al orașului Singapore; coautor la studii și proiecte de amenajare a teritoriului în Jamaica; amenajarea și dezvoltarea localităților din zona Chimbote - Peru.

Autor a peste 30 de articole și cărți de specialitate.

BUDIȘTEANU Alexandru

(n.1928)

Arhitect urbanist.

Doctorat în arhitectură în specialitatea *Amenajarea teritoriului* cu teza: "Amenajarea zonei de tratament, recreație și turism în teritoriul preorășenesc

al marilor orașe ale lumii, cu studiul situației din Municipiul București".

Funcționar internațional la *Centrul ONU pentru Locuințe, Construcții și Urbanism* din New York (1967-1972); șeful Centrului de sistematizare ISLGC (1972-1977); arhitect-șef al Municipiului București (1977-1983); expert parlamentar pe lângă Comisia pentru administrația publică, amenajarea teritoriului și echilibrul ecologic a Camerei Deputaților.

Activitate didactică universitară la Institutul de arhitectură "Ion Mincu" din București și Facultatea de

BUDIȘTEANU Ileana

(n.1939)

Arhitect doctorand la Institutul de arhitectură din București cu teza: "Strategii alternative de dezvoltare a sectorului de locuire - o abordare urbanistică".

Activitate în proiectare, director științific la Urban Proiect București.

Lucrări principale: (practice și teoretice) "Zonificarea economico - funcțională a teritoriului României" (Premiul Uniunii Arhitecților 1982); "Planul urbanistic general al Municipiului București", 1998. Participă la proiecte internaționale.

Comunicări științifice: "Morfologia urbană din nou în actualitate" (Montreal, 1992); "Probleme ale sectorului de locuire" (California, 1994) ș.a.

125. Budisteanu Alexandru // 2000 Outstanding Scholars of the 21st Century. – Cambridge, 2002. – P. 128.

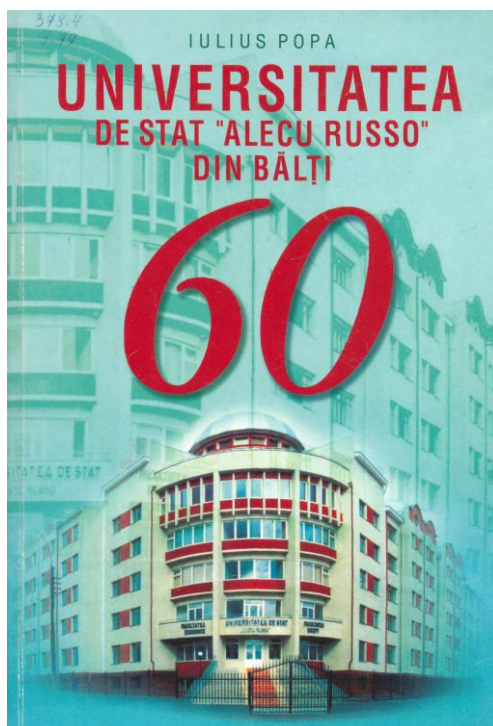
126. Budisteanu Alexandru // Who's who in the 21st Century.- Cambridge, 2002. - P. 179.

127. Budisteanu Alexandru // Contemporary who's who. – Raleigh, 2002/2003. – P. 62.

128. Nucă, Sergiu. Mecenații Basarabiei : [să ne cunoaștem compatrioții] // Lit. și Arta [Chișinău]. – 2002. - 15 aug. – P. 3.

129. Popa, Iulius. Alexandru Budișteanu, mecenatul amintirilor bălțene // Lit. și Arta [Chișinău]. – 2003. – 14 aug. – P. 2.

130. Popa, Iulius. Oprțiți timpul, clipa asta minunată // Lit. și Arta Chișinău. – 2005. - 7 iulie. – P. 8 ; Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți 60. – Chișinău, 2005. – P. 30-32.

„Oprți timpul, clipa asta minunată!”

Calătorești prin paginile istoriei naționale și întâlnești o sumedenie de nume împărătești, de șefi de state și partide. Pe alocuri, la sfârșit de capitole, se mai strecoară câte un nume de muritor de rând. Straniu, „celor de rând” nici nu le pasă că au ratat posibilitatea de a se înscrie cu vreo faptă bună în amintire. Jos, la „poalele” istoriei, amintire aproape că nu există.

În arhivele școlilor, de multe ori inexistente, s-au așternut sute de mii de nume absolvente. Cei mai buni învățaței, după plecarea în lume, mai colindă haotic, o habă de vreme, prin memoria obosita și încărcată de evenimente a profesorului. Apoi, foarte repede, timpul le spulberă pe toate, fie din mintea dascalului ori din paginile muzeizate ale arhivelor.

Piramidele egiptene și-au transformat trecutul într-un prezent continuu, iar noi de abia legăm tei de curmei, lăncezând într-un prezent fără de trecut. Istoria instituțiilor, capti-

Alexandru Budișteanu, până la și după liceu

vantă de altfel, seamănă cu un zgomotos concert festiv, presărat cu mesaje zgomotoase de amor reciproc verbal. La început, în faza naivului, parca le-ai da crezare, dar timpul trece, concertul se termină și peste noi se lasă o tăcere cumplită până la următoarea întrunire de peste un an, cu alte fețe de învățaței. Absolvenții de ieri devin puțini în amintire, încă un pic de vreme și... parca nici n-au fost. Îmi ziceam în clipa de necaz că istoria noastră arată ca o fata îmbătrânită, veșnic nemăritată, tare guralivă și înfiptă, sugerându-ți, prin felul ei de a fi, că e de prisos să-ți amintești de tinerețea ei. An de an, alți absolvenți joacă una și aceeași piesă. Te plictisești și încetezi să mai crezi în mesajul ei. Profesorii se mândresc cu foștii elevi și studenți, iar aceștia, ca să nu rămână datori, jura că le vor fi recunoscători până la moarte. Încearcă să masori, la cântar ori la hectar, mândria sau recunoștința – nu vei reuși, or vorbele fără de fapte se sting de îndată ce le rostești.

1945 - 2005

131. Popa, Iulius. O mie de dolari pentru Liceul „Valeriu Topală” din Zăbriceni // *Literatura și Arta* [Chișinău]. – 2006. - 23 noiemb. – P.6.

132. Gorgan, Ion. Un mare prieten al Basarabiei – Alexandru Budișteanu // Literatura și Arta [Chișinău]. – 2008. - 25 sept. – P. 2.

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 25 SEPTEMBRIE 2008 FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 39 (3291)

"Născut la 11 august 1926, în comuna Pădurea Târziu, județ Bălți."
- Doctor arhitect, conferențiar universitar.
- Funcționar internațional în cadrul Secretariatului ONU și la New-York (1967-1972).
- Șef al Centrului Național de Simneozitate din România (1975-1977 și 1982-1989).
- Arhitect-șef al Municipiului București (1977-1983).
- Creator Președinte "Alexandru Budișteanu", care în anul 1981 Președintele de Onoare al Liceului "Ion Creangă" din Bălți (1995), iar apoi șeful din Președinția de Onoare (2001).
- Expert performanță în cadrul Comitetului de Organizare și Participare la Concursul Cantarelui și Parlamentului României (1996-2006).
- Doctor "Honoris causa" al Universității de Științe "Al.I. Cuza Iași" din Bălți (2006).
- Creatorul Clasăi Onorabile "Alexandru Budișteanu" în Liceul "Ion Creangă" din Bălți (2006).
- Decretarea ca onorific "serviciul credincios" al României, în anul de Onoare (2006).
- Președinte al Filialei din România al Asociației Internaționale "Limba Vorbitorilor de Limba Engleză" - (ESL) (2001-2006).
- Președinte Emerit al Filialei ESL din România (2006).
- Președinte al Consiliului Internațional al ESL (2007).

Un mare prieten al Basarabiei - ALEXANDRU BUDIȘTEANU

La începutul anilor '90 am avut la Chișinău, în casa prietenului, ca multe luni, ca un oasăz mare alături de prieten. Am văzut de aproape, într-un apartament în Capitala Republicii, de pe strada Ștefan cel Mare, în apropierea Liceului "Ion Creangă", de ce a fost un mare prieten al Basarabiei. De atunci cunosc foarte bine pe prietenul meu, care în prezent trăiește în România, în apropierea Chișinăului.

Am văzut de aproape, într-un apartament în Capitala Republicii, de pe strada Ștefan cel Mare, în apropierea Liceului "Ion Creangă", de ce a fost un mare prieten al Basarabiei. De atunci cunosc foarte bine pe prietenul meu, care în prezent trăiește în România, în apropierea Chișinăului.

Am văzut de aproape, într-un apartament în Capitala Republicii, de pe strada Ștefan cel Mare, în apropierea Liceului "Ion Creangă", de ce a fost un mare prieten al Basarabiei. De atunci cunosc foarte bine pe prietenul meu, care în prezent trăiește în România, în apropierea Chișinăului.

Ion GORGAN,
membru al FROSM

133. Nicolae, Mariana. Schimbăm destine, schimbăm lumea = Changing lives, we change the world / Mariana Nicolae, Florina Niculescu. București : Cison, 2008. 223 p. – (Cartea este dedicată D-lui arh. dr. Alexandru Budișteanu, OFS, Președinte Onorific al Uniunii Vorbitorilor de Limba Engleză din România, Președinte al Consiliului Internațional de Limba Engleză și Celei de a 90-a aniversări a înființării Uniunii Internaționale a Vorbitorilor de Limba Engleză).

343

INDEX DE NUME

	pagina:
A	
Abercrombie Patrick.....	135
Alcaz, J.-L.....	312
Alexandrescu Horia.....	78*
Andrei, Ștefan	96
Antonescu, Ion.....	194
Antonescu, Petre.....	89
Apachiței, Aurel.....	228
Armilas, Ignacio.....	28*
Axenti, Cristina	222
B	
Balanici, Mihai.....	199, 218, 221
Baucher, Ion	300
Bălănescu, Flori	259
Bălțeanu, Ioan	210, 226
Bășoiu, Mihai	307
Bâtcă, Veronica	71*, 242, 243
Belousov, Valentin	189
Belousov, Vitalie	212
Berbecaru, Iulian	301
Bevan, Eric	268, 269
Bevan, Mary	268, 269
Bibescu, Gheorghie	288
Bieșu, Maria	239
Bocearov, Iurii	294
Boitet, Reiggner	283
Boldur-Lățescu, Gheorghe	320
Borș, Alexandru	228
Botez, Mihai	301
Botezat, Alexandru	214, 218, 221
Botnariuc, Nicolae	212
Brayne, Marc.....	77*
Bronzetti, Visarion	211

* - asteriscul indică numele autorilor din capitolul *Bibliografie a autorului Alexandru Budișteanu*

Brun, Gheorghe	31, 227
Bucur, Mircea	297
Budişteanu, Ignatie	47
Budişteanu, Ileana	51, 74, 123, 255, 257
Budişteanu, Ioachim	39, 73
Budişteanu, Lidia	31, 42, 43, 74
Budişteanu, Samoilă	39, 73
Budişteanu, Teodor	39, 73
Budişteanu, Vasile	39, 46, 73, 235, 262
Budişteanu, Zenovie	31, 39-43, 47, 73, 74, 238
Burnet, Gilbert	283
Buzilă, Boris.....	212
C	
Cabac, Valeriu	179
Calamanciuc, Gheorghe	312
Carada, Eugeniu	260
Caraiman, Lilian	214, 218, 221
Carcalechi, Z.	288
Cardaş, Mircea	297
Carol al II-lea	193, 204
Cazacu, Nicolae	35, 66*, 75*, 118*, 119*, 215, 224
Cândea, Virgil	300
Cârţu, Gheorghe	211, 227
Ceamurean, A.	50*
Ceaşescu, Elena	94
Ceaşescu, Nicolae	88, 91, 235, 256
Chen, Chi-Yi	294, 295
Chesov, Ion	218, 221
Chiţulescu, Georgeta	292
Churchill, Winston	16, 18, 97
Ciobotaru, Ioan	298
Ciorbargiu, Viorica	54*, 59*
Ciricaş, Gheorghe	297
Ciubotaru, Nicolae	318
Ciuceanu, Radu	308
Clodeus, Gheorghie	287
Colesnic, Iurie	311, 315
Condriaticu, Olga	222, 313

	Constantinescu, Dorin	57*
	Constantinescu, Stelian	240
	Costin, Miron	189
	Costrov	240
	Coşeriu, Eugen	97, 203, 212, 241, 259
	Creangă, Ovidiu	228, 241, 315
	Crooks, Robert Joe	120
	Cucuietu, Sergiu	314
	Cullingworth, J. B.	12*
	Curinschi Vorona, Gheorghe	27*
D	Damian, Ascanio	93
	Damian, Bogdan	197, 203
	Daroczi, Joan	285
	Daviler, Sr.A.C.	285
	Dăscălescu, I	211
	Defour, Dorel	300
	Delaport, A	211
	Dima, Mircea	297
	Dima, Romus	96, 301, 306
	Dincă, Ion	96
	Dobândă, Igor	39
	Docher, Lucas	283
	Doicescu, Octav	93
	Donat, John	13*
	Druc, Mircea	27, 310
	Dumbrăveanu, Pavel	69*,199
E	Enescu, George	106, 253
	Erhan, Anatolie.....	211, 227
	Enciu, Nicoleta.....	222
	Engelhard, Reyer	288
	Engler, A	211, 227
F	Filip, Natalia	218, 221
	Filip, Nicolae	30, 34, (91)*,172, 179, 180, 188, 213, 237, 316
	Finnis, Alex	144
	Focşa, Paul	92
	Focşeneanu, Veronica	133, 311

	Fowles, John	311
G	Gafencu, Valeriu	241
	Gakenheimer, Ralph	296
	Galaci.....	227
	Gamalet, Bogdan	79*
	Geamănu, Grigore	304
	Gellert, C.F.	284
	Geist Sidey	296
	Ghederim, Alexandru.....	297
	Gheorghian, Leonid	248
	Ghețeu, Ana	244
	Ghețeu, Victor	197, 203, 212, 228,244
	Ghica, Grigore al II-lea	46
	Golding, William	303
	Goma, Paul	258, 259
	Goncearenco, Teodosie	227
	Gordon, Gerald L.	53*
	Gorgan, Ion	132*, 247, 316, 320, 321
	Grădinaru	52, 182
	Grinberg, Boris	297
	Grițunic, Boris	189
	Graur, Elena	222
	Grossu, Sergiu	212, 241, 259, 309, 310
	Groza, Petru	43
H	Hansen, Carlo	63*
	Harconița, Elena	7, 12, 22, 247, 277
	Hașdeu, Bogdan Petriceicu.....	26
	Hertel, J.G.	285
	Hitler, Adolf	92
	Hohenzollern - Veringen Radu, Principe de	317
	Homutov (Homutescu) Condrat	42, 73
	Homutov (Homutescu) Lidia	41, 42, 74, 238
	Horn, Mihail.....	211, 212, 227
	Hunt of Wirral, David Lord	19, 20,132, 144
I	Ionescu, Grigore	302
	Ionescu, Lidia	303

	Iorga, T.-L.....	320
	Iosefini	95, 302
	Ipach, F.X.	285
	Ivașenco, Ghenadie	72*, 107, 244
	Ivănescu, Lucia	73*, 132
J	Jitaru, Valentin	116*, 189
K	Kant, Immanuel.....	285
	Kem-Ir-Sen.....	90
	Kerim, Silvia	306, 310
	Koretko, O. V.	292
	Korompan, György	293
	Kovalzki, F.	285
L	Lambrino, A	211
	Laurian, Octav Radu	9*
	Lawrence, T. E.	134
	Lăzărescu, Cezar	93
	Le Carré, John.....	134, 308
	Lecca, Doina	307
	Le Duc, Violet.....	248
	Lee, Harper	294
	Lewandowski, Stanislav	58*, 60*, 61*
	Livescu, I.....	300
M	Malamen, Iolanda.....	305
	Malinschi, Vasile.....	212
	Malița, Mircea.....	94, 298, 304
	Manoli, Ion.....	176, 184, 189
	Marzani, Carl.....	296
	Martânova, Inna.....	51, 74
	Mateescu, Radu.....	307
	Mateevici, Alexe.....	47, 202
	Matei, Dorin.....	260
	Mândăcanu, Valentin.....	212
	McCorquodale, Colin.....	270, 271
	McKey, Veronica.....	266, 267
	Merguin, F.J.H.	287
	Miculescu, Simona-Mirela	16, 18, 147, 317

	Mihai de Alba-Iulia, Mare Voievod....	204
	Mihailov, B. P.	49*
	Mihăilescu, Mihai.....	292, 297
	Mihuță, Dan.....	295
	Mill, John Stuart	17
	Miller, John.....	296
	Miller, William.....	132, 142, 144
	Mintuș.....	183
	Mitchell, Valerie.....	132, 139, 142, 144, 265, 266
	Molnar, Grigorio	283
	Monda, Jean.....	305-307
	Montgermont-Ketl Beatrix.....	144
	Moroșanu, Lina.....	222
	Moțoc, Radu.....	31, 214
	Movilă, Boris.....	316
	Movileanu, V.	212
	Muntean, Anatolie.....	318, 319
N	Nacu, Alexandru.....	197, 212, 228
	Nasta, Dan.....	30
	Nicolae, Mariana.....	133*, 254, 321
	Niculescu, Florina	133*
	Noica Nicolae Șt.....	249, 313, 318
	Nucă, Sergiu	122*
O	Onofreiciuc, Elisaveta.....	243
	Oz, Amos.....	303
P	Pană, Gheorghe.....	96
	Panteleev, Leon.....	31, 227
	Papij.....	183
	Pas, Ion.....	191
	Pascaru, Olga	214, 218, 221
	Patrichi Viorel.....	310
	Patriciu, Dinu.....	93
	Pavloff, Mircea.....	297
	Pelțu, Carina	222
	Perthes, Justus	288
	Petrescu, Anca.....	92, 93

Pirogan, Vadim.....	116*, 189, 212, 228, 241, 242, 245, 246, 309, 312, 314, 316
Pîrvu, Ecaterina	297
Plămădeală, Antonie.....	26
Plohotniuc, Eugeniu.....	26
Pocinoc, Olga.....	39, 73
Pop, Adriana.....	297
Popa, Iulius.....	124*, 129-131*, 239, 318-320
Popa, Wasilie Leicu	287
Porțeanu, Alexandru.....	261
Poleanschi, C.	211, 227
Popescu, Aurelian.....	299
Popescu, Traian	32*
Porumbescu, Gipsi.....	93
Prepeliță, Ecaterina	222, 223
Procopiuc, Janna.....	222
Q Quayle, Quinton.....	140, 141, 252
R Rațiu, Ion.....	314
Rădoi, Mircea.....	307
Răducan, Viorelia.....	70*
Rău, Romeo.....	295, 297
Râbalco, Alexandru	211, 227
Riegler-Dinu, Emil.....	291
Roca Caldero, Blas.....	86
Roguski, C.....	315, 319
Roibu, Nicolae.....	64*, 120*
Roman, Ludovic.....	304
Roman, Petru	21, 35, 189, 195, 199, 206, 213, 228
Roman, Toma.....	74*, 87
Rostaș, Zoltan	62*
Rotarciuc, Viorel	214, 218, 221
S Sandu, Alexandru	100 -104
Săsărman, Gheorghe	55*, 301

	Schițco	183
	Schițco, Vsevolod	212, 228, 263
	Schmidhauer, T.	285
	Schneider, Kenneth	295
	Sebestyén, Gheorghe	299
	Seitz, Victoria	321
	Sergentu, Nicolae.....	212
	Shangkun, Iang	86
	Smoliar Ilia.....	297, 298
	Socoliuc, Nicolae	211, 227
	Späth, I.M.	285
	Spânu, I.	211
	Spânu, N.	211
	Speer, Albert	92
	Spinei, G.	211
	Spoială, Olimpiada	42
	Stanca, George	303
	Stati, Petru	31, 211, 212
	Stere, Constantin	26
	Stirbei, B.D.	288
	Sturn, Leonh Christ	285
Ș	Șumilin, Olga	199, 218, 221
T	Tănăsescu, Victoria	51, 74
	Terteac	211
	Testemițeanu, Nicolae	212
	Theodorescu, Al.....	292
	Tillotson (Arhiepiscop)	283
	Tîrziman, Elena	257
	Trelea, Grigore	52, 53, 182
	Tudor, Octavian.....	313
Ț	Țâbârnă, Constantin	197, 203, 212, 228, 241
	Țurcanu, Vladimir	189
U	Uglar, Iosif	95
V	Vacarciuc, Alexe	242
	Vacarciuc, Tamara	242

	Valuță, Marc	31, 193, 210, 212, 226
	Varnay, Ileana	51
	Vartic, Andrei	80*, 81*
	Vasiliiu, Dan	317
	Vărzaru, Simion	31, 89*, 182, 193, 203, 210, 212, 227, 240
	Vijoli, A.	211
	Viniciuc, R.	211, 227
W	Watson of Richmond, Alan Lord	132, 139, 140, 144, 243, 264, 265
	Wodehouse, P. G.	134
	Wrench, Evelyn	133
Z	Zaharia, Viorica	65*, 121*
	Zalevschi, Ioan	193, 210
	Zava, D.	56*
	Zavaidoc	95

Index de titluri

Activitatea Comitetului ONU pentru Locuințe, Construcții și Sistematizare	11
Alegerea reprezentantului Republicii Socialiste România, arhitectul Alexandru Budișteanu, ca Prim-vicepreședinte al Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare	101
Alexandru Budișteanu, bucureșteanul de la Bălți	124
Alexandru Budișteanu, Laureat al cotidianului Moldova Suverană pentru anul 1992	114
Alexandru Budișteanu, mecenatul amintirilor bălțene	129
Alexandru Budișteanu: gânduri pentru liceeni	87
Alocuțiunea rostită la 25 mai de arhitect dr. Alexandru Budișteanu, dr. Honoris Causa al Universității de Stat “Alec Russo” din Bălți, Președintele Uniunii vorbitorilor de limba engleză din România, cu prilejul celei de a IX-a decernări a premiului “Alexandru Budișteanu” premianților de onoare ai liceului “Ion Creangă” din Bălți	88
Amenajarea teritoriului = Regional Planning = Aménagement du territoire	12
Aportul sistematizării la specificul locuinței	20
Arhitectura locuinței	54
Arhitectura lumii	5, 13
Arhitectura populară a Estoniei	6

Arhitectura, urbanismul și amenajarea teritoriului – elemente de integrare a spațiului românesc de pe ambele maluri ale Prutului	44
Aspecte și probleme urbanistice privite prin prisma experienței internaționale	15
Assistance to the Capital Development Authority - Phase IV	28
Așezările omenești și protecția mediului	21
Basarabeni în țară	117
București	51
Casa Poporului nu are autorizație de construire	67
Căi de ridicare a eficienței în construcția ansamblurilor urbanistice din țara noastră	16
Cei mai convingători	68
Cercetare științifică privind formarea cadrelor în domeniul amenajării teritoriului în Israel	17
Concept Plan For S'pore Readied. Building Planning	111
Considerente privind politica locuințelor și desfășurarea activității sectorului construcției de locuințe din România	40
Construcția de locuințe - factor al progresului social și al colaborării internaționale	14
Construcții din elemente spațiale	50
Continuitate și patriotism	83

Conținutul analizei și studiului de impact privind realizarea unei autostrăzi	35
Cred că între cele două maluri ale Prutului sunt mult mai multe lucruri care ne apropie, decât ne despart	69
Credea că e în competiție cu Dumnezeu – Alexandru Budișteanu Arhitectul lui Ceaușescu	74
Date documentare din unele țări occidentale privind problema locuințelor și a terenurilor aferente	42
Decernarea premiului Aurel Vlaicu pentru arhitectură	26
Declarație privind participarea lui ESU-România la proiectul internațional - Tineretul European în Procesul de Integrare Europeană – organizat de ESU – Republica Cehă	85
El n-a vrut să-și piardă patria a doua oară	64, 120
Elaborarea de metodologii pentru elaborarea studiilor de impact	36
Elemente teoretice și practice privind elaborarea analizelor și studiilor de impact	37
En Maracay Instalado Seminario Sobre Urbanismo	108
Experiența României în sistematizarea teritoriului – în atenția specialiștilor O.N.U.	56
Geneva – Sesiunea Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare	105
Impresii după Revoluția Română	77
In memoriam SIMION VĂRZARU	89
Inconsecvențe periculoase	81

Interviu cu Alexandru Budișteanu fost elev de excepție al Liceului de băieți „Ion Creangă” din Bălți

75

Istoria generală a arhitecturii. Vol. I, partea a II-a 49

Istoria se măsoară în ani și milenii, dar se face în clipe, în ore...
82

Încheierea lucrărilor celei de a treia sesiuni a comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare 102

Încheierea lucrărilor celei de a treia sesiuni a Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare și alegerea reprezentantului român ca expert în grupul restrâns de consultanți în problemele de sistematizare teritorială 103

Încotro se îndreaptă arhitectura americană? 45

La a 60-a aniversare a BȘU 92

La umbra muntelui Fuji – Lecția japoneză 93

La un an de la cutremur, Bucureștiul se dezvoltă și devine mai frumos 58

Lucrări suplimentare la studiul privind amenajarea complexă a teritoriului și a localităților urbane și rurale, cuprinzând principii cantitative, calitative și spațiale pentru îmbunătățirea calității vieții populației și a protecției mediului în localități (indici, indicatori tehnici de evaluare, studii de caz). Elaborarea Codului Urbanismului. Etapa I-a 38

Lucrările Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare. Intervenția reprezentantului Republicii Socialiste România 104

Lumea așezărilor - Rețeaua de orașe și sate pe masa proiectanților 62

Marea și permanenta întoarcere acasă	84
Mecenații Basarabiei	128
Mereu cu gândul la Basarabia	118
Metodologii pentru elaborarea studiilor de impact	39
Metroul – unica speranță. Problemele de transport ale Bucureștiului	61
Microraiorul – element esențial în sistematizarea orașelor noastre	2
Mongolia, între Ginghis Han și City Bank	86
National Geographic – România	94
Nu mi-am rupt legăturile, rădăcinile mele sunt aici	71
O jumătate foarte diferită a unei țări unice	90
O mie de dolari pentru Liceul „Valeriu Topală” din Zăbriceni	131
O surpriză de proporții – stema orașului Bălți	115
Oprii timpul, clipa asta minunată	130
Participare la 13 decembrie la emisiunea lui Horia Alexandrescu intitulată „Cafeneaua politică” subiectul fiind alegerea la 9 octombrie 2007 la Tokyo a domnului Alexandru Budișteanu în funcția de Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Vorbitoarelor de Limba Engleză (ESU) și activitatea sa de Arhitect - Șef al Capitalei în perioada 1977-1983	78
Participare la trei emisiuni ale lui Bogdan Gamalet sub genericul „Cauză și efect”, subiectele fiind Realizarea Casei Poporului, Stematizarea Capitalei și Problemele anglofoniei	79

Patru ani de la cutremur – realizările și necazurile Bucureștiului	60
Planificarea Strategică pentru Autoritățile Locale	53
Pollution and the smog in Jurong. Expert: Plan now for Singapore	112
Pregătirea cadrelor de urbaniști în Institutul de Arhitectură Ion Mincu	4
Premiul “Alexandru Budișteanu”	66, 116
Prezentarea peste hotare a realizărilor arhitecturii românești	7
Privind misiunea Consilierul Tehnic Special al ONU Alexandru Budișteanu pentru evaluarea “Proiectului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) privind Sistemizarea teritorială a statului și orașului Singapore”	113
Problema locuințelor în lumea contemporană	55
Probleme ale dezvoltării prezente și de perspectivă a Capitalei	24
Probleme ale dezvoltării prin prisma amenajării teritoriului statului Singapore	76
Probleme ale sectorului activității de locuire în perioada de tranziție din România	46
Publicul Aplaudă Conferința Arhitectului Român, A. Budișteanu	95
Raportul bienal asupra progreselor obținute în domeniul aplicării recomandărilor Conferinței ONU privind așezările omenești din	

punct de vedere al măsurilor preconizate la nivel național	29
Rare Exhibit of Eastern European Architecture to Open at Columbia”	97
Realizări românești în domeniul arhitecturii, lucrărilor inginerești și urbanismului	22
[Recenzie la cartea : Curinschi Vorona, Gheorghe. Istoria universală a arhitecturii	27
Refugiat în primăvara anului 1944, am participat la exodul pe care l-au trăit atunci atât de mulți basarabeni	70
Reglementări legislative în vigoare adoptate în România în perioada de după Conferința ONU HABITAT I (Vancouver 1976) și propuneri de noi acte normative privind domeniul Habitatului	43
Reglementări legislative în vigoare adoptate în România în perioada de după Conferința ONU HABITAT II Istanbul 1996 și propuneri de noi acte normative privind domeniul Habitatului”	48
Representante de la ONU con el ministro de obras	109
Rețeaua de orașe și sate pe masa proiectanților	31
Rolul sistematizării în dezvoltarea economică și socială	57
Romania Gives Detroit a Look at Its Architecture	96
S-a luat la întrecere cu Dumnezeu	63
S-au încheiat lucrările reuniunii pentru problemele amenajării complexe a teritoriului	106

Schimbând destine, schimbăm lumea = Changing lives, we change the world	133
Se instalo en Maracay Seminario de Evaluación del Programa “Venezuela Once”. Discutirán los trabajos realizados en las reuniones de Calabozo, Coro y Punto Fijo”	110
Sectorul – Studiu strategic privind sectorul construcțiilor	52
Seminar internațional la București în domeniul sistematizării	18
Senegal – Definition d’une politique urbaine. Mission d’analyse strategique	32
Sesiunea Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare. Șeful delegației române ales președinte al Comitetului	107
Several Hundred People Hear Lecture On Rumanian Architecture; 11,000 See Exhibit at Cobo Hall	98
Sistematizarea Sectorului Agricol Ilfov	33
Sistematizarea și dezvoltarea economico-socială a municipiului București	23
Sistematizarea și modernizarea – procese cu efecte de amploare pentru înflorirea satelor patriei	34
Sistemul SIANO de proiectare automată a ansamblurilor de locuințe și dotări social-culturale	25
Situația fondului de locuințe din România și propuneri privind formularea unei politici a locuințelor	41
Spațiu, timp și arhitectură	8

Studiu privind experiența României în domeniul satisfacerii cerințelor de locuințe	30
Șantierele Bucureștiului primăvara	59
Tendențe actuale în sistematizare	19
The Rumanian Architectural Exhibition : A Personal View	99
Un bălțean care onorează orașul și țara	91
Un fidel fiu al Basarabiei : Alexandru Budișteanu	118
Un fruct de aur care se va coace de la sine	80
Un mare prieten al Basarabiei – Alexandru Budișteanu	132
Un român ce nu-și uită patria	65, 120
Un român în fruntea anglofonilor lumii	73
Unsprezece Mii de Persoane au Vizitat Expoziția „Arhitectura în R. P. Română” la Cobo Hall, Detroit	100
Urbanismul de prof. arh. Radu Laurian	9
Urbanismul în cultura occidentală	10
Urbanismul oferă arhitectului o dimensiune suplimentară	72
Writing a Policy-Analysis Report	47
Zona de cură, odihnă și turism a orașului București	1
Градостроительные принципы организации пригородных зон отдыха крупных городов	3

CUPRINS

<i>E. Harconița. Cu zestrea genetică prin timp și spațiu.....</i>	5
<i>E. Harconița. Together with his heritage through time and space</i>	9
Felicitări	13
<i>Simona-Mirela Miculescu</i>	15
<i>Lord Hunt of Wirral</i>	19
<i>Petru Roman</i>	21
<i>Eena Harconița</i>	22
O VIAȚĂ CONSACRATĂ PROPĂȘIRII ȚĂRII ȘI NEAMULUI	23
<i>E. Plohotniuc. Alexandru Budișteanu – veritabil ctitor al neamului</i>	25
<i>M. Druc. Etalon de performanță profesională</i>	26
<i>R. Moțoc. O istorie imposibil de scris</i>	27
<i>N. Cazacu. Arhitectul doctor Alexandru Budișteanu.. ..</i>	31
CALEA VIETȚII ȘI AFIRMĂRII	37
Curriculum vitae.....	39
Activitatea profesională	79
<i>Funcții și activități</i>	79

Mărturii – Arhitectul lui Ceaușescu / <i>interviu realizat de T. Roma, Jr.</i>	87
<i>Autor de proiecte și lucrări de arhitectură și urbanism</i>	105
Urbanismul oferă arhitectului o dimensiune suplimentară / <i>interviu realizat de G. Ivașenco</i>	107
Activitatea didactică universitară	116
Reprezentări și participări oficiale la reuniuni Internaționale	117
Activitatea pe linia Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză (ESU)	129
Un român în fruntea anglofonilor lumii / <i>Interviu realizat de Lucia Ivănescu</i>	132
Activitatea culturală, socială și politică	145
Activitatea publicistică și literară	148
Professional activity	150
<i>Functions and activities. Positions and type of activity</i> ...	150
<i>Architectural projects and works</i>	154
<i>Town-planning designs and studies</i>	155
<i>Spatial-planning studies and designs</i>	156

Academic activity	157
International activities and representation	157
Participation in international English-Speaking Union activities	163
Cultural, Social and Political Activities	166
Literary activity	168
 PAGINA „ALEXANDRU BUDIȘTEANU” ÎN CARTEA „UNIVERSITATEA A. RUSSO” DIN BĂLȚI” .	
Alexandru Budișteanu – Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo”	171
<i>Ion Manoli. Evenimentul academic Alexandru Budișteanu: Laudatio</i>	173
Alocuțiunea Doctorului Honoris Causa Alexandru Budișteanu <i>Continuitate și patriotism</i>	180
 LUMINA PERSISTENTĂ A LICEULUI „ION CREANGĂ”	
<i>A. Budișteanu. Amintiri despre un liceu de mare Prestigiu „Ion Creangă” din Bălți</i>	192
<i>Petru Roman. Un adevărat ctitor al liceului bălțean „Ion Creangă”</i>	194
„Cred că între cele două maluri ale Prutului sunt mult mai numeroase lucrurile care ne apropie decât cele care ne despart”/ interviu realizat de P. Dumbrăveanu	199
<i>Discursuri rostite de Domnul Alexandru Budișteanu la manifestări aniversare și la sfârșitul anilor de studii la Liceul „Ion Creangă”</i>	205

Interviu cu Alexandru Budișteanu fost elev de excepție al Liceului de băieți „Ion Creangă” din Bălți / <i>interviu realizat de Nicolae Cazacu</i>	224
MĂRTURISIRI, APRECIERI	233
<i>Nicolae Filip. Pentru un Alexandru Budișteanu, cum a fost și cum este</i>	235
<i>Iulius Popa. Descoperiri virtuale în biografia neterminată a lui Alexandru Budișteanu</i>	238
Constantin Țâbârnă. Despre prietenul meu de liceu Alexandru Budișteanu	239
<i>Veronica Bâtcă. Un ilustru pământean</i>	241
<i>Elisaveta Onofreiciuc. Alexandru Budișteanu, personalitate de viță nobilă</i>	243
<i>Victor și Ana Gețeu. Alexandru Budișteanu – prieten de familie</i>	243
<i>Ghenadie Ivașenco. Un om cu viziuni largi</i>	244
<i>Ion Gorgan. La Chișinău prin farmacie</i>	244
<i>Leonid Gheorghian. Stimată Doamnă Harconița</i>	247
<i>Nicolae Șt. Noica. Alexandru Budișteanu la 80 de ani</i>	248

Mariana Nicolae. Alexandru Budișteanu Președinte al Consiliului Internațional al Uniunii Mondiale a Vorbitorilor de Limbă Engleză	249
Elena Tîrțiman. Alexandru Budișteanu – la aniversară	255
Flori Bălănescu. Indiferent de care parte a Prutului	258
Dorin Matei. Un entuziast	259
Alexandru Porțeanu O personalitate de excepție	260
Vsevolod Schițco. Un exemplu convingător al slujirii arhitecturii, pedagogiei și societății – Dr. Arh. Alexandru Budișteanu	262
Lord Watson of Richmond. Alexandru Budisteanu ..	264
Valerie Mitchell. Dr. Alexandru Budisteanu	265
Veronica McVey. Alexandru Budișteanu	266
Eric and Mary Bevan. Alexandru Budisteanu at 80	267
Colin McCorquodale. Alex Budisteanu	269

CARTEA ȘI BIBLIOTECA – PROTECTORI SPIRITUALI AI DR. ALEXANDRU BUDIȘTEANU 273

Alexandru Budișteanu. Cuvânt despre carte	275
Alexandru Budișteanu. La a 60-a aniversare a BȘU din Bălți	277
Alexandru Budișteanu – veritabil ctitor al neamului EX LIBRIS	279

Valori bibliofile din Biblioteca personală a lui Alexandru Budișteanu	281
Cărți cu dedicații	289
BIBLIOGRAFIE a autorului Alexandru Budișteanu.....	323
<i>Cercetări științifice</i>	323
<i>Traduceri</i>	328
<i>Interviuri în presă</i>	329
<i>Interviuri la radio și televiziune</i>	331
<i>Publicistică</i>	332
PERSONALIA.....	334
INDEX DE NUME	343
INDEX DE TITLURI	353